C. H. Spurgeon

Fra Getsemane til Golgata

Pasjonsprekener

Oversatt til norsk
Gamle stier · gamlestier.no

C. H. Spurgeon: *Fra Getsemane til Golgata* (Pasjonsprekener).
Tekstene er frie fordi forfatterne døde for mer enn 70 år siden. Oversettelsene er eget arbeid.
Bibelsitatene er fra Norsk Bibel 88/07.
Boka kan leses, skrives ut og deles fritt. Den nyeste utgaven finnes alltid på gamlestier.no.
Utgave 24. november 2026.

Innhold

Forord 1
Angsten i Getsemane – del 1 2
Angsten i Getsemane – del 2 11
Forræderiet – del 1 22
Forræderiet – del 2 30
Vår Frelser blir forhørt for Rådet – del 1 41
Vår Frelser blir forhørt for Rådet – del 2 51
Vår Frelsers første møte for Pilatus' domstol – del 1 60
Vår Frelsers første møte for Pilatus' domstol – del 2 69
Vår Frelser for Herodes – del 1 80
Vår Frelser for Herodes – del 2 94
Pilatus' hustrus drøm – del 1 99
Pilatus' hustrus drøm – del 2 108
Barabbas blir foretrukket framfor Jesus – del 1 118
Barabbas blir foretrukket framfor Jesus – del 2 128
Se, deres konge! – del 1 136
Se, deres konge! – del 2 147
Pilatus og vi alle er skyld i vår Frelsers død – del 1 157
Pilatus og vi alle er skyld i vår Frelsers død – del 2 167
Den store korsbæreren og de som følger ham – del 1 176
Den store korsbæreren og de som følger ham – del 2 185
Syndofferet, et forbilde på Kristus – del 1 196
Syndofferet, et forbilde på Kristus – del 2 211
Jesu første ord på korset – del 1 222
Jesu første ord på korset – del 2 234
Det korteste av de sju ordene på korset – del 1 240
Det korteste av de sju ordene på korset – del 2 250
Sorg ved synet av den korsfestede – del 1 259
Sorg ved synet av den korsfestede – del 2 266
Josef fra Arimatea – del 1 278

Josef fra Arimatea – del 2 286
Sorgene ved korset forvandlet til glede – del 1 297
Sorgene ved korset forvandlet til glede – del 2 306
Om C. H. Spurgeon 315

Forord

Disse frittstående pasjonsbetraktningene ble ikke holdt i den rekkefølgen de står i her. De er nemlig et utvalg av de 1815 trykte prekenene Spurgeon holdt i Metropolitan Tabernacle fra 1861 til 1884, og alle handler de om det samme store emnet: Kristi lidelse og forsoningsverk. Å velge ut og sette sammen det som hører til dette ene emnet blant så mange prekener, har nok vært et møysommelig arbeid, men samtidig svært forfriskende og givende.

Min trofaste oversetter er en prest som i mange år har virket til rik velsignelse for mange sjeler. Han har tidligere oversatt verker for meg, både av Spurgeon – blant dem den utmerkede boka «Lys på veien», morgenbetraktninger for hver dag i året – og av de berømte talerne og evangelistene dr. Talmage, Cuyler og Moody. Om disse prekenene har han sagt:

«Ingen av de verkene jeg tidligere har oversatt eller lest, har gitt sjelen min så mye forfriskning, lærdom og velsignelse som disse prekenene, ‹Fra Getsemane til Golgata›. De er så helt igjennom bibelske, så rike på tanker og likevel så oppbyggelige og enkle. Og de gir et så dypt innblikk i kristendommens hovedemne – Kristi lidelser og herligheten deretter, det som selv englene i himmelen trakter etter å skue inn i (1 Pet 1,11–12) – at jeg ofte er blitt slått av forundring.

«De kommer nok det inspirerte ordet så nær som et menneskelig verk kan komme. Det er min faste overbevisning at disse prekenene skal bli til rik velsignelse, ikke bare for prester, lærere og predikanter, men for tusener av kristne i vårt land. Jeg ønsker deg hjertelig til lykke med utgivelsen av dette gedigne verket.»

Måtte dette håpet bli til virkelighet! Det ønsker jeg av hjertet.

Forleggeren

Angsten i Getsemane – del 1

> «Og han kom i dødsangst og ba enda mer inntrengende, og svetten hans ble som bloddråper som falt ned på jorden» (Luk 22,44).

Etter at vår Herre hadde spist påskelammet og holdt nattverd med disiplene sine, gikk han som han pleide ut til Oljeberget og inn i Getsemane hage. Hva fikk ham til å velge nettopp dette stedet som skueplass for sin fryktelige sjeleangst? Hvorfor ville han la fiendene gripe ham her og ikke et annet sted? Kan vi ikke tenke oss at slik Adam ødela seg selv og oss ved sin forsømmelse i en hage, slik skulle den andre Adam gjenreise oss ved sin angst i en annen hage?

Getsemane bringer legedom for det onde som fulgte da den forbudne frukten ble spist i Eden. Ingen av blomstene som vokste ved bredden av elven som delte seg og «ble til fire hovedstrømmer» (1 Mos 2,10), var så dyrebare for slekten vår som de bitre bærene som vokste ved den mørke og triste Kedron-bekken. For:

På andre siden Kedrons bekk
der fins en uforgjenglig flekk,
benevnt Getsemane;
der led vår dyre Frelsere
for våre synder kval og ve.

Kanskje tenkte vår Frelser også på David da han styrte skrittene mot dette stedet – på den minneverdige gangen da David flyktet fra byen for sin opprørske sønn. Om den står det: «Kongen gikk over bekken Kedron … Men David gikk gråtende oppetter Oljeberget med dekket hode og barfotet. Og alt folket som var med ham, hadde også dekket hodet og gikk gråtende oppover» (2 Sam 15,23.30).

Se her den større David! Han forlater templet og overgir byen som hadde foraktet formaningene hans. Med sorgfullt hjerte går han over den triste bekken for å finne et ensomt og stille sted for sorgen sin. Vår Herre lar oss se at syndene våre gjør alt omkring ham til sorg.

De gjør hans rikdom til fattigdom og hans ære til skam. Våre synder gjør stedet der han i stille, hellig tilbedelse hadde vært himmelen så nær i samfunnet med sin Far, til midtpunktet for hans sorg. Der han hadde gledet seg mest, må han nå lide mest.

Vår Herre kan også ha valgt hagen fordi han trengte ethvert minne som kunne hjelpe ham i kampen. Han ble styrket ved å minnes de mange lyse stundene han hadde tilbrakt der i stillhet. Der hadde han bedt, og i bønnen hadde han fått styrke og trøst.

De knudrete og kvistete oliventrærne kjente ham så godt. Det fantes vel knapt et gresstrå i hele hagen der han ikke hadde bøyd knærne. Dette stedet hadde han helliget ved samfunnet med sin Far. Er det da rart at han foretrakk et sted som var så kjært for ham?

Slik en syk helst vil ligge i sin egen seng, valgte Jesus å gå gjennom angsten som ventet ham, i sitt eget bønnekammer. Der ville minnene om det tidligere samfunnet med Faderen stå mest levende for ham.

Men den viktigste grunnen til at «smertenes mann» (Jes 53,3) valgte Getsemane, var trolig at hagen var hans kjente tilfluktssted. Johannes forteller jo at «også Judas, som forrådte ham, kjente stedet» (Joh 18,2). Vår Herre ville ikke gjemme seg. Han var ingen tyv som skjuler seg, så speidere må lete ham opp. Han gikk frimodig til stedet der fiendene visste at han pleide å be, for han var villig til å gå lidelsen og døden i møte.

De skulle ikke dra ham til Pilatus' domstol mot hans vilje. Nei, han gikk frivillig med dem. Da tiden var kommet for at han skulle forrådes, stod han der forræderen lett kunne finne ham. Da Judas ville forråde ham med et kyss, var kinnet hans rede til å ta imot den forræderske hilsenen. Vår velsignede Frelser gledet seg ved å gjøre Faderens vilje, selv om den viljen krevde intet mindre enn lydighet helt til døden.

Slik er vi kommet til inngangen til Getsemane hage. Før vi går inn, la oss «dra skoene av føttene», slik Moses gjorde da han i ørkenen så at tornebusken brant uten å fortæres av ilden (2 Mos 3,2–5). Sannelig må vi si med Jakob: «Hvor forferdelig er ikke dette stedet!» (1 Mos 28,17).

Jeg skjelver for oppgaven som ligger foran meg. For hvordan skal min svake tale kunne skildre en sjelenød som best lot seg uttrykke med ordene «sterkt skrik og tårer» (Hebr 5,7)?

Jeg lengter etter å betrakte vår Frelsers lidelse sammen med dere. Men å, du Guds Ånd, fri sinnet vårt fra gale tanker! La ikke tungen min si et eneste ord som kan forringe ham, verken i hans ubesmittede menneskenatur eller i hans opphøyde guddom!

Når vi taler om ham som er både Gud og menneske, er det ikke lett å holde den rette linjen og finne de rette ordene. Hvor lett er det ikke å skildre den guddommelige naturen slik at vi tar noe fra den menneskelige, eller å skildre menneskenaturen på guddommens bekostning!

Regn meg ikke som en forbryter for et ords skyld om jeg skulle ta feil. En predikant som gir seg i kast med et emne som dette, måtte enten selv være inspirert eller nøye seg med å gjengi det inspirerte ordet. Bare slik kunne han alltid tale rett om «gudsfryktens mysterium: Gud åpenbart i kjød» (1 Tim 3,16).

Det gjelder særlig når han for det meste skal tale om Gud åpenbart i lidende kjød, og det slik at nettopp de svakeste sidene ved menneskenaturen kommer tydeligst fram. «Send ditt lys og din sannhet, la dem lede meg!» (Sal 43,3), så min tunge kan tale de rette ordene.

Når vi betrakter lidelsen i Getsemane, må vi legge merke til at vår Frelser der led noe som ikke kunne sammenlignes med noe han hadde lidt tidligere i livet. Vi vil derfor begynne med dette spørsmålet:

I.

Hva var årsaken til Jesu uhørte lidelse i Getsemane? Vår Herre var en «smertenes mann» og godt kjent med lidelse hele livet. Likevel – selv om det kan høres ut som en selvmotsigelse – kan jeg ikke tenke meg at det på hele jorden har levd et lykkeligere menneske enn Jesus fra Nasaret. For de lidelsene han gikk gjennom, ble oppveid av den freden hellighet gir, den gleden lydighet gir, og det salige samfunnet med Faderen.

Ethvert godt menneske vet at samfunnet med Gud er usigelig godt, og at det blir enda søtere jo mer man må lide for å nå dets høye mål. Det er alltid godt å gjøre det gode, koste hva det koste vil. Jesus hadde alltid en salig fred med Gud. Det vet vi, for han regnet denne freden som en utsøkt gave og testamenterte den til disiplene sine. Før han

døde, sa han nemlig til dem: «Fred etterlater jeg dere. Min fred gir jeg dere» (Joh 14,27).

Han var «nedbøyd og ydmyk av hjertet» (Matt 11,29), og derfor hadde sjelen hans hvile. Han var selv en av de nedbøyde som han sier «skal arve jorden» (Matt 5,5). Han var en av de fredsstifterne som måtte være salige. Alle er enige med meg når jeg sier at vår Herre langt fra var en ulykkelig mann. Men i Getsemane ser vi hvordan alt forandrer seg. Freden hans er borte, og den stille roen blir til storm.

Etter nattverden hadde vår Frelser sunget en lovsang, men ingen sang hørtes i Getsemane. På veien fra Jerusalem til Kedron hadde han talt svært oppmuntrende og sagt: «Jeg er vintreet, dere er greinene» (Joh 15,5). Etter talen fulgte den underfulle bønnen han ba sammen med disiplene.

Og hvor majestetisk er ikke denne bønnen: «Far, jeg vil at de som du har gitt meg, skal være hos meg der jeg er» (Joh 17,24)! Det er en helt annen bønn enn den vi hører ham be bak Getsemanes forheng, der han roper: «Far! Er det mulig, så la dette begeret gå meg forbi!» (Matt 26,39).

Gjennom hele livet hører vi ham nesten aldri si et sørgmodig ord. Men her sier han, ikke bare med ord, men også med sin blodige svette: «Min sjel er bedrøvet inntil døden!» (Matt 26,38). I hagen kunne ikke den lidende skjule kvalene sine, og det ser heller ikke ut til at han ønsket det.

Tre ganger går han til disiplene, og tre ganger forlater han dem igjen. Han lar dem se smerten sin og ønsker at de skal ta del i den. Ordene hans er svært gripende. Uten tvil stod angsten malt i ansiktstrekkene hans, og jamringen hans var sikkert forferdelig å høre.

Til slutt viser sorgen seg i svetten hans, som faller som bloddråper til jorden. Det er noe helt uvanlig, som man aldri før hadde hørt om, og som aldri mer vil skje. Den gamle legen Galenos omtaler et tilfelle der et menneske hadde en rødaktig svette, lik blod.

Likevel finner vi ikke noe slikt omtalt fra vår Frelsers liv før dette. Bare i den forferdelige kampen under oliventrærne gjorde «vår frelses høvding» (Hebr 2,10) motstand like til blodet, presset som han var av menneskeslektens uhørte syndeskyld. Hvordan kan det ha seg, Herre, at du nettopp da skulle plages slik, presses og knuses så dypt?

Vi er enige om at disse grufulle kvalene ikke kom av noen legemlig sykdom. Vi kan slutte av ordene «våre sykdommer har han tatt på seg» (Jes 53,4) at vår Herre også hadde kjent legemlige smerter og lidelser. Men aldri før hadde han klaget over legemlig lidelse.

Da han gikk inn i Getsemane, var han heller ikke plaget av noen sykdom eller annen legemlig sorg. Når vi leser at «Jesus gråt» (Joh 11,35), var det fordi vennen hans Lasarus var død. Men her var det ingen begravelse, ingen sykeseng og ingen annen sorg av det slaget.

Han gikk heller ikke og mintes krenkelsene han hadde lidt tidligere, slik at de nå på nytt tæret på hjertet hans. Lenge før hadde spott «brutt hans hjerte» (Sal 69,21). Krenkelser, hån og forakt hadde han fått i fullt mål. Folk hadde kalt ham en storeter og vindrikker (Luk 7,34). De hadde beskyldt ham for å drive ut onde ånder ved de onde ånders fyrste (Matt 12,24).

Men under alt dette hadde han vært frimodig. Derfor kan slike ting umulig ha gjort ham bedrøvet inntil døden nå. Noe langt bitrere enn hån og mer fryktelig enn tapet av venner må nå ha tynget vår Frelser og gjort sjelen hans «bedrøvet inntil døden».

Var det frykten for hånen og lidelsen som ventet ham like foran? Var det frykten for korsfestelsen? Skalv han kanskje ved tanken på døden? Det ville være urimelig å tro, og det skal vi snart vise. Alle mennesker frykter nok døden, og som menneske kunne ikke Jesus unngå å gyse ved tanken på den.

Vi ble opprinnelig skapt til udødelighet. Døden, «syndens lønn» (Rom 6,23), er derfor noe unaturlig og fremmed for oss, og selvoppholdelsesdriften får oss til å vende oss bort fra den. Men for vår Frelser kunne ikke tanken på døden få slike pinefulle følger.

Ikke engang hos oss – så redde som vi er – vekker tanken på døden en sjeleangst som får oss til å svette blod. Hvordan skulle den da kunne vekke en slik angst hos ham? Det vanærer vår Frelser å tenke seg at han var mindre frimodig enn disiplene hans har vist seg å være.

Vi har jo sett mange troende som før var svake, men som triumferte da stunden for forløsningen kom. Les martyrhistorien, så vil du ofte finne martyrene fylt av seiersglede mens de gjorde seg rede til de grusomste dødsmåter.

«Glede i Herren» (Neh 8,10) har gitt dem en slik kraft at frykt og motløshet ikke et eneste øyeblikk har kunnet rokke dem. De har gått til bålet og lagt hodet på blokken med seierssang på leppene. Vi må ikke tro at Mesteren var ringere enn selv den mest frimodige disippelen hans.

Han kan umulig ha skjelvet der de var frimodige. Å nei, den frimodige ånden i martyrskaren er lederen selv, og han overgikk dem alle i lidelse og heltemot. Og hva sier Skriften? «For å oppnå den gleden som ventet ham, led han tålmodig korset, uten å akte vanæren» (Hebr 12,2). Ingen kunne trosse dødslidelsen slik som vår Herre Jesus.

Jeg kan ikke tro at det bitreste i Getsemane kom av et uvanlig angrep fra Satan. Djevelen var nok der, og hans nærvær kan ha gjort skyggene enda mørkere. Men han var ikke hovedårsaken til denne «mørkets time». For så mye er sikkert: Ved begynnelsen av sin offentlige virksomhet gikk vår Herre inn i en svært alvorlig tvekamp med mørkets fyrste.

Likevel hører vi ikke et ord om at Frelserens sjel var «bedrøvet inntil døden» da han ble fristet i ørkenen. Vi leser heller ikke at han begynte å skjelve og engstes sterkt, og det finnes ikke den minste antydning om blodsvette.

Da englenes Herre fornedret seg til å stå ansikt til ansikt med «høvdingen over luftens makter» (Ef 2,2), fryktet han ham ikke slik at han «med sterkt skrik og tårer» bar fram bønner (Hebr 5,7). Han falt heller ikke tre ganger på sitt ansikt og ba til Faderen igjen og igjen. Å sette foten på den gamle slangen og knuse hodet hans var forholdsvis lett for vår Herre Kristus. Det kostet ham bare en såret hæl (1 Mos 3,15). Men denne angsten i Getsemane såret selve sjelen hans inntil døden.

Hva var det da som voldte lidelsen i Getsemane? «Det behaget Herren å knuse ham» (Jes 53,10). Vår Frelser hadde tatt imot et særskilt beger av Faderens hånd. Det var dette begeret som voldte dødskvalen, og det var om det han ba: «Abba, Far! Alt er mulig for deg. Ta dette begeret fra meg!» Men straks la han til de avgjørende ordene: «Men ikke som jeg vil, bare som du vil!» (Mark 14,36).

Sjelekvalene kom ikke fra det jødiske folket, ikke fra forræderen Judas, ikke fra de sovende disiplene og ikke fra djevelen. Nei, de kom fra begeret som hans Far hadde fylt til randen, og som likevel lot ham kjenne sverdet helt inn i sjelens innerste. «Sverd! Våkn opp mot min

hyrde, mot den mann som er min neste! sier Herren, hærskarenes Gud. Slå hyrden, og fårene skal spres» (Sak 13,7; Matt 26,31).

Innholdet i dette begeret kunne ikke vår Frelser drikke med legemet. Gallen i det kunne ikke trenge inn i kjøttet hans. Det var et beger som trengte inn i sjelen hans, inn i hans innerste hjerte.

Det presset fram det smerteropet og de tårene som apostelen kaller «sterkt skrik og tårer» (Hebr 5,7), og som evangelistene ikke har ord for. Vår Herre vek tilbake for dette begeret. Av det kan vi forstå at drikken var mer fryktelig enn legemlige lidelser. For dem vek han jo ikke tilbake.

Det var et beger som var mer fryktelig enn hån, for den hadde han ikke bøyd seg for. Det var mer fryktelig enn Satans fristelser, for dem hadde han overvunnet. Det var noe usigelig grufullt og forferdelig. Det kom fra Faderens hånd, og det fjerner all tvil om hva det var.

Det var dette: Det behaget Herren – Faderen, som her representerte Treenigheten – å knuse ham. «Han slo ham med sykdom», med sjeleangst inntil døden. Og Herren – Gjenløseren – gjorde «sin sjel til et skyldoffer» (Jes 53,10). Og «Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme ham» (Jes 53,6). «Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss» (2 Kor 5,21).

Her finner vi altså årsaken til vår Frelsers uvanlige angst. Han skulle nå «smake døden for alle» (Hebr 2,9) og bære forbannelsen, for han ble «en forbannelse for oss» (Gal 3,13). Her er hemmeligheten i denne angsten, som jeg ikke makter å skildre for dere.

Gud, bare Gud, og ingen fler,
Jesu kval forstår og ser.

Likevel oppfordrer jeg dere til å betrakte disse smertene, så dere kan sette ham høyt og elske ham som var villig til å bære dem for å kjøpe oss fri fra lovens forbannelse. Nå kjente vår Herre, kanskje for første gang, hva det innebar å være syndebæreren.

Som Gud var han fullkomment hellig og kunne ikke annet enn se på synden med fullkommen avsky. Som menneske var han også fullkomment ren og uten medfødt besmittelse. Likevel skulle han nå bære synden og dens lønn: døden og forbannelsen.

Slik Israels synder ble lagt på den levende bukken, som bar dem bort, slik stod nå vår Herre som syndebæreren. Offerdyret var mot-

bydelig – for ingenting var mer motbydelig enn syndofferet – og det ble ført utenfor leiren og brent opp. Kan det undre oss at den fullkomment rene «engstes sterkt» ved tanken på disse forbildene som nå skulle oppfylles i ham? Hadde han vært den han var, om han ikke hadde følt det motbydelig å stå for Gud som synderes representant?

Gud så nå på ham som den eneste synderen i verden og som om han hadde begått alle de syndene som er gjort på jorden. For straffen for dem alle ble lagt på ham, og over ham måtte lidelsens beger tømmes, som Luther sier. Rettferdighetens gjengjeldende sverd rammet ham nå. Han bar alt det som skyldtyngede mennesker selv skulle ha båret, om ikke han hadde trådt imellom, tatt syndene våre på seg og båret dem på sitt legeme opp på treet (1 Pet 2,24).

Da han først virkelig kjente og forstod en slik stilling, måtte det være usigelig grufullt for Gjenløserens hellige sjel å stå i den. Nå kjente Frelserens sjel det fryktelige i selve synden. Synden hadde alltid vært avskyelig for ham, men nå så han at den i sitt vesen er mer enn dødelig.

Kanskje så han nå mer enn noen gang før hvor vidt det onde i synden rekker, og hvordan det trenger inn overalt. Han så dens kullsvarte mørke og den forferdelige straffskylden den pådrar seg ved å angripe Den Eviges trone, ja, Guds eget vesen.

Hos dem som omgav ham, så han nå hvor langt menneskene kunne gå i synd. De kunne selge sin Herre, som Judas, og prøve å drepe ham, som jødene. Den grusomme og hjerteløse behandlingen han selv hadde fått, avslørte for ham menneskenes hat mot Gud. Da han så dette, ble han grepet av forferdelse.

Sjelen hans ble tynget ved tanken på at han skulle bære et slikt onde og bli regnet blant overtredere (Jes 53,12), at han skulle bli såret for deres overtredelser og knust for deres misgjerninger (Jes 53,5). Det var ikke det å bli såret og knust som forferdet ham mest, men det avskyelige i syndens egen natur. Det overveldet sjelen hans helt.

Uten tvil begynte han nå også å fatte syndens straff dypere enn før. Først så han at synden hadde ført ham inn i den stillingen han nå stod i som den lidende stedfortrederen. Deretter så han den straffen han måtte bære fordi han frivillig hadde tatt denne plassen. Jeg frykter i høyeste grad den teologien som vil gjøre seg gjeldende i dag. Den vil av

all makt undervurdere, forringe og nedsette det ubeskrivelige verdet vi bør tillegge vår Herre Jesu Kristi lidelse.

Mine brødre, det var ingen ubetydelig lidelse som gjorde fyldest for menneskenes synder overfor Guds moralske styre over en fallen verden. Jeg er aldri redd for å overdrive når jeg taler om hva min Herre og Frelser led. Helvete var blandet i det begeret han var sendt for å tømme.

Lidelsen var ikke evig. Fordi han er Gud, kunne han på kort tid gi den krenkede loven den æren den hadde krav på. Han kunne gi den hellige Treenighet en forsoning som den syndige skapningen ikke kunne yte i all evighet, selv ved evig lidelse i helvete.

Kvalene som knuste vår Frelsers sjel, er ufattelige – det store, umåtelige havet av angst som slo sine skummende bølger over ham da han døde. Jeg kan ikke gå lenger i betraktningen, for jeg vil ikke bli beskyldt for et fåfengt forsøk på å uttrykke det usigelige.

Bare dette vil jeg si: Sprøytet fra det store, stormende dypet falt på Kristus og døpte ham i blodig svette. Ennå var han ikke kommet til de brølende bølgene i selve forbannelsen. Men der han stod på stranden, hørte han de skremmende brenningene ved føttene sine, og sjelen hans ble svært forferdet og tynget. Det var bruset fra den kommende stormen, forspillet til det som siden skulle følge.

Og nå, da han stod der vi hadde fortjent å stå, og led det vi hadde fortjent å lide, kom han i stor angst. Å bli behandlet som en synder, å lide som en synder, enda det ikke var synd i ham – det var det som senket sjelen hans ned i den angsten teksten vår taler om. Å lide som en synder, å bli behandlet som en synder, å bli straffet som en synder – det innebærer å *dø*, for «syndens lønn er døden» (Rom 6,23).

Angsten i Getsemane – del 2

II.

Etter at vi nå har kastet et blikk på årsaken til vår Frelsers lidelse, håper jeg vi kan få et enda fastere grep om emnet når vi betrakter hva slags lidelse det var. Jeg skal plage dere så lite som mulig med tolkning av de greske ordene evangelistene bruker. Jeg har nøye gransket hvert eneste av dem for å finne så nøyaktig som mulig hva de betyr. Men det får være nok at jeg gir dere resultatet.

Hvordan var så vår Herres lidelse? Hvordan blir den beskrevet? Denne dype sorgen kom over ham fire dager før han gikk ut til Getsemane. I Joh 12,27 finner vi et utsagn som er verdt å legge merke til: «Nå er min sjel forferdet!» Slikt hadde vi aldri hørt ham si før.

Det var en forsmak på den nedtryktheten i ånden som så snart skulle kaste ham ned på ansiktet i Getsemane. «Nå er min sjel forferdet! Og hva skal jeg si? Far, frels meg fra denne time! Men nei, derfor er jeg jo kommet til denne time.»

Videre leser vi i Matt 26,37 at han «begynte å bedrøves og å engstes sterkt».[1] Angsten var kommet over ham igjen. Det var ikke hjertebank eller tungsinn eller hodepine. Nei, det var noe langt verre. Sjelekvaler er mye mer pinefulle enn legemlige lidelser, selv om de legemlige nok også kan gjøre ånden nedtrykt.

Når sinnet er i ro, kan et menneske bære store legemlige lidelser. Ja, når sjelen er full av indre glede, kan en til og med fryde seg midt i lidelsene og noen ganger nesten glemme dem. Det viser tydelig at sjelen kan seire over legemet.

[1] NB: «sorg og angst kom over ham».

Omvendt kan sjelekvaler føre til legemlige lidelser, for den lavere naturen har jo del i den høyere. I vår Herres lidelse var det sjelens lidelse som veide tyngst – den var selve sjelen i hele hans lidelse. «Hvem kan bære en motløs ånd?» (Ordsp 18,14). Sjelelidelser er de bitreste av alle lidelser. Den som har kjent en ånd tynget av sorg, vil stadfeste at det jeg sier, er sant.

Vi ser at vår Frelsers hjertesorg gjorde ånden hans dypt nedtrykt. «Han begynte å bedrøves og å engstes sterkt.» Disse ordene har en svært dyp betydning og er derfor vanskelige å gjengi. Det er sannelig ikke lett å oversette dem fra grunnspråket.

De betegner en tilstand der han var som fraværende, fordi sorgen fylte hans innerste så helt at det ikke var rom for en eneste tanke som kunne ha lindret kvalene. Én eneste brennende tanke fylte sjelen hans og stengte ute alt som kunne gi ham noen trøst.

En tid kunne han ikke engang feste tankene ved de salige følgene av sin død på korset. I disse stundene hadde han ikke blikk for herligheten og gleden som skulle følge. Hans stilling som syndebærer, følelsen av at Faderen var borte, og savnet av guddommelig trøst som nødvendigvis måtte følge av det – alt dette gav ham de mest dystre tanker og dro tankene hans bort fra alt annet.

Noen har i disse ordene sett «et dypt mål av atskillelse». Jeg skal ikke gå langt i den retningen, men det ser likevel for meg ut som om vår Frelsers sinn i disse stundene ble forstyrret og rystet – han som ellers var så rolig og sindig. Han ble kastet fram og tilbake av de brusende bølgene på lidelsens uoverskuelige hav. Havet var nå opprørt av en voldsom storm, og i sitt raseri rev stormen Frelseren med seg.

Den som har prøvd å dykke ned i bedrøvelsens dype vann, spør ikke hvilken nytte det har å dvele ved slike betraktninger. For han har funnet en medfølende venn i sin lidende Mester. «For ved at han selv har lidd og er blitt fristet, kan han komme dem til hjelp som blir fristet» (Hebr 2,18).

Hvor dyrebare er ikke disse ordene: «For vi har ikke en yppersteprest som ikke kan ha medlidenhet med oss i vår skrøpelighet, men en som er prøvd i alt i likhet med oss, men uten synd. La oss derfor med frimodighet tre fram for nådens trone, for at vi kan få miskunn, og finne nåde til hjelp i rette tid» (Hebr 4,15–16).

Den inspirerte boka taler mange steder om vår Frelsers lidelse, og «alt som før er skrevet, det er skrevet til lærdom for oss, for at vi skal ha håp ved det tålmodet og den trøsten som Skriftene gir» (Rom 15,4).

David profeterer om den lidende Messias: «Vannene er kommet inn til sjelen. Jeg er sunket ned i bunnløs gjørme, hvor det ikke er fotfeste. Jeg er kommet i dype vann, og strømmen slår over meg. Jeg har ropt meg trett. Min strupe brenner, og mine øyne tæres bort mens jeg venter på min Gud» (Sal 69,2–4).

«Han begynte å bedrøves og å engstes sterkt.» Noen mener at dette ordet, i likhet med roten det kommer av, betyr «skilt fra folket». Det skulle i så fall bety at han var blitt ulik andre mennesker, akkurat som en person som er slått helt ut av et hardt slag eller lammet av angst, slik at han ikke lenger er som folk flest. En som bare så ham utenfra, ville ha tatt Jesus for en mann som var nedbrutt og ute av seg selv av uhørte sorger.

Den lærde dr. Goodwin sier: «Dette ordet betegner en som er i en forlatt, tom og synkende tilstand i ånden, slik et menneske noen ganger er i visse sykdommer og når man besvimer.» Epafroditus' sykdom, da han var «døden nær» (Fil 2,27), blir beskrevet med det samme ordet. Av det kan vi forstå at Kristus var syk på sjelen og sunket sammen i avmakt. Kan ikke blodsvetten hans ha hatt sin grunn nettopp i denne avmakten?

Den kalde, klamme svetten hos døende mennesker kommer av legemlig avmakt. Men Jesu blodige svette kom av at sjelen var utmattet og nedbrutt. Han var i en forferdelig sjelekamp og led en indre død. Den fikk ikke øynene til å gråte vann, men fikk det indre mennesket til å gråte blod.

Noen av dere vet av egen erfaring hva det vil si å være «bedrøvet». Dere har kjent «samfunnet med hans lidelser» (Fil 3,10). Guds Ånd har tydet dette for dere og samtidig latt dere smake hvor godt det er å eie en venn som har medfølelse. Denne vennen ble «fullendt» for sin oppgave som mellommann (Hebr 5,9), og derfor kan han «komme dem til hjelp som blir fristet».

Når dyp nedtrykthet kommer over oss, når vi glemmer alt som kan holde oss oppe, og ånden vår synker dypere og dypere i bedrøvelse, da kan vi med hjelp fra Guds Ånd i noen grad fatte hva Kristi sjeleangst var.

Andre ser på oss som dårer. De sier at vi er nervøse, og ber oss ta mot til oss. Men de kjenner ikke tilstanden vår. Om de bare forstod den, ville de ikke håne oss med slike tilrettevisninger. Den som er sunket ned i indre kvaler, kan ikke ta imot dem.

Vår Herre var «bedrøvet», grufullt engstet, svært nedtrykt, helt utmattet og overveldet av sorg. Markus sier at han «begynte å skjelve og å engstes sterkt» (Mark 14,33).[2] Det greske ordet betyr ikke bare at han var forskrekket og liksom overrumplet. Det betyr at forskrekkelsen nådde toppen av forferdelse, slik et menneske kjenner det når håret reiser seg og står rett opp på hodet, og hele kroppen skjelver.

Da loven ble gitt, så Moses noe så skremmende at han utbrøt: «Jeg er slått av redsel og skjelver» (Hebr 12,21). Også David bekjenner: «Mitt liv svinner bort med sorg» (Sal 31,11). Slik ble også vår stedfortreder grepet av skjelving ved synet av synden som ble lagt på ham, og av dommen han derfor hørte forkynt over seg.

«Nå holdes dom over denne verden», hadde han sagt til disiplene (Joh 12,31). Og denne dommen over den syndige verden ble lagt på mellommannen. Da begynte han først å «skjelve», så ble han nedtrykt og full av «angst», og til slutt «forferdet».

For selv han kunne som menneske vanskelig fatte hva han hadde tatt på seg å bære, før han lærte det å kjenne av erfaring. Rolig og stille hadde han tenkt over det på forhånd og kjent at hva det enn måtte være, så ville han bære det for oss. Men da det kom så langt at han i virkeligheten måtte ta på seg syndeskyldens uhørte byrde og bære den, ble han ytterst forferdet.

Han vek tilbake for den fryktelige stillingen han var kommet i. Han stod i synderes sted for Faderen, og Faderens hellige blikk hvilte på ham som synderes representant. Og han følte seg forlatt av Faderen, som han fra evighet hadde levd sammen med i et inderlig og gledesfylt samfunn. Da sviktet hans hellige, ømme og kjærlige person, og han ble «forferdet» og grepet av grufull «angst».

I Matt 26,38 står det greske ordet for «bedrøvet», *perilypos*. Det betyr at han på alle kanter var omgitt av sorger, overveldet av et helt hav av sorg. I alle vanlige sorger finnes det som regel en utvei, et smutthull man kan slippe ut gjennom, et pusterom for håpet. Vanligvis kan vi

[2] NB: «angst og forferdelse kom over ham».

minne sørgende venner om at det kunne ha vært enda verre. Men i vår Herres sorger kunne ingenting tenkes verre. Han kunne si med David: «Dødsrikets redsler hadde funnet meg» (Sal 116,3).

Alle Guds brenninger og bølger gikk over ham (Sal 42,8) – over ham, under ham, rundt ham, inni ham og utenfor ham. Alt var angst, og her fantes ingen lindring, ingen kilde til trøst. Disiplene kunne ikke stå ham bi. Alle unntatt én sov, og den ene som holdt seg våken, var nå på vei for å forråde ham. I Den Allmektiges nærvær ropte ånden hans under den knusende byrden, under den uutholdelige tyngden av kval.

Ingen sorger kunne gå dypere enn Kristi sorger, og selv sa han: «Min sjel er bedrøvet» – det vil si overveldet av bedrøvelse – «inntil døden!» Han døde ikke i Getsemane, men han led så mye som om han hadde oppgitt ånden der. Han døde en indre død, om ikke en ytre. Den gikk ikke så langt at legemet ble et lik, men den gikk så langt som om det var skjedd. Kvalen og forferdelsen hans ble til en dødelig angst, helt til dødens grense.

Lukas setter kronen på det hele når han i teksten vår forteller at «han kom i dødsangst». Ordet for angst betyr en strid, et sammenstøt, en tvekamp, en bryting, en kamp i angst. Hvem gjaldt denne kampen? Hvem brøt han med? Det var ikke Faderen han kjempet med. Nei: «La ikke min vilje skje, bare din» (Luk 22,42).

Det ser ikke ut som en kamp med Gud Fader. Det var heller ikke en kamp med djevelen, for som vi alt har sett, ville han da ikke ha blitt så «forferdet». Nei, det var en fryktelig kamp inne i ham selv, en angstkamp i hans egen sjel.

Husk at han kunne ha sluppet unna alle disse kvalene med én eneste beslutning i sitt eget indre. Helt naturlig sa menneskenaturen i ham: «Bær det ikke!» Og renheten i hjertet hans sa: «Bær det ikke, still deg ikke i synderes sted!» Den fine, rene følsomheten i hans hemmelighetsfulle vesen vek tilbake for enhver form for forbund med synden.

Men samtidig sa den uendelige kjærligheten: «Bær det, gå inn under byrden!» Slik oppstod det en tvekamp mellom kreftene i hans rene natur, en kamp drevet til en fryktelig høyde, og kampplassen var i hans egen sjel.

Hos Kristus må den renheten som ikke tåler noe som helst forbund med synden, ha vært mektig i høyeste grad. Samtidig var den med-

lidende kjærligheten, som ikke kunne la syndere gå fortapt, like mektig. Dette førte til en kamp drevet til det ytterste. Det var som om en Herkules hadde møtt en annen Herkules: to mektige krefter som stred, fektet og kjempet inne i Jesu blødende hjerte.

Ingenting gir et menneske større kvaler enn å bli dratt hit og dit av motstridende krefter. Borgerkrig er den verste og grusomste av all krig. Og når to sterke sinnsbevegelser kjemper om herredømmet i et menneskes sjel, gir det kval og plager som bare de som har erfart det, kan fatte. Enda mer gjelder det når begge er edle og fullkomne. Det forundrer meg ikke at Frelserens «svette ble som bloddråper», når et slikt indre trykk presset ham som druene i vinpressen.

Jeg håper at jeg ikke formastelig har stirret inn i arken eller kikket inn i Det aller helligste, som er skjult. Gud forby at jeg av nysgjerrighet eller hovmod skulle prøve å trenge inn der Herren har satt en skranke. Jeg har ført dere så langt jeg kan. Nå lar jeg forhenget falle igjen og gjentar de ordene jeg nettopp sa:

Gud, bare Gud, og ingen fler,
Jesu kval forstår og ser.

III.

Vårt tredje spørsmål er: Hvilken trøst hadde vår Herre i alt dette? Han søkte lindring i menneskelig medfølelse, og det var helt naturlig at han gjorde det. Gud har lagt et behov for medfølelse ned i menneskenaturen. Vi gjør ikke galt når vi venter at brødrene våre skal våke med oss i lidelsens stund. Men vår Herre fant at ikke noe menneske maktet å hjelpe ham. Hvor villig ånden enn var, var kjødet skrøpelig (Matt 26,41).

Hva gjør han da? Han tar sin tilflukt til bønnen. Han vender seg særlig til Gud som Far. Jeg har lært av erfaring at vi aldri kjenner så dypt hvor godt det er at Gud er vår Far, som når vi er i stor angst. Jeg kan forstå hvorfor vår Frelser sa: «Abba, Far!» Det var angsten som drev ham til å appellere til rikdommen i Faderens kjærlighet, slik et barn gjør når det blir tuktet.

Selv har jeg ofte ropt i sjelens bitterhet: «Å Gud, er du virkelig min Far, så ha medlidenhet med ditt barn i din farslige barmhjertighet!» Her vender Jesus seg til sin Far, akkurat som vi har gjort, og finner trøst i å appellere til ham. Bønnen var en trøstens kanal for

Gjenløseren. Den var brennende, ivrig, ja, inntrengende, ærbødig og utholdende. Etter hver bønnekamp ser han ut til å ha blitt roligere, og han kunne gå til disiplene, og det så ut som han hadde fått sjelefreden tilbake.

Men han fant dem sovende, og det brakte ham i sorg igjen. Derfor vendte han tilbake til bønnen og ble trøstet hver gang. Da han hadde bedt for tredje gang, var han rede til å møte Judas og den væpnede flokken, og han gikk dommen og døden i møte i stille tålmodighet. I bønnen fant han trøst og kraft, og han kunne bøye seg under Faderens vilje.

Etter at han hadde lagt sin vilje ned for Faderens føtter, kom det ikke en klagende lyd mer fra leppene hans før han ropte på korset: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?» (Matt 27,46). I en vakker stillhet, «lik et får som tier når de klipper det» (Jes 53,7), bevarte han sin sjel i tålmodighet.

Kjære brødre og søstre! Om noen av oss skulle få vårt Getsemane, vår dype sorgens stund, la oss da holde ut i bønn som vår Mester! La oss rope til vår Far og lære å underkaste oss hans vilje!

Jeg vil nå trekke noen slutninger av hele emnet. Måtte Guds Ånd lede oss!

Først, mine brødre: Lær av dette at vår Herre Jesus Kristus var et virkelig og sant menneske! Se ikke på ham bare som Gud, selv om han sannelig er Gud, men se ham også som deres nære slektning, «ben av våre ben og kjøtt av vårt kjøtt». Han kan føle inderlig med oss. Han har kjent det bitre i alle våre sorger. Er vannene du må vade gjennom, svært dype? Å, de er likevel ikke dype sammenlignet med de strømmene han måtte bryte seg gjennom.

Aldri har en smerte gått gjennom hjertet deres som han, paktens hode, ikke selv har kjent. Jesus kan føle med dere i alle sorgene deres, for han led langt mer enn dere noen gang har lidt. Derfor kan han hjelpe dere i alle fristelsene deres. Overgi dere til deres prøvde venn, deres bror, som er født til hjelp i nød (Ordsp 17,17), så skal dere få den trøst og husvalelse som kan holde dere oppe i de dypeste dyp.

Se videre hvor uutholdelig ondt synden er. Dere er syndere, det er ikke Jesus. Men å stå i synderes sted var så forferdelig for ham at han var bedrøvet inntil døden. Om noen av dere dør i syndene sine, hvordan skal det da kjennes for dere å bære forbannelsen? Å, om vi

kunne skildre det forferdelige synden fører med seg! Da ville ikke en eneste av oss være fornøyd med å bli i synden et eneste øyeblikk.

Jeg tror det ville lyde rop og gråt fra dette bønnehuset helt ut på gatene om de mennene og kvinnene her som lever i synd, virkelig visste hva synden er – om de kjente Guds vrede, som hviler over dem, og visste hvordan Guds dom skal bli, den dommen som snart skal ramme og fortære dem.

Å, sjeler! Synden må være en forferdelig ting, når den knuste vår Herre og Frelser slik. Om dommen over synden presset blodig svette ut av den rene og hellige Frelseren, hva må da ikke selve synden være?

«Hold fast ved min tilrettevisning, slipp den ikke! Bevar den, for den er ditt liv. Slå ikke inn på de ugudeliges sti og følg ikke de ondes vei. Sky den, følg den ikke, vik fra den og gå forbi!» (Ordsp 4,13–15). Vandre med din Gud i ydmyk og årvåken lydighet, så skal synden ikke få makt over deg. Du skal slippe å smake plagene dens. Du skal bli fridd fra dens ubeskrivelige pestsmitte.

Lær videre å sette pris på Jesu umåtelige kjærlighet! Men å, for en kort stund vi har nå til å dvele ved dette dyrebare emnet! Av kjærlighet til meg og til dere tålte han ikke bare den legemlige lidelsen som hørte med til piskingen og døden på korset. Av kjærlighet til oss blottet han også sjelen sin for rettferdighetens gjengjeldende sverd. Han gjorde «sin sjel til et skyldoffer». Sjelen hans kjempet i angst i Getsemane under byrden av våre synder, som Herren la på ham.

Av kjærlighet til oss bar han dem frivillig. Heller enn å la synderen gå fortapt ville han selv bli knust av syndebyrden. Bør vi da ikke villig tåle forfølgelse for hans skyld? Bør vi ikke ivrig arbeide for det som ligger ham så varmt på hjertet, nemlig at syndere blir frelst?

Er vi så utakknemlige at vi kan la hans verk ligge nede av mangel på midler, når vi har evne til å hjelpe? Er vi så lave at vi kan la hans verk gå tilbake, når vi har krefter til å drive det fram?

Ved smertene i Getsemane oppfordrer jeg dere, mine brødre, så sant dere har del i deres Frelsers lidelse: Elsk ham høyt, han som har elsket dere så uendelig! Ofre dere, og la dere ofre for ham!

Med blikket på Jesus i Getsemane lærer vi videre å skatte verdien av forsoningens fylde. Jeg kan være aldri så tilsølt, svart og avskyelig i Guds øyne og i mine egne. Jeg føler at jeg bare er verdt å kastes i det nederste helvete, og undrer meg over at Gud ikke for lenge siden

har kastet meg dit. Likevel går jeg inn i Getsemane, jeg bøyer meg ned under de knudrete oliventrærne, og der ser jeg min Gjenløser.

Ja, jeg ser ham ligge utstrakt på jorden i angst. Jeg hører grufulle rop stige opp fra hans knuste, blødende hjerte, smerterop som aldri før har brutt seg vei fra noe menneskebryst. Jeg ser ned på marken og ser den farget rød av hans blod. Jeg ser ansiktet hans dekket av levret blodsvette, og jeg roper: «Min Gud, min Frelser, hvorfor disse forferdelige smertene?» Jeg hører ham svare: «Jeg lider for dine synder.» Og av det henter jeg trøst.

For selv om jeg gjerne ville ha spart min Herre for denne angstkampen, kan jeg nå, siden den er over, fatte hvordan Jehova, den hellige Treenighet, kan spare meg, en synder, og likevel forbli rettferdig i sitt moralske styre over en fallen verden. For han lot Sønnen lide i vårt sted. Nå har jeg et velgrunnet og pålitelig håp om rettferdiggjørelse og benådning. For jeg bærer med meg minnet om min blødende Gjenløser fram for den rettferdige Gud og fram for min egen samvittighet.

Min sjel ser Faderen som Treenighetens representant, og jeg sier til ham: «‹Rettferd og rett er din trones grunnvoll. Nåde og sannhet går fram for ditt åsyn› (Sal 89,15). Kan du kreve oppreisning to ganger, først av min blødende mellommanns hånd og siden av meg, som setter min lit til ham og har overlatt min sak til ham? Som den synderen jeg er, fortjener jeg den evige død. Men jeg stiller meg her for din strenge rettferdighets brennende trone, og jeg er ikke redd for å stå her. For jeg kommer i Jesus, han som du har befalt meg å håpe på.»

Å, for en salighet for mitt hjerte å hvile i den hellige Skrifts ordrette lære om forsoningen!

Til slutt: Hvor forferdelig må ikke den fordømmelsen bli som skal ramme dem som forkaster og forakter forsoningsblodet, og som derfor selv må lide for sine synder! Med kval i hjertet vil jeg si dere hva som skal ramme dem av dere som forkaster min Herre. Vår Herre Jesus Kristus er for dere et tegn og en profeti om hva som skal hende dere.

Ikke i en hage, men kanskje i den sengen der dere så ofte har funnet hvile, skal forferdelsen gripe dere og dødsangsten overfalle dere. Sorgen og kvalen over et dårlig brukt liv og en forkastet Frelser skal bringe dere i forferdelig angst.

Da skal yndlingssynden din – ditt hovmod, din gjerrighet, ditt begjær etter menneskers gunst, din kjæreste lyst – forråde deg med et kyss, som en ny Judas. Mens sjelen din ennå henger på leppene, skal du bli tatt til fange av en flokk onde ånder og ført bort til ditt sted.

Slik Jesus ble ført for Kaifas' domstol, skal du føres bort til dødsriket, der mørke, gråt og tenners gnissel rår. Der skal du våke gjennom den lange natten i en forferdelig forventning om dom og brennende ild. Til slutt bryter morgenen fram, oppstandelsens morgen. Og slik vår Herre ble stilt fram for Pilatus, skal du stilles fram for den øverste domstolen – ikke for Pilatus, men for Guds Sønns domstol, for ham som du har foraktet og forkastet.

Da skal vitner bli kalt fram mot deg, ikke falske, nei, sanne, og du skal stå der uten å kunne svare, akkurat som Jesus, som ikke svarte et eneste ord på anklagernes beskyldninger.

Da skal samvittighetens fortvilelse slå deg, til du blir et minnesmerke over all elendighet og en slik gjenstand for forakt at det passer å rope om deg: «Ecce homo!» – «Se det mennesket!» Da skal folk se på deg og si: «Se det mennesket og den lidelsen som er kommet over det, fordi det foraktet sin Gjenløser og hadde sin glede i synden!»

Da skal du bli dømt offentlig, slik du alt er dømt i din samvittighet. «Gå bort fra meg, dere som er forbannet, til den evige ild, som er beredt for djevelen og englene hans» (Matt 25,41) – det skal være dommen som blir forkynt over deg og over dem du ser omkring deg.

Da får du din dom, slik de dømte Jesus og sa: «Korsfest ham!» Så skal du bli ført bort av rettferdighetens tjenere til ditt sted. Som Jesus, synderes stedfortreder, skal du da rope: «Jeg tørster!» Men ikke en dråpe vann skal du få. Til evig tid skal du ikke smake annet enn bitterhetens galle.

Du skal føres bort offentlig med syndene dine skrevet på pannen, så alle kan lese og forstå at du er dømt med rette. Og da skal du bli hånet akkurat slik Jesus ble det, særlig hvis du har bekjent deg som kristen uten å være det.

Alle som ser deg, skal si: «Andre har han frelst ved å vitne for dem om Jesus, men seg selv kan han ikke frelse.» Gud selv skal da forakte deg. Tro ikke at jeg drømmer. Har han ikke selv sagt: «Så vil også jeg le når ulykken rammer dere, jeg vil spotte når det kommer som dere gruer for» (Ordsp 1,26)?

Rop da på avgudene dine, som du stolte på her! Hent trøst i de syndige lystene du gledet deg over før, du som nå er kastet bort for evig! Til din skam og forferdelse skal du som har foraktet Gjenløseren, bli et synlig bevis på Guds rettferdighet for evig. Og det er rett, ja, rettferdigheten krever at det skjer. For syndens skyld måtte Gjenløseren tåle angst og kval. Skal da ikke synden føre lidelse over deg, når du fortsatt elsker synden og forakter Frelseren?

Til dine andre synder kommer også at du har forkastet Guds Sønn. I motstanden din mot ham har du jo sagt: «Han skal ikke være min fortrøstning og min tillit.» Frivillig, formastelig og mot din egen samvittighet har du forkastet det evige liv. Om du fortsetter å forakte barmhjertigheten, hva annet kan da følgen bli enn at først syndene dine og så vantroen din skal fordømme deg? Lidelse og elendighet uten lindring og uten ende blir da din del.

La Getsemane advare deg! La angsten, tårene og blodsvetten der advare deg! Vend om, slutt med syndene dine og tro på Jesus! Måtte Guds Ånd hjelpe deg, for Jesu skyld. Amen.

Forræderiet – del 1

> «Mens han ennå talte, se, da kom det en stor flokk; og han som hette Judas, en av de tolv, gikk foran dem. Og han kom nær til Jesus for å kysse ham. Men Jesus sa til ham: Judas, forråder du Menneskesønnen med et kyss?» (Luk 22,47–48).

Djevelen var blitt fullstendig slått tilbake i kampen mot Jesus i Getsemane. Da trådte menneskedjevelen Judas fram på scenen. Som røveren på flukt snur seg og skyter en dødbringende pil, slik slengte erkefienden enda et spyd mot Gjenløseren. Han tok forræderen i sin tjeneste, for han hadde allerede fart inn i ham. Judas ble djevelens agent, og han var sannelig et svært nyttig og dyktig redskap.

Djevelen hadde tatt den frafalnes hjerte fullt i besittelse, og som svinene som var besatt av djevelen, styrtet han i hast mot sin undergang. Den djevelske ondskapen hadde listig lagt ut snaren: Den valgte Frelserens fortrolige venn til å bli hans troløse forræder. For dette var et nytt dolkestikk i det innerste av hans knuste og blødende hjerte.

Men, mine kjære, Gud er i alle ting visere enn Satan, og godhetens Herre overlister ondskapens fyrste. Nettopp gjennom dette maktesløse forræderiet mot Kristus ble profetiene oppfylt, og det ble bevist enda sterkere at han er den lovede Messias. Var ikke Josef et forbilde? Se hvordan Jesus ble solgt av sin egen bror, slik Josef ble solgt av sine misunnelige brødre! Var han ikke en ny Samson, han som ved sin kraft skulle bære bort helvetes porter? Som Samson blir også Jesus bundet av sine landsmenn og overgitt til sine motstandere.

I kong David har vi også et forbilde. David ble forrådt av Akitofel, hans egen fortrolige venn og rådgiver. Akitofel slo seg sammen med kongens opprørske sønn Absalom og hjalp ham med sine råd, og da rådene hans ble forkastet, hengte han seg. Ja, mine brødre, Davids

ord ble bokstavelig oppfylt i forræderiet mot vår Herre Kristus. Hvilken profeti kan vel være tydeligere enn denne: «Også den mannen som jeg levde i fred med, som jeg stolte på, han som åt mitt brød, har løftet opp sin hæl imot meg» (Sal 41,10).

Og videre: «For det er ikke en fiende som håner meg – det kunne jeg bære. Heller ikke er det en som hater meg, som opphøyer seg over meg – da ville jeg gjemme meg for ham. Nei, det er du … vi som hadde fortrolig samfunn med hverandre, da vi vandret i høytidsskaren opp til Guds hus» (Sal 55,13–15). En dunkel profeti hos Sakarja blir også bokstavelig oppfylt her: «Så veide de opp til meg min lønn, tretti sølvpenger» (Sak 11,12). For den vanlige prisen på en slave ble vår Herre solgt av sin utvalgte venn.

Å, du grusomme fiende! Til slutt skal du finne ut at din visdom bare er en oppblåst dårskap. Herren spotter din list. Du er bare en samvittighetsløs håndlanger for ham som hater deg. I alle dine mørke gjerninger, som grådighetens demoner driver deg til i slik hast, er du bare en kjøkkengutt som står og passer den store kokekjelen til kongenes Konge.

Uten videre innledning går vi straks over til emnet vårt: forræderiet mot vår Herre. Først vil vi samle tankene om Jesus, han som ble forrådt. Når vi har dvelt der en stund, skal vi se nøye på forræderen Judas' avskyelige ansikt. Han blir stående som et fyrtårn til advarsel for alle frafalne.

I.

La oss en stund se på vår Frelser mens han ble forrådt så utakknemlig og feigt.

Etter «Guds fastsatte råd» skulle Kristus lide døden (Apg 2,23). Men på hvilken måte skulle han falle i sine motstanderes hender? Skulle de ta ham til fange under et opprør? Nei, da ville det se ut som om han var et offer mot sin vilje. Skulle han flykte for sine fiender til han ikke lenger klarte å gjemme seg for dem? Det stemte ikke med loven at offerdyrene ble jaget til døde. Skulle han selv overgi seg til sine fiender? Det ville være å unnskylde mordet deres og gjøre seg medskyldig i forbrytelsen.

Skulle han da bli grepet uforvarende, som ved et rent tilfelle? Da ville lidelsesbegeret hans ha mistet den nødvendige bitterheten, den som gjorde det til malurt blandet med galle. Nei, han måtte forrådes

av en venn. Slik skulle han bære lidelsen i all dens bitterhet, og hver eneste omstendighet skulle romme et hav av kval.

En grunn til at det skulle skje ved forræderi, kan være denne: Det var bestemt at menneskenes syndighet skulle nå sitt høydepunkt i det som skjedde ved Gjenløserens død. Gud, vingårdens store eier, hadde sendt mange av sine tjenere. Men de som leide vingården, hadde steinet den ene og jaget bort den andre. Så sendte han sin sønn til dem og sa: «De vil sikkert vise aktelse for ham!» (Luk 20,13). Da de så slo arvingen i hjel for at «arven kan bli vår», hadde opprøret deres nådd sitt høydepunkt.

Da de slo vår dyrebare Frelser i hjel, hadde menneskeheten nådd det øverste trinnet på forbrytelsens stige. Slik ble det avslørt hvilket fiendskap mot Gud som skjuler seg i menneskets hjerte. Da mennesket ble en «gudsmorder», hadde synden nådd så langt den kunne nå. Og denne syndigheten ble avslørt i den mørke handlingen da vår Herre ble forrådt. Hadde det ikke vært noen forræder som Judas, ville vi ikke visst hvor svart og ussel den falne menneskenaturen er, og hvor dypt den kan synke i forbrytelse.

Jeg grøsser for det mennesket som vil prøve å forsvare forræderen, denne djevelen i menneskeskikkelse, denne «fortapelsens sønn», denne usle frafalne. Mine brødre, hvordan kan vi la være å føle dyp avsky for dette mesterstykket av ondskap? Forræderen er gått bort til sitt eget sted, og Davids dom, som Peter gjengir en del av, er kommet over ham: «Når han skal dømmes, la ham da gå ut som skyldig, og la hans bønn bli til synd. La hans dager bli få, og la en annen få hans embete!» (Sal 109,7–8).

På den tiden fikk djevelen ofte lov til å plage menneskenes kropper. På samme måte ble han sluppet løs mot Judas og tok ham fullt i besittelse. Sjelden har han fått en slik eiendomsrett over noe annet menneske. I Judas har vi et bilde på hvor «svikefullt hjertet er, mer enn noe annet» (Jer 17,9).

Den viktigste grunnen til at forræderiet ble tillatt, var uten tvil denne: Kristus måtte smake lidelsen i dens største bitterhet. Slik skulle han bli et fullkomment soningsoffer for synden og en frelsens høvding som ble fullendt gjennom lidelser (Hebr 2,10). Av straffen kan vi som regel lære hva slags synd det gjelder. Mennesket forrådte sin Gud. Adam hadde fått i oppdrag å «verne» den kongelige hagen i Eden

(1 Mos 2,15). Han skulle ta vare på alléene og de grønne vangene der han hadde sitt hellige samfunn med Gud.

Men han ble en forræder. Han slapp djevelen inn, først i sitt eget hjerte og så i Guds paradis. Han var falsk mot sin Skaper da han lyttet til de lokkende hintene som han straks burde ha avvist med forakt. Derfor måtte også dette høre med til Jesu lidelse: Han skulle oppleve at mennesket ble hans forræder. Stedfortrederens lidelse måtte svare til den synden han led for.

Du og jeg har ofte forrådt Kristus. I fristelsens stund har vi valgt det onde og gitt slipp på det gode. Vi har tatt imot bestikkelser fra helvete og ikke fulgt tett i Jesu fotspor. Derfor synes det svært rimelig at han som fikk straffen for synden lagt på seg, mens han led, skulle bli bittert minnet om hvor utakknemlig og forrædersk menneskets synd er.

Dessuten måtte begeret som Jesus skulle tømme, gjøres så bittert som mulig. Ingen lindring fikk finnes i det. Det måtte fylles til randen med alle de kvaler som den guddommelige visdom ville helle i det. Og til dette hørte også denne bitre bestanddelen: «Han som eter sitt brød med meg, har løftet sin hæl mot meg» (Joh 13,18).

Han underkastet seg villig også den lidelsen som forræderens hånd påførte ham. Derfor kan vi være visse på at ingenting hindrer ham i å være en trofast yppersteprest, ikke bare til å «sone folkets synder» (Hebr 2,17), men også til å føle med oss og hjelpe oss når vi kommer i lignende prøvelser. Forrædere er en slekt som ennå ikke er utdødd, og baktalelse og utakknemlighet er vanlige årsaker til sorg.

Hvor dyrebart er det da ikke at vi trygt kan vende oss til Jesus! Han kjenner disse smertefulle fristelsene så godt, for han har selv erfart hvor bitre de er, og det i den høyeste grad man kan tenke seg. Med alle våre sorger og bekymringer kan vi vende oss til ham, for han har omsorg for oss, og han har lidt med oss. I forræderiet mot vår Frelser ser vi altså profetiene oppfylt, synden avslørt og soningsbegeret fylt til randen. Og vi ser den store ypperstepresten, som led alt, gjort fullkommen, så han kan føle med oss i hver smertefull omstendighet.

La oss nå se på selve forræderiet. Dere forstår hvor grusomt det var. Judas var Kristi tjener – ja, hvorfor ikke kalle ham hans mest betrodde tjener? Han hadde del i apostelembetet og var æret med gaver til å gjøre undere. Han var blitt behandlet svært ømt og mildt. Han hadde

fått sin del av alt det gode Mesteren eide, og i virkeligheten hadde han det langt bedre enn sin Herre. For «smertenes mann» tok alltid selv den tyngste delen av lidelsen, fattigdommen og baktalelsen.

Mat og klær fikk han fra den felles kassen, og Mesteren synes å ha vist ham stor gunst. For som tjener hadde Judas hatt den aller største tillit. Dere vet, brødre, hvor smertefullt det slaget er som kommer fra en tjener vi har vist full tillit. Men Judas var mer enn en tjener. Han var en venn, en fortrolig venn.

Han var betrodd den lille pungen der gavmilde kvinner la sine små bidrag. Det var svært klokt, for han hadde sans for penger. Hans fremste gave var å kunne forvalte dem, en svært viktig evne hos en kasserer. Han holdt et klokt og forsiktig øye med den lille flokken og passet godt på at det ikke ble brukt penger unødig. Så langt mennesker kunne dømme, var han rett mann på rett plass, og han ble vist stor tillit.

Vi finner ikke at han måtte avlegge noe årlig regnskap. Det ble ikke valgt noen revisjonskomité til å gå gjennom regnskapene hans. Jeg ser heller ikke at Mesteren tok ham til side og gikk gjennom regnskapene med ham. Alt ble overlatt til ham. Når Mesteren ba ham om det, ga han til de fattige, og ingen krevde regnskap av ham. Å ha fått en slik tillitspost, å være kongenes Konges kasserer, og så gå bort og selge Frelseren – det kan kalles forræderi i sin mest fornedrede skikkelse.

Husk at verden så på Judas som vår Herres embetsbror. Navnene Jesus og Judas var på mange måter knyttet sammen. Gjorde Peter, Jakob eller Johannes noe galt, la spotterne hele skylden på Mesteren deres. De tolv var deler og lemmer av Jesus fra Nasaret. En eldre bibelutlegger sier om Judas at han var Kristi *alter ego* (hans andre jeg), hans aller nærmeste. Ja, folket så på hver av Herrens apostler som ett med deres leder.

Når et slikt fellesskap er kommet i stand, og så et forræderi kommer for dagen, er det som om armen skulle begå forræderi mot hodet, eller som om foten skulle skilles fra kroppen. Det er sannelig et gjennomborende dolkestikk! Å, mine brødre, kanskje så vår Herre i Judas en representant for de mange tusener som i alle senere tider skulle gjøre seg medskyldige i hans forbrytelse.

Så Jesus i denne Judas Iskariot alle Judas' brødre, de som forråder sannheten, dyden og korset? Så han den skaren som vi i åndelig

forstand kan si var i Judas' lend? Hymeneus, Hermogenes, Filetus, Demas og andre av samme familie – stod alle disse for hans blikk da han så denne mannen, hans nære venn, selge ham for tretti sølvpenger?

Kjære brødre, den stillingen Judas hadde, og det store tillitsvervet Mesteren hadde gitt ham, må i høy grad ha gjort forræderiet enda mer forbrytersk. Selv hedningene har sett på utakknemlighet som den verste av alle laster. Om mordet på Cæsar, som ble drept av sin venn Brutus, skriver en verdensberømt dikter:

«Å, for et stikk! Hvor troløst, å, hvor grusomt!
Skjønt Cæsar dolken så i vennens hånd,
var utakknemligheten ham mer bitter;
han falt i avmakt; derpå hjertet brast;
i kappen skjulte han sitt ansikt,
– – – og Cæsar døde.»

Vi kunne ta fram mange gamle fortellinger som viser hvilken avsky disse hedningene hadde for utakknemlighet og forræderi. Noen av deres egne diktere, for eksempel Sofokles, har skildret sin avsky for troløse venner i sterke farger. Vi kan ikke tenke oss noe mer forferdelig og grusomt enn å bli forrådt og solgt av sin egen hjertevenn for å bli slått i hjel. Jo nærmere en fiende kommer oss, desto dypere blir stikket han gir oss. Drar vi ham inn til hjertet og gir ham vår innerste fortrolighet, kan han såre oss i det aller innerste og i våre ømmeste og edleste følelser.

La meg vise dere, mine kjære venner, mens vi ser på vår Frelsers angstknuste hjerte, hvordan han møtte denne lidelsen. Han hadde bedt lenge og utholdende. I bønnen hadde han seiret over sin fryktelige angst, og nå var han helt rolig. Vi trenger mye ro og fatning når vi blir forrådt av våre venner. Legg merke til hans mildhet. De første ordene han talte til forræderen etter at denne hadde besmittet kinnet hans med et kyss, var ifølge Lukas: «Judas, forråder du Menneskesønnen med et kyss?» Kommer du og kysser meg som en venn mens du overgir meg i mine fienders hender?

Matteus forteller at forræderen straks gikk bort til Jesus og sa: «Vær hilset, rabbi!» og kysset ham, og at Jesus sa til ham: «Venn, hvorfor er du her?» (Matt 26,49–50). Det ser ut til at dette var de første

ordene Jesus talte til forræderen: «Venn! Venn!» Legg merke til det. Han sa ikke: «Du foraktelige forræder», men: «Venn, hvorfor er du her?» Han sa ikke: «Din usling, hvordan våger du å besmitte kinnet mitt med dine motbydelige, løgnaktige lepper?» Nei, han sa: «Venn, hvorfor er du her?»

Å, hadde det vært noe godt igjen i Judas, ville en slik tiltale sikkert ha kalt det fram. Hadde han ikke vært en uforsonlig og uforbederlig forræder, tre ganger død, ville denne vennligheten sikkert ha overvunnet grådigheten hans. Da ville han ha ropt: «Mester, jeg kom for å forråde deg, men dine kjærlige ord har overvunnet min sjel. Skal du bindes, vil jeg bindes med deg. Her bekjenner jeg min ondskap og ber deg om miskunn!»

Vår Herre fikk ikke høre en slik angerfull bekjennelse. Så legger han til disse ordene. Det ligger nok en bebreidelse i dem, men legg merke til hvor øm denne bebreidelsen er. Synes vi ikke den er altfor god for en så nedrig skapning? «Judas, forråder du Menneskesønnen med et kyss?» Jeg ser for meg at tårene stod i Frelserens øyne, og at stemmen hans skalv av bevegelse da han talte slik til ham som før hadde vært hans fortrolige venn.

«Forråder du» – min Judas, min skattmester – «forråder du Menneskesønnen», din lidende og nedtrykte venn, som du har sett mangle til og med et sted å helle hodet? Forråder du Menneskesønnen, og vanhelliger du det ømmeste av alle tegn som kjærligheten eier – et kyss? Det som skulle være tegnet på en undersåtts ærbødighet for kongen, skal det nå være middelet du bruker til forræderiet ditt? Det som den edleste av alle følelser har holdt av som sitt dyreste tegn – bruker du det til å føre meg i døden? Forråder du Menneskesønnen med et kyss?

Å, hadde han ikke vært overlatt til hjertets forherdelse, og hadde ikke Den Hellige Ånd vært nødt til å overgi ham helt og fullt, da ville sannelig denne fortapelsens sønn ha falt på sitt ansikt og under en strøm av tårer utøst sitt hjerte for Herren. Han ville ha ropt: «Nei, jeg kan ikke forråde deg, du lidende Mester! Tilgi, tilgi! Spar deg selv, flykt fra denne blodtørstige flokken, og tilgi din forræderske disippel!»

Men nei, forræderen kjente ikke noe samvittighetsnag da, for de tretti sølvpengene hadde han fått. Etterpå kom den bedrøvelsen som

«virker død» (2 Kor 7,10). Det var den sorgen som drev ham, slik den i sin tid drev forbildet hans Akitofel, til å velge galgen for å slippe unna samvittighetens kvaler. Også dette må ha økt vår kjære Frelsers sorg: Han så at forræderen ble ubotferdig til det siste, og han leste den fryktelige dommen over ham. Om denne mannen hadde han en gang sagt at det hadde vært bedre for ham om han aldri var født.

Mine kjære, i deres stille ettertanke bør dere feste blikket på Jesus slik han her står foraktet og forkastet av mennesker, «aktet for intet» (Jes 53,3) og full av smerte. Rust sinnet deres slik at dere ikke ser på det som noe fremmed om lignende smertefulle prøvelser skulle bli deres lodd. Bestem dere derfor for dette: Om deres Herre igjen skulle bli forrådt av sin mest betrodde disippel, vil dere likevel ved hans nåde holde dere tett inntil ham i hån og lidelse og følge ham helt inn i døden, om det skulle komme til prøve.

Gud gi oss nåde til å holde blikket festet på hans gjennomborede hender og føtter, så vi aldri glemmer at dette ble gjort mot ham ved en venns forræderi! La oss våke over våre egne hjerter, så vi ikke på nytt korsfester Guds Sønn og gjør ham til spott eller forråder ham i vår ferd, våre ord eller tanker!

Forræderiet – del 2

II.

La meg nå få be om deres oppmerksomhet mens vi ser nærmere på mannen som Menneskesønnen ble forrådt av: Judas, forræderen.

Først, mine dyrebare venner, vil vi legge merke til hans stilling som offentlig person. Judas var en predikant, ja, en framstående predikant. Han «fikk del i denne tjenesten», sier apostelen Peter om ham (Apg 1,17). Han var ikke bare en av de sytti. Nei, han var blitt utvalgt av Herren selv som en av de tolv, et æret og aktet medlem av apostelflokken. Han hadde uten tvil forkynt evangeliet slik at mange hadde gledet seg over røsten hans.

Han hadde også fått gave til å gjøre undere. Ved hans ord var syke blitt helbredet, døves ører og blindes øyne åpnet. Ja, det er ingen tvil om at han som ikke kunne holde djevelen ute fra seg selv, hadde drevet ut djevler av mange andre. Likevel: Hvor dypt er du ikke falt fra himmelen, du Lucifer, morgenrødens sønn! Han som var en profet blant folket og talte med en lærd tunge, han som med ord og under viste at han hadde vært med Jesus og lært av ham – han forrådte sin Mester.

Lær av dette, mine brødre, at ingen gaver, hvor store de enn er, kan erstatte Den Hellige Ånds nådeverk i vår egen sjel. Ingen stilling i menigheten, hvor æret og nyttig den enn er, kan tas som et sikkert bevis på at vi er oppriktige mot vår Herre og Mester. Uten tvil finnes det biskoper i helvete, og skarer av dem som en gang hadde sin plass på prekestolen, er nå dømt til å gråte over sitt hykleri i all evighet.

Dere som er menighetens tjenere og har Guds folks tillit, tro ikke at dere selvfølgelig har Guds nåde i hjertet bare på grunn av dette! Kanskje er det nettopp den farligste av alle stillinger å være godt kjent

og høyt ansett på det åndelige området, mens man likevel er råtten i sitt innerste. Å stå der andre kan se våre feiltrinn, er sunt, selv om det er smertefullt.

Men å være omgitt av kjærlige venner som mener det er umulig for oss å gjøre noe galt, og som straks ville være klare til å unnskylde oss om de så oss trå feil – det er å stå der det nesten er umulig å bli vekket, om hjertet vårt ikke er rett for Gud. Å ha et godt rykte, men et falskt hjerte, er å stå helt på kanten av helvete.

Judas hadde en svært høy offentlig stilling. Han hadde den særlige æren å være betrodd Mesterens pengesaker, og det var ingen liten tillit. Herren, som vet hvordan han skal bruke hver gave, så hvilke anlegg og gaver mannen hadde. Han visste godt at Peters ubetenksomme hastverk snart ville ha tømt pungen og brakt følget i store vansker. Og hadde han betrodd pungen til Johannes, ville hans gavmilde og kjærlige sinn ha fristet ham til uklok godgjørenhet mot tiggere med glatte tunger. Kanskje ville han også ha brukt opp den lille pengebeholdningen på alabastkrukker med kostbar salve til Mesterens hode.

Herren overlot derfor pungen til Judas, og han forvaltet den med forstand og forsiktighet og passet godt på den. Det er ingen tvil om at han var den mest omtenksomme og best skikkede til å ha kassererstillingen.

Mine venner, tenk om Mesteren skulle velge noen av oss som er predikanter eller tilsynsmenn i menigheten, og gi oss en svært framtredende stilling. Tenk om vi fikk i oppgave å ha tilsyn med våre brødre, så de andre predikantene så opp til oss med aktelse, og våre medeldste og diakoner så på oss som fedre i Israel. Å, om vi da skulle vise oss å være falske, hvor foraktelig ville ikke vår ende bli! Hvilket sår ville vi ikke gi kirkens hjerte, og hvilken spott ville det ikke vekke i verden og i helvete!

Vi ser lett at Judas var en åpen og vennesæl person i omgang med andre. Jeg finner ikke at han trådte feil på noen måte. Det fantes ikke en eneste flekk på karakteren hans, så langt mennesker kunne se. Han viste ingen selvsikkerhet slik Peter gjorde. Han blandet ikke sin stemme i det heftige ropet: «Om så alle tar anstøt av deg, skal jeg aldri ta anstøt!» (Matt 26,33). Han ba ikke om noen plass ved Mesterens høyre side – hans begjær gikk i en helt annen retning. Han kom ikke

med noen upassende spørsmål. Den Judas som stilte spørsmål, var ikke «Judas Iskariot».

Tomas og Filip grublet ofte over dype emner, men slik var det ikke med Judas. Han tok imot sannheten slik den ble gitt ham. Da andre tok anstøt og ikke lenger gikk omkring med Jesus, holdt han seg likevel til ham, og han visste godt hvorfor han gjorde det. Han ga seg ikke over til kjødets lyster eller livets hovmod. Ikke en eneste av disiplene holdt ham for en hykler. Ved bordet sa de: «Det er vel ikke meg, Herre?» De sa ikke: «Herre, er det Judas som skal forråde deg?»

I løpet av noen måneder hadde han nok rappet til seg av pungen. Men det gjorde han litt etter litt, og han skjulte det så godt med sin dyktighet i pengesaker at de ærlige fiskerne han omgikkes, ikke fattet noen mistanke. Vi har hørt om kjøpmenn og andre som er vant med pengesaker, om høyt aktede herrer og formenn i aksjeselskaper, om vanlige direktører og bankfolk som svindler. Som dem kunne han stikke til side visse prosenter og likevel få regnskapene til å stemme.

De herrene som har lært av Judas, kan sette opp regnskapene til aksjeeiernes fulle tilfredshet og likevel skaffe seg en fet stek til sitt eget bord – og over den ber de uten tvil om Guds velsignelse. I sitt ytre liv var Judas en svært elskverdig person. Snart ville han trolig ha blitt æret med en enda viktigere tillitspost. Som en svært gudfryktig og rikt begavet mann ville han ha vakt inderlig glede når han kom til kirker og kapeller. «For en klok og innflytelsesrik person!» utbryter hjelperne. «Ja», svarer predikanten, «han kommer til å fremme vår sak og bli til stor nytte for menigheten.»

Jeg tror at Herren valgte ham til apostel av to grunner. Den ene var at han skulle få alle tenkelige fordeler: Han skulle få anledning til å bli godt kjent med den milde Mesteren og ta imot advarsler hver dag gjennom disse tre årene. Slik skulle han siden være uten unnskyldning om han likevel forrådte sin Herre. Den andre var at vi ikke skulle bli overrasket om vi skulle finne en slik mann blant dem som står på prekestolen og arbeider som en framstående person i Kristi kirke.

Dette er alvorlige saker, mine brødre. La oss legge dem på hjertet. Og om noen av oss nyter stor tillit for et rettskaffent liv og har en viktig stilling, må dette spørsmålet trenge dypt inn i oss: «Det er vel ikke meg, Herre? Det er vel ikke meg, Herre?» Kanskje er den som stiller dette spørsmålet sist, nettopp den som burde ha stilt det først.

Men for det andre vil jeg rette oppmerksomheten deres mot forræderens virkelige sjelstilstand og mot hans synd. Judas var et menneske med samvittighet. Han var ingen saddukeer som kunne kaste evighetsspørsmålene over bord. Han hadde sterke åndelige tilbøyeligheter. Han var ingen lettsindig eller vellystig person. Han ofret ikke en eneste skilling på lastens alter. Det var ikke fordi han elsket lasten mindre, men fordi han elsket skillingen mer. Av og til var han gavmild, men da var det med andres penger. Han våket omhyggelig over sitt kjære ansvar – pungen.

Han hadde en samvittighet, sa jeg, og den var vill når den først hadde slitt seg løs fra alle bånd. For det var samvittigheten hans som gjorde ham til selvmorder. Men det var en samvittighet som ikke satt fast på tronen. Den regjerte bare lunefullt og tilfeldig. Samvittigheten var ikke det som styrte ham. Grådigheten hersket over samvittigheten. Han ville samle penger. Kunne han gjøre det på en hederlig måte, var det så mye bedre. Om ikke, fikk samvittigheten tie. Det måtte skje uansett.

Han drev bare forretningene sine i liten skala, og fortjenesten var ikke stor. Hadde den vært det, ville han ikke ha solgt Kristus for en så liten sum – tretti sølvpenger, en altfor lav pris for Mesteren. Men denne ringe summen var stor for Judas, for han var fattig. Trolig hadde han sluttet seg til Jesus i den tro at Jesus snart skulle bli utropt til konge over jødene. «Da», tenkte Judas, «blir jeg en rik mann.»

Da han begynte å forstå at det ville ta lang tid før Kristus kom til sitt rike, tok han litt her og litt der av pungen og la det til side for egen regning. Og nå var han redd for at han hadde regnet feil. Kanskje hadde han aldri brydd seg om Kristus, men bare tenkt på seg selv. Så prøvde han å få mest mulig ut av det han så på som en stor feiltakelse, og skaffet seg penger ved å forråde sin Herre.

Brødre, jeg tror at av alle hyklere er det minst håp for dem som har pengene til sin gud. En dranker kan du føre tilbake – Gud være takk, vi har mange eksempler på det. Også frafalne som har ligget nedsunket i andre laster, har vendt tilbake til Gud og gitt opp sin synd. Men jeg frykter at det er så få eksempler på at mennesker i grådighetens snare har vendt om, at navnene deres kan stå på mine fingernegler.

Grådighet er en synd som verden ikke fordømmer. Selv den aller redeligste predikant har vanskelig for å rette et dødelig slag mot

denne lasten. Gud vet hvilke dundrende slag jeg har rettet mot mennesker som lever helt for verden, enda de krever å bli regnet som Kristi etterfølgere. Men alltid er de raske til å si: «Dette gjelder ikke meg.» Det jeg kaller grov og åpenbar grådighet, kaller de forsiktighet, sparsomhet, evne til å holde hus og så videre.

De gjør ting som jeg ikke engang ville nedlate meg til å spytte på, og likevel tror de at hendene deres er helt rene. De fortsetter å sitte blant Guds folk og høre hans ord, og de tror at selv om de har solgt Kristus for en lumpen vinning, skal de likevel komme til himmelen til slutt. Å, sjeler, sjeler, sjeler! Ta dere i vare! Jeg ber dere, ta dere aller mest i vare for grådighet!

Det er ikke pengene, og heller ikke mangelen på penger, men kjærligheten til pengene som er roten til alt ondt. Det er ikke å tjene penger eller ta vare på dem, men kjærligheten til penger, som forråder din sjel. Det er at du ser på pengene som ditt høyeste gode, som hindrer deg i å feste blikket på Kristus, på hans verk, hans sannhet og hans hellige, selvfornektende liv.

For disse store tingene vil du ikke ofre noe – minst av alt nå, mens du er villig til å ofre alt for den kjære fortjenesten. Å, for slike mennesker er vinningen deres «dødssynd». I all evighet skal de være til spott for djevelen. Deres fordømmelse er både rettferdig og sikker.

III.

Det tredje punktet vårt er den advarselen Judas fikk, og hvordan han likevel holdt fram. Tenk etter! Natten før Judas solgte sin Mester – hva tror du Mesteren da gjorde? Hva? Han vasket føttene hans! Og likevel solgte han ham! For en ydmykhet! For en kjærlighet! For en fortrolighet! Mesteren tok et linklede, bandt det om seg og vasket Judas' føtter! Og likevel førte nettopp disse føttene Judas fram som «veiviser for dem som grep Jesus» (Apg 1,16).

Dere husker vel hva Herren sa da han hadde vasket føttene deres: «Også dere er rene, men ikke alle» (Joh 13,10). Kanskje vendte han nettopp da sitt tårefylte øye mot Judas. For en advarsel for ham! Hva mer kunne sies? Senere, da de holdt nattverd og begynte å spise og drikke sammen, sa Jesus: «En av dere skal forråde meg» (Matt 26,21). Det var helt tydelig tale. Og senere sa han enda mer treffende: «Det er ham som jeg gir det brødstykket jeg nå dypper» (Joh 13,26). For en oppfordring til å vende om!

Judas kan ikke si at han ikke hadde en trofast predikant. Hva kunne ha vært mer personlig? Angrer ikke Judas nå, hva mer er det da å gjøre for ham? Det Judas så, burde ha vært nok til å få et hjerte av diamant til å bløe. Han så den sorgen og smerten som stod malt i Kristi ansikt. For det var i det øyeblikket Kristus hadde sagt: «Nå er min sjel forferdet», at Judas forlot salen og gikk bort for å selge sin Mester.

Dette ansiktet, så fullt av sorg, burde ha stanset ham. Ja, det måtte ha stanset ham, om ikke Guds Ånd allerede på forhånd hadde vært nødt til å overlate ham til seg selv i denne saken.

Hvilke ord kunne vel ha vært mer rystende enn dem vår Herre brukte da han sa: «Men ve det mennesket som forråder Menneskesønnen. Det hadde vært godt for det mennesket om han aldri var født» (Matt 26,24). Han hadde sagt: «Har jeg ikke utvalgt dere tolv? Og én av dere er en djevel» (Joh 6,70). Disse tordenbrakene rullet over hodet hans, og disse lynene flammet mot ham. Når forræderen likevel ikke ble skremt, hvilket helvete av djevelsk ondskap må det da ikke ha vært i hjertet hans!

Å, om noen av dere skulle bestemme dere for å selge Kristus for å få holde butikken åpen om søndagen, om noen av dere skulle selge Kristus for den ekstra skillingen dere kan skaffe dere ved svik, ja, om dere skulle selge Kristus for en stor sum som dere kunne få tak i ved en falsk eller ubarmhjertig kontrakt – gjør dere det, så går dere likevel ikke fortapt uten å ha blitt advart.

Jeg går ikke opp på denne prekestolen for å behage et eneste menneske blant dere. Gud vet at om jeg kjente til flere av dårskapene deres, skulle de bli malt enda tydeligere for øynene deres. Om jeg kjente forretningsknepene bedre, ville jeg ikke vike tilbake for å vise dem i deres rette lys. Men, venner, jeg besverger dere ved blodet til Judas, han som til slutt hengte seg: Omvend dere! Om noen her vet med seg selv at de er skyldige i grådighet eller i svikefull handel – omvend dere! Vend dere bort fra djevelen, så deres synder kan bli utslettet (Apg 3,19).

La oss nå i noen minutter se på selve handlingen. Judas oppsøkte selv sin egen fristelse. Han ventet ikke til djevelen kom til ham. Han gikk selv til yppersteprestene og sa: «Hva vil dere gi meg for at jeg skal utlevere ham til dere?» (Matt 26,15). Hva vil dere gi meg? Det er ikke slik folk vanligvis gjør forretninger. De pleier å sette prisen selv.

Judas sa: «Hva vil dere gi meg?» By hva dere vil! Livets og herlighetens Herre ble solgt for det kjøperen selv bød.

«Hva vil dere gi meg?» Å, hva kunne de vel gi ham? Hva trengte mannen? Han manglet verken klær eller mat. Han hadde det like godt som Mesteren selv og de andre disiplene. Han hadde nok, han hadde alt han trengte. Likevel sa han: «Hva vil dere gi meg? Hva vil dere gi meg? Hva vil dere gi meg?»

Å, mange menneskers fromhet bygger helt og holdent på dette spørsmålet: «Hva vil dere gi meg?» Ja, de vil gå til kirken om det deles ut noe til livets opphold der. Men vinner de mer ved å bli hjemme, så gjør de det.

«Hva vil dere gi meg?» Noen av disse menneskene er ikke engang så kloke som Judas. Noen er klare til å selge Jesus for én sølvmynt. Judas tok tretti. Ja, det finnes dem som er villige til å selge Kristus for den minste sølvmynten i omløp. De fristes til å fornekte sin Herre og handle på en vanhellig måte, enda fordelen er så liten at et helt års fortjeneste til sammen ikke ville nå opp til Judas-summen.

Dette emnet er forferdelig. Jeg fylles av angst når jeg tenker på det. Og denne fristelsen møter oss alle – nekt det ikke, vi kjenner den alle sammen. Vi liker alle å tjene penger, og det er bare altfor naturlig. Lysten til å tjene og ha framgang finnes i hvert hjerte. Holdes den i rett tømme, er den ikke syndig. Men når den kommer i strid med våre plikter mot vår Mester i en verden som denne, og det gang på gang, da må den enten overvinnes, eller så må vi «ta skade på vår sjel» (Matt 16,26) og gå til grunne.

For mange av dere vil det flere ganger i uken oppstå situasjoner der det blir et spørsmål om enten–eller: «Gud eller fortjenesten», «Kristus eller de tretti sølvpengene». Derfor ligger det meg desto mer på hjertet å innprente denne advarselen: Forråd aldri deres Mester! Om verden så byr dere sin høyeste pris, om den så dynger opp skattene sine og legger rykte, ære og anseelse til – jeg ber dere likevel: Forråd aldri deres Mester!

Vi har sett slike tilfeller blant folk som pleide å komme til dette bedehuset. Men de sluttet å gå her, fordi søndagen var ukens beste dag for forretningene deres. En gang ble de grepet og fikk gode inntrykk, men nå har de mistet dem. Vi har kjent andre som sa: «Jeg trodde en gang at jeg elsket Herren, men forretningene mine gikk så dårlig etter

at jeg begynte å gå i Herrens hus, at jeg sluttet med det og ga opp min bekjennelse.»

Å, Judas, Judas, Judas, jeg kaller deg ved dette navnet, for en slik er du! Dette er igjen frafallets synd. Gud hjelpe deg til å vende om og gå, ikke til noen prest, men til Kristus, for å bekjenne din synd og be om tilgivelse, om du kanskje kunne bli frelst.

Dere ser at Judas var tro mot sin husbond da han solgte Kristus. «Tro mot sin husbond?» sier du. Ja, djevelen var hans husbond, og siden han hadde sluttet pakt med ham, fulgte han ham trofast. Noen mennesker er alltid svært hederlige i sin ferd mot djevelen. Har de først sagt at de vil gjøre noe galt, holder de fast på at de må gjøre det, bare fordi de har sagt det. Det er som om en ed skulle være bindende for et menneske, selv om det var en ed på å gjøre det som var galt.

«Jeg skal aldri mer sette min fot i dette huset», har noen sagt. Etterpå har de innrømmet: «Jeg angrer på at jeg sa det, men nå må det være slik, siden jeg en gang har sagt det.» Var det en gal ting? Hva er da den eden? Er det ikke en ed du har sverget til djevelen? Hva var det dårlige løftet annet enn et løfte du ga djevelen? Og vil du vise ham troskap? Å, Gud gi at du var tro mot Kristus! Gud gi at hver og en av oss var like tro mot Kristus som djevelens tjenere er mot sin herre!

Judas forrådte Kristus med et kyss. Slik gjør de frafalne – de gjør det alltid med et kyss. Har du noen gang lest et fritenkerskrift som ikke begynte med dyp aktelse for sannheten?

Har du noen gang lest et bittert stridsskrift som ikke begynte med en mengde sykelig ydmykhet – så mye sukker, så mye smør, så mye sirup, så mye søtladen ettergivenhet at du sa: «Her er det sikkert noe som ikke er sunt. For når folk begynner så mildt og vennlig og ydmykt, kan vi være sikre på at de har bittert hat i hjertet»? De som ser mest fromme ut, er ofte de aller mest hyklerske. De forråder Menneskesønnen med – bare kyss.

Vi vil slutte med å se på forræderens anger. Han angret, ja, han angret virkelig, men det var den bedrøvelsen som «virker død». Han bekjente også, men bekjennelsen gjaldt ikke selve handlingen, bare følgene. Han var svært bedrøvet over at Kristus var dømt til døden. En skjult kjærlighet som han en gang hadde hatt til den milde Mesteren, våknet igjen da han så at Mesteren nå var dømt. Han hadde ikke tenkt at det kunne gå så langt.

Han kan ha næret håp om at Kristus skulle unnslippe hendene deres. Da ville han ha beholdt de tretti sølvpengene og kanskje solgt ham på nytt. Kanskje trodde han at Kristus skulle redde seg fra dem ved å vise sin undergjørende makt, eller at han skulle ta riket og bli utropt til konge. Da ville Judas selv bare ha framskyndet den høyt velsignede fullendelsen.

Mine venner, den som angrer når han ser følgene, angrer slett ikke. Morderen angrer med blikket på skafottet, ikke med blikket på mordet. Menneskelige lover må måle synden etter følgene, men det gjør ikke Guds lov. En banevokter ved jernbanen forsømmer sin plikt. Det blir et sammenstøt på banen, og flere menneskeliv går tapt. Ved sin forsømmelse ble han en drapsmann. Kanskje hadde vokteren forsømt plikten mange ganger før, uten at noen ulykke skjedde. Da gikk han rolig hjem og sa: «Jeg har ikke gjort noe galt.»

Men vi bør huske at det gale aldri kan måles etter hvor stor ulykken blir, men etter hvordan saken virkelig er. Har du begått en forbrytelse som ikke er blitt oppdaget, så husk at den likevel er like straffverdig i Guds øyne. Har du gjort urett, men forsynet hindret de naturlige følgene, så tilkommer æren Gud. Men du er like skyldig som om synden din hadde ført til alle sine vanlige følger og hele verden var satt i brann.

Når du bekjenner din synd, skal du aldri måle den etter følgene. Se den i dens nakne virkelighet, og vend deg bort fra selve synden. Gråt over den for det den er i seg selv: «overmåte syndig» (Rom 7,13), en krenkelse av Guds hellige vesen og en styggedom for hans altseende øyne.

Det var sorgen over følger som ikke lenger kunne hindres, som førte denne mannen til anger. Han fant seg et tre, gjorde tauet klart og hengte seg. Men i hastverket hengte han seg så dårlig at tauet røk, og han «styrtet hodestups ned og revnet, og alle innvollene hans veltet ut» (Apg 1,18). Der lå han som en sønderslått masse ved foten av klippen, til skrekk for alle som gikk forbi.

Dere som gjør gudsfrykten til forretning – om det finnes slike her – får trolig ikke en slik ende. Likevel ber jeg dere ta lærdommen med dere hjem. Dere kjenner til Francis Spiras død. Av alt jeg har lest, finnes ikke noe så grufullt som Spiras død. Denne mannen hadde kjent sannheten. Han stod i et fortrolig forhold til reformatorene,

han hadde deres tillit, og i en viss grad viste han seg å være en trofast mann. Men han vendte tilbake til den romerske kirke. Han falt fra.

Da samvittigheten hans våknet, søkte han ikke tilflukt hos Kristus. Han så på følgene i stedet for på synden. Og da han fant at følgene ikke kunne endres, våget han ikke å tro at synden kunne tilgis. Han gikk til grunne under usigelige sjelekvaler. Måtte ingen av oss komme til å stå ved et slikt dødsleie! Herren forbarme seg over oss nå og hjelpe oss å ransake våre hjerter!

De blant dere som sier: «Vi trenger ikke denne prekenen», er trolig nettopp de som trenger den aller mest. De blant dere som sier: «Vel, vi har ingen Judas blant oss», er kanskje selv Judas' brødre. Å, prøv dere selv! Gransk hver krok og krå i sjelen deres for å finne ut om gudsfrykten deres er for Kristi skyld, for sannhetens og Guds sak, eller om dere bærer bekjennelsen fordi den gir dere levebrød. Herren ransake oss og prøve oss og lære oss alle å kjenne våre veier.

«Men de som vil bli rike, faller i fristelser og snarer og mange slags dumme og skadelige lyster, som senker menneskene ned i undergang og fortapelse» (1 Tim 6,9). Se her i Judas' historie en belysning av disse ordene. Dere som lengter etter å bli rike, ta imot advarselen! Hvorfor vil dere fortsette i blindheten deres? Kan ikke erfaringen gjøre dere vise? Vil dere styrte dere i den bunnløse avgrunnen med åpne øyne? Det kan ikke unngås at fristelser møter dere. Men selv om de angriper dere fra alle kanter, hvorfor styrte dere inn i dem? Det er ingen som helst nødvendighet for det.

Hvorfor vil dere senke dere enda dypere i snaren, i den fellen Satan har satt ut for dere? Å, måtte Judas bli en advarsel for dere! For selv om «det er lettere for en kamel å gå gjennom et nåløye, enn for en rik å komme inn i Guds rike» (Matt 19,24), er likevel det som er umulig for mennesker, mulig for Gud. Tal, Herre, så skal selv de rike som hører eller leser disse ordene, gå inn i ditt rike! De skal «trenge seg inn med makt», selge alt for den kostbare perlen, bli «korsfestet for verden» og «akte alt for tap» for å «vinne Kristus».

Og nå til slutt: Det finnes en Frelser, og denne Frelseren er villig til å ta imot oss nå. Om jeg ikke er en helgen, så er jeg i alle fall en synder. Er det ikke best for oss alle å gå tilbake til kilden og vaske oss og bli renset der?

Måtte hver og en av oss gå rett til Jesus og si: «Mester, du vet alt. Du vet hvem jeg er. Jeg kjenner ikke meg selv. Men er jeg på en gal vei, så før meg til rette, og er jeg på den rette veien, så bevar meg der! Jeg stoler på deg. Bevar meg for ditt eget navns skyld.» Amen.

Vår Frelser blir forhørt for Rådet – del 1

«De dømte ham alle å være skyldig til døden» (Mark 14,64).

Vi skal nå se på beretningen om hvordan vår Frelser ble forhørt av ypperstepresten. Særlig skal vi legge merke til hvordan medlemmene av Rådet kom fram til sin urettferdige dom, og hvordan de gikk fram etterpå. Mens vi betrakter denne gripende historien, må vi prøve å ha tre bibelsteder i minnet: Joh 18,12–24; Mark 14,53–65 og Luk 22,66–71.

Beretningen om vår Herres lidelse er svært gripende. Ingen kan tenke lenge på den uten tårer. Selv har jeg opplevd å måtte avbryte betraktningene mine over dette emnet fordi det rørte meg altfor sterkt. Å se hva en slik person måtte lide – så elskelig i seg selv og så full av kjærlighet til oss – må være nok til å smelte ethvert hjerte.

Likevel er disse sterke rørelsene usigelig velsignede og nyttige, og de setter et underfullt preg på oss. Når vi med hele vår sjel har senket oss ned i Jesu lidelser, blir vi løftet over våre egne. Det finnes ingen trøst under himmelen som denne. For Kristi lidelser tar liksom det bitre bort fra våre egne sorger og gir oss mot og kraft til å bære dem.

Ja, når vi med medfølelse betrakter vår Herres sorger, dempes våre egne og blir mildere. De virker «kortvarig og lett» (2 Kor 4,17) og altfor små og uviktige til å nevnes samme dag som hans. Når vi har sett de grusomme plagene som «smertenes mann» (Jes 53,3) utholdt, våger vi ikke engang å regne oss blant dem som lider. I Jesu sår finnes en balsam som kan lege hele den lidende menneskeheten.

Men dette er ikke alt, selv om også det betyr mye i denne sorgens verden. I vår Herres lidelse finnes dessuten en makeløs spore og drivkraft. Synet av din Herres plager kan ha knust deg og tynget deg

ned. Likevel har du reist deg fra denne betraktningen sterk, samlet og varm, innviet til å lide med ham. Ingenting kan røre vårt innerste slik som hans hjerteangst.

Ingenting er for tungt å gi avkall på eller utholde for ham som ofret seg selv for oss. Han tålte en slik vanære for oss. Da virker det ikke lenger som noen stor lidelse å bli foraktet for hans dyrebare sak. Ja, når forakten bæres for hans skyld, blir den selv «en større rikdom enn skattene i Egypt» (Hebr 11,26).

Å lide på sjel eller legeme, helt til døden, for ham som døde for oss, er snarere en vinning enn et offer. En kjærlighet som hans utvider hjertene våre så mye at vi ivrig lengter etter en måte å vise vår takknemlighet på. Tanken på at vi kan gjøre så lite for ham, gjør oss bedrøvet. Men vi har høytidelig bestemt oss for ikke å gi ham noe mindre enn det beste vi har – ham som «elsket oss og ga seg selv for oss» (Ef 5,2).

Jeg tror også at selv likegyldige hjerter er blitt dypt rørt når de har sett Jesu lidelser. Når de har hørt hva han tålte for deres skyld, er de blitt rystet ut av sin likegyldighet og overbevist om sin utakknemlighet. De har vendt seg bort fra sin kjærlighet til synden og er blitt dratt til Kristus. Ingen magnet drar hjertene slik som Kristi kors.

Hans sår kan smelte steinhjerter. Hans vanære får selve motstanden til å rødme. Menneskene faller i stort antall for Guds bue når pilene er dyppet i Jesu blod. Kastespyd hentet fra koggeret med hans lidelser gir sår som ikke kan leges av noe annet enn hans gjennomstungne hender. Dette er våpnene som dreper synden, men frelser synderen. De dreper på samme tid både hans selvtillit og hans fortvilelse, og de overgir ham som fange til seiersfyrsten, han som har sin ære i å sette menneskene fri.

Min hensikt er ikke bare å forkynne læren om korset, men selve korset. Her tror jeg det er stor forskjell mellom apostlenes prekener og dem som er holdt etter reformasjonen. Siden reformasjonen har vi fra alle prekestoler hørt læren om rettferdiggjørelsen ved troen lagt fram med stor klarhet, sammen med andre herlige sannheter. Jeg håper de vil bli framholdt med stadig større kraft.

Men de første kirkefedrene la fram de samme sannhetene i en mindre teologisk form. De behandlet kanskje ikke læren om rettferdiggjørelsen ved troen så utførlig, men de var underfullt fyldige når

de talte om forsoningsblodet og dets rensende kraft, om sårene og deres helbredende virkning, om Jesu død og vårt evige liv ved troen på ham.

Nå skal vi en stund følge deres måte å tale på og forkynne det som hendte da vår Herre Jesus Kristus led, snarere enn de læresetningene som kan utledes av det. Å, om Den Hellige Ånd ville føre vår Herres sorger så nær hjertene våre at hver enkelt av oss fikk kjenne «samfunnet med hans lidelser» (Fil 3,10)! Måtte vi med tillit ta imot den frelsen han har vunnet, og ærbødig tilbe og elske ham selv.

I.

Vi begynner beretningen med å be dere tenke på det første forhøret av vår velsignede Herre og Mester hos ypperstepresten.

Fra Getsemane førte de Frelseren bundet. De holdt et fast tak i ham, for vi leser om menn som «grep», «førte» og «holdt» ham. De var tydeligvis redde for å miste fangen sin, selv nå som de hadde ham i sin makt. Han var selve mildheten og underdanigheten. Men samvittigheten gjorde dem feige og redde, og derfor tok de alle tenkelige forholdsregler for å holde ham fast.

Medlemmene av Rådet hadde ennå ikke rukket å samles i stort nok antall til et ordentlig forhør. Derfor bestemte ypperstepresten seg for å bruke tiden til å forhøre fangen sin selv.

Han begynte sitt skadefro verk med å spørre Jesus om disiplene hans. Vi kan ikke si hvilke spørsmål han stilte, men jeg tenker meg at de lød omtrent slik: «Hvordan har det seg at du har samlet en flokk mennesker rundt deg? Hva vil de deg? Og hva har du tenkt å gjøre med dem? Hva slags folk er de? Er de ikke en flokk svermere, en hop misfornøyde folk som er klare til å gjøre opprør?»

Jeg vet ikke hvordan den listige Kaifas formulerte spørsmålene sine, men Frelseren svarte ikke på noen av dem. Hva kunne han vel ha sagt om han hadde bestemt seg for å svare? Å, mine brødre, hva godt kunne han ha sagt om disiplene sine? At han ikke ville si noe ondt om dem, kan vi være helt sikre på.

Han kunne ha sagt: «Når det gjelder mine disipler, så har en av dem forrådt meg. Han har ennå i hånden blodpengene dere ga ham for mitt liv. En annen av dem står der nede i gården. Før hanen galer, skal han ha nektet for å kjenne meg og prøvd å styrke og bekrefte fornektelsen sin med eder og forbannelser. Og de andre har forlatt meg og

flyktet.» Derfor sa vår Herre ingenting om disiplene sine. Han ville ikke anklage sine egne, for han var ikke kommet for å dømme, men for å frelse.

Ypperstepresten spurte ham også om læren hans. Jeg forestiller meg at han sa til ham: «Hva er det for en ny lære du er kommet med? Er ikke vi gode nok til å lære folket? Her er de skriftlærde, som er så vel hjemme i loven, og fariseerne, som er så nøyaktige med alle seremonier, og saddukeerne, som er så filosofiske og spekulative. Hvorfor trenger du deg inn på dette området? Du er jo ikke annet enn en bondesønn, slik jeg ser det. Hva er det for en fremmed lære du har?»

Dette spørsmålet svarte vår Herre på, og svaret hans var seierrikt. Å, om vi alltid kunne tale når det er rett å tale, og tale like klokt som vår Frelser! Han svarte: «Jeg har talt fritt ut til all verden. Jeg har alltid lært i synagoger og i templet, der alle jøder kommer sammen. I det skjulte har jeg ikke talt. Hvorfor spør du meg? Spør dem som har hørt meg, om hva jeg har talt til dem! Se, de vet hva jeg har sagt» (Joh 18,20–21).

Å, brødre! Ingenting tilbakeviser baktalelse så godt som et plettfritt liv. Jesus hadde levd sitt liv i fullt dagslys, der alle kunne se ham. Derfor kunne han slå anklagen tilbake og si: «Spør dem som har hørt meg.» Lykkelig er den som ikke trenger å forsvare seg selv, men som har gjerninger og ord som ugjendrivelig vitner om hans oppriktighet og godhet.

Vår Frelser svarte svært mildt på spørsmålet. Likevel var svaret hans kraftig fordi han viste til det som faktisk hadde skjedd. Han står for oss som et eksempel på ydmykhet og samtidig som et bilde på fullkommenhet. Og baktalelsen ligger som en såret orm og vrir seg ved føttene hans.

For en glede å ha denne seirende sakføreren som vår talsmann, han som holder fram sin egen rettferdighet som vårt forsvar! Ingen kan beskrive hans absolutte fullkommenhet. Og denne fullkommenheten dekker alle som i sannhet setter sin lit til ham i dag. Hvem vil anklage oss nå, når Jesus har påtatt seg å forsvare oss?

Likevel fikk vår Frelser et slag på munnen for dette overbevisende svaret. En av tjenerne som sto der, slo ham. Var ikke det en høyst avskyelig handling? Det var det første slaget i et nytt angrep. Til nå

har vi ikke hørt noe om hugg og slag, men her begynner en lang kjede av grusomme voldshandlinger.

Mannen som ga Mesteren dette slaget, har ikke fått navnet sitt skrevet ned i den hellige historien. Å, om Herrens svar hadde rørt hans hjerte så han ble omvendt! For han innledet angrepene på vår Herre og ga ham det første slaget med sin ugudelige hånd. Hvis han døde uomvendt, hvordan må ikke minnet om dette slaget gnage i hans indre som en orm som aldri dør! Ennå i dag må han rope: «Jeg var den første som slo ham. Jeg slo ham på munnen med min bare hånd.»

De gamle som har skrevet om vår Herres lidelse, forteller oss mange enkeltheter om smertene dette slaget på munnen påførte vår Frelser. Men vi bygger ikke på disse overleveringene og vil derfor ikke regne dem opp. Vi nevner bare at det har vært en alminnelig tro i kirken at slaget var svært voldsomt og påførte Frelseren store plager.

Likevel – mens han kjente slaget og kanskje holdt på å miste den legemlige balansen – mistet han ikke sinnets balanse. Han viste ikke den minste harme over den grusomme handlingen. Svaret hans var slik det burde være. Det fantes ikke ett ord for mye. Han sa ikke: «Gud skal slå deg, din kalkede vegg!» (Apg 23,3), slik apostelen Paulus sa. Vi vil ikke klandre disippelen, men så mye mer vil vi prise Mesteren.

Han svarte ydmykt: «Har jeg sagt noe galt, så bevis at det er ondt! Men hvis det er sant, hvorfor slår du meg da?» (Joh 18,23). Hadde han som begynte voldshandlingene, noen følsomhet igjen i hjertet, skulle en tro at dette milde svaret var nok til at han i bitter anger og sorg vendte hånden mot sitt eget bryst. Det ville ikke ha forundret oss om vi hadde fått lese at han ropte ut: «Tilgi meg, du guddommelig milde og ydmyke Herre, og la meg heretter være din disippel!»

Vi har nå sett på den første delen av vår Herres lidelser i yppersteprestens hus. Lærdommen vi henter av det, er denne: La oss være milde og ydmyke av hjertet, slik vår Frelser var! For i dette ligger hans kraft og hans verdighet. Denne lærdommen må dere og jeg ofte få gjentatt før vi har tatt den til oss.

Det er ingen lett sak å være mild og ydmyk under falske anklager og grusom behandling. Det er ikke lett å være mild og ydmyk mens listige motstandere prøver å overrumple oss. Det er ikke lett å være mild og ydmyk når vi får et grusomt og smertefullt slag foran en

domstol som skal skipe rett. Dere har hørt om Jobs tålmodighet, men den blekner mot den tålmodige Jesus.

La oss beundre hans overbærenhet! Men la oss ikke bli stående ved å beundre den – la oss følge hans eksempel! Strek under denne linjen i Bibelen din, og følg de lærdommene som står der!

Å, du Hellige Ånd! Selv med Kristus foran oss som eksempel kan vi ikke lære ydmykhet om ikke du lærer oss den. Og selv med deg som lærer kan vi ikke tilegne oss lærdommen om vi ikke er villige til å ta Kristi åk på oss og lære av ham. For bare ved hans føtter og ved å få del i din guddommelige salvelse kan vi bli milde og ydmyke av hjertet og slik finne hvile for våre sjeler.

Det første forhøret er altså over, og det ga ypperstepresten ingen fordel. Han har stilt Jesus spørsmål, forhørt ham og latt ham slå. Men forhøret har ikke ført Mesterens motstandere noe framover eller gitt dem noen tilfredsstillelse. Fangen går seirende ut av denne første ildprøven, og angripernes planer har slått feil.

II.

Nå kommer den andre scenen: De søker etter vitner mot ham. «Men ypperstepresterne og hele Rådet søkte falskt vitnesbyrd mot Jesus, slik at de kunne få dømt ham til døden. Men de fant ikke noe» (Matt 26,59–60). For en ynkelig rett! De kom sammen for å finne fangen skyldig og var på forhånd enige om å få ham drept på en eller annen måte.

For formens skyld måtte de følge rettens regler, men hele tiden krenker de rettferdighetens ånd. De gjennomsøker Jerusalem for å finne folk som er villige til å sverge falskt for å felle Herren. Kanskje skriver hvert medlem av Rådet opp navn på folk som er kommet fra alle deler av landet for å holde påske. De håper å finne noen et eller annet sted som har hørt ham si et ord de kan felle ham med.

De kalte fram alle de kunne få tak i av den karakterløse sorten, og lette gjennom hele Jerusalem etter vitner mot Jesus. Men planen deres møtte store vansker. De var nødt til å forhøre vitnene hver for seg, og de kunne ikke få vitnesbyrdene til å stemme overens. Det er ikke lett å få løgnen til å stemme med seg selv, mens sannheten alltid er skåret etter samme mønster.

Dessuten fantes det mange slags vitner som de ikke våget å kalle fram. Det fantes vitner som kunne bekrefte at Jesus hadde talt mot

de eldstes forskrifter. Men i dette var noen av medlemmene i Rådet – nemlig saddukeerne – stort sett enige med ham. Og det gikk heller ikke an å reise en anklage som de ikke selv var enige om.

Hans angrep på fariseerne kunne ikke gjøres til en anklage mot ham, for saddukeerne var enige i dem. De kunne heller ikke ta opp hans ve-rop over saddukeerne, for i dette var fariseerne enige med ham. Dere husker hvordan Paulus, da han sto for det samme Rådet, utnyttet at de var uenige i læren, og ropte: «Jeg er en fariseer, sønn av fariseere! Det er for håp om de dødes oppstandelse at jeg står her for retten!» (Apg 23,6). På den måten skapte han splid blant dem, og det kom ham til hjelp.

Vår Herre sto på et høyere og edlere standpunkt. Han ville ikke senke seg til å bruke dårskapen deres til sin egen fordel. Men de visste selv at de var uenige, og gikk derfor forsiktig utenom de punktene de var uenige om.

De kunne ha reist den gamle klagen mot ham, at han ikke holdt sabbaten etter deres forskrifter. Men da ville det ha blitt enda mer kjent at han hadde helbredet de syke på sabbaten, og det syntes de ikke var lurt. For hvem kunne vel tenke seg å dømme en mann til døden fordi han hadde åpnet øynene på en som var født blind, eller gjort en vissen arm frisk på en sabbat? Vitner om disse underfulle barmhjertighetsgjerningene ble derfor ikke kalt fram.

Men kunne de ikke ha funnet noen som var villig til å sverge på at Jesus hadde talt om et rike som han hadde tenkt å opprette? Det ville ha vært nok til å stemple ham som opprører. Men anklager av den sorten ville tvinge dem til å overlate saken til Pilatus' sivile domstol, mens deres egen var en åndelig domstol.

Og fantes det ikke mange medlemmer i Rådet som var lei av det romerske åket? Derfor ville de ikke ha gått med på at et menneske ble dømt fordi han viste seg å være en fedrelandsvenn. Dessuten ville folkemengden ha holdt enda mer med Jesus om de hadde fått vite at han var villig til å lede dem i et opprør mot keiseren. Derfor kunne de ikke røre ved dette punktet.

De må ha vært i stor knipe og ikke riktig visst hva de skulle gripe til. Det ble ikke bedre av at vitnene som ble kalt fram, knapt hadde åpnet munnen før de motsa hverandre.

Til slutt fant de en utvei. Det kom fram to vitner som omtrent stemte overens. De bekreftet at de ved en bestemt anledning hadde hørt Jesus si: «Jeg skal bryte ned dette templet som er gjort med hender, og på tre dager skal jeg bygge opp et annet som ikke er gjort med hender» (Mark 14,58). Her hadde de hån mot Herrens hellige og skjønne hus, og det kunne tjene deres hensikter.

Vår Herre hadde sagt noe som lignet det disse falske vitnene førte fram, og en misforståelse av ordene hans hadde gjort likheten enda større. Likevel var utsagnet deres en løgn, og det var ikke mindre en løgn fordi en skygge av sannhet var falt på den. For den verste sorten løgn er den som lages av selve sannheten. Slike løgner gjør mye mer skade enn de som er falske fra rot til topp.

Vår Herre hadde ikke sagt: «Jeg skal bryte ned dette templet», men han sa: «Bryt dette templet ned» (Joh 2,19). Det vil si: «La bare deres ønske om å bryte det ned bli satt ut i livet.» Han hadde slett ikke tenkt på templet i Jerusalem, «men han talte om sitt legemes tempel» (Joh 2,21), som skulle brytes ned.

Kristus hadde heller ikke sagt: «Bryt ned dette templet som er gjort med hender, og på tre dager vil jeg bygge et annet som ikke er gjort med hender.» I hans ord (Joh 2,19) var det ikke den minste antydning om hender. Denne pyntingen var deres eget tillegg. Han hadde ikke sagt: «Jeg vil bygge et annet», men: «Jeg skal gjenreise det» (Joh 2,19), og det er noe helt annet. Han talte om sitt legeme, som skulle bli brutt ned og så stå opp igjen den tredje dagen.

De hadde forandret et ord her og et ord der, tatt bort en verbform her og lagt den til der, og på den måten fått vår Frelser til å si noe han aldri hadde sagt.

Likevel stemte vitnesbyrdene deres heller ikke overens i denne saken. Den ene sa ett og den andre noe annet, så også denne ynkelige anklagen måtte legges bort. Falskheten deres var vevd av så råtne tråder at den ikke kunne holde. De var villige til å sverge på hva som helst som dukket opp i deres formørkede fantasi, men de kunne ikke få to til å sverge på det samme.

Hele tiden tidde vår Herre. «Han opplot ikke sin munn, lik et lam som føres bort for å slaktes, og lik et får som tier når de klipper det. Han opplot ikke sin munn» (Jes 53,7). Selv var han ren og uskyldig, men han hadde frivillig stilt seg i overtrederens sted, og derfor måtte

han tåle dette. Hans opphøyde ånd kunne ikke senke seg til å trette med løgnere, og hans renhet trengte heller ikke noe forsvar.

Den som er skyldig i noen grad, har det travelt med å forsvare seg. Men unnskyldningene hans får som regel den erfarne til å tro enda sikrere at det er noe i anklagen. Den som er helt uskyldig, har ikke hastverk med å forsvare seg mot baktalelse og falske beskyldninger. Han vet at motstanderne snart vil motsi hverandre.

Vår Frelser ville ikke gå inn i en fruktløs trette med dem. For da ville de få anledning til å føre fram enda mer av sin falskhet. Når det vi sier, ikke kan føre til noe godt, er det best å tie. Vår Herres selvforsvar ville bare ha egget fiendene hans til enda større ondskap. Derfor var det en edel medlidenhet som fikk den baktalte Frelseren til å tie.

Vi kan ikke la være å peke på at den anklagen som ble holdt sterkest fram mot vår Herre, i en viss grad ga ham trøst. Han sto der og visste at de ville dømme ham til døden. Men med denne anklagen minnet de ham om at deres makt over ham bare skulle vare i tre døgn, og at han etter denne korte tiden skulle stå opp igjen og aldri mer komme i deres makt. Fiendene hans vitnet selv for ham om hans oppstandelse.

Jeg sier ikke at sinnet hans var forvirret, eller at han – slik det var i Getsemane – midt i sine sorger og kvaler hadde glemt den herligheten som skulle følge etter lidelsen. Men vår Herre var et sant menneske, og all den trøst som er verdifull for oss, var også til nytte for ham. Når sinnet plages av grusom urett og sjelen kastes fram og tilbake i lidelse og kval, er det dyrebart for oss å bli minnet om den guddommelige husvalelsen.

Vi leser om noen som «ble pint til døde uten å ta imot utløsning, for at de kunne få del i en bedre oppstandelse» (Hebr 11,35). Slik var det også håpet om oppstandelsen som holdt ham oppe. Vår Frelser visste at Gud ikke ville «forlate min sjel i dødsriket» eller «overgi din Hellige til å se tilintetgjørelse» (Apg 2,27). Disse falske vitnene vekket denne herlige trøsten til live i hans minne.

Nå kunne vår Herre i sannhet si: «Bryt dette templet ned, så skal jeg gjenreise det på tre dager» (Joh 2,19). Disse ravnene hadde brakt hans sjel kjøtt og brød. I disse døde løvene hadde vår herlige Samson funnet honning. Styrket av den gleden som ventet ham, foraktet han vanæren. For et under at nettopp disse munnene, som tørstet etter hans sjel, skulle vekke minner om hans herlighet!

Her blir vi altså, mine brødre, minnet om den samme lærdommen som før: å vise ydmykhetens kraft ved å tie stille. Veltalenhet er vanskelig å lære, men det er langt vanskeligere å øve seg i å tie. Det er mye raskere å lære å tale godt enn å lære å la være å tale. Vi har så travelt med å forsvare vår egen sak at vi skader den ved å snakke altfor mye. Om vi kunne være rolige, milde og overbærende som vår Mester var, ville veien til seier bli mye lettere.

Legg også merke til rustningen Kristus hadde på seg! Legg merke til hans ugjennomtrengelige skjold av hellighet! Livet hans var slik at baktalelsen ikke kunne finne på en anklage mot ham som holdt lenge nok til å bli gjentatt. Beskyldningene mot ham var så maktesløse at de forsvant som bobler så snart de kom ut i dagslyset.

Vår Herres fiender ble fullstendig avvæpnet. Så raskt de bare kunne, skjøt de pilene sine mot ham. Men det var som om de hadde truffet et skjold av diamant: Hver eneste pil falt knust til jorden foran ham.

Her bør vi også lære at vi må være forberedt på å bli misforstått og mistydet. Vi må være forberedt på at ordene våre får en annen betydning i uomskårne ører enn den vi la i dem.

Når vi taler sannheten, må vi regne med at mange vil høre den som om vi sa noe helt annet og falskt. Men la oss ikke bli motløse over slike prøvelser, som om det hendte oss noe uvanlig. Vår Herre og Mester måtte tåle dette, og «det er nok for disippelen at han blir som sin mester» (Matt 10,25). La oss derfor kjempe som gode Jesu Kristi stridsmenn og ikke la oss skremme.

Midt i denne løvehulen av mened hører jeg en stille og dyrebar sannhetsrøst. Jesus sto for oss foran domstolen, og de klarte ikke å føre fram noen anklage mot ham. Slik skal også vi som er i ham, vasket i hans blod, bli frikjent på den ytterste dag. «Hvem vil anklage Guds utvalgte?» (Rom 8,33).

Om Satan skulle få lov til å stå fram som våre brødres anklager, skal han bli brakt til taushet med de ordene: «Herren refse deg, … han som har utvalgt Jerusalem! Er ikke denne mannen her en rykende brann, revet ut av ilden?» (Sak 3,2). Nettopp slik, mine kjære, skal vi som er i Kristus, bli frikjent på den dagen. Ja, da «skal de rettferdige skinne som solen i sin Fars rike» (Matt 13,43). Han som ble falskt anklaget, skal på den dagen frikjenne dem som er i ham, og all ondskap skal få munnen stoppet.

Vår Frelser blir forhørt for Rådet – del 2

III.

Men selv ved slike emner som disse kan jeg ikke dvele lenge. Derfor går jeg videre til det personlige forhøret som fulgte etter det mislykkede forsøket med vitner. Ypperstepresten er altfor harm til å kunne sitte stille. Han reiser seg og bøyer seg over fangen sin som en brølende løve over byttet sitt, og begynner å spørre ham ut.

Det var urettferdig å gå fram på denne måten. Skal dommeren, som sitter der for å håndheve loven, selv ta på seg å bevise at fangen er skyldig? Eller enda verre: Skal han prøve å tvinge den anklagede til bekjennelser som kan brukes mot ham? Dette var en taus innrømmelse av at Kristus til nå var funnet uskyldig.

Ypperstepresten hadde ikke trengt å presse noen bekjennelse ut av den anklagede om han allerede hadde funnet noe som talte mot ham. Forhøret hadde ikke gitt det ønskede resultatet. Ypperstepresten merket dette og ble grepet av raseri. Nå prøvde han å forvirre fangen sin. Han håpet på den måten å få en bekjennelse ut av ham. Da ville han slippe mer bry med vitner og kunne gjøre slutt på forhøret.

Spørsmålet ble slynget mot ham sammen med en høytidelig edsformel, og det fikk den virkningen han ville. For vår Herre svarte på spørsmålet, selv om han godt visste at han med det ga motstanderen våpen mot seg selv. Han følte seg forpliktet til å svare da hans folks yppersteprest besvor ham ved den levende Gud. Han kunne ikke la være å svare på det høytidelige spørsmålet. Ellers ville han ved å tie ha fornektet den sannheten som verdens frelse hang på.

Da ypperstepresten sa til ham: «Er du Messias, Den Velsignedes Sønn?» (Mark 14,61) – hvor klart og åpent svarte ikke Mesteren! Enda han visste at det gjaldt livet, avla han en god bekjennelse. Enkelt og klart sa han: «Jeg er.» Og til denne bekjennelsen la han: «Dere skal se Menneskesønnen» – slik vitnet han både om at han var menneske og om at han var Gud – «sitte ved Kraftens høyre hånd og komme med himmelens skyer» (Mark 14,62).

For et majestetisk svar! Vi undrer oss over at han kunne være så rolig og samlet. Ansikt til ansikt med dem som spottet ham, kunne han likevel vitne om sin herlighet, midt i den dypeste fornedrelse og vanære. Det var som om han hadde sagt: «Nå sitter dere som mine dommere, men snart skal jeg bli deres dommer. Jeg ser ut for dere som en foraktet bonde, men jeg er Den Velsignedes Sønn. Dere tror at dere skal knuse meg, men snart skal jeg sitte ved Kraftens høyre hånd og komme med himmelens skyer.»

Han talte frimodig, og det sømmet seg for ham å gjøre det. Jeg beundrer den ydmykheten som kunne tie. Jeg beundrer den ydmykheten som kunne tale mildt. Men enda mer beundrer jeg den ydmykheten som kunne tale frimodig og likevel være mild.

Når vi kler oss i frimodighetens drakt, blir vi lett noe harde og bitre. Og når vi stenger vreden ute, står vi lett i fare for å stenge frimodigheten ute også. Jesus drepte aldri én dyd for å gi plass for en annen. Hans karakter er helstøpt og fullkommen, fra hvilken side vi enn ser på den.

Og dette, mine brødre, må sannelig ha gitt vår guddommelige Mesters hjerte enda en deilig husvalelse. Under smerten av det krenkende slaget på munnen, de skammelige anklagene og all den «motstand fra syndere» han utholdt (Hebr 12,3), må han ha kjent en indre tilfredshet. Han visste at han var Gud og hadde makt, og han jublet ved utsikten til sin herlighet.

En kilde av husvalelse vellet fram i hans sjel da han så framover og så seg selv sitte ved Faderens høyre hånd. Der skulle han være opphøyet som menneske, til dommer over levende og døde og til forsvarer for dem som følger ham. Fiendene så ikke kilden til denne husvalelsen, men vi ser den. Fra alteret fosser en strøm som gir vår ånd en stille glede som ingen jordisk glede kan sammenlignes med.

Også her kan vi høre Faderen si: «Jeg er ditt skjold. Din lønn skal være meget stor» (1 Mos 15,1).

Før vi forlater dette punktet, vil jeg peke på at forhøret endte med at vår Herre ble dømt til døden på grunn av sitt vitnesbyrd om at han er Gud. Ypperstepresten sa: «Dere har hørt gudsbespottelsen. Hva mener dere? De dømte ham alle å være skyldig til døden» (Mark 14,64).

Jeg kan ikke forstå dem som kaller seg unitarer og fornekter at vår Herre er Gud. Også vi er unitarer, for vi tror på én Gud og bare én Gud. Men de forteller oss at denne velsignede Kristus, vår Mester, ikke er Gud. Likevel innrømmer de at han er den mest opphøyde og mest fullkomne av alle mennesker. Jeg kan ikke se saken på denne måten. Hvis han ikke er Gud, synes jeg han var en gudsbespotter og intet annet.

Jødene mente tydeligvis at han spottet Gud, og de behandlet ham i samsvar med det. Hadde han ikke sagt at Gud var hans Far, ville de ikke ha blitt så oppbrakt mot ham. De dømte ham til døden fordi han vitnet om at han var Gud, og fordi han sa at han skulle sitte ved Kraftens høyre hånd og dømme verden.

I dag finnes det store skarer av mennesker som er villige til å ta imot Kristus som lærer, men de vil ikke erkjenne ham som Gud. Jeg tviler ikke på at den kristne lære ville bli tatt imot mange steder om den ble røvet for sin kraft – om selve sjelen og livet i den ble tatt bort ved at Kristus ble framstilt som en av profetene og ikke noe mer.

Hør hvordan våre vise menn setter ham i rekke med de store reformatorene, slike som Moses, Samuel og Elia! Ofte legger de til Konfutse og Muhammed også. Slike sammenligninger har vi ingen bruk for. Kristus er sannelig «Den Velsignedes Sønn». Enten er han sann Gud, eller så er han en bedrager. Er han ikke Guds Sønn, må anklagen for gudsbespottelse bli liggende på ham.

IV.

La oss nå se på dommen. De dømte ham etter hans egen munn. Enda det så rettferdig ut, var det i virkeligheten urettferdig. Fangen foran domstolen bekrefter at han er Guds Sønn. Hva skal man gjøre med det? Hva om han taler sant? Er det sant, må han ikke fordømmes, men tilbes. Rettferdigheten krever at det blir holdt en undersøkelse for å finne ut om han er Kristus, «Den Velsignedes Sønn», eller ikke.

Han har gjort krav på å være Messias. Vel, alle medlemmene av Rådet bekjenner at de venter Messias, og noen av dem venter at han skal komme svært snart. Kanskje er nettopp denne mannen den ventede Messias? Undersøk det han påstår! Hvordan er slektslinjen hans? Hvor ble han født? Har noen profet vitnet om ham? Har han gjort noen undergjerning? Slike spørsmål hører med når et menneskes liv står på spill.

Ingen får dømme et menneske til døden uten først å undersøke forsvaret hans. For før det kan ingen vite om vitnesbyrdet hans er sant. Men nei, de vil ikke høre på den mannen de hater. Selve påstanden hans dømmer ham. Det er gudsbespottelse, og han må dø.

Han sier at han er Guds Sønn. Kom da, Kaifas, og dere andre rådsherrer, kall fram vitner til hans forsvar! Finn ut om de blindfødtes øyne er blitt åpnet og de døde vekket opp! Finn ut om han har gjort slike under som ikke noe menneske i hele Israel noen gang har gjort! Hvorfor undersøker dere ikke dette?

Men nei, han måtte «tas bort fra angst og fra dom, og hvem kan tale om hans slekt? For han er revet bort fra de levendes land, han hadde plager for mitt folks overtredelses skyld» (Jes 53,8).[1]

Jo færre spørsmål, desto lettere var det å dømme ham urettferdig. Han har sagt at han er Kristus, Guds Sønn, og derfor er han skyldig til døden. Å, hvor mange er det ikke som dømmer Kristi lære uten å undersøke den grundig! De fordømmer den på de aller løseste grunner. De kommer for å høre en preken, og kanskje finner de feil ved predikantens framferd, som om det var grunn nok til å forkaste de sannhetene han forkynner. Eller de sier: «Dette er så underlig at vi ikke kan tro det.»

Og hvorfor ikke? Er ikke underlige ting ofte sanne? Er ikke mange sannheter forunderlige og uvanlige helt til vi blir vant til dem? Disse menneskene vil ikke nedlate seg til å høre Kristus bevise det han sier. De vil ikke undersøke noe. I dette handler de svært grusomt, slik de jødiske yppersteprestene gjorde. I virkeligheten roper de som den jødiske pøbelen: «Korsfest ham!»

Han er dømt til døden, og ypperstepresten flerret klærne sine. Jeg vet ikke om han hadde på seg embetsdrakten ved denne anledningen.

[1] NB: «Ved trengsel og ved dom ble han revet bort. Men hvem tenkte i hans tid at når han ble utryddet av de levendes land, så var det for mitt folks misgjernings skyld plagen traff ham?»

Men sannsynligvis hadde han på seg en drakt som viste hans embete, og den flerret han. Å, hvor talende! Arons hus og Levi stamme fikk klærne sine flerret. Og om noen få timer skulle forhenget i templet revne fra øverst til nederst. For prestene, templet og offrene var nå avskaffet.

De visste lite eller ingenting om det, men alt de gjorde, hadde en særlig betydning. Disse flerrede klærne var tegn og bevis på at det aronittiske presteskapet nå for alltid var revet i stykker og opphevet, og at Melkisedeks store prestedømme nå hadde begynt. For den sanne Melkisedek sto da foran dem i all sin majestetiske tålmodighet.

Legg merke til at alle var enige om å dømme Jesus til døden. Det fantes ingen uenighet mellom dem. Jeg antar at de nøye hadde passet på at Nikodemus og Josef fra Arimatea ikke fikk vite noe om dette møtet. De forhørte Jesus om natten og gjentok bare forhøret tidlig om morgenen for å holde seg til sin gamle rabbinske lov om at fanger skulle få saken sin undersøkt i dagslys. De tar opp igjen forhøret, så ingen skal kunne si at deres blodtørstige kjennelse var avsagt på ulovlig vis.

Hele Rådet var enstemmig. Å ja, de ugudeliges hjerter er enige mot Kristus. Det er underlig og sørgelig at det skal være uenighet mellom Kristi venner og slik enighet mellom hans fiender når det gjelder å dømme ham. Man hører aldri om noen uenighet mellom djevlene, og jeg har heller aldri lest om sekter i helvete. De er alle enige i sitt hat mot Kristus og Gud. Men her er vi splittet i sekter og partier som ofte fører krig mot hverandre.

Å, du kjærlighetens Herre, tilgi oss! Du enighetens og fredens konge, kom og hersk over oss, og før oss til fullkommen enhet om deg selv!

Dommen lød: «Døden.» Om det sier jeg bare at denne dommen hadde du og jeg fortjent, men de la den på vår stedfortreder. «Skyldig til døden», dømte de. Alle hender var løftet, alle sa «ja, ja» til dommen. Likevel fantes det ingen skyld hos ham. Si heller at alt som er uskyldig og rent, fantes hos ham!

Når jeg hører Jesus bli dømt til døden, faller min sjel ned for ham og roper: «Velsignede Frelser! Nå har du tatt min dom på deg. Jeg kommer til deg, jeg overgir meg til deg. Så er det da ingen fordømmelse for dem som er i Kristus Jesus» (Rom 8,1). Du tok mitt dødsbeger og

tømte det, og nå er det ingenting igjen for meg å tømme. Ære være ditt navn, Herre Jesus, nå og i all evighet!

V.

Nå må jeg vise dere den femte og mest smertefulle scenen. Så snart disse ugudelige dommerne hadde erklært ham skyldig til døden, fikk vakten og yppersteprestens tjenere straks mot. De var ivrige etter å behage herrene sine og fylt av den samme dyriske ånden som rådsmedlemmene var styrt av. Nå begynte de å mishandle vår Herre og krenke og håne hans åndelige majestet.

Legg merke til disse krenkelsene! La meg lese ordene: «Noen begynte å spytte på ham» (Mark 14,65). Spytte på ham? På den måten viste de forakten sin enda sterkere enn med ord. Undre dere, dere himler, og bli forferdet! Hans ansikt er hele verdens lys, hans person er himmelens herlighet – og de «begynte å spytte på ham»! Å, at mennesker kunne fornedre seg slik!

Andre gikk enda lenger: «De dekket ansiktet hans.» I Østen var det skikk å dekke ansiktet til dem som var dømt til døden, som om de ikke var verdige til å se lyset eller sine medmennesker. Jeg vet ikke om det var av den grunn, eller bare for å krenke ham, at de dekket ansiktet hans. Hvordan kunne de likevel på denne måten stenge solen ute og skyve velsignelsene fra seg?

Da de på denne måten hadde dekket ansiktet hans og alt var mørkt for ham, slo de ham med knyttneven og sa til ham: «Spå oss, Messias: Hvem var det som slo deg?» (Matt 26,68). «Og tjenerne slo ham i ansiktet» (Mark 14,65). Mange grusomme slag ble rettet mot hans velsignede ansikt.

Mange forfattere i middelalderen har skrevet utførlig om tennene som ble slått ut, kinnbeina som ble knust, og blodet som rant. Men vi våger ikke å si noe om det. Skriften har lagt et dekke over det, og det vil vi ikke røre. Likevel må det ha vært et grufullt syn å se herlighetens Herre få ansiktet sitt så vansiret av slagene fra disse grusomme, dyriske skapningene. Her var krenkelse og vold forent: hån mot hans embete som profet og vanære mot hans guddommelige person.

Ingenting ble regnet som grusomt nok. De gjorde alt det hånlige og foraktelige de kunne finne på. Under alt dette var vår velsignede Herre tålmodig, enda ett eneste glimt fra hans øyne kunne ha fortært dem på et øyeblikk.

Dette, mine brødre, er det våre synder har fortjent. En skammelig ting er du, synd! Du fortjener å bli spyttet på! Og dette er det synden alltid gjør mot Kristus. Hver gang noen synder, er det som om han spytter vår Frelser i ansiktet. Ja, vi dekker hans ansikt når vi prøver å glemme at han ser oss. Og vi slår ham når vi bryter hans bud og bedrøver hans Ånd.

Snakk ikke om de grusomme jødene! La oss tenke på oss selv, og måtte disse tankene ydmyke oss! Dette er det den ugudelige alltid gjør mot vår velsignede Mester. Den ugudelige prøver å skjule Kristi ansikt, som er verdens lys. Han forakter evangeliet hans og spytter på det som om det var noe verdiløst. De ugudelige forakter lemmene på hans legeme – det vil si dem som tror på ham, og som derfor blir baktalt og foraktet for hans dyrebare sak.

Likevel stråler det mest velsignede lys mot meg i all denne lidelsen. Kristus måtte bli foraktet og spottet, for han bar virkelig synd. Kristus måtte lide, for han sto i syndige menneskers sted. Etter Guds fastsatte råd skulle vår Herre overgis i syndige menneskers hender, korsfestes og lide døden. Og etter sin Fars vilje overga han seg frivillig i synderes hender. Men hvilke hender var det som ikke vek tilbake for å legge hånd på Guds Hellige?

Vår forløsning hvilte på at denne grufulle gjerningen ble gjort. Hvem skal da gjøre den? Kast de dyrebare druene fra Esjkol i vinpressen, kast dem inn! Men hvem skal presse ut den kostelige saften, så dyrebar både for Gud og mennesker? De villige føttene viser seg å være føttene til Kristi egne motstandere. De skal presse ut for ham det som skal forløse oss og slå ned alt ondt.

Jeg gleder meg over å se Satan overlistet og hans egen ondskap bli middelet til hans nederlag. Han tenkte å slå ned Kristus, men gjennom Kristi død ble djevelen selv beseiret. Han samler det onde over sitt eget hode og faller i den graven han selv hadde gravd. Kristi død var det store middelet som djevelen ble beseiret ved.

Om denne dype gudsfryktens hemmelighet forstår vi ikke mye. Men apostelen forteller oss ved inspirasjonens Ånd at Kristus «ved døden skulle gjøre til intet den som hadde dødens velde, det er djevelen» (Hebr 2,14). Lovet og priset være ditt navn, vår Herre Jesus, for denne din heltedåd! Ved din død gjorde du vår motstander til intet. Og gjennom den samme dyrebare døden byr du frihet og liv til alle

syndere som av frykt for døden må være treller hele sitt liv, til de søker og finner befrielse hos deg.

Kristus måtte lide døden, og legemet hans måtte gjemmes i graven til den tredje dagen. Men ved sin død knuste han slangens hode. Og etter sin oppstandelse «bortførte han fanger» og «ga menneskene gaver» (Ef 4,8).

På samme måte skal alle ting tjene til det gode for dem som elsker Gud. Selv det onde skal virke med til det sanne beste for Guds folk. Ja, de største velsignelsene skal komme til oss gjennom det som truer med å bli vår undergang og fyller oss med den største angst. Og Kristi hemmelighetsfulle legeme skal tre Satan under sine føtter, og det svært snart.

Nå forlater jeg dette emnet i håp om at dere selv vil følge det til ende i deres egne betraktninger. Det vi lærer av dette, er at vi bør være villige til å lide hån og forakt for Jesu skyld. Bli ikke utålmodige, og regn det ikke for noe uvanlig om menneskene spotter dere!

Hvem er vi, og hva kan vi være sammenlignet med Kristus? Spyttet de på ham, hvorfor skulle de ikke spytte på oss? Slo de ham med knyttneven, hvorfor skulle de ikke slå oss? Skal Mesteren få alt det bitre og vi alt det søte?

«Skal Jesus bære kors alen'
og verden all gå fri?
Nei, kors det fins for hver og en,
så og for dig og mig.»

Hva skulle vi si om en soldat som ville ha det bedre enn kapteinen sin?

Hvor ivrige bør vi ikke være etter å herliggjøre vår dyrebare Herre! Var hans fiender så villige til å håne og spotte ham, så la oss være ti ganger så ivrige etter å herliggjøre ham. Finnes det noe vi kan gjøre i dag til hans ære? La oss se oss om etter slike gjerninger! Kan vi bringe et offer eller gjøre noe som koster oss selv, så han blir herliggjort? La oss ikke være trege med det, men straks ta fatt på verket.

La oss bruke vår oppfinnsomhet til å tenke ut måter å herliggjøre ham på, slik hans motstandere var oppfinnsomme når det gjaldt å finne måter å håne og spotte ham på!

Min siste bemerkning er denne: For en trygghet, for en salig hvile for sjelen bør ikke alle som tror på ham, kjenne når de overgir seg til

hans omsorg og vern! Han som lider alt dette, enda han er Den Velsignedes Sønn, kan frelse oss. En slik lidelse av en slik person må være full soning for våre overtredelser og synder. Disse falske anklagene mot den rene og uskyldige betyr at det ikke er noen fordømmelse for dem som er i ham.

Måtte vi derfor hvile trygt hos Jesus! Og skulle troen vår vakle, så la oss gå til Kaifas' palass og se den rettferdige stå i de urettferdiges sted og villig la seg dømme til døden. Se den plettfrie bære synderes dom! La oss i yppersteprestens palass dømme og fordømme hver synd og hver tvil, og glede oss i Kristus, som elsket oss og ga seg selv for oss.

Gud velsigne dere, mine brødre og søstre, for Kristi skyld. Amen.

Vår Frelsers første møte for Pilatus' domstol – del 1

«Jeg finner ingen skyld hos ham» (Joh 18,38).

Vi skal nå fortsette å betrakte Frelserens lidelse. Vi fulgte ham til Kaifas' palass. Det var et sørgelig og høytidelig syn: Fredsfyrsten som fange, de falske anklagene mot ham og den urettferdige dommen over ham. Vi så hvor grusomt han ble behandlet, helt til vakten og tjenerne spyttet ham i ansiktet og krenket ham på det dypeste.

Jeg håper at dere ikke blir trette av dette emnet. Skulle det skje, er det uten tvil min feil, for emnet er alltid rikt og friskt. Fortjener ikke predikanten bebreidelsen, er det en betenkelig mangel hos tilhørerne om de blir trette av beretningen om korset. Det ville være tegn på en skjult sykdom i sjelen. Da er det viktig å ta et slikt tegn på alvor og skynde seg til den store legen for å bli helbredet.

Sanne troende som har en sunn sjel, finner ingenting så dragende som vår Herres lidelse, der han fullbrakte vår forløsning. De elsker å følge sin Mester på Via Dolorosa, smertenes vei, som fører fra Getsemane til Golgata. Og vi vil følge med dem.

Når jeg står og ser min Herre der, er han lik tornebusken Moses så i ørkenen, som brant uten å bli fortært. Da hører jeg igjen en røst si til meg: «Det stedet du står på, er hellig grunn» (2 Mos 3,5). Ingenting er helligere enn vår guddommelige Mesters person. Derfor er det nødvendig å holde seg nær ham. Den sjeleangsten han led da han ga seg selv som et offer for oss, er like hellig. Derfor er det klokt å følge ham i lidelsen hans.

Hans sorger har den mest helliggjørende innflytelse på alle som betrakter dem i tro og kjærlighet. Jeg er overbevist om at hvis vi levde

mer i korsets nærhet, ville synden miste makten over oss, og alle nådegaver ville blomstre i oss. Når vi holder oss tett inntil vår Frelser og følger ham i lidelsene, roper vi ut mot synden som førte ham i døden. Vi bestemmer oss for å hevne oss på den: Vi vil sky og flykte fra all synd i vårt eget liv og stride mot den hvor vi enn møter den hos andre.

Korset er det hellige våpenet vi strider mot synden med til vi har utryddet den helt. Velsignede og herlige er derfor de tankene som stiger opp i oss når vi betrakter vårt store offer. Og ikke bare det: Den medisinen som gir oss helse, gir oss samtidig glede.

«Glade stunder, nåderike,
nyter jeg ved korsets fot,
dertil liv og fred tillike:
Jesu død er syndebot.»

Det er ikke den larmende gleden hos dem som gjør seg glade ved fulle vinbegre. Det er heller ikke jubelsangen til dem som holder fest ved de fullsatte bordene. Nei, her i korsets nærhet hører vi en stille, høytidelig og liflig melodi fra hjerter som har funnet hvile. Ved korset finner vi en virkelig og ekte glede, en varig tilfredshet, «Guds fred, som overgår all forstand» (Fil 4,7).

Dere som er uten fred! Her finnes legedom for den uroen. Her skal dere si: «Mitt hjerte er rolig, Gud, mitt hjerte er rolig. Jeg vil synge og lovprise» (Sal 57,8). Jeg ber derfor ikke om unnskyldning for at jeg uke etter uke leder dere videre på den smertefulle stien vår Frelser måtte gå, og til de stedene der han ble knust. Hensikten er å oppmuntre dere til å drikke av hans beger og bli døpt med hans lidelses dåp.

Måtte Den Hellige Ånd komme over oss og åpne øynene våre, så vi kan lese i hans hellige hjerte hvor uforlignelige sorgene hans var – sorger som han bar av kjærlighet til oss.

La oss nå inderlig og ydmykt følge nøye med i beretningen. Vår Herre var dømt av yppersteprestene for gudsbespottelse. Han hadde sagt at han var Guds Sønn, og at de heretter skulle få se ham komme på himmelens skyer og være deres dommer. Da flerret ypperstepresten klærne sine og sa: «Hva skal vi nå med vitner? Se, nå har dere hørt gudsbespottelsen» (Matt 26,65).

Så snart morgenen brøt fram, holdt de i all hast et formelt forhør i dagslys, for dommen var allerede felt om natten. Så førte de Jesus til Pilatus. Ifølge overleveringen ble han ført med et rep om halsen og med bundne hender. Det kan jeg godt tro når jeg husker Jesajas ord: «Lik et lam som føres bort for å slaktes» (Jes 53,7).

Det var et usedvanlig sørgelig følge som beveget seg gjennom Jerusalems gater like etter klokken seks om morgenen. Medlemmene av det høye Rådet gikk i all sin prakt og makt rundt sitt ensomme og plagede offer. De skulle overgi ham til hedningen Pilatus, så han kunne ta livet av ham. Disse stolte og ugudelige mennene var som hundene David synger om (Sal 22,17), da han skrev sangen om «en hind som ble jaget om morgenen».[1]

Da de kom til den romerske landshøvdingens palass, ville de ikke selv gå inn. Det skal ha vært et av de mange staselige palassene Herodes den store bygde for seg selv. Arkitekturen var praktfull, med blomster laget av utsøkt marmor i mange farger. Rommene var rikt forgylt og utstyrt med østerlandsk prakt. Men inn i dette store palasset ville ikke disse samvittighetsfulle hyklerne gå. De fryktet å bli urene ved å komme inn i en hednings bolig, for de hadde allerede begynt å feire påsken.

De ble derfor stående utenfor, og Pilatus nedlot seg til å komme ut til dem for å få vite hvilket presserende ærend som førte dem dit så tidlig om morgenen. Den romerske landshøvdingen var uten tvil stolt og grusom. Han foraktet jødene, for han kjente godt deres fanatisme og den uroen som gjæret i sinnene, særlig ved påsketider. Likevel gikk han og stilte seg i døren til palasset for å få vite hva de ville.

Han oppdaget snart at de hadde ført en fange til ham. Det var tydeligvis en fattig mann, og han så utmattet, utslitt og lidende ut. Likevel hadde han en hemmelighetsfull verdighet og en særlig mildhet over seg. Av disse og andre grunner ble Pilatus synlig interessert i ham. Han festet først blikket på den uvanlige fangen. Så vendte han seg til de opphissede prestene og spurte: «Hva slags anklage fører dere mot denne mannen?» (Joh 18,29).

Den eneste hensikten prestene hadde med å føre Jesus til Pilatus, var å få ham drept. For da Pilatus sa til dem: «Ta ham dere, og døm

[1] NB: «Etter 'Morgenrødens hind'» (Sal 22,1).

ham etter deres lov!», svarte de: «Vi har ikke rett til å ta livet av noen» (Joh 18,31). Svaret viser at de selv gjerne ville ha tatt livet av ham, hvis ikke retten til å dømme til døden var tatt fra dem. Ingenting mindre enn hans død kunne stille dem tilfreds.

Likevel var de denne gangen svært opptatt av at ansvaret for hans død skulle hvile på romerne. De fryktet fremdeles folket. Hvis Pilatus felte dødsdommen, var de sikret: De kunne senere forsvare seg med at de bare hadde overlatt ham til den romerske landshøvdingen og ikke kunne forutse at saken skulle ende slik. De hadde ennå ikke hisset opp folket til å rope: «Korsfest, korsfest ham!» Om folket skulle gjøre opprør for hans skyld, ville de selv være utenfor fare.

Menneskelig sett kunne de nok ha drept ham selv, for han var helt i deres makt. De brøt ofte romersk lov når de i sitt grusomme raseri drepte folk uten lov og dom. Slik gikk det for eksempel med Stefanus, som de drev ut av byen og steinet i hjel. De hadde ofte prøvd å steine Herren selv også. De var altså langt fra alltid så opptatt av romersk lov som nå. De kunne lett ha tatt livet av ham ved denne anledningen. Men en hemmelighetsfull drift fikk dem til å legge ansvaret for hans død på Pilatus.

Litt senere var de villige til å stemme i med den ustadige folkemengden og rope: «Hans blod komme over oss og over våre barn!» (Matt 27,25). Men nå ville de at skylden for hans død skulle hvile på andre. Skulle de utøse uskyldig blod under høytiden, ønsket de i sitt hykleri at det skulle skje under skinn av lov og rett og ved en fremmeds hånd. For å få til dette måtte de komme med en anklage. Ingen romersk dommer ville nemlig forhøre et menneske, langt mindre dømme det, når det ikke fantes noen anklage mot ham.

Vi skal nå betrakte de to beskyldningene som ble ført mot vår Herre. Deretter skal vi høre frifinnelsen som Pilatus avsa med ordene i teksten: «Jeg finner ingen skyld hos ham.»

I.

Den første beskyldningen var ifølge vers 30 at han var en ugjerningsmann. «De svarte og sa til ham: Var han ikke en ugjerningsmann, da hadde vi ikke overgitt ham til deg» (Joh 18,30). De kalte ham altså en ugjerningsmann, en som sto bak noe svært ondt, en som levde et så lastefullt liv at han ikke burde få leve.

Til dette vil vi først si at det var et helt nytt påfunn. Det kom varmt og nylaget fra deres hevngjerrige hjerter. Da han sto for Kaifas, ble det ikke sagt ett eneste ord om noe ondt han skulle ha gjort. Det var bare tale om noe ondt han skulle ha sagt. De anklaget ham for å ha sagt både det ene og det andre, men ikke for å ha gjort noen ond gjerning.

Anklagen for ond tale var blitt dysset ned. De prøvde ikke å ta den opp igjen, for de visste godt at Pilatus ikke brydde seg om hva en mann lærte eller sa. Alt han ville vite, var om loven virkelig var brutt – om det var gjort noe ulovlig. Romerne var et praktisk folk. Da Pilatus førte Jesus inn i domshuset, spurte han ham: «Hva har du gjort?» (Joh 18,35). Han sa ikke: «Hva har du lært eller forkynt?», men: «Hva har du gjort?»

Derfor kom yppersteprestene med denne nyoppfunne anklagen, denne helt grunnløse beskyldningen om at han var en ugjerningsmann. Det var et uttrykk som kunne bety lite eller mye, alt etter hvordan dommerne fant det for godt å tyde det. Misunnelsen er sjelden tydelig i sine anklager. Anklagen for onde handlinger ble født i deres hevngjerrige hjerter. Den kom ikke fra noen handling i vår Herres fullkomne liv.

Det er til å undre seg over at hatet kunne forblinde dem så de angrep det fullkomne livet hans. Hva menneskene enn tenker om vår Frelser som lærer, så krever ærligheten at de beundrer livet hans og gir det den høyeste aktelse.

Videre vil jeg peke på at prestene her kom med en beskyldning mot Herren som de ikke prøvde å bevise. Så pent de unngikk ethvert forsøk på å bevise påstanden sin! De førte ingen vitner. De bestukne menedsvitnene deres sto bak dem. De unnlot også å nevne noen bestemt forbrytelse. Den nakne beskyldningen om at han var en ugjerningsmann, ble bare støttet av deres gjentatte påstand: «Var han ikke en ugjerningsmann, da hadde vi ikke overgitt ham til deg.»

Det var som om de hadde sagt: «Du får ta det for gitt at han er skyldig. Ellers ville vi ikke ha sagt det. Her står vår ypperstеprest. Kan du tenke deg at en så opphøyd person skulle komme med en falsk anklage? Også vi er yppersteprester og skriftlærde og Israels lærere. Kan du forestille deg at folk av en slik rang og verdighet skulle føre en uskyldig mann fram for deg og kreve at han skal dømmes til døden?»

Slik bevisførsel får vi høre også i våre dager. Det ventes at vi skal oppgi troen vår fordi noen svært dyptenkte tvilere forkaster den. De er så fremstående personligheter at vi visstnok bør godta det de slår fast, uten videre tvil. Jeg må innrømme at jeg like lite godtar deres ufeilbarlighet som pavens fullmakter. Den romerske landshøvdingen burde ikke ha latt seg lure av ypperstеprestene. Heller ikke vi bør la oss forlede av dem som så ivrig gjør krav på å være lærde menn.

«Var han ikke en ugjerningsmann, da hadde vi ikke overgitt ham til deg.» Å, for et hykleri i disse ordene! De hadde prøvd å skaffe vitner, men ingen vitner var å finne. De hadde bestukket falske vitner, men vitnesbyrdene deres stemte så dårlig overens at hele saken falt sammen. Derfor går de nå fram på en helt annen måte. De setter sine egne navn under anklagen, som om det var bevis nok og ingen videre undersøkelse trengtes.

Jeg synes jeg ser Pilatus' foraktfulle blikk når han oppfordrer dem til selv å dømme ham på sin egen måte. Selv måtte han i hvert fall få høre en formell anklage. Ellers fikk han overlate til dem å gjøre som de ville – hvis de da våget det. Pilatus visste at det var av misunnelse de hadde ført Jesus til ham (Matt 27,18). Han avskydde disse hyklerne da han hørte de foraktelige ordene bli hvest fram fra de skinnhellige leppene deres.

De kunne ikke bevise påstanden sin, og så kloke var de at de ikke prøvde på det umulige. De var dumdristige nok til å forvrenge ordene hans, men de skalv ved tanken på å angripe gjerningene hans. Foran hans ærefryktinngytende hellighet var de denne gangen rådville. De visste ikke hva ondt de skulle dikte opp om ham.

Å, Herre! Vi undrer oss over at noen skulle kunne finne noe å utsette på deg. For du er helt igjennom elskelig, og hos deg finnes det ikke én eneste flekk som løgnen kan feste seg ved.

Men jeg vil særlig peke på noe bemerkelsesverdig. Beskyldningen om at han var en ugjerningsmann, må ha gjort svært vondt. Den var helt oppdiktet og ikke underbygd med ett eneste bevis. Likevel ble den ikke motsagt av vår Herre Jesus Kristus.

Det ville ikke ha nyttet å motsi den overfor ypperstеprestene. Deres forsøk på å finne noe å utsette på livet hans hadde han allerede gjort til intet: «Jeg har talt fritt ut til all verden. Jeg har alltid lært i synagoger og i templet, der alle jøder kommer sammen. I det skjulte har jeg ikke

talt. Hvorfor spør du meg? Spør dem som har hørt meg, om hva jeg har talt til dem! Se, de vet hva jeg har sagt» (Joh 18,20–21). Et forsvar hadde vært nytteløst. Det var like fåfengt å forsvare seg for dem som for et lam å gå i kamp med en flokk blodtørstige ulver.

Men man skulle tro at det ville ha ført til noe om han hadde forsvart seg for Pilatus. Pilatus var jo tydelig velvillig stemt overfor fangen. Hvis vår Frelser hadde gitt en fullstendig beretning om livet sitt og vist at han slett ikke var en ugjerningsmann, men hadde gått omkring og gjort vel, ville han ikke da ha blitt satt fri?

Svaret er at vår Herre var kommet til jorden for å bli stedfortreder for skyldbelastede mennesker. Beskyldningen om at han var en ugjerningsmann, var usann, men han bar den tålmodig. Han aktet ikke vanæren (Hebr 12,2), slik det står skrevet: «Han ble regnet blant overtredere» (Jes 53,12). Han var villig til å stå på ugjerningsmannens plass og i hans sted. Og da de stilte ham der, flyktet han ikke fra plassen sin. «Han ble mishandlet, og han ble plaget, men han opplot ikke sin munn» (Jes 53,7).

Det fantes ingen synd i ham. Likevel sa han ingenting til sitt forsvar, for han hadde tatt våre synder på seg. Spørsmålet Pilatus stilte ham – «Hva har du gjort?» – kunne han ha besvart på en strålende måte.

Hva har jeg gjort? Jeg har mettet de sultne. Jeg har helbredet de syke. Jeg har reist opp de falne. Jeg har vakt opp de døde. Hva har jeg gjort? Jeg har levd et selvfornektende liv. Jeg har ikke søkt min egen bekvemmelighet eller min egen ære. Jeg har vært Guds forsvarer og menneskenes velgjører. Hva har jeg gjort? Sannelig ingenting som fortjener døden, men tvert imot alt som burde få dem til å ta imot meg som sin fører og Frelser.

Vi hører ikke ett eneste ord om et slikt forsvar. Forsvarstalen kunne ha vært fullstendig, men den ble ikke holdt. Han kunne ha gjort fiendenes planer til intet, slik han tidligere hadde vunnet over dem som kom for å gripe ham. De vendte da tilbake til herrene sine og sa: «Aldri har noe menneske talt slik som denne mannen!» (Joh 7,46). Han kunne ha rettferdiggjort seg for den romerske landshøvdingen og sluppet unna fiendenes tenner ved å forsvare seg.

Men han ville stå i vårt sted. Da menneskene diktet opp krenkende beskyldninger og førte falske anklager mot ham, var han «lik en døv,

jeg hører ikke, lik en stum som ikke åpner munnen» (Sal 38,14). La oss tilbe og høyakte ham for hans nådefulle fornedrelse og for hans forunderlige medlidenhet, som fikk ham til å stille seg på vår plass og i vårt sted.

Vår Frelser ville la seg regne blant overtredere og la seg dømme av Pilatus. Han ville lide den døden som romersk lov hadde fastsatt for slike. Hvis jødene hadde drept vår Frelser for gudsbespottelse, måtte det ha skjedd ved steining. Men profetiene sa ingenting om at Messias skulle steines i hjel. Den døden som var fastsatt for ham, var korsfestelse.

Jesu ord skulle oppfylles. Han hadde jo gitt til kjenne hvilken død han skulle dø, og de ordene finner vi i Joh 12,32–33: «Når jeg blir opphøyet fra jorden, skal jeg dra alle til meg. Dette sa han for å gi til kjenne hva slags død han skulle dø.» Å bli opphøyet fra jorden ved korsfestelse var en død som bare kunne komme fra romerne. Jødenes dødsstraff var steining. Han måtte derfor dømmes etter romersk lov, for at forutsigelsene om ham skulle bli oppfylt.

Jesu ord i Matt 20,17–19 er enda tydeligere: «På veien opp til Jerusalem tok Jesus de tolv disiplene til side, så de ble for seg selv, og sa til dem: Se, vi går opp til Jerusalem, og Menneskesønnen skal bli overgitt til yppersteprestene og de skriftlærde, og de skal dømme ham til døden. De skal overgi ham til hedningene, til å bli hånet og hudstrøket og korsfestet. Og på den tredje dagen skal han reises opp.»

For at disse ordene skulle bli oppfylt, ville vår velsignede Mester ikke svare på Pilatus' spørsmål: «Hva har du gjort?» Han sto som en overtreder, villig til å dø ugjerningsmannens død – velsignet være hans dyrebare navn i evighet! Han lot seg frivillig knuse for våre overtredelser. «Straffen lå på ham, for at vi skulle ha fred, og ved hans sår har vi fått legedom» (Jes 53,5).

Ordet «ugjerningsmann» får meg til å tenke på et annet ord som passer fullt ut på ham. Kall ham ikke ugjerningsmann, men velgjører! For en velgjører han må være, han som for å tjene oss var villig til å la seg brennemerke som «ugjerningsmann»!

Tenk et øyeblikk på det: Han som englene tilber, ble her kalt en «ugjerningsmann». Han som av sitt uuttømmelige forrådshus av kjærlighet holder alle de hellige i himmelen og på jorden oppe – han ble kalt en «ugjerningsmann». Han som aldri tenkte på å skade ett

eneste menneske, han som i sitt vesen er kjærlighet, han som i tanker og ord bare har medlidenhet og ømhet for en fallen menneskehet – likevel ble han kalt en «ugjerningsmann»!

Å, jord! Hvordan kunne du bære en så gruoppvekkende løgn, slynget ut mot Guds uendelig kjærlige Sønn? Men velsignet være hans navn i evighet: Han avviste ikke beskyldningen, for det ville ha blitt en syndig verdens undergang. Nei, for vår skyld bar han ydmykt den krenkende anklagen.

Bør ikke dette gjøre det lettere for oss å bære all den forakten som kan ramme oss fordi vi bekjenner at vi tilhører ham? Hva betyr det om vi får skjellsord? Det ble sagt om vår Mester at han var en ugjerningsmann. Kan noe verre sies om oss? Skal vi se oss om etter ære og ros, når vår frelses fyrste ikke fikk høste annet enn hån og forakt? La oss regne det som vår ære å bli foraktet fordi vi går i hans fotspor og vandrer slik han vandret.

Vår Frelsers første møte for Pilatus' domstol – del 2

II.

Yppersteprestene og de skriftlærde merket at det ikke hadde den ønskede virkningen bare å kalle ham en ugjerningsmann. Derfor skiftet disse ynkelige menneskene taktikk. Ifølge Lukas' beretning anklaget de ham for å ville gjøre seg selv til konge: «Pilatus sa til yppersteprestene og folket: Jeg finner ingen skyld hos denne mannen. Men de presset på og sa: … Vi har funnet at denne mannen fører folket vårt vill. Han forbyr å gi keiseren skatt, og han sier om seg selv at han er Messias, en konge» (Luk 23,4–5.2).

Det var tre store løgner. Kristus hadde forkynt fred og ikke opprør. Hans eksempel oppfordret til lydighet og ikke til oppstand. Hans ånd var mildhetens og ydmykhetens ånd, ikke den heftige partilederens. Han hadde aldri forbudt noen å gi keiseren skatt. Tvert imot hadde han sagt: «Gi da keiseren det som keiserens er» (Matt 22,21). Selv underordnet han seg myndighetenes forordninger. Han hadde latt Peter hente skattepengen ut av fiskens munn, for seg selv og for disippelen.

Han hadde ikke prøvd å gjøre seg til konge i den betydningen motstanderne hans brukte ordet. Hadde han gjort det, ville mange som nå sto ham imot, ha vært på hans side. I den betydningen de ville at Pilatus skulle forstå ordet, var beskyldningen helt falsk. Da folkemengden var blitt mett av brødene og fiskene som han hadde velsignet og delt ut, ville de ta ham og gjøre ham til konge. Men han trakk seg unna dem (Joh 6,15).

Han var så langt fra å ville opphøye seg til konge og fører at da en mann i mengden sa til ham: «Mester, si til min bror at han skal

skifte arven med meg!», svarte han: «Menneske! Hvem har satt meg til å dømme eller skifte mellom dere?» (Luk 12,13–14). Han unngikk alt som kunne gi inntrykk av at han ville blande seg inn i det makthaverne styrte med.

Anklagerne hans må ha visst at han hadde makt til å sette kravene sine igjennom hvis han ville. Det sa han også til Pilatus: Hadde han vært en jordisk konge med verdslig makt og velde, ville tjenerne hans ha kjempet for ham. Disiplene hans var frimodige og begeistret. De ville uten tvil ha gitt både jødene og romerne nok å stri med hvis deres fører hadde gjort krav på verdslig herredømme.

Men vår Herre hadde befalt Peter å stikke sverdet i sliren, og han leget det såret Peter hadde gjort med sverdet sitt. Vår Herre Jesus hadde hele tiden forkynt fred og kjærlighet. Han hadde undervist om det riket som er rettferdighet og fred og glede i Den Hellige Ånd (Rom 14,17). Keiseren hadde ingen rival i ham, og det visste både vennene og fiendene hans.

Legg så merke til at anklagen om at Jesus ville gjøre seg til konge, ikke kom fra de styrende myndighetene. Da Pilatus spurte vår Herre: «Er du jødenes konge?», svarte han: «Sier du dette av deg selv, eller har andre sagt deg dette om meg?» (Joh 18,33–34).

Det var som om han ville si: «Har du noen grunn til å se på meg som leder for et opprør? Som styresmann for dette folket må du være årvåken, for folket er opprørsk. Men har du hørt eller sett noe hos meg som kan se ut som et angrep på myndighetene? Har du selv funnet noe hos meg som kan få deg til å reise en slik anklage mot meg?»

Pilatus visste ikke om det minste som kunne sies mot Jesus. Han avskydde tanken på å bry seg om jødene, dette folket han hatet. Stolt og foraktelig svarte han: «Jeg er vel ikke en jøde! Det er ditt eget folk og yppersteprestene som har overgitt deg til meg» (Joh 18,35). Denne innrømmelsen fra Pilatus' egen munn viser at anklagen bare var oppdiktet. Den romerske landshøvdingens ørneblikk hadde ikke oppdaget den minste grunn til mistanke.

Anklagen var dessuten tom. Hvordan kunne denne harmløse mannen, som hadde overgitt seg, være farlig for keiseren? Hva hadde de romerske legionene å frykte fra denne forsvarsløse fangen? Han var altfor mild og ren til å true med krig og strid i Tiberius' rike. Se på ham, og se hvor urimelig hele anklagen er!

Dessuten er det ikke tenkelig at det jødiske folket skulle anklage sin egen konge for den romerske landshøvdingen. Er det slik undersåtter pleier å opptre overfor kongene sine? Som opprørsleder kunne han ikke ha vunnet fram blant sine egne landsmenn når folkets ledere og lærere prøvde å drepe ham. Det kunne åpenbart ikke være noen fare for opprør der motstanden fra jødene selv var så stor. De ville heller ikke ha kommet med en så urimelig og meningsløs beskyldning hvis de ikke hadde vært forblindet av raseri.

La oss likevel legge nøye merke til at Herren ikke avviste beskyldningen, slik han forsto den. Først forklarte han hva han mente med å være konge. Deretter innrømmet han åpent at han var det.

Først viste han i hvilken betydning han var konge. Legg merke til at han ikke bortforklarte saken. Han sa: «Mitt rike.» Og da Pilatus sa: «Men konge er du altså?», svarte han: «Du sier det, jeg er konge» (Joh 18,37). Der han sto, i den stunden, var han virkelig konge, og han bekjente det uten forbehold.

Vi hører stadig at Kristi rike er åndelig, og det er sant. Men vokt deg så du ikke på den måten bortforklarer riket hans, som om det bare var en vakker drøm. Åndelig eller ikke, så er Kristi rike på jorden et virkelig og mektig rike. Det er ikke mindre virkelig fordi det er åndelig, men tvert imot mer virkelig.

Jesus er konge også nå. Han sier: «Jeg er konge.» Noen forteller oss at riket hans ennå ikke er opprettet, men er forbeholdt de siste dager. Men her slår han selv fast at han var konge selv i sin dypeste fornedrelse, mens han sto som en bundet fange for Pilatus. Og han er konge den dag i dag. Herren har innsatt sin konge «på Sion, mitt hellige berg» (Sal 2,6). Og – lovet være Gud – han har satt oss «over i sin elskede Sønns rike» (Kol 1,13). Du, Kristus, er herlighetens konge.

Når jeg ber: «Komme ditt rike», mener jeg ikke at dette riket ennå ikke er opprettet på jorden. Jeg mener at det skal utvides og opprettes på nye steder. For Jesus har i denne stund et rike på jorden. Han har grunnlagt et rike «så vidt som jorden er», og «hans kongerike hersker over alt» (Sal 103,19). De som kjenner og lyder sannheten, hører til dette riket. Kristus er det kongelige vitnet som har opprettet og grunnlagt sannhetens rike.

Det fortelles at Napoleon Bonaparte sa under oppholdet på St. Helena: «Jeg har grunnlagt et rike ved makt, og det har gått til grunne.

Men Jesus grunnla et rike ved kjærlighet, og derfor skal det bestå i evighet.» Sannelig, Napoleon hadde rett! Jesus, den rette kongen, regjerer i dag over utallige hjerter. Verden kjente ham ikke, men han har et rike i verden som skal legge alle jordens riker under seg.

Her på jorden finnes lydige og oppriktige mennesker som blir henrykte når de hører navnet hans. For ham er de rede til å leve og villige til å dø. Vår Herre er den sanne konge over alle konger og Herre over alle herrer. Han har sin nådetrone og sitt sannhetens septer. Han har sine hærførere, som i likhet med ham selv vitner om sannheten. Og han har sin store hær, som ikke kjemper mot kjøtt og blod og ikke bruker kjødelige våpen, men som likevel går kjempende fram mot en avgjørende seier.

Vår Herre har sitt palass og sine statsinntekter, selv om de ikke består av sølv og gull. Han har sine forskrifter, som er lov og regel for menigheten hans. Hans kongemakt styrer i dag verden langt mer virkningsfullt enn de fem stormaktene. Hans tjenere forvandler århundrene ved å forkynne sannheten, og ved sannhetens makt blir jordens troner reist eller styrtet. Det finnes ingen fyrste så mektig som Jesus, og intet rike så mektig som himmelriket.

Vår Herre forteller oss også at hans «rike ikke kommer av denne verden». Det synes jeg er en mer nøyaktig oversettelse enn ordene: «Mitt rike er ikke av denne verden» (Joh 18,36). Det kommer ikke av denne verden. Det er et virkelig rike, men det springer ikke ut av de samme kildene som verdens riker. Det blir heller ikke holdt oppe eller utvidet av de kreftene som de jordiske rikene er avhengige av. Kristi rike er ikke avhengig av hærens eller musklenes styrke! Han byr undersåttene sine å legge ned våpnene.

Kristi rike blir ikke holdt oppe ved list, politikk og falskhet, slik mange av jordens riker blir. Noen har sagt at et kongelig sendebud er en hederlig mann som blir sendt utenlands for å lyve til beste for landet sitt. Jeg frykter at dette er et sant bilde av mang et kongelig sendebud. Hva er hemmeligheten i diplomatiet annet enn kunsten å bedra?

Redelige statsmenn som lar seg lede av sanne prinsipper, blir ofte forkastet og beskyldt for å ofre landets interesser. Men noe slikt diplomati finnes ikke i Kristi styre. Alt som kan regnes som falsk politikk, er av djevelen og ikke fra Kristus. Han kom for å vitne om

sannheten. Det er ved sannheten, ikke ved fysisk makt eller list, at tronen hans blir grunnfestet blant menneskene. Derfor er riket hans ikke fra denne verden.

Jesus kom til denne verden for å bli konge. Han kom for å frelse menneskene, og han sier: «Jeg er konge. Til dette er jeg født, og til dette er jeg kommet til verden, at jeg skal vitne for sannheten» (Joh 18,37). Med andre ord: for at jeg skal bli konge. Det er hans ugjenkallelige beslutning.

Kristus er lærer for at han skal bli konge. Kristus er soning for våre synder for at han skal bli konge. Kristus er et eksempel for at han skal bli konge. Dette er også det store målet med at han ble menneske, med hans liv og vandring på jorden, hans død og hans oppstandelse. Det er også målet med at han utøver sitt embete som mellommann og yppersteprest ved Faderens høyre hånd.

Også når han kommer igjen, er hensikten at han til Faderens ære skal opprette et rike blant menneskene. Å, måtte denne store hensikten med alle hans nådefulle gjerninger få framgang i vår tid og snart bli fullført i den lenge lovede gylne tidsalder!

Vår Frelser sier oss at den eneste makt og kraft i riket hans ligger i sannheten. Han kom for å bli konge over hele jorden. Men hva er septeret hans? Sannheten. Hva er sverdet hans? Det går ut av munnen hans når han vitner om sannheten. Hvem er soldatene hans? De som er av sannheten. Jesus Kristus fører an en hær som han sier om: «Dere er mine vitner» (Jes 43,10). Riket hans består i vitnesbyrd om sannheten. Og hvem er så undersåttene hans? Jo, de som er av sannheten, som hører hans røst og følger ham i kjærlig lydighet.

Mine kjære tilhørere, måtte hver og en av oss spørre ham: «Hører jeg til ditt rike? Vil jeg at du skal herske over meg? Ønsker jeg å få utryddet av meg selv alt som ikke er av sannheten? Hungrer og tørster jeg etter sann hellighet og rettferdighet? Ivrer jeg i hellig kjærlighet mot all falskhet og synd omkring meg? Elsker jeg Guds bud og forordninger fordi de er sannhet? Kjemper jeg for å bevare og holde fast på Guds bud fordi jeg av hjertet elsker sannheten?

Strever jeg etter å spre kjærlighetens og velvillighetens grunnsetninger fordi de er sanne? Er jeg villig til å lære og slik bli den store Mesterens disippel? Er jeg villig til å bære vitnesbyrd med ord og liv

om det jeg har lært? Er jeg villig til å gi avkall på hva som helst for å utvide sannhetens rike på jorden? I så fall hører jeg til Kristi rike.»

Jeg vet at jeg i dag taler til mange som av hjertet ønsker at Kristus og hans sannhet skal seire over hele jorden, og som ikke spør etter hva som skal bli av dem selv. Om bare hans sannhet blir spredt og rettferdighetens grunnsetninger seirer, betyr det lite om vi lever eller dør. Å, du sannhetens konge, måtte du for evig ha æren, makten og herligheten! Måtte vi ha liv i ditt liv! Å fremme din ære skal være vår herlighet i evighet. Har vi en slik ånd, da er vi av sannheten og har visshet om at Jesus er vår konge.

Etter at vår Herre hadde forklart hva han mente med sitt kongedømme, bekjente han at han var konge. Det er dette Paulus sikter til når han taler om «Kristus Jesus, som avla den gode bekjennelsen for Pontius Pilatus» (1 Tim 6,13). Han fornektet ikke, men bekjente: «Jeg er konge.» Hvis han ikke hadde avlagt denne bekjennelsen, kunne Pilatus kanskje ha satt ham fri. Men han talte frimodig om sitt velsignede, hemmelighetsfulle og underfulle rike. Derfor kunne han ikke bli satt fri. Dette var den avgjørende anklagen mot ham, og derfor ble den satt på korset: «Jesus fra Nasaret, jødenes konge» (Joh 19,19).

Stakkars Pilatus! Han forsto ikke vår Herre, like lite som denne verdens mennesker forstår Kristi rike. Han sa til Jesus: «Hva er sannhet?» (Joh 18,38). Og uten å vente på svar gikk han ut til jødene.

Å, mine brødre, la oss aldri fornekte at Jesus er konge! Men vi fornekter det hvis vi ikke lever etter budene hans. Dere som bekjenner at dere hører Jesus Kristus til, men som ikke lever etter Kristi lov – dere fornekter med gjerningene og livet deres at Kristus er konge. Jeg skjelver for dem som sier: «Vi tror, og derfor er vi frelst», og så ikke lever i hellighet. De skiller vår Herres embeter fra hverandre. De holder seg til ham som prest, men fornekter ham som konge.

En halv Kristus er ingen Kristus. En Kristus som riktignok er prest, men ikke konge, er ikke Guds Kristus. Mine brødre, se til at dere lever som mennesker som vet at hvert ord fra Jesus er lov. Dere må gjøre det han byr dere, akkurat slik han byr det, og fordi han byr det. Slik skal alle få vite at Jesus er både Herre og Gud for dere.

III.

Til slutt vil jeg rette oppmerksomheten deres mot den frifinnelsen Pilatus uttalte om vår Herre Jesus. Han hadde hørt ham bli anklaget

som en ugjerningsmann, og fangen hadde ikke sagt noe til sitt forsvar. Han hadde hørt ham bli beskyldt for å ville gjøre seg selv til konge, og om det hadde fangen gitt en tilfredsstillende forklaring. Og nå går Pilatus ut til folket og sier: «Jeg finner ingen skyld hos ham.»

Pilatus, du har talt godt! Din dom er et bilde på den kjennelsen alle avsier som har gransket Jesu liv. Noen har gransket det med uvanlig skarpe blikk. Men så sant de har vært ærlige og upartiske i granskingen, er de blitt slått av beundring over hans rene liv og opphøyde ånd. Det er sjelden vi hører at noen har noe å innvende mot vår Frelsers liv, ikke engang blant de vantro. Ja, noen av dem som tviler mest på at læren hans er sann, uttrykker likevel sin begeistring over livet hans med beundrende ord.

I hele historien finnes det ingen som kan sammenlignes med Jesus. Nei, ikke engang i romanene finnes en så ren skikkelse. Hvis noen sier at de fire evangeliene er uekte, så la ham prøve å skrive et femte som ligner de fire andre! Å, du kan ikke føye ett eneste trekk til Jesu liv. Selve enkelthetene er enestående i sitt slag. Fantasien makter ikke å lage et tillegg som passer sammen med det som er skrevet ned.

Enhver kritiker som undersøkte dette femte evangeliet, ville rope ut: «Dette er ikke ekte!» Jesu liv er et pergament i gull. All kunst og dyktighet kommer helt til kort når den prøver å lage noe lignende. Hans plettfrie vesen er enestående, og all sann kritikk blir tvunget til å erkjenne: «Vi finner ingen skyld hos ham.»

La meg legge til at Pilatus' dom over Kristus er nettopp den dommen alle har felt som har kommet i berøring med ham. En av disiplene hans forrådte ham, men han sa ikke noe ondt om ham. Nei, det siste vitnesbyrdet Judas avla før han gikk bort og hengte seg, var dette: «Jeg har syndet da jeg forrådte uskyldig blod!» (Matt 27,4). Hvis det hadde vært noen feil ved Jesus, ville forræderen ha funnet den og gjort den kjent. Hans anklagende samvittighet ville da ha fått litt lindring og ro. Men også han ble tvunget til å si: «Jeg har forrådt uskyldig blod.»

«Hvem av dere kan overbevise meg om synd?» (Joh 8,46). Slik utfordret Jesus fiendene sine, og ikke engang de bitreste av dem kunne svare.

Noen av oss har levd i åndelig samfunn med Jesus. Under hans ledelse er noen av oss blitt svært avhengige av ham. Vi har lidt store

tap eller vært plaget av harde sykdommer. Alle som har holdt seg nær til Herren etter sin omvendelse, har stått under hans tukt. «For den Herren elsker, den tukter han, og han hudstryker hver sønn som han tar seg av» (Hebr 12,6).

Vel, hvilket vitnesbyrd om ham avlegger alle dere som er her, og som kjenner Jesus som sin konge? For min del finner jeg ingen skyld hos ham. Han er helt igjennom liflig. Han er all min frelse og all min lyst. Blant de millioner kristne som har levd sitt liv i tillit til Jesus, har ikke én eneste sagt at han pleier å svikte sitt folk.

Blant de mange troende som har holdt seg til ham, ville vel noen ha sagt fra ved dødsleiet om han ikke hadde vært alt det han har lovet å være for dem. Men aldri har vi hørt noen si: «Jeg stolte på Kristus, men han har likevel forlatt meg.» Gjennom de årtusenene som er gått, har det ikke vært én eneste troende som har talt ille om ham på dødsleiet. Nei, alle har sagt: «Vi finner ingen skyld hos ham.»

Og dette skal bli det samstemte vitnesbyrdet fra hver og en av oss. Hvis noen av dere forkaster Kristus, skal du stå for hans domstol og bli fordømt fordi du ikke trodde på ham. Og når de forferdelige ordene «Gå bort fra meg, dere som er forbannet» (Matt 25,41) viser deg din evige lodd, skal du bli tvunget til å si: «Jeg finner ingen skyld hos ham.»

Det er ingen mangel ved hans blod; feilen ligger i min mangel på tro. Det er ingen mangel ved hans Ånds makt; feilen ligger i min motstridige vilje. Det er ingen feil ved løftene hans; feilen var at jeg ikke ville ta imot ham. Det finnes ingen feil overhodet hos ham. Han har aldri støtt meg bort. Han har aldri nektet å høre mine bønner. Når jeg misbrukte søndagene mine, var det ikke hans feil. Når jeg ødela min vei, var det ikke hans feil. Nei, skylden for mitt blod ligger ved min egen dør. «Jeg finner ingen skyld hos ham.»

Fra hele skaperverket skal det lyde et allment vitnesbyrd om hans fullkommenhet. Himmelen, jorden og helvete skal forene seg i det samme vitnesbyrdet: «Vi finner ingen skyld hos ham.»

Nå bare noen få praktiske ord til ettertanke. For det første: Vokt dere for en ytre gudsfrykt. De menneskene som kalte Jesus en ugjerningsmann og anklaget ham falskt, hørte til et svært gudfryktig folk. De ville ikke gå inn i Pilatus' palass av frykt for å bli urene. De var strenge når det gjaldt ytre renhet, men slappe i moralen. Ingen er

så hardnakkede motstandere av evangeliets grunnsannheter som de som har en fromhet av ytre former og seremonier, uten noen virkning på hjertet.

Jeg oppfordrer dere: «Riv hjertet i stykker, ikke klærne!» (Joel 2,13). Se til at gudsfrykten deres er åndelig og når ned i hjertets dyp. Følg Kristus i hjertets villige lydighet. Ellers blir sakramentene og den ytre gudstjenesten deres til fordervelse for dere. Og strevet deres for å bli bevart fra ytre urenhet vil gjøre dere urene ved hykleri.

Min neste oppfordring, mine venner – til dere og til meg selv – er denne: Avsky all hovmodig verdslighet, slik vi finner den hos Pilatus. Han behandlet hele saken på en verdslig og overmodig måte. Han var en hovmodig romersk verdensmann og hatet det folket han var satt til å styre. Han hadde en samvittighet, og i begynnelsen viste han omtanke for fangen. Likevel var hans viktigste mål å bevare embetet sitt, anseelsen sin og inntektene sine. Derfor måtte uskyldig blod flyte. Han måtte se til å behage jødene, selv om han ble nødt til å myrde «den rettferdige» (Jak 5,6).

Denne egenkjærlige verdsligheten, der et menneske gjør seg selv og gullet sitt til sin gud, behandler alltid kristendommen med forakt. Foraktelig spør den: «Hva er sannhet?» Den vet hva penger er, og hva makt er. Men hva er sannhet? For den er sannheten bare en drøm og en dårskap, noe den forakter.

Rundt oss finnes det i dag elskverdige mennesker som har altfor høye tanker om sin egen dyktighet. De mener at Jesus og hans evangelium bare passer for gamle kvinner og tjenestepiker, som de kaller «de hellige». Slike emner har ingen betydning for dannede herrer med tankeevne, kultur og forstand – slike som de regner seg selv for å være. «Hva er sannhet?» sier de.

De er vennlig stemt overfor kristendommen, det vil si at de ikke forfølger den. Men de forakter den, og det er i mange tilfeller verre. De sier: «Vi er liberale. Vi har ingen bestemte meninger. Hjertene våre er vide. Vi lar enhver tenke som han vil, for alt er bare et spørsmål om synsvinkel.» Én sier at dette er sannhet, en annen holder noe annet for sant. Saken er at de ikke har noen faste grunnsetninger å holde seg til.

«Om tro kan zeloten ivre på sin vis;
men den som har liv i tro, bare den er vis.»

Dette er de store mennenes dom over det emnet vi har foran oss. Og likevel hender det at disse store mennene lever et svært mangelfullt liv. Om de gransket seg selv på rett vis, ville de ikke få mye glede av å opphøye seg selv. Jeg synes jeg ser mannen snu seg på hælen med sitt «Hva er sannhet?» La ham være en advarsel for dere! Kom ikke nær en så formastelig lettsindighet!

Vær alltid «tåpelige» nok til å dømme villig og upartisk. Vær alltid så beskjedne at dere fortsatt vil lære! Vær så lite sikre på deres egen ufeilbarlighet at dere i det minste vil høre grunner og bevis og undersøke hvordan det forholder seg. Jeg frykter at mange i sitt verdslige hovmod kommer dit at det samme kan sies om dem som vi daglig sier om den romerske landshøvdingen i trosbekjennelsen: «pint under Pontius Pilatus». Å, hvor mange ganger har ikke Kristus måttet lide under slike mennesker som ligner Pontius Pilatus!

Ja, «der Kristus er, der må også Judas og Pilatus, Herodes og Kaifas være. Der må også lidelse og kors være. Annet er ikke mulig», sier gudsmannen Luther.

Med dyp sorg ser vi også hvordan vår dyrebare Mesters sak blir hindret av våre ensidige og trangsynte brødre. For dem synes det umulig å forkynne den oppstandne Kristus uten samtidig å forringe betydningen av hans lidelse og vekke mistro til hans fullbrakte forløsningsverk. Vi forkynner den oppstandne, forherligede Kristus, som sitter på mellommannstronen og «åpenbares for Guds åsyn for vår skyld» (Hebr 9,24). Med fryd og håp ser vi fram til at han kommer igjen til dom.

Vi forkynner også den Frelseren som er nær og bor i hjertene våre. Han blir hos oss og gjør hjertene våre til sitt tempel, mens han tar bort synden og urenheten og helliggjør forgården. Men som grunnvollen for alt dette forkynner vi «Kristus korsfestet», «Guds kraft og Guds visdom» (1 Kor 1,23–24).

Framfor alt: La oss alle velge Jesus til vår konge og være ham lydige. Han er utmattet, avmagret og nedbøyd. Ansiktet hans er mishandlet av slagene fra knyttede never, og han er mer ille tilredt enn andre mennesker. La oss likevel bøye oss for ham og si: «Vær hilset, du jødenes konge! Du er vår konge fra evighet til evighet.»

Er vi villige til å erkjenne ham som vår konge i hans skam og fornedrelse, vil han kjennes ved oss som sine når han kommer i sin Fars

herlighet med alle de hellige engler. Da skal han for alles øyne vise at han har gjort oss som følger ham, til konger og prester for Gud, sin Far.[1] Og vi skal regjere med ham fra evighet til evighet. Amen.

[1] NB: «og som gjorde oss til et kongerike, til prester for Gud, sin Far» (Åp 1,6).

Vår Frelser for Herodes – del 1

> «Da Herodes fikk se Jesus, ble han meget glad. Han hadde i lang tid ønsket å få se ham, for han hadde hørt om ham. Nå håpet han å få se et tegn av ham. Han spurte ham da med mange ord, men Jesus svarte ham ingenting» (Luk 23,8–9).

Pilatus hadde nå sagt rett ut til yppersteprestene og de skriftlærde at han ikke fant noen skyld hos Jesus. Da ble de redde for at offeret deres skulle bli satt fri. Raseriet deres steg til det ytterste, og ropene mot ham ble enda sterkere. Midt i de heftige anklagene fikk de nevnt ordet «Galilea». Det ser for meg ut som om de gikk ut av sin vei bare for å få dette ordet inn i anklagen. De sa: «Han oppvigler folket ved å lære over hele Judea. Han begynte i Galilea, og nå er han kommet helt hit» (Luk 23,5).

Galilea var en svært foraktet landsdel. De nevnte stedet for å sette en flekk på vår Herre: Det skulle se ut som om han var vokst opp blant de udannede galileerne. De trodde at navnet på denne beryktede landsdelen ville stemme Pilatus mot vår Frelser. Pilatus hadde nemlig ofte hatt bryderier med opprørske folk fra Galilea. Vi husker alle at det var galileernes blod Pilatus hadde blandet med offeret deres (Luk 13,1).

Galileerne hadde ord på seg for å være et uvitende folk. De var lette å lure for bedragere som ville føre dem vill, og så lidenskapelige og svermeriske at de når som helst var klare til å våge livet i kampen mot romerne. Yppersteprestene ville ikke bare kaste forakt over Jesus, som de pleide å kalle «galileeren». Nei, de ville også vekke fordommer mot ham hos Pilatus. Slik ville de få dommeren til å dømme ham til døden som en som hørte hjemme i opprørernes reir.

Men de tok feil av hva påfunnet deres skulle føre til. Pilatus festet seg nemlig straks ved ordet «Galilea». Denne delen av landet sto ikke direkte under hans tilsyn, men hørte til landsfyrsten Herodes Antipas. Nå tenkte han ved seg selv: «Jeg kan vinne to ting på én gang. Jeg kan bli kvitt denne brysomme saken ved å sende fangen til Herodes. Og samtidig kan jeg smigre kongen sterkt ved å vise ham en slik oppmerksomhet.»

Pilatus hadde levd i uvennskap med Herodes, og nå bestemte han seg for å forsone seg med ham – av egennytte. Sendte han en av Herodes' egne undersåtter til ham til forhør, ville det se ut som om Pilatus hadde stor aktelse for fyrstemakten hans. Det skulle gjøre Herodes forsonlig stemt.

Derfor spurte han «om mannen var galileer» (Luk 23,6). Han fikk vite at det var slik – det var i hvert fall det ryktet sa; om fødselen hans i Betlehem ser de ikke ut til å ha visst noe. Da befalte Pilatus straks at han skulle sendes til Herodes, som selv var i Jerusalem i de dagene for å være med på påskehøytiden.

Se her, mine brødre, hvordan vår guddommelige Mester måtte begynne sin tredje sorgmarsj gjennom Jerusalems gater. Først ble han ført fra Getsemane til ypperstepresten Annas' palass. Deretter ble han ført gjennom gatene fra Kaifas' palass til Pilatus' domstol. Og nå, på Pilatus' befaling, ble han for tredje gang ført gjennom gatene av den blodtørstige folkemengden og de forbitrede yppersteprestene, til Herodes' palass, for å gjennomgå sitt fjerde forhør.

Noen av de gamle forfatterne har lagt merke til at det fantes fire dommere som vanæret ham – Annas, Kaifas, Pilatus og Herodes – akkurat som det finnes fire evangelister som skriver til hans ære.

Men det er tryggere for oss å gjøre som den eldste menigheten og legge merke til sammensvergelsen mellom jøder og hedninger. Den hadde også David talt om ved Den Hellige Ånd: «Hvorfor fnyste hedningene, og hvorfor grunnet folkene på det som fåfengt er? Jordens konger steg fram, høvdingene slo seg sammen mot Herren og mot hans Salvede. Ja, i sannhet! I denne byen samlet de seg mot din hellige tjener Jesus, som du salvet, både Herodes og Pontius Pilatus, sammen med hedningene og Israels folk, for å gjøre det som din hånd og ditt råd forut hadde besluttet skulle skje» (Apg 4,25–28).

Denne delen av den sørgelige historien vil jeg nå prøve å legge fram i to punkter: først Herodes for Jesus, og deretter Jesus for Herodes.

I.

Jeg vil altså først rette oppmerksomheten deres mot Herodes for Jesus. Vi må nemlig vite noe om hvem han var og hva han ville med spørsmålene sine, før vi rett kan forstå hvilke smerter de må ha voldt vår Herre og Mester.

Denne Herodes Antipas var sønn av den gamle Herodes den store, han som hadde drept guttebarna i Betlehem i håp om på den måten å rydde jødenes konge av veien. Han lignet sin far, men på noen måter var han enda grusommere og lavere. Ingenting av farens storhet fantes i hans karakter. Han hadde farens onde tilbøyeligheter, men ikke hans mot og besluttsomhet. Han fortjente ikke navnet Herodes, for på visse måter var han en svært foraktelig person.

Herodes den store var en løve, men vår Herre hadde svært treffende kalt den yngre en rev: «Gå og si til den reven» (Luk 13,32). Han hadde en utsvevende, lettsindig og løsaktig natur. Han ble styrt av en grusom og lettferdig kvinne, som gjorde ende på den lille edelmodigheten han kanskje hadde hatt. Han var en slave av sine fornøyelser, fornedret, svak og overfladisk i høyeste grad. Jeg angrer nesten på at han ble kalt en mann. La ham derfor bare kalles landsfyrsten.

Denne ynkverdige landsfyrsten hadde en gang vært grepet av himmelske inntrykk. Både han og faren hadde i sin tid kjent mer eller mindre til gudsfryktens innflytelse, selv om de ikke hadde noe gagn av det. De inntrykkene Johannes hadde gjort på samvittigheten hans, varte ikke. I begynnelsen hadde de vært sterke og gitt seg utslag i handling.

Det står nemlig at «Herodes var redd for Johannes, da han visste at han var en rettferdig og hellig mann, og han holdt sin hånd over ham. Når han hadde hørt ham, gjorde han mye etter det, og han hørte ham gjerne» (Mark 6,20).[1]

Jeg tenker meg at han gjorde mange gode forandringer i riket sitt, og kanskje sluttet med noen av lastene sine. Men så begynte Johannes å holde fram for ham hvor galt det var å ha sin brors hustru som elskerinne mens broren ennå levde. Da kastet han formaneren sin i

[1] NB: «Når han hørte på ham, kom han i tvil om mangt og meget, men han hørte ham gjerne».

fengsel, og senere lot han ham halshugge for å behage elskerinnen sin.

Legg merke til dette: Det finnes kanskje ikke noe levende menneske som er mer å beklage enn den som en gang har vært så sterkt under sannhetens innflytelse at han har latt seg påvirke av den, men som siden har revet seg løs og kastet fra seg all frykt for Gud. Et slikt menneske trosser sin egen samvittighet så voldsomt at han heretter ikke vil kjenne stort til sorg.

På ham går det i oppfyllelse som vår Herre sa: «Når den urene ånden har forlatt et menneske, flakker den om i tørre trakter og leter etter et hvilested, men finner det ikke. Da sier den: Jeg vil vende tilbake til huset mitt som jeg gikk ut av. Når den så kommer dit, finner den det ledig, feid og pyntet. Da går den bort og tar med seg sju andre ånder, verre enn den selv, og de flytter inn og bor der. Og for det mennesket blir det siste verre enn det første» (Matt 12,43–45).

Herodes Antipas' sjel kunne sammenlignes med et slikt hus som var feid og pyntet. Han hadde jo forbedret seg og adlydt Johannes i mange ting. Men den urene ånden var kommet tilbake til sitt gamle hi sammen med sju andre fryktelige, onde ånder, og nå var det langt verre med ham enn det hadde vært før. «Hunden vender tilbake til sitt eget spy, og et nyvasket svin velter seg i sølen» (2 Pet 2,22).

Herodes' sjelstilstand gir meg et bilde som jeg vil bruke til undervisning og advarsel for dere alle. Han er et bilde på noen som ofte kommer til dette huset, og til andre steder der Herrens ord blir forkynt. Det er folk som en gang ble åndelig grepet, men som vi må frykte aldri mer vil bli grepet igjen. Hjertene deres har stivnet i tom nysgjerrighet. De er ivrige etter å få vite alt som skjer i menigheten og i Guds rike, men de er langt fra ivrige etter å få Guds rike opprettet i sine egne hjerter.

En tåpelig nysgjerrighet har tatt makten over dem. De vil trenge inn bak forhenget og løfte opp den gylne nådestolen på arken. De liker å samle på alle de urimelige historiene som blir fortalt om predikanter, og å fortelle om igjen alle de gamle bemerkningene som er gjort om dem gjennom hundrer av år. Alt sladder og alle urimelige rykter i menighetene kan du være sikker på at de kjenner til, for de spiser Guds folks synder som de spiser brød.

Det er lite håp om at kristendomskunnskapen deres skal bli til noen nytte for dem. Likevel er de grådige etter den. Forsamlingshusene er hvilestedet for disse åndelige dagdriverne. Gudstjenesten er teateret deres, predikantene er skuespillerne, og selve evangeliet er scenene i forestillingen. De er en slags åndelige atenere, som alltid er opptatt med å fortelle eller høre noe nytt (Apg 17,21). De lytter oppmerksomt i håp om å få høre en underlig eller uventet tale. Innholdet kan de så gjenta neste gang de kommer sammen med sine overfladiske brødre, og slik få en ny anledning til å le sammen med dem.

Slike tilhørere ser på prekenen som et gjøglerspill. Blandet med deres egne dårskaper blir den et utmerket emne for spøk og løyer, og slik skaffer de seg anseelse blant sine «glade brødre». Måtte slike legge merke til Herodes og se i ham et bilde av hva de selv egentlig er, eller kommer til å bli.

La oss først se på den tåpelige nysgjerrigheten når den er som mest levende. Se her på Herodes, mine venner, og se så på dere selv. Legg nøye merke til om dere kan oppdage noen likhet.

Til å begynne med finner vi at nysgjerrigheten hos Herodes var blitt vakt fordi han hadde hørt mye om Jesus. Men hvordan kunne Herodes få høre noe om ham? Hans underfulle gjerninger var det alle snakket om. Hele Jerusalem var fullt av beretninger om hans guddommelige gjerninger og ord. Herodes hadde gått over til den jødiske religionen og interesserte seg for alt som foregikk blant jødene, og særlig om det hadde med riket å gjøre. Den mistenksomheten som tente farens raseri mot barna i Betlehem, var nok ikke helt borte hos sønnen.

Uten tvil hadde han også hørt Johannes tale om Kristus. Johannes hadde trolig ikke preket lenge for Herodes før han brukte sin egen store tekst: «Se der Guds lam, som bærer bort verdens synd!» (Joh 1,29). Han var en rettferdighetens forkynner og Frelserens forløper. Vi kan derfor gå ut fra at Herodes hadde hørt den strenge botspredikanten tale om jødenes konge og fått vite noe om riket hans.

Etter at Johannes var halshugget, fikk Herodes høre enda mer om Kristus. Han ble så forundret over det som skjedde at han sa at Jesus var døperen Johannes, som han selv hadde latt halshugge, og som nå var stått opp fra de døde. Jesus ble et slags mareritt for Herodes. Han ble fylt av angst og skrekk over det han hørte om profeten fra Nasaret.

I huset hans var det dessuten en som trolig visste enda mer om Frelseren. Ved Herodes' hoff var det nemlig en mann med en hustru som tjente Herren med det hun eide. Hun het Johanna, og mannen hennes, Kusas, var Herodes' forvalter – oppsynsmann over huset hans (Luk 8,3). Fra denne forvalteren kunne han lett ha fått vite mangt om Jesus. Vi kan være sikre på at han ikke forsømte å spørre, for frykten for den store profeten og undergjøreren hvilte over ham. Slik var Herodes' nysgjerrighet etter vår Herre Kristus blitt vakt. Den hadde holdt seg lenge, og han hadde i lang tid ønsket å få se ham.

Jeg blir ikke lei meg av å høre noe slikt om tilhørerne mine. Tvert imot er jeg glad om de får vite noe om Jesus fra vennene og tjenerne hans. Og fra oss – for vår høyeste glede er å få rope ut: «Se der Guds lam!», enda vi ikke er verdige til å løse skoremmen hans (Luk 3,16). Disse ryktene, samtalene og påminnelsene hadde vakt en lengsel hos Herodes etter å få se Jesus, og så langt var alt vel.

I våre dager kommer folk ofte til Herrens hus for å høre predikanten. De kommer ikke for å bli omvendt til Gud, og heller ikke fordi de har noen tanke om å bli Jesu etterfølgere. De kommer bare fordi de har hørt noe om sann kristendom som har vakt nysgjerrigheten deres, og nå vil de vite hvordan det henger sammen.

Om Herodes står det at han ble meget glad over å få se Jesus, fordi han var nysgjerrig. Dette ser jo ut til å være en lovende tilstand. Bør det ikke vekke gode forhåpninger når et menneske blir «meget glad» over å se Jesus? Da jeg satt for meg selv og grunnet på dette skriftstedet, tenkte jeg: «Hva? Dette er jo en passende beskrivelse av et Guds barn! Teksten vår kunne godt beskrive oss. La meg lese den linje for linje og føye til noen få bemerkninger.»

«Da Herodes fikk se Jesus, ble han meget glad.» Slik ble også disiplene glade da Jesus åpenbarte seg for dem. Det står jo skrevet: «Da ble disiplene glade, da de så Herren» (Joh 20,20). Hvilket annet syn kan vel vekke en slik glede hos en sann troende? Videre heter det: «Han hadde i lang tid ønsket å få se ham.» Er det ikke slik med oss? Lengter ikke hele dette folket etter det velsignede synet som skal være deres himmel i all evighet?

Herodes «hadde i lang tid ønsket å få se ham». Akkurat slik er det med oss. Hjertene våre er trette av å våke, og synet svekkes mens vi lengter etter å se vår Herres ansikt. «Hvorfor drøyer han?» roper vi.

«Kom, Herre Jesus!» (Åp 22,20). «Fly, min elskede! Vær som en gasell eller en ung hjort på de forrevne fjellene!» (Høys 2,17; 8,14). «Kom til din lengtende brud, og la meg få vandre med deg for evig over balsamduftende høyder i Guds paradis!»

Herodes hadde lenge villet se ham, «for han hadde hørt om ham. Nå håpet han å få se et tegn av ham.» Dette er også vårt håp. Vi ønsker både å se og kjenne et av nådens under: på øynene våre, så de blir åpnet; eller på hendene, så vi får mer kraft til å gjøre Guds verk; eller på føttene, så vi kan løpe på lydighetens sti. Og særlig på hjertene våre, så de blir mer milde, ydmyke, hellige og rene, fylt av Guds kraft og med mer av Guds sinnelag.

Ja, disse ordene høres vakre ut. Men akk! Vi ser at Herodes ikke la den dype åndelige meningen i dem som vi vil legge i dem. Nei, tvert imot. Han kom ikke lenger enn til en lav og simpel mening. Han var «meget glad», men det var en lettsindig glede. Han håpet at nysgjerrigheten hans nå skulle bli tilfredsstilt. Nå hadde han Jesus i sin makt. Han håpet at denne profeten skulle gi ham en prøve på sin underfulle talekunst – han som det ble sagt om: «Aldri har noe menneske talt slik som denne mannen!» (Joh 7,46).

Herodes håpet å få se et under av ham som det er sagt om: «Han har gjort alle ting vel!» (Mark 7,37). Kunne ikke den store profeten overtales til å mangfoldiggjøre brødene og fiskene? Kunne han ikke overtales til å åpne øynene på en blind mann, eller befale en lam å springe som en hjort? Ville ikke synet av et under i Herodes' palass vekke stor munterhet og live opp sinn som utsvevelsene hadde gjort sløve?

Om for eksempel et lik kunne bli båret fram, og Jesus vakte det opp til live igjen – det skulle være noe å fortelle neste gang Herodes satt og drakk sammen med Herodias og selskapsdamene hennes! Når den ene prøvde å overgå den andre med beretninger om underfulle ting, skulle Herodes kunne overgå dem alle.

Med en lignende hensikt kommer mange for å høre evangeliet. De vil ha en historie å fortelle om en eller annen berømt predikant. Får de ikke se noe pussig eller høre noe overraskende, dikter de opp noe slikt og sverger på at de selv har hørt og sett det – selv om løgnen godt kunne bli sittende fast i halsen på dem. Slik gjør de fordi de kommer for å høre det som kan mette den sultne nysgjerrigheten deres.

Ingen går så langt i dette som de som en gang har erfart kraften i Guds ord, men siden har ristet av seg innflytelsen fra det. Det er disse spotterne som har den mest sårende hån. Disse lettsindige menneskene prøver å hente stoff fra Herrens vitnesbyrd til sine urene spøker. Likevel er det noe hos dem som ser ganske lovende ut, for de viser stor glede når Kristus blir framstilt for dem.

Et sørgelig tegn hos Herodes var at samvittigheten hans hadde sovnet inn igjen etter å ha vært våken en stund. En kort tid hadde ryktet om Jesus og hans under skremt ham, og han fryktet at det var Johannes som var stått opp fra de døde. Men denne frykten var nå helt borte. Overtroen hadde veket for hans saddukeiske tvil og vantro. Han håpet at Jesus skulle gjøre et under mens han selv var til stede. Men han hadde mistet all frykt for den Hellige og Rettferdige.

Herodes var en forfengelig og ustadig mann. Den mannen han fryktet den ene dagen, myrdet han den neste. Og den han hadde hilst med glede, sendte han fra seg med hån og forakt. Herodes hadde ingen annen følelse for Jesus enn lysten på noe nytt, lysten til å bli forbauset og ønsket om å bli underholdt og ha det moro.

Jeg ser ham for meg der han sitter på tronen og venter på å få se et under. «Nå skal vi få se noe,» sier han. «Hva skal vi få se, mon tro? Kanskje han vil befri seg selv ved å rømme fra oss? En gang gikk han på sjøen. Kanskje han nå flyr bort gjennom luften. Kanskje han gjør seg usynlig og er borte for yppersteprestene før de vet ordet av det. Jeg har hørt at de ofte har villet steine ham eller styrte ham utfor et stup. Men han gikk midt gjennom dem og drog bort. Kanskje han vil gjøre det samme i dag.»

Der sitter den slue fyrsten og gjetter på hvilke under han skal få se. En åpenbaring av guddommelig makt ser han bare på som tryllekunster og magi.

Da Jesus var ført fram for Herodes, begynte han å «spørre ham med mange ord». Jeg er glad for at disse spørsmålene er gått i glemmeboken. De kunne ikke ha vært til noen nytte for oss. Dessuten er vår tids herodianere store mestere i kunsten å stille spørsmål, så de trenger ikke at noen lærer dem. Vi har ikke bruk for disse gamle spissfindighetene og spørsmålene, for de nye forsyningene dekker behovet vårt rikelig. Dårer kan stille flere spørsmål på ti minutter enn vise menn kan svare på i femti år.

Jeg sier at vi ikke har bruk for de gamle spørsmålene. Men jeg tenker meg at de lød omtrent slik: «Er du jødenes konge, han som min far prøvde å myrde? Hvordan ble du en nasareer? Folk sier at du har gjort en mengde under. Er det sant, eller er det bare tryllekunster og trolldom? Johannes fortalte meg mangt om deg. Var det sant, eller har du bedratt ham? Har du vakt opp døde? Kan du helbrede syke?»

Hele tiden prøvde han å få vår Herre til å gjøre et under, og han fortsatte å komme med tvil, snakkesalig som han var. Teksten forteller oss jo at «han spurte ham med mange ord». De åndelig nysgjerrige er som regel flinke til å stille spørsmål. Det er ikke slik at de trenger Kristus eller himmelen eller tilgivelse for syndene sine. De trenger heller ikke Den Hellige Ånds fornyende kraft. Men de liker å forstå alt som er dunkelt og hemmelighetsfullt i teologien. De ville gjerne ha en fortegnelse over alle vanskelige steder i Guds ord, og en tilsvarende over sjeldne åndelige erfaringer.

Noen samler på skjell, og andre er eksperter på oldenborrer. Disse menneskene gransker menighetens tilstand, dens lære, mål, virksomhet og svakheter – særlig de siste. De er utrettelige i jakten på noe nytt, og de strever med å øke forrådet sitt av kunnskaper. Derfor sparer de ikke på granskende spørsmål. De tar seg gjerne bryet med å stykke opp og undersøke mannaen fra himmelen og destillere og filtrere Jesu tårer. Ingenting er hellig for dem. De legger Den hellige skrift på pinebenken og kommer med sine spissfindige bemerkninger om Den Hellige Ånds ord.

Så langt har jeg vist dere den tåpelige nysgjerrigheten når den er på sitt beste. La oss nå gå videre og se hvordan Jesus behandler denne nysgjerrigheten. Som motto for denne delen kan vi sette: Tåpelig nysgjerrighet blir skuffet i sine forventninger. Herodes spurte vår Herre «med mange ord, men Jesus svarte ham ingenting».

Hadde Herodes lengtet etter å få innsikt i troens hemmelighet, ville Jesus straks ha vært klar til å undervise ham. Hadde Herodes hatt et sønderknust hjerte, ville Jesus med milde ord ha skyndt seg å lege det. Hadde Herodes vært en ærlig sannhetssøker, og hadde tvilen hans kommet av sønderknuselse og skam over syndene hans, ville det sanne og trofaste vitnet, herskeren over kongene på jorden, ha gledet seg over å tale med ham.

Men Jesus visste at Herodes ikke ville sette sin lit til ham, og at han ikke ville ta opp korset og følge ham. Derfor kastet han ikke bort ord på et hjerteløst, forherdet menneske. Hadde han ikke sagt til disiplene sine: «Gi ikke hundene det hellige, og kast ikke deres perler for svin» (Matt 7,6)?

Han så i denne mannen en så lettsindig, svikefull og hjerteløs skapning at han betraktet ham som en rev som måtte overlates til seg selv, heller enn som en fortapt sau som kunne letes opp. Herodes var to ganger død og rykket opp med rot (Jud 12). Alt Mesteren gjorde, var å tie fullstendig foran ham og la ham spørre så mye han ville, «men Jesus svarte ham ingenting».

Se av dette, mine brødre, at vår Herre ikke kom til denne verden for å tilfredsstille tom nysgjerrighet. Han forlot ikke sin herlighet for å vinne anerkjennelse hos forfengelige mennesker gjennom sine underfulle ord og gjerninger. Herodes betraktet ham som en undergjører og var klar til å gjøre palasset sitt om til et teater, der Jesus skulle ha hatt hovedrollen. Da var det klokt av Jesus å tie. Og ved visse anledninger gjør tjenerne hans like klokt i å tie. Når de forstår at menneskene ikke har noe ønske om å lære, og verken har åndelige ønsker eller behov, da, sier jeg, gjør de rett i å tie.

Jeg har stundom beundret George Fox. En gang hadde en stor folkemengde samlet seg rundt ham og ventet å få høre en flammende tale. Da sto han stille i to timer, mens folket skrek og larmet og ba ham tale. Ikke et eneste ord kom over leppene hans. Han sa at han ville sulte dem ut på ord, for ord var det eneste de ønsket. Den Hellige Ånds kraft hadde de ikke noe behov for. De husket nok tausheten hans bedre enn de ville ha husket den mest glimrende tale.

Stundom er taushet alt menneskene trenger, og ofte det eneste som gjør inntrykk på dem. Måtte vi også i dette følge vår Mester der det trengs. Han gjorde ikke Herodes til lags, men tidde og «svarte ham ingenting».

Husk videre at Herodes allerede hadde fått «røsten» til å tie. Derfor er det ikke rart at han ikke fikk høre «Ordet». For hva var Johannes? Han sa: «Jeg er en røst av en som roper i ørkenen» (Joh 1,23). Hva er Jesus? Han er «Ordet». Den som får røsten til å tie, må vel bli nektet Ordet.

Var ikke hans formørkede sjel blitt rørt – jeg hadde nær sagt helt i dypet, så dyp den nå var? Var han ikke blitt advart av en av de største blant menneskenes barn? Blant dem som er født av kvinner, hadde det jo til da ikke stått fram noen større enn døperen Johannes – unntatt han som var både Gud og menneske (Matt 11,11). Hadde ikke et brennende og skinnende lys strålt inn i dypet av sjelen hans (Joh 5,35)?

Han hadde foraktet advarslene fra den største blant menneskenes sønner og lukket øynene for det lyset Gud hadde tent. Da var det helt rettferdig at vår Herre Kristus nektet ham en eneste lysstråle og lot ham gå til grunne i det mørket han selv hadde skapt. Å, mine venner, det er ikke klokt å leke med åndelige inntrykk. Det går ikke ustraffet, for Gud ser ikke på det som en lek.

Den som gang på gang har kjent denne røringen i sjelen og likevel kastet det himmelske ordet fra seg, må vente at Gud sier om ham: «Min Ånd skal ikke til evig tid gå i rette med menneskene» (1 Mos 6,3), og: «Efraim er bundet til avgudsbilder. La ham fare!» (Hos 4,17). Her er det noen som bare har et svært svakt liv i samvittigheten. Burde ikke de bli grepet av beven når de ser på Herodes? Han forkastet evangeliet, slokket ofte Ånden og tråkket gang på gang Guds Sønns blod under føttene.

Om Gud aldri mer taler til dere i barmhjertighet, har dere ingen rett til å kreve at han skal gjøre det. Og om Gud fra denne stund og helt til dommens dag ikke talte et eneste barmhjertighetens ord, hvem våger da å påstå at dere er blitt behandlet hardt? Har dere ikke fortjent det av hans hånd, akkurat som Herodes fortjente det?

Husk videre at Herodes hadde hatt anledning til å høre Jesus hundre ganger, om han bare hadde villet. Jesus var alltid å finne for dem som ønsket å lytte til ham. Han snek seg ikke omkring og holdt foredrag i huler og kroker. Han talte i synagogene, og Herodes kunne ha gått dit. Han talte på stranden og ute i åsene, og Herodes kunne ha møtt fram der. Jesus sto frimodig fram for folket. Læren hans var offentlig og fri.

Hadde Herodes ønsket å høre ham, hadde han hatt utallige anledninger til det. Nå hadde han foraktet alle disse anledningene, og da ville ikke Jesus gi ham en ny, som han helt sikkert ville ha behandlet på samme måte. Han svarte ham ingenting, og nettopp slik svarte

han ham på en fryktelig måte. Ta dere i vare så dere ikke misbruker sabbatene deres!

Det kan komme en tid da du ville gi tusen verdener for en slik dag, men den skal bli nektet deg. Det kan komme en dag da du er villig til å gi alt du eier for én ny innbydelse til Kristus, men den skal bli nektet deg. For du må dø, og barmhjertighetens røst skal ikke lenger lyde i ørene dine. De som ikke vil når de kan, skal ikke kunne når de vil. Mange skal banke på døren når husbonden har reist seg og stengt den (Luk 13,25). For når den først er stengt, kan ingen åpne den igjen. Døren var stengt for Herodes.

Vår Herre hadde god grunn til å nekte å tale til Herodes ved denne anledningen. Han ville ikke gi næring til tanken om at han lot seg påvirke av menneskelig storhet og prakt. Jesus nektet aldri å svare på en tiggers bønn, men han ville ikke tilfredsstille en konges forfengelige nysgjerrighet. Herodes innbilte seg at han hadde rett til å stille hvilke uforskammede spørsmål han ville. Men Jesus kjente ikke til at mennesker hadde noen rett i slike ting. Alt er av nåde. I Jesu øyne er en konge på tronen ikke et hårsbredd bedre enn bonden i hytta si.

Herodes var i sitt hovmod helt overbevist om at Kristus skulle hylle ham, ja, kanskje smigre ham for å vinne hans gunst. Da ser vi hvor rett det var at han lot være å svare. Jesus trengte ingenting og ventet ingenting av døperen Johannes' morder.

Hadde Herodes vært den usleste spedalske i hele Judea, eller den ringeste tigger på gaten, lam og blind, ville barmhjertighetens Herre straks ha hørt stemmen hans når han i sin nød søkte hjelp hos ham. Men han ville ikke svare en konge som ventet at Jesus skulle hylle ham. Han ville ikke tilfredsstille de tåpelige ønskene til en slu og forherdet mann.

Hvilken gunst kunne vel vår Herre få av Herodes? Han var ikke kommet til ham for å bli satt fri. Hensikten med at han kom til jorden, var at han skulle dø, «en rettferdig for urettferdige» (1 Pet 3,18). Derfor gjorde han sitt «ansikt hardt som stein» (Jes 50,7) mot alt som møtte ham på veien til Golgata. Med heltemodig mot tålte han hånen og «svarte ham ingenting».

Vi har nå sett på den tåpelige nysgjerrigheten som gir seg av med de mest høytidelige emner, og sett hvordan den regnet feil, slik den oftest gjør den dag i dag. Når folk kommer for å høre Guds ord, drevet

av tåpelig nysgjerrighet, går de som regel hjem og sier: «Hva var det vel som var så merkverdig i alt dette? Vi hørte ingen veltalenhet, ikke noe dypsindig, ikke noe underholdende.»

Nettopp! I evangeliet finnes ingenting som er ment å tilfredsstille tom nysgjerrighet. Men det finnes rikelig av det som kan mette de sjeler som hungrer og tørster etter Gud og hans nåde, som gjenføder, helliggjør, vederkveger og bevarer. Jesus svarte Herodes ingenting, og han vil heller ikke svare deg hvis du har det samme sinnelaget. Dette er dommen over dem som forakter ham: De får ikke noe svar fra evangeliet, verken fra Bibelen, prekenen eller Guds Ånd. Heller ikke vår Herre Jesus vil gi dem noe svar.

Hva ble så følgen av at Herodes regnet feil? Tåpelig nysgjerrighet går over til hån. Herodes trodde at Jesus var en dåre, om ikke en idiot, og han begynte å håne ham. «Også Herodes med krigsfolkene sine hånet og spottet ham» (Luk 23,11). Han kalte krigsfolkene sine til seg og sa: «Se på denne skapningen! Han svarer ikke et ord på alt jeg spør ham om. Har han ikke mistet forstanden? Rusk ham opp, og finn ut om han ikke kan tale. Han sier at han er konge. Ta fram en av de strålende kappene mine og kle den på ham. Vi skal gjøre en konge av ham!»

Så kledde de vår velsignede Herre i en lys drakt og overøste ham med hån og spott. Denne handlingen – å kle ham i en kostbar, skinnende hvit kledning – var svært talende. De som har skrevet om vår Herres lidelseshistorie, har tydeligvis gjerne dvelt ved at Herodes, som var Kristi forhørsdommer, kledde ham i skinnende hvitt og sendte ham tilbake til Pilatus, som deretter kledde ham i rødt.

Han er liljen i dalen og rosen fra Saron.[2] Han er makeløst hvit i sin renhet og uskyld, og tilbedelsesverdig rød i sin gjenløsning. Uten å vite det har Jesu fiender med sin hån framstilt ham for oss både i hans plettfrie renhet og i hans kongelige høyhet. Da de var blitt lei av å håne ham, sendte de ham tilbake til Pilatus. Kanskje sparket de etter ham for hvert skritt han tok og behandlet ham som en ball for sine rå spøker. Dette var vår Herres fjerde sorgmarsj gjennom gatene i den byen han hadde grått over.

[2] NB: «Jeg er Sarons blomst, dalenes lilje» (Høys 2,1).

Nettopp slik gjør i lengden alle som av tom nysgjerrighet gir seg av med åndelige ting. Fordi de regner feil, blir de lei av Kristus og hans evangelium og sier: «Her finnes ikke det vi søkte. Nysgjerrigheten vår blir ikke tilfredsstilt her. Bort med ham!» Og bort går Jesus, for aldri mer å komme tilbake. Slik endte det med Herodes og mange flere med ham.

Vår Frelser for Herodes – del 2

II.

Vi skal nå se på Jesus for Herodes. Beretningen nevner ikke noe om slag eller annen ytre vold. Likevel kan vi spørre om vår guddommelige Mester led mer noe sted enn nettopp i Herodes' palass. Vi forstår kanskje lettere de smertene han led ved piskingen og tornekroningen. Men vår Frelsers opphøyde og følsomme sinn ble kanskje rammet dypere av det han led i Herodes' palass, enn av den grusomme torturen hos Pilatus.

La oss tenke på at han var fylt av en brennende lengsel etter å frelse menneskenes sjeler. Men midt i hans store lidelser blir han sett på som en gjøgler som skal oppfordres til å gjøre under for å more et forbrytersk og lettsindig hoff. Hvor skjærer det ikke en alvorlig mann helt inn i sjelen når han ser at all hans iver og nidkjærhet, uansett hva han gjør, blir møtt med kulde og uten medfølelse av hardhjertede kritikere! De etteraper faktene hans eller beundrer uttrykkene hans som prøver på veltalenhet.

Når kjærlighetens varme iver for andres vel får deg til å glemme deg selv, er det usigelig smertefullt å se at de oppriktige anstrengelsene dine blir møtt med likegyldighet og forakt. Hvor må det da ikke ha såret Kristus i dypet av hans sjel å bli behandlet som en skuespiller! Han som hadde forlatt Faderens skjød og nå sto klar til å gi sitt liv i døden, ble behandlet som om oppgaven hans bare var å more og underholde lettsindige mennesker.

Jeg vet av erfaring hvordan det bedrøver Herrens tjenere når de i prekenen øser ut hele sitt hjerte for å føre menneskene til omvendelse, og det eneste de oppnår, er bemerkningen: «Grunnene var overbevisende, og den vakre talen var svært gripende.» I slike ord

finnes en torn som sårer mer enn tornekronen. Denne forferdelige likegyldigheten gir dypere sår enn den romerske svepen.

Tenk på hvilke smertefulle følelser som måtte gripe vår Frelser da han ble hånet av en slik skapning som Herodes. Han hadde en så brennende nidkjærhet og en så kraftfull sjel, og han levde bare for én sak – og det en sak av aller største betydning, nemlig menneskeslektens gjenløsning og frelse. Og her blir han trettet ut av en verdslig manns tåpelige spørsmål!

Har du noen gang, mens du led under harde legemlige plager, møtt et lettsindig menneske som begynte å pine deg med tomme og urimelige spørsmål? Da har du erfart at det trettende pratet hans var mer uutholdelig enn lidelsene dine. Slik må også Jesus ha følt det. Med den blodige svetten på pannen og spotterens hån i ansiktet sto «smertenes mann» (Jes 53,3) og ble pint av den spøkefulle og hjerteløse Herodes.

Med sjelen nedtynget av følelsen av syndens fryktelige straff står syndernes store stedfortreder og lar seg plage av den laveste spøk fra et av de usleste menneskene. Han er opptatt med planer for evigheten, med å bygge et evig tempel for den levende Gud. Så blir han angrepet av en forfengelig monark og pint med krenkende spørsmål som bare passer for en bedrager. Vi tenker oss at selve korset ikke var et verre pineredskap enn den hovmodige tungen til denne fornedrede monarken.

Den rå behandlingen av hele vår Frelsers sak må ha pint ham. De flokket seg rundt ham med sin uhyggelige latter og rå spøk. Han var til spott for dem. Når du er glad, kan du ta del i en glede som stemmer med ditt eget sinn. Men når hjertet er fullt av kval, blir nærværet av glade mennesker en lidelse til, som gjør sorgen enda bitrere. Likevel er vår Herre nå omgitt av en lystig flokk.

Den ene skoggerler, den andre gjør lang nese, en tredje rekker tunge. Alle er støyende, ustyrlige og lystige. Alle er enige om å «håne og spotte ham». Og dette mens han holder på å løfte en falt verden opp av elendighetens og fortvilelsens dynd og henge den tilbake på dens plass blant herlighetens stjerner. Jesus utførte i denne stund mer enn ett Herkules-arbeid, og imens stakk disse små skapningene ham, som en sverm av mygg og fluer. Små ting kan ofte føre til svært smertefulle lidelser, og disse lave skapningene gjorde sitt ytterste for å plage vår Herre. Å, hvilke lidelser måtte ikke Mesterens ånd gå igjennom!

Det kan ikke ha vært noen liten sorg for vår Frelser å måtte tie. Du sier til meg at han står fram i majestet i sin taushet. Det gjør han sannelig. Men den hjertekvalen alt dette voldte ham, var heftig og dyp. Har du evne til å tale, og brenner du av lengsel etter å tale til gagn for dine medmennesker? Og vet du dessuten at når du taler, er ordene dine ånd og liv for dem som hører deg (Joh 6,63)? Vil du da ikke føle det smertefullt å måtte tie?

Måtte ingen tenke seg at Herren foraktet Herodes slik Herodes foraktet Jesus. Å nei! Hans barmhjertige sjel følte dyp medlidenhet med den stakkars, tåpelige skapningen som ikke kunne la være å håne Frelserens lidelser, men behandlet den Høyestes Sønn som om han hadde vært en hoffnarr som skulle more ham.

Vår Frelsers uendelige kjærlighet var nok ved denne anledningen nær ved å sprenge hjertet hans. Han lengtet etter å velsigne forfølgerne sine. Men omstendighetene var likevel slik at han ikke kunne tale, nei, ikke engang si et advarende ord. Ord var sannelig ikke nødvendige, for selve nærværet hans var en preken som burde ha smeltet hjertene, om de så var harde som stein.

Likevel kan vi være sikre på at det kostet vår Herre selvovervinnelse å stenge slusene og holde tilbake de velsignede strømmene av sin hellige tale. Taus måtte han være, og taus var han. Men den angsten denne tausheten voldte ham, kan jeg ikke beskrive. Å få anledning til å si et ord kan ofte være den største lindringen som finnes. Har du aldri vært i en situasjon der det ville vært en stor lettelse å få gi hjertet ditt luft i ord? Har du det, kan du gjøre deg et bilde av hvor smertefullt det må ha vært å måtte være stum under slike omstendigheter.

Hvilken kval det må ha voldt ham å måtte tie med alle disse spotterne rundt seg, for hele tiden følte han dyp medlidenhet med dem alle! Som et menneske føler medlidenhet med en mygg som flyr rett inn i flammen og ikke vil la seg redde, slik følte vår Herre medlidenhet med disse skapningene – bare i en uendelig mye dypere mening. Så sørgelig at de kunne spøke med sin egen fordømmelse! Så trist at de kastet frelsen på marken og tråkket på den, som svin som tråkker på sitt eget fôr! Dette må ha bedrøvet Mesterens hjerte og såret hans sjel i dens innerste dyp.

Tenk videre på den ytterste forakten som ble vist ham. Jeg tror sannelig ikke at dette var hans dypeste kval, for deres forakt var en

ære for ham. Men likevel: At de hånet hans kongelige verdighet ved å kle ham i en lysende drakt, var en del av hans beger, blandet med galle og malurt. De drev ap med ham og aktet ham for intet, som om det ikke engang i ham som menneske fantes noe å respektere. De var ivrige etter å finne på nye måter å øse sin spott over ham på.

Lukasevangeliet beskriver mennesket Kristus. Vil du lese om Kristus som menneske, så les Lukas. Der skal du se hvordan selv hans menneskeverd ble tråkket i søla av disse menneskelige vesenene, som fant sin fornøyelse i å spotte ham.

Se her deres Herre og Mester, mens jeg stiller dere noen spørsmål. Tror dere at denne særegne tausheten hos vår Frelser var en del av den angsten han led da han bar straffen for de syndene vi har gjort med tungen? Akk, akk! Dere som er forløst av Herren, hvor ofte har dere ikke brukt tungen til spøkefulle ord! Og hvor ofte har vi ikke alle sammen sagt knurrende ord, usanne ord, ord som har uttrykt forakt for hellige ting? Her kommer alle disse tungens synder over vår Gjenløser, og han må stå taus og bære vår straff.

Og er det ikke rimelig at han, da de kledde ham i den kostbare, skinnende drakten, bar dine synder av forfengelighet og hovmod i klesdrakten? Du pyntet deg med kostbare stoffer og strålende smykker og ville bli lagt merke til. Vet du ikke at disse tingene er vår vanære? Om synden ikke var kommet inn i verden, ville vi ikke ha trengt klær. Vi leser jo om de første foreldrene våre før syndefallet: «De var nakne, både Adam og hans hustru, men skammet seg ikke» (1 Mos 2,25).

Og bar ikke Kristus våre forfengelighetssynder da han ble kledd i hvitt og rødt? Og tror du ikke at han, da de hånet og spottet ham, led for de syndene vi har gjort med ord – slike ord som vi i vår uomvendte tilstand har sagt i spøk om hellige ting og om selve Guds ord? Jeg går ut fra at ingen av dere kan svare nøyaktig på disse spørsmålene.

Så mye vet vi likevel: «Uten at blod blir utgytt, blir ikke synd tilgitt» (Hebr 9,22). Og det er ved «blodet på hans kors» at Kristus har «gjort fred» (Kol 1,20) og ved seg selv fullført «renselsen for våre synder» (Hebr 1,3).

Men når dere ser Mesteren deres stå her i den skinnende drakten, så si: «Det er ikke bare Herodes' hovmod. Det er min tunge, min forfengelighet og min forakt for hellige ting som har voldt ham denne tunge lidelsen. Herre Jesus, min stedfortreder, du har ved din dødsli-

delse sonet mine synder. Derfor ber jeg deg at du også må rense meg fra all min urenhet med ditt dyrebare blod.»

Vi leser at «denne dagen ble Herodes og Pilatus venner» (Luk 23,12). Er det her noen oppriktig kristen som lever i uvennskap med sine brødre? Da håper jeg han vil se det som en stor skam om ikke to av Jesu etterfølgere kan bli venner ved synet av sin lidende Mester, når Herodes og Pilatus ble det.

Slik disse to revene, Pilatus og Herodes, den dagen ble bundet sammen av vår store Samson (Dom 15,4), slik har vår Herre ofte blitt samlingspunktet for ugudelige mennesker. Det er ikke slik at de er blitt enige om å gå inn for hans planer. Nei, de har slått seg sammen for å stå ham imot. Jeg har ofte sett hvordan overtroen og formvesenet har rakt den frekke vantroen hånden og vandret fortrolig sammen når det gjaldt å stå imot evangeliet.

Da sier saddukeeren: «Rekk meg hånden, kjære fariseer! Vi har en felles interesse å verne om, for denne mannen vil styrte oss begge.» Evangeliet er en dødsfiende både av formvesenet og vantroen, av hovmodet så vel som overtroen. Derfor legger de all innbyrdes uenighet til side. Når de ugudelige slår seg sammen mot vår Herre Jesus mens han bærer den skinnende drakten, burde ikke da hans folk være mye mer enige? Særlig når de husker at han har sagt: «Et nytt bud gir jeg dere: Dere skal elske hverandre! Som jeg har elsket dere, skal også dere elske hverandre» (Joh 13,34).

Jeg oppfordrer dere ved den ærefrykten dere har for ham som dere kaller Herre og Mester: Lever dere i noen slags uenighet med en kristen bror, så la ikke solen gå ned i dag før dere har avsluttet dagen i hjertelig enighet og kjærlighet med broren deres for Jesu skyld.

Måtte Jesus bli det store samlende båndet mellom alle som er i ham! Han vil at vi skal elske hverandre «slik han har elsket oss». Og hans bønn til Faderen er at det må skje, og at vi må være ett og «fullkomment … gjort til ett» (Joh 17,23). Far, hør Mellommannens bønn, og gjør oss alle til ett i Kristus Jesus! Amen.

Pilatus' hustrus drøm – del 1

> «Men mens han satt på dommersetet, sendte hans kone bud til ham og lot si: Ha ikke noe å gjøre med denne rettferdige! For jeg har i natt lidd meget i drømme for hans skyld» (Matt 27,19).

Jeg kjenner en høytidelig lengsel etter å fortsette beretningen om vår Frelsers lidelse før korsfestelsen. Men da jeg hadde satt meg ned for å tenke gjennom emnet og grunne på det, kjente jeg at jeg ikke var i stand til å fortsette. «Jeg ble rent maktesløs … og mistet all min kraft» (Dan 10,8). Sinnet mitt ble så sterkt beveget og følelsene så opprørte, og vår Herres sorger sto så levende for meg, at jeg måtte legge emnet til side en tid. Jeg kunne ikke våke enda en time med ham. Likevel klarte jeg ikke å rive tankene løs fra den opprivende scenen.

Derfor var det en lettelse for meg å stanse ved Pilatus' hustru og drømmen hennes. Her kunne jeg holde fast ved tråden i beretningen og likevel få lindring i den sterke spenningen følelsene mine var kommet i etter at jeg så lenge hadde dvelt ved Mesterens sorger og vanære. Det grufulle synet hadde snørt sammen og tynget ånden min.

Jeg syntes jeg så ham bli ført tilbake fra Herodes, der soldatene hadde foraktet og spottet ham. Igjen fulgte jeg ham gjennom gatene og så hvordan de grusomme yppersteprestene trengte seg fram i folkemengden og i hast drev ham tilbake til Pilatus' domstol. Jeg syntes jeg hørte dem rådslå ute på gaten om å be om Barabbas, røveren, i stedet for Jesus, Frelseren, når en fange skulle løslates. Og jeg lyttet spent etter den første lyden av det grufulle ropet: «Korsfest, korsfest!»

Denne uhyggelige lyden fra de blodtørstige strupene deres skar meg i hjertet. Og der sto han som elsket meg og ga seg selv for meg. Ja, der sto han som et lam blant ulver. Der sto han, og ingen ynket seg over ham, ingen ville hjelpe ham. Dette synet overveldet meg og

klemte hjertet mitt enda mer sammen når jeg tenkte på det som skulle skje videre. Pilatus hadde erklært ham rettferdig da han sa: «Jeg finner ingen skyld hos ham» (Joh 18,38). Likevel skulle Pilatus overgi ham til plagerne hans, for at de skulle piske og hudstryke ham.

Soldatene skulle sette en tornekrone på hodet hans og håne ham uten barmhjertighet, og han skulle bli ført fram for folket mens Pilatus uttalte de hjerteskjærende ordene: «Se det mennesket!» (Joh 19,5). Har noen hatt slike sorger som han? I stedet for å tale om det kjenner jeg meg kalt til å gjøre som Jobs venner. Om dem heter det at da de så Job, «brast de i gråt … Så satt de hos ham der på jorden i sju dager og sju netter. Ingen sa ett ord til ham, for de så at hans pine var meget stor» (Job 2,12–13).

La oss da forlate Mesteren en stund og vende oss til drømmen til Pilatus' hustru. Den blir nevnt bare ett sted i Bibelen, nemlig hos Matteus. Jeg vet ikke hvorfor bare denne evangelisten fikk i oppdrag å vitne om den. Men ett vitnesbyrd er nok for vår tro, og beretningen hans gir oss nok å tenke over. Vi tar imot den slik Den Hellige Ånd har bevitnet den.

Hele sin embetstid hadde Pilatus vært svært grusom. Han hadde vært en urettferdig og samvittighetsløs styresmann over det jødiske folket. Både galileerne og samaritanene skalv for hans arm, for han nølte ikke med å hogge ned og myrde ved det minste tegn til opprør. Når jødene kom sammen i store skarer, hadde han ofte sendt soldatene sine med dragne sverd inn i folkemengden og latt dem hogge ned uten videre undersøkelse alle han så på som farlige for seg.

Vinnesyke var drivkraften bak det han gjorde, og hovmodet styrte sinnet hans. Akkurat da Jesus fra Nasaret ble stilt for Pilatus til forhør, var en klage mot ham på vei til keiser Tiberius i Rom. Pilatus fryktet at han skulle bli kalt til å stå til rette for all undertrykkelse og alle plager han hadde påført andre, og for alle mordene han hadde begått. Syndene hans hadde da begynt å straffe ham. Som Job ville ha sagt det: «De hadde viklet ham inn som i et garn.»

En fryktelig del av syndens straff er at den har makt til å drive menneskene til enda større urett. Nå flokket Pilatus' overtredelser seg om ham som en hær av ulver. Han hadde ikke mot til å se dem i øynene, og han hadde ikke nåde nok til å flykte til det store tilfluktsstedet. Av frykt ville han unngå uværet som truet over hodet hans, og

han så ingen annen vei åpen enn den som førte ham inn i enda større forbrytelse.

Han visste at Jesus var helt uskyldig og uten den minste flekk, og at jødene hadde overgitt ham av misunnelse. Likevel kjente Pilatus seg nødt til å samtykke da de drev på for å få ham dømt til døden. Ellers ville de ha kommet med en ny anklage mot ham: at han ikke var «keiserens venn» og ikke lydig mot keisermakten, siden han hadde latt en fange gå fri, en som til og med kalte seg «konge». Hadde handlingene hans vært rettferdige, ville han ikke ha fryktet yppersteprestene og de skriftlærde. Uskyld er frimodig, men forbrytelse er feig.

Pilatus' synder sto nå fram i minnet hans som en godt væpnet hær. De fylte sjelen hans med beven for det folket han foraktet, og som han ellers ville ha drevet bort fra dommersetet sitt. Han hadde makt nok til å bringe dem til taushet, men han hadde ikke karakterfasthet nok til det. Kraften hadde veket fra sjelen hans, for han visste at handlingene hans ikke tålte å bli gransket. Og han fryktet for å miste embetet sitt, som han bare forvaltet for egen vinnings skyld.

Med dyp medlidenhet ser vi på denne spottende, men vinglete mannen. Han skalv for mennesker som var mer forbryterske enn han selv, men fastere i sine beslutninger. De ugudelige yppersteprestene var så urokkelige at den motløse politikeren ble redd i deres nærvær, og Pilatus ble drevet til å gjøre det han helst ville ha unngått.

Jesu ferd og ordene hans hadde gjort et sterkt inntrykk på Pilatus. Jeg sier Jesu ferd, for hans makeløse mildhet må ha slått landshøvdingen som noe helt uvanlig hos en fange. Han hadde sett jødiske fanger fulle av fanatisk mot. Men hos Kristus var det ingen urolig iver, men tvert imot den mest fornuftige og edruelige ro. Hos mange fanger hadde han også sett den lavheten som er villig til å gjøre hva som helst for å slippe unna døden. Men noe slikt fant han ikke hos Herren.

Pilatus så i ham en uvanlig mildhet og ydmykhet forent med en majestetisk verdighet. Han så underdanighet forent med renhet, og det fikk Pilatus til å kjenne hvor ærefryktinngytende en slik ferd er. Han ble grepet – han kunne ikke stå imot inntrykket fra den uvanlige fangen.

Dessuten hadde vår Herre avlagt en god bekjennelse for ham. Pilatus hadde prøvd å motvirke den med sitt hovmodige spørsmål: «Hva er sannhet?» (Joh 18,38). Med det hadde han brutt av samtalen og gått

tilbake til setet sitt uten å vente på svar. Likevel hadde en pil satt seg fast i samvittigheten hans, og den kunne han ikke bli kvitt. Om det enn mest var overtro, kjente han likevel en beven for en mann han så på som helt uvanlig.

Han kjente også at han selv var kommet i en helt uvanlig stilling. Han var kalt til å dømme en mann som han visste var fullkomment uskyldig. Plikten hans var helt tydelig; han kunne ikke være i tvil om hva han *burde* gjøre. Men for Pilatus var plikten ingenting sammenlignet med hans egen fordel. Han ville skåne den rettferdige om han kunne gjøre det uten å sette seg selv i fare. Men feighet og frykt drev ham til å utøse uskyldig blod.

Pilatus sto og vaklet mellom egeninteressens og pliktens krav. Han hadde lagt fram for jødene valget mellom Barabbas og Jesus fra Nasaret, og nå hadde han igjen satt seg på dommersetet og ventet på å høre hva de valgte. Akkurat i det øyeblikket kom det en advarsel til ham fra Guds hånd. Den skulle for alltid gjøre det klart at om Pilatus dømte Jesus, så gjorde han det frivillig og med full viten om at fangen var uskyldig – ved sine egne urettferdige hender.

Jesus skulle dø. Etter «Guds fastsatte råd og forutviten» skulle han korsfestes og drepes, men det skulle skje ved «lovløse menns hender» (Apg 2,23). Derfor fikk ikke Pilatus være uvitende om sin synd. Ved Guds hånd kom det en advarsel til ham fra hans egen hustru. Hun hadde selv fått den i en morgendrøm, et hemmelighetsfullt syn som advarte ham mot å ha noe å gjøre med «denne rettferdige». «For,» sa hun, «jeg har i dag lidd meget i drømme for hans skyld.»[1]

I de fleste menneskers liv kommer det stunder da de står ved et avgjørende punkt og er i tvil om hvilken vei de skal gå. Samvittigheten maner dem til å gå pliktens vei, mens egeninteressen vil føre dem inn på urettens stier. Ved dette avgjørende veiskillet gir Gud dem i sin barmhjertighet en advarsel. Han setter opp et varselskilt og maner dem til å stanse før de til slutt styrter seg i en undergang som ingen kan hjelpe dem ut av. Her ligger emnet for prekenen min. Å, måtte Guds Ånd få velsigne den for mange!

I.

[1] NB: «i natt».

Det første jeg vil rette oppmerksomheten deres mot, er Guds verk når han advarer menneskene mot synden. Samtidig skal vi se på hvordan Gud i sin barmhjertighet fører advarselen inn i menneskenes hjerter.

Legg først merke til Guds omsorg når han sender denne drømmen. Om noe under månen ligger utenfor naturlovene og må ses som et rent tilfelle, så er det vel en drøm. I gammel tid talte Gud ofte profetisk til menneskene gjennom drømmer. Men vanligvis er drømmer bare et karneval for tankene, et virvar av ideer, en lek der tankene går i uorden.

Drømmer som på naturlig vis kunne komme til en romersk landshøvdings hustru, ville neppe ha mye ømhet eller samvittighetsuro i seg. Vi kan vanskelig tenke oss at de av seg selv skulle gå i retning av barmhjertighet. Etter det vi har sett, viser vanlige drømmer oss sjelden noe ordnet og klart. Likevel viser det seg at drømmer ved visse anledninger er gitt av Gud.

Jeg kan godt forstå hvordan himmelens stjerner går i sine fastlagte baner, styrt av Guds allmektige hånd. Men menneskenes tanker synes å være tøylesløse, særlig de som fyller sinnet vårt når vi ligger i dyp søvn. Det ville være lettere å forutsi hvilken vei en fugl flyr, enn hvilken gang en drøm tar. Slike ville fantasier synes å mangle all styring; ja, de er helt uregjerlige.

Mange ting kan helt naturlig være med på å framkalle en drøm. Ofte kommer de av hvordan sjel og legeme har det, eller av det vi har spist og drukket før vi la oss. Også et overanstrengt sinn og sterke sinnsbevegelser setter ofte drømmer i gang.

De kan også komme av det som skjer i eller omkring soverommet: en liten risting i sengen når vogner ruller forbi, fottrinn eller en lyd fra rommet ved siden av. Ja, selv en rotte bak panelet kan sette i gang en drøm. Enhver ubetydelig ting som virker på sansene våre, kan vekke en hel mengde underlige forestillinger i den som sover.

Men uansett hva som framkalte drømmen til Pilatus' hustru, ser vi tydelig at Guds hånd var med i det hele. Tankene i hjertet hennes ble ledet den veien Gud ville de skulle gå. Hun måtte drømme akkurat slik han ville, og ikke annerledes; drømmen måtte bli nøyaktig som den ble. Selv i drømmenes land kjenner man ingen annen Gud enn Jehova. Ja, selv fantasibilder og skygger kommer og går på hans

befaling, og bildene i nattens syner unngår ikke Den Høyestes oppmerksomhet.

Guds hånd i drømmen til Pilatus' hustru viser seg både i hva slags drøm det var, og i når den kom. Noen av de gamle forfatterne har ment at drømmen kom fra djevelen. Med den skulle han ha håpet å hindre vår Frelsers død og slik gjøre forløsningen av menneskeslekten til intet. Jeg er ikke enig med dem i det. Men selv om det hadde vært slik, ville jeg bare ha beundret Gud desto mer, han som holder øye med djevelens list og leder den slik at også den må tjene målene for hans kjærlighet og visdom.

Pilatus skulle advares så han klart forsto at dommen han kom til å felle, var hans egen personlige handling, og at han selv måtte bære ansvaret for den. Denne advarselen fikk han gjennom hustruens drøm. Se her Guds gjerning når han advarer menneskene mot synden.

Like tydelig viser Guds hånd seg i at drømmen førte med seg harde sjelekvaler. «Jeg har i dag lidd meget i drømme for hans skyld!» Jeg kan ikke si hvilke syner som sto fram for sjelen hennes, men de voldte henne stor angst. Kanskje hadde Pilatus' hustru i søvne fått se for seg den grufulle scenen med tornekroningen og hudstrykingen, eller kanskje korsfestelsen hans og dødsangsten.

Og jeg kjenner ikke noe som sterkere får hjertet til å lide meget for vår Herre Jesu skyld, enn et blikk på hans død. Ved korset hoper det seg opp nok sorg til å gi mange søvnløse netter for en sjel som har noen følelse igjen.

Eller kanskje drømmen hennes var av en helt annen art. Kanskje så hun den rettferdige komme i himmelens skyer. Kanskje så hun i ånden *ham* sitte på den store hvite tronen – ham som mannen hennes nettopp var i ferd med å dømme til døden. Kanskje så hun sin egen mann bli stilt fram for hans domstol, selv en fange, for å bli forhørt av den rettferdige som før hadde vært anklaget for Pilatus. Kanskje våknet hun skrekkslagen av mannens jammerskrik da han styrtet ned i det bunnløse dyp.

Hva det nå enn var, så måtte hun «lide meget i drømme». Gang på gang fikk hun smertefulle sjelekvaler mens drømmen varte, og hun våknet forskrekket og undrende. Nattens redsler sto for henne og truet med å forfølge henne alle hennes levedager. Så skyndte hun seg å stanse og holde tilbake mannens hånd. Her ser vi Guds ledelse.

Denne enkle beretningen viser at de vandrende tankene i drømmenes land er under Guds kontroll, og at han kan la dem volde angst og plage når et godt formål kan nås ved det.

Like bemerkelsesverdig er det at hun sendte bud til mannen sin med advarselen: «Ha ikke noe å gjøre med denne rettferdige!» Mange av drømmene våre glemmer vi helt. Noen få husker vi som påfallende, men sjelden minnes vi dem i flere år. Sannsynligvis har ingen av dere hatt en drøm som fikk dere til å sende bud til en dommer på kontoret hans. En slik iver ville være svært upassende, med mindre det gjaldt en meget presserende sak.

Selv om dommeren var din egen mann, måtte du være hardt presset før du plaget ham med drømmene dine mens han var opptatt med viktige embetsplikter. Drømmerne får vanligvis vente til embetsforretningene er over. Men inntrykket på denne romerske kvinnens sjel var så dypt at hun ikke kunne vente til mannen kom hjem. Hun sendte bud til ham straks. Oppfordringen hennes er inntrengende og ettertrykkelig: «Ha ikke noe å gjøre med denne rettferdige!»

Hun måtte advare mannen sin nå, før han lot et eneste slag falle på «den rettferdige», og enda mer før han dyppet hendene i hans blod. Hun sa ikke: «Du kan vel gi ham en mildere straff. Hudstryk ham, men la ham så gå.»

Nei, den inntrengende formaningen hennes er: «Ha ikke noe med ham å gjøre på noen måte. Si ikke et eneste uvennlig ord til ham. Gjør ham ikke noe vondt, og voll ham ikke sorg! Fri ham fra motstanderne hans. Må han dø, så la det skje ved en annens hånd – ikke din! Min kjære ektefelle, min elskede mann, jeg roper til deg, jeg bønnfaller deg: Ha ikke noe å gjøre med denne rettferdige, men gi ham fri og la ham gå.»

Ordene hennes er godt valgt og svært gripende: «Ha ikke noe å gjøre med denne rettferdige! For jeg har i dag lidd meget i drømme for hans skyld. Tenk på din hustru! Tenk på deg selv! La mine lidelser for denne helliges skyld være en advarsel for deg! Å, for min skyld, la ham gå!» Ja, i mine ører lyder ordene hennes mer som et vedtak fra den høyeste myndighet enn som en hustrus bønn til mannen sin – og en mann som attpåtil er dommer. Det er en tone i dem som er uvanlig når en hustru taler til mannen sin.

«Ha ikke noe å gjøre med denne rettferdige! For jeg har i dag lidd meget i drømme for hans skyld.» Det er Gud som beveger henne og driver henne til å sende en så kraftig advarsel til sin egenrådige mann – til å bønnfalle ham, bevege ham, ja nesten kreve av ham at han gir «denne rettferdige» fri. Å Gud, hvor mektig du kan virke! Serafene lyder deg, men du finner en like villig tjener i en hustru som på din befaling stiller seg mellom mannen sin og en forbrytelse.

Vi ser også Guds hånd i at advarselen kom akkurat i rette tid. Drømmen kom om morgenen: «Jeg har i dag lidd meget i drømme.» Dagen hadde ikke vart lenge, for det var ennå tidlig på morgenen. Blant romerne var det en utbredt tro at morgendrømmer var pålitelige. Jeg antar at Pilatus' hustru hadde denne drømmen etter at mannen hadde gått hjemmefra.

Pilatus' hustru var trolig sykelig og trengte derfor å hvile lenger om morgenen enn mannen. Etter at han hadde gått, fikk hun en stund til med søvn, og da kom drømmen. Hun våkner av morgensøvnen, nedtynget av en sjeleangst hun ikke kan rive seg løs fra. Pilatus er gått, og hun får høre at han er i domshuset. Hun spør dem rundt seg hvorfor han er der så tidlig. De forteller henne at det har vært et uvanlig bråk i slottsgården: Yppersteprestene og en stor flokk av det jødiske folket har vært der, og landshøvdingen har gått ut til dem.

Kanskje fortalte de henne også at Jesus fra Nasaret var tatt til fange, og at yppersteprestene krevde at Pilatus skulle la ham drepe, enda de hadde hørt ham si at han ikke fant noen skyld hos ham.

«Skynd deg straks,» sa hun til tjenestepiken sin, «kall på en av vaktene og be ham gå til mannen min uten opphold og fortelle ham det jeg sier til deg nå! La ham tale høyt, så de grusomme jødene kan høre det. Kanskje kan de bli beveget til å oppgi den morderiske planen sin. La ham si til mannen min fra meg: ‹Ha ikke noe å gjøre med denne rettferdige! For jeg har i dag lidd meget i drømme for hans skyld!›»

Vi ser at denne advarselen kom til Pilatus mens han «satt på dommersetet». Det ser ut til å ha blitt stille et øyeblikk, og han var opptatt med å tenke ut hvordan han kunne sette fangen sin fri. Akkurat i dette mest håpefulle øyeblikket ble denne tyngden lagt i vektskålen. Det skjedde i barmhjertighet og visdom, for å holde Pilatus tilbake fra å begå den avskyelige forbrytelsen. Advarselen kom i rette øyeblikk, men akk, den kom forgjeves.

Likevel må vi her beundre Guds punktlighet. Gud kommer verken før eller etter sin tid. Det skal vise seg i alt han gjør, at oppfyllelsen kommer nettopp på den dagen profetiene har fastsatt. Sjelen min står og skjelver når den ser sin Guds herlighet. Hans forsyn er høyt som Esekiels hjul, men hjulene er fulle av øyne, og etter hvert som de dreier seg, blir alt i den Allseendes vide herredømme lagt fram og ordnet.

Det finnes en kraft i verden som arbeider for å plante rett og rettferdighet på jorden, og denne kraften er den største av alle. Når du og jeg går for å advare våre medmennesker mot synden, er vi ikke alene; Gud er ved vår side. Når vi forkynner den korsfestede Kristus, er vi Guds medarbeidere. Han virker både med oss og gjennom oss. Alt som skjer, fører fram mot det målet vi arbeider for, om vi bare lar oss lede av Den Allmektiges hånd mens vi søker å overbevise våre medmennesker om synd og rettferdighet.

Alle naturens og forsynets krefter er stilt i rekkene til Guds tjenerhær. Rikers fall, despoters død, nasjoners framvekst, traktater som inngås og brytes, grufulle kriger, farsotter og hungersnød – alt må virke for det store målet: å utrydde synden og grunnlegge rettferdighet og hellighet på jorden. Ja, selv det som skjer i familiene våre – når et barn dør, en hustru blir syk eller fattigdommen rammer hjemmet, og tusen andre ting – arbeider og arbeider for at menneskeslekten skal bli foredlet og vokse i rettferdighet.

Du og jeg, kjære tilhører, har hele universets krefter på vår side når vi ofrer våre svake krefter for å virke sammen med Gud. Må dette oppmuntre dere, Jesu arbeidere, dere som «lider meget for hans skyld». Vær ved godt mot! For stjernene kjemper i sine baner for den levende Guds tjenere, og markens steiner står i pakt med oss.

Pilatus' hustrus drøm – del 2

II.

Av denne beretningen lærer vi hvordan Gud kan nå menneskenes samvittighet med sine advarsler. Hvordan er det mulig å nå inn til Pilatus? Hvordan skal han få en advarsel? Jesu åsyn og Jesu røst har han foraktet. Kan vi kanskje sende Peter for å formane ham? Akk, Peter har fornektet sin Herre. Eller en av de andre disiplene? Også de har forlatt Herren. Hvor skal vi da finne et sendebud? Jo, i en drøm.

Gud kan nå menneskenes hjerter, hvor forherdet de enn er. La oss aldri gi dem opp som håpløse, og aldri tvile på at de kan bli vakt. Om ditt og mitt arbeid er fruktesløst, ja, om selv den velsignede Bibelen var maktesløs, så kan Gud nå samvittigheten deres ved en drøm. Om sverdet ikke treffer rett, kan likevel en pil som ser ut til å komme på måfå, fra en bue spent i vanvare, finne en åpning i kjempens rustning.

Vi bør sette vår lit til Gud når det gjelder omvendelsen av ugudelige mennesker, og aldri si om dem: «Det er umulig at de kan bli omvendt.» Herren kan såre Leviatan, for hans våpen er mange og mektige. Jeg tror ikke en drøm ville overbevise *mitt* sinn. Men noen sinn er åpne for slikt, og for dem kan en drøm være en makt. Gud kan bruke selve overtroen til å fullføre sine barmhjertige planer. Mange har som Pilatus blitt advart ved drømmer.

Enda bedre: Pilatus kunne nås av en drøm fra sin egen hustru. Hadde Pilatus selv hatt denne drømmen, ville den trolig ikke ha gjort så sterkt inntrykk på ham som nå, da det var hustruen som drømte den. Den eneste korte beretningen vi har om Pilatus' hustru, synes å vise at hun var en meget kjærlig og øm kvinne. Hun elsket tydeligvis mannen sin inderlig og oppriktig, og derfor ville hun hindre ham i å

handle urettferdig mot Jesus. Å sende en advarsel gjennom henne var å røre samvittigheten hans der den var mest følsom.

At hustruen var bedrøvet og engstelig, måtte nok kjennes som en byrde for ham, for han ville ikke at hun skulle være ulykkelig. Han ville verne sin ømt elskede mot hvert vindpust og gi henne all den lindring han kunne. Når hun ba ham om noe, var det nok vanligvis hans største glede å oppfylle ønskene hennes.

Derfor voldte det ham ikke liten bekymring at hun led, ja, at lidelsen hennes var så stor at hun sendte bud til ham. Og hun led for en mann som hadde vunnet hans aktelse, en som han selv visste var uskyldig. Om denne kvinnen var Pilatus' hustru fra ungdommen, ømt og inderlig elsket, og sykdommen hennes ble stadig verre, måtte ikke da det bleke ansiktet hennes prege seg inn i hans kjærlige minne? Og måtte ikke ordene hennes ha en særlig makt over ham når hun lot si til ham: «Jeg har i dag lidd meget i drømme»?

Herren var barmhjertig da han betrodde deg dette oppdraget, Claudia Procula, om det var navnet ditt. For fra dine lepper skulle advarselen komme med tidobbel kraft. Tradisjonen sier at denne kvinnen var en kristen, og den greske kirke har satt henne blant sine mange helgener i kalenderen sin. Men alt vi vet om henne, er at hun var Pilatus' hustru, og at hun brukte sin innflytelse som hustru til å hindre mannen sin i å begå en forbrytelse.

Hvor ofte har ikke en øm, lidende og kjærlig kvinne hatt stor makt over en hard og tankeløs mann! Den Allvise vet dette, og derfor taler han ofte til syndige mennesker gjennom dem i familien som har innflytelse over dem. Han omvender én i familien, så den ene kan være hans misjonær for alle de andre. Slik taler Gud ofte ved hjelp av noe som er bedre enn menneskers og engles tunger: Han bruker selve kjærligheten som sin veltaler, og kjærligheten er den mektigste av alle veltalere.

Dette er grunnen, mine venner, til at Gud for en kort tid ga dere det kjære barnet som pludret med dere om Frelseren. Nå er det gått hjem til himmelen, men den kjære stemmen lyder ennå som musikk i ørene deres, og det barnet sa om Jesus og englene hans, husker dere ennå. Det er kalt hjem, men Gud sendte det til dere for å dra hjertene deres til seg og føre dere inn på den rette vei. Gjennom barnet advarte han dere mot synden og manet dere til å flykte til Kristus.

Og din kjære mor, som er hos Gud – husker du hva hun sa mens hun ennå var hos deg? Husker du de ordene hun talte til deg i dødsstunden? Du har ofte hørt meg, men aldri har du hørt en preken av meg som lignet de advarslene som kom fra hennes døende lepper. Du kan ikke glemme dem helt eller frigjøre deg fra makten deres. Vokt deg for å leke med slike inntrykk!

For Pilatus var hustruens advarsel Guds siste ord. Gud advarte ham aldri mer, og Jesus sto taus foran ham. Å, mine venner, for dere kan barnet deres, moren deres eller den kjærlige hustruen deres være Guds siste sendebud – den advarende engelens siste forsøk på å føre dere til den rette erkjennelse av sannheten. En kjærlig slektnings bønner og tårer er ofte det eneste håpet for dem som går fortapt.

Et slikt angrep, så godt ordnet og så godt utført, må ses som kjærlighetens siste stormløp mot en hardnakket ånd, som siden blir overlatt til seg selv og sine egne veier. Det var den uendelige visdom og ømhet som valgte ut hustruen til dette oppdraget. Slik skulle Pilatus om mulig stanses i sitt farlige løp i synden og få kraft til en rettferdig handling. Da ville han ha unngått den mest forferdelige av alle sine forbrytelser.

Av denne beretningen kan vi trygt slutte at Herren kan ha sine misjonærer der indremisjonærer ikke slipper inn. Han sender små barn for å be og synge der predikanten aldri er blitt hørt. Han legger det på hjertet til den gudfryktige kvinnen å forkynne evangeliet med sin bekjennelse og sin ferd der Bibelen aldri blir lest. Han sender en kjærlig ung kvinne for å vekke og vinne en bror eller en far der ingen andre stemmer ville få lov til å tale om Jesus og hans kjærlighet.

Vi takker Gud for at det er slik. Det gir oss håp for familiene også i de store, gudløse byene. Det gir oss også håp om frelse for dem som kirkeklokkene ringer forgjeves for. De skal høre, de må høre disse predikantene i hjemmet, disse sendebudene som står hjertet deres nær.

Og la meg legge til: Der Gud ikke bruker en drøm eller tar en kvinne i sin tjeneste, kan han nå et menneskes hjerte uten noen synlige midler – gjennom tanker som kommer ubedt og setter seg fast i sjelen. Tanker som lenge har ligget begravet, stiger brått opp fra sitt skjulte dyp. Og akkurat når menneskene står klare til å gjøre den syndige

handlingen, blir de stanset på veien, som Bileam da engelen møtte ham.

Hvor ofte har det ikke hendt at samvittigheten har møtt en forbryter i selve det øyeblikket han gjorde seg klar til å nyte det han hadde skaffet seg med urett – akkurat som Elia møtte Akab på veien til Nabots vingård! Hvor kongen for sammen da han så profeten! Han ville heller ha sett sin virkelige fiende enn Elia. Oppbrakt ropte han: «Har du funnet meg, du min fiende?» (1 Kong 21,20). I virkeligheten var Elia hans beste venn, om han bare hadde forstått det.

Ofte slår samvittigheten et menneske akkurat når det har syndens lekre bit mellom tennene. Når det setter seg ned for å nyte den, kommer samvittigheten og gjør den stjålne honningen til galle og den forbudte gleden til angst. Ofte ligger samvittigheten som en løve i krattet. Når synderen kommer vandrende langs veien, kaster den seg over ham, og en stund kjenner han seg rystet.

Et lastefullt menneske kan sammenlignes med Leviatan. Om den heter det: «Stolte er skjoldenes rader, hvert av dem er lukket til med et fast segl. De ligger tett innpå hverandre, og ingen luft trenger inn mellom dem» (Job 41,6–7). Likevel finner Herren en vei inn og sårer den dypt. La oss derfor både håpe og be, selv for de verste menneskene!

Bror og søster! Bruk alt dere kommer over, til beste for medmenneskene! Bruk ikke bare sunne bevis og sunn lære, men ta også med en drøm som har gjort sterkt inntrykk på hjertet ditt, og fortell den, om den kan gjøre noe godt! Hvert våpen bør brukes i denne krigen. Men se til at hver og en av dere søker medmenneskenes sjeler. Dere som er hustruer, bør særlig la dere gripe av iver for dette hellige verket. Husk Pilatus' hustru og tenk på den kraftige advarselen hun ga mannen sin. Gå og gjør det samme!

Kvel ikke de ordene som kunne omvende en uomvendt mann fra hans villfarelse! Å, kjære barn! Dere søstre med deres milde sinn! Frykt ikke for å være Jesu herolder på deres stille måte, der dere har deres plass! La oss alle se til at vi kuer synden og fremmer helligheten! La oss straks advare de ugudelige, for kanskje har den vi blir sendt til, ennå ikke fullført sin ulykksalige handling. La oss stille oss i gapet mens det ennå er tid til omvendelse!

Pilatus sitter ennå på dommersetet. Tiden er dyrebar. Skynd dere, skynd dere med advarselen før han har fått utført sin blodige gjerning! Send budskapet til ham! Stans ham før handlingen er utført, selv om han skulle vise misnøye med at du blander deg inn! Si til ham: «Ha ikke noe å gjøre med denne rettferdige! For jeg har lidd meget for hans skyld, og jeg ber deg: Gjør ham ikke noe vondt!»

III.

Nå skal vi se på det triste at selv det beste middel ofte ikke virker. Menneskelig talt var dette den beste måten Pilatus' samvittighet kunne nås på. Han ville ikke ha lyttet til mange, men sin egen hustru ville han høre. Og likevel var også hennes advarsel uten frukt. Hva var grunnen til det?

For det første sto hans egne interesser på spill i denne saken, og de har alltid stor makt. Pilatus var redd for å miste landshøvdingembetet. Jødene ville bli rasende på ham om han ikke gikk med på det grusomme kravet deres. De ville anklage ham for keiseren, og han ville miste sin innbringende stilling. Akk, lignende ting holder noen av dere bundet i synden i dette øyeblikk. Dere kan ikke stille dere på rettferdighetens og sannhetens side, for det ville koste dere altfor mye.

Dere vet Herrens vilje, dere vet hva som er rett, men dere går glipp av Kristus. Dere skyver ham fra dere og blir på syndens vei for å få syndens lønn. Dere er redde for å miste vennenes velvilje eller hjelpen fra en ugudelig mann om dere blir sanne kristne, og det vil dere ikke gi avkall på. Dere regner ut omkostningene og synes prisen er altfor høy.

Dere bestemmer dere for å vinne verden, enda dere vet at dere mister sjelen. Har dere da bestemt dere for å gå til helvete? Å, for en sørgelig beslutning! Ser dere noe ønskeverdig i å nå et slikt mål? Å, om dere ville lytte til visdommens røst og la dere advare!

En annen grunn til at advarselen fra hustruen ikke fikk noen innflytelse på ham, var at han var feig. Han var en mann med væpnede legioner til vern, og likevel redd for en folkemengde. Han var redd for å løslate en fange som han visste var uskyldig – redd fordi han visste at hans egne handlinger ikke tålte å bli undersøkt. Han var moralsk feig.

Store skarer av mennesker går til helvete fordi de ikke har mot til å ta opp kampen for himmelen og holde den ut. «Men de feige og vantro

og vanhellige og morderne og horkarene og trollmennene og avgudsdyrkerne og alle løgnere – deres del skal være i sjøen som brenner med ild og svovel. Det er den annen død» (Åp 21,8). Slik sier Herrens ord.

De er redde for å bli ledd av en dåre nå, og styrter seg heller i evig skam og vanære. De kan ikke rive seg løs fra sine gamle kamerater eller tåle de ugudeliges vittigheter og spydigheter. Derfor holder de fram med å omgås sine ugudelige venner og går til grunne sammen med dem. De har ikke mot til å si «nei» eller gå mot strømmen. De er så feige skapninger at de heller går evig fortapt enn utsetter seg for litt forakt.

Men Pilatus var ikke bare feig; han var samtidig formastelig og dristig. Han var redd for mennesker og redd for å gjøre det som var rett, men han var dristig nok til å ta på seg ansvaret for å ha utøst uskyldig blod.

Og hvor tåpelig handlet han ikke da han tok vann og toet hendene sine og sa: «Jeg er uskyldig i denne rettferdige mannens blod» (Matt 27,24) – som om han trodde han kunne vaske av blodskyld med vann! Med det økte han skylden sin enda mer, for han løy mot bedre vitende og stikk imot samvittighetens anklagende røst.

«Jeg er uskyldig,» sa han, «dette får dere svare for.» Med disse siste ordene førte han blodet over seg selv, for han overga fangen sin til deres ømme barmhjertighet. De kunne nemlig ikke legge hånd på ham uten Pilatus' tillatelse. Å, hvor frekt av Pilatus å begå et mord for Guds åsyn og samtidig nekte for det!

Hos mange mennesker finner vi en sterk blanding av feighet og mot. De er feige og redde for mennesker, men de er ikke redde for den evige Gud, han som kan ødelegge både sjel og legeme i helvete. Dette er grunnen til at menneskene ikke blir frelst, selv når de beste midler blir brukt: De er dumdristige og forvovne nok til å trosse Herren.

Dessuten var Pilatus tvesinnet. Han hadde et hjerte for det som var rett, for han prøvde å sette Jesus fri. Men han hadde også et hjerte som strakte seg etter vinning, for han ville ikke risikere å miste embetet ved å vekke jødenes misnøye. Også i våre dager finnes det store skarer av tvesinnede mennesker. Slike finnes her i denne stund. Men hvordan tilbrakte dere natten som gikk? Dere vil bli rørt av denne prekenen! Men hvilken innflytelse vil en slibrig tale eller en vellystig sang ha på følelsene deres i morgen?

Det finnes mange mennesker som går to veier. De vil ha sjelen frelst, men de higer mye mer etter syndige fornøyelser eller verdslig vinning. Det er sørgelig å se hvordan menneskene river seg selv i stykker fordi de er tvesinnet. Vi har lest om den grusomme tyrannen som straffet en forbryter ved å la ham binde mellom to ville hester som rev ham i stykker. Slik handler den tvesinnede mot seg selv.

Slike har for mye samvittighet til å forsømme søndagen og bønnemøtene, for mye samvittighet til å være åpenlyst ugudelige. Men de er ikke samvittighetsfulle nok til å bevare sjelen fra hykleri. Den delen av hjertet som er på Guds side, sier til den syndige fristelsen: «Jeg våger ikke.» Men den andre delen sier: «Jeg vil.»

De ønsker å gjøre det som er rett, men de synes det koster for mye. De våger ikke å løpe risikoen ved å gi avkall på alt som hindrer dem i å komme til Gud. Men noen ganger løper de den fryktelige risikoen å bli kastet bort fra Guds ansikt for evig, til det stedet der det ikke finnes noe håp.

Å, om ordene mine var som skudd fra en feltkanon, så jeg kunne slynge dem inn i de vaklende sjelene! Å, om jeg kunne tale som Guds egen torden, som knuser klippen og får himlene til å skjelve! Slik ønsket jeg å kunne advare menneskene mot disse fordervelige tingene som hindrer dem i å ta imot den barmhjertigheten de får tilbudt. Da ville ikke en mann fortsette å velge sin egen fordømmelse når hans egen hustru i øm kjærlighet maner ham til å flykte fra den kommende vrede.

IV.

Til slutt skal vi se på noe som er enda mer fryktelig: fordømmelsen over dem som synder på denne måten. Pilatus syndet med full viten om sin synd, og han er helt uten unnskyldning. Etter kaldblodig overveielse og av egen fri vilje dømte han den rettferdige Guds Sønn, enda han visste både av sitt eget forhør og av hustruens drøm at han var uskyldig.

Legg merke til at advarselen han hadde fått, var meget tydelig. Den kom fra en drøm, men det var ikke noe drømmeaktig ved måten den ble lagt fram på. Den er så tydelig som ord kan bli: «Ha ikke noe å gjøre med denne rettferdige! For jeg har i dag lidd meget i drømme for hans skyld.» Med åpne øyne syndet han mot vår Herres liv, og det er en fryktelig måte å synde på.

Å, mine kjære venner, taler jeg til noen som har bestemt seg for å gjøre noe syndig, men som nylig har fått en advarsel fra Gud? Da vil jeg gi dere enda et advarende ord. Jeg ber dere i nærvær av den velsignede Gud og den blødende Frelser, og jeg minner dere om kjærligheten hos den som må ha sendt dere advarselen: Stans, og hold hendene tilbake! Gjør ikke denne vederstyggelige gjerningen mot bedre vitende.

Advarselen er ikke gitt dere på en dunkel og hemmelighetsfull måte. Den er kommet i klare og utvetydige ord. Gud har gitt dere en samvittighet, og han har opplyst denne samvittigheten, så den taler svært tydelig til dere. Med denne prekenen vil Gud stanse dere på syndens brede vei. Er den ikke for dere som en pistol rettet mot øret, som maner dere til å stanse akkurat der dere står, og rope til Gud om tilgivelse?

Tar dere enda et skritt på den farlige veien, vil det føre evig fortapelse over sjelene deres. Lytter dere til dette? Vil dere akte på advarselen som er sendt fra himmelen? Å, måtte dere stanse et øyeblikk og høre hva Gud har å si dere nå, når han maner dere til å overgi dere til Kristus i dag! For deg, kjære tilhører, kan nådens tid være nå eller aldri, slik det var for Pilatus den dagen vi taler om.

Det onde han var i ferd med å gjøre, var lagt tydelig fram for samvittigheten hans. Når han likevel våget å fullføre planen sin, må frekkheten hans ha vært uhørt stor. Hustruen hans hadde ikke sagt: «Ha ikke noe å gjøre med denne mannen», men: «Ha ikke noe å gjøre med denne rettferdige.» Og ordene lød i ørene hans, igjen og igjen, til han selv gjentok dem. Les det tjuefjerde verset: Da han toet hendene sine, brukte han nøyaktig det samme uttrykket som hustruen hadde brukt: «Jeg er uskyldig i denne rettferdige mannens blod.»

Pilen hadde satt seg fast i samvittigheten hans, og han kunne ikke dra den ut igjen. Som et villdyr hadde han kastespydet i siden, og selv om han styrtet inn i sine synders store skog, satt pilen fremdeles fast i ham: «denne rettferdige» sto stadig for ham. Noen ganger lar Gud menneskene se hvor svart synden er, at den er overmåte syndig. Men om et slikt menneske likevel fortsetter sitt liv i synd, gjør det seg skyldig til dobbel straff og pådrar seg en mer forferdelig dom enn Sodoma i sin tid.

Pilatus syndet dessuten etter å ha fått en tydelig advarsel, og vel å merke en advarsel som viste hvor grufull synden var. Og ikke bare det: Han syndet også etter at samvittigheten hans var blitt rørt ved de aller ømmeste følelser. Det er en fryktelig ting å synde mot en mors bønner. Hun stiller seg i veien for deg og strekker ut armene, med tårer i øynene. Med skjelvende stemme sier hun at hun vil stanse deg på veien mot fortapelsen.

Vil du fortsette din vei over din mors utstrakte legeme og gå til grunne i evig kval? Hun bøyer seg ned! Hun omfavner knærne dine, hun ber deg om ikke å gå fortapt. Er du da så dyrisk at du kan trå på kjærligheten hennes? Den lille datteren din ber deg inntrengende. Kan du forakte tårene hennes? Akk, hun var ung, men døden tok henne bort. Før hun gikk herfra, ba hun deg følge henne til himmelen, og hun sang sin lille sang:

«Ja, vi samles der ved floden.»

Vil du skyve barnet ditt fra deg som en ny Herodes, han som drepte de uskyldige? Vil du føre fordømmelsen over deg selv og bli din egen ødelegger? Det er tungt og hardt for meg å tale til dere på denne måten, og om talen min treffer noen av dere, er det hardt for dere å høre den. Ja, jeg håper det skal bli så vanskelig for dere at dere avbryter meg og sier: «Jeg overgir meg til min Frelsers kjærlighet, som stormer så hardt mot meg.»

Det er ikke bare et fantasibilde når jeg sier dette: På den dagen da Jesus sitter på dommersetet, og Pilatus står der for å bli dømt av ham etter de gjerningene han gjorde mens han var i legemet, da skal hustruen hans bli et tungt vitne mot ham til fordømmelse. Jeg kan lett se for meg mange slike scener på den siste store dag, da de som har elsket oss mest, skal komme med de tyngste anklagene mot oss, om vi blir i våre synder.

Jeg husker godt hvordan det grep meg som barn når mor, etter å ha vist barna sine frelsens vei, sa til oss: «Forkaster dere Kristus og går fortapt, kan jeg ikke tale til forsvar for dere og si at dere var uvitende. Nei, jeg må si amen til fordømmelsen deres.» Det kunne jeg ikke holde ut. Skulle min egen mor si «amen» til at jeg ble fordømt?

Og likevel – du, Pilatus' hustru, hva annet kan du gjøre? Når alle må tale sant, hva kan du si annet enn at mannen din ble advart av deg, ømt og inderlig, men at han likevel overga Frelseren til fiendene hans?

Å, dere mine uomvendte tilhørere, sjelen min strekker seg ut etter dere. «Vend om … Hvorfor vil dere dø?» (Esek 33,11). Hvorfor vil dere synde mot Frelseren? Forkast ikke deres egen frelse! Gud hjelpe dere å vende om til Kristus og finne evig salighet hos ham. «Den som tror på Sønnen, har evig liv» (Joh 3,36).

Barabbas blir foretrukket framfor Jesus – del 1

> «Da ropte de igjen: Ikke ham, men Barabbas! Men Barabbas var en røver» (Joh 18,40).

Skikken med å gi en fange fri ved påsken kom ikke fra noe bud fra Gud. Myndighetene satte en forbryder fri uten å ta det minste hensyn til hva han hadde gjort. De slapp ham løs blant folk bare fordi en bestemt dag skulle feires på en særlig måte. En slik skikk måtte nødvendigvis skade både den enkelte og rettsfølelsen i det hele.

Påsken ble feiret til minne om at israelittene ble befridd fra trelldommen i Egypt. Jødene mente det passet å holde minnet om denne befrielsen levende ved å gi en fange fri, og romerne fant det sannsynligvis politisk klokt å gå med på det. Nå skulle en fange slippes fri, og Pilatus trodde han her hadde en god anledning til å løslate Kristus uten å bli stilt til ansvar av de romerske myndighetene.

Han spurte derfor folket hvem av de to han skulle løslate: røveren Barabbas, som da satt i fengsel, eller Kristus, deres konge. Folkemengden var hisset opp av prestene, og straks var de villige til å glemme hva den beryktede røveren hadde gjort. De foretrakk ham framfor Jesus, som hadde gått omkring og gjort vel mot alle.

Hvem denne Barabbas var, kan vi ikke si. Men selv om dere ikke kan et ord hebraisk, kan dere lett finne ut hva navnet hans betyr. «Bar» betyr «sønn», som når Peter blir kalt Simon Bar Jona, det vil si Jonas sønn. Den andre delen av navnet, «Abbas», betyr far. Abba er det ordet vi bruker når vi ærbødig tilber: «Abba, Far!» Barabbas betyr altså «sin fars sønn», eller som vi pleier å si, «fars gutt».

Noen bibelutleggere har lagt merke til at foreldrenes særlige yndlinger ofte går i Barabbas' fotspor. Nettopp slike yndlingsbarn blir lettest til skade for samfunnet, til sorg for foreldrene og til forbannelse for alle omkring seg. Absalom og Elis sønner står som en advarsel om at foreldre ikke må være altfor ettergivende og slappe mot barna sine.

Barabbas synes å ha begått minst tre forskjellige forbrytelser. Han var «satt i fengsel for en oppstand som hadde vært i byen, og for et mord» (Luk 23,19), og dessuten var han «en røver». For en sørgelig samling gjerninger! Vi må nok føle med foreldre som har slike barn.

Denne stakkaren blir nå ført fram og stilt ved siden av Kristus, og folkemengden blir bedt om å velge mellom dem. Pilatus håper at skamfølelsen deres skal holde dem tilbake fra å velge Barabbas. Men så sterk var tørsten deres etter Jesu blod, og så oppegget av prestene var de, at de samstemt og høylytt ropte ut hva de ville: «Ikke denne, men Barabbas!»[1] Og de må godt ha visst at Barabbas var en røver, ja, en beryktet røver og en grov forbryter, en som hadde dyppet hendene sine i menneskeblod.

Denne hendelsen sier mye. Den rommer større lærdommer enn vi ser ved første øyekast. Her blir den skyldige satt fri, mens den uskyldige blir bundet. Har vi ikke i dette et talende bilde av det store verket som ble fullført ved vår Frelsers død?

Dere og jeg må åpent bekjenne at det er vi som skulle ha stått på Barabbas' plass. Vi er røvere, for vi har røvet Gud hans ære. Vi har gjort opprør mot himmelens styre. Og siden «hver den som hater sin bror, er en morder» (1 Joh 3,15), har vi gjort oss skyldige i denne synden også. Her står vi altså for domstolen, men livets Fyrste blir bundet for at vi skal gå fri. Herren befrir og frikjenner den troende, mens Guds Lam, den rene og plettfrie Forløseren, blir ført bort for å korsfestes.

Når en spedalsk skulle renses, ble det brukt to spurver. Den ene ble slaktet, og den andre ble dyppet i blodet av den slaktede over rennende vann. Så ble den sluppet løs og kunne med rødfargede vinger svinge seg fritt opp i luften. Den drepte spurven er et bilde på vår Forløser. Og hver sjel som ved troen blir dyppet i hans blod, svinger

[1] NB: «Ikke ham, men Barabbas!».

seg opp mot himmelen. Den synger frigjøringens seierssang og ofrer resten av livet til ham som ble slaktet og med sitt blod kjøpte oss til Gud (Åp 5,9).

Nå var det kommet dit at enten Barabbas eller Kristus måtte dø. Enten måtte vi syndere gå til grunne, eller Immanuel, den plettfrie, måtte dø. Han døde, «en rettferdig for urettferdige» (1 Pet 3,18), og banet vei for at vi skulle bli satt fri. Denne frigjøringen blir tilbudt oss alle på det vilkår at vi setter vår lit til Befrieren. Vi har vært røvere, opprørere og mordere, men likevel får vi glede oss over at Kristus har skaffet oss befrielse. For han «kjøpte oss fri fra lovens forbannelse ved at han ble en forbannelse for oss» (Gal 3,13).

Saken har også en annen side. Denne hendelsen i vår Frelsers historie viser at Kristus i folkets øyne var en større forbryder enn Barabbas. La meg for en gangs skyld få si at *vox populi* – folkets røst – her var *vox Dei*, Guds røst. I seg selv var folkets dom den grusomste urett, men sett i lyset av at Kristus sto i vårt sted, var den sann.

For «ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss» (2 Kor 5,21). Ja, «Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme ham» (Jes 53,6). Derfor hvilte det uendelig mye mer synd på ham enn på Barabbas. I Kristus fantes det ingen synd, og det var helt umulig for ham å være en synder. Men Gud så på Sønnen som vårt skyldoffer og fant at all vår skyld var lagt på ham. Da så han mer skyld hvile på Forløseren enn på forbryteren Barabbas.

Barabbas blir satt fri og får en lengre nådetid, der frelse blir tilbudt ham. For hans synder, sammen med alle våre, ble båret av Kristus, vår tilbedelsesverdige stedfortreder i pakten. Se her, mine kjære, hvor dypt vår Herre og Mester fornedret seg, da han «ble regnet blant overtredere» (Jes 53,12).

All ære i hans bitre nød
ham helt berøvet var,
og han blant onde ble regnet i sin død,
da han forsoningsofret var.

Slik var han i folkets øyne og for domstolen, for hele den falne slektens skyld var lagt på ham. Hvor uhørt tung denne byrden var, kan ikke noe menneskehjerte fatte, og enda mindre kan noen menneskelig tunge uttrykke det. Mål syndeskyldens størrelse med de kvalene

han led. Kan dere fatte lidelsene hans, kan dere også gjøre dere et bilde av hvor stor skyld som hvilte på ham. Å, så dypt han steg ned! Den rettferdige dør for de urettferdige. «Han bar manges synd, og han ba for overtredere» (Jes 53,12).

Jeg synes vi har en tredje lærdom å hente før jeg avslutter disse innledende ordene. Vår Herre visste at disiplene hans skulle bli langt mer hatet av verden enn de åpenbart ugudelige. Mange ganger har verden vært villig til å foretrekke tyver, mordere og drankere framfor sanne kristne. Noen av de beste og helligste menneskene er blitt så baktalt og vanæret at navnene deres knapt ble regnet verdige til å stå på samme liste som åpenlyse forbrytere.

Kristus har helliget de lidelsene hans folk må gjennomgå når fiendene baktaler dem, for han har selv båret den samme lidelsen. Kanskje blir du en dag, min bror, beskyldt for laster du avskyr. Kanskje er hjertet ditt nær ved å briste under giften fra baktalelsen. Da skal du løfte hodet og huske at du har en kamerat ved din side. Husk at Barabbas ble foretrukket framfor vår Herre Jesus Kristus.

Du må ikke vente å bli bedre behandlet enn din Mester. Husk at «en disippel står ikke over sin mester» (Matt 10,24). «Har de kalt husherren Be'elsebul, hvor mye mer da hans husfolk!» (Matt 10,25). Har de foretrukket en morder framfor Kristus, er kanskje ikke den dagen langt borte da de vil foretrekke en morder framfor deg.

Disse lærdommene ligger, synes jeg, på overflaten. Nå går jeg over til selve emnet vårt. Først skal vi se på synden slik den viser seg i den hellige historien. For det andre skal vi se etter om ikke dette fortsatt er hele verdens synd. For det tredje skal vi minnes at også vi gjorde oss skyldige i denne synden før vi ble omvendt. Og for det fjerde frykter vi at mange av dere som er her, gjør dere skyldige i nettopp denne synden.

I.

La oss bruke noen få minutter på å se på synden slik den viser seg i denne beretningen.

De foretrakk Barabbas framfor Kristus. Hvor syndig dette valget var, blir tydelig når vi husker at vår Herre og Mester ikke hadde gjort noe ondt. Han hadde ikke brutt noen lov, verken Guds eller menneskers. Vår Frelser kunne godt ha brukt Samuels ord: «Her står jeg! Vitne nå mot meg for Herren og for hans salvede: Har jeg

fratatt noen hans okse eller hans esel? Er det noen jeg har gjort urett mot eller undertrykt? Er det noen jeg har tatt imot gaver av, så jeg skulle lukke øynene til for noe? Om så er, vil jeg gi dere vederlag for det» (1 Sam 12,3).

I hele den forsamlede folkemengden fantes det ikke én som kunne si at vår Frelser hadde gjort ham noen skade. Tvert imot måtte de ha vitnet at han hadde gitt dem mange jordiske velsignelser. Å, du forvendte og forvillede folk, hadde han ikke mettet deg da du var sulten? Mangfoldiggjorde han ikke brødene og fiskene for deg? Helbredet han ikke dine spedalske med sine velsignede hender? Drev han ikke djevlene ut av dine sønner og døtre? Vekket han ikke opp dine døde? Ga han ikke dine blinde synet og åpnet ørene på dine døve? For hvilken av disse gode gjerningene slo dere dere sammen for å dømme ham?

I folkemengden var det uten tvil noen som visste at de sto i gjeld til ham for hans uvurderlige velgjerninger. Og alle sto i gjeld til ham, om de bare hadde visst det. Likevel løftet de ropet mot ham, som om han hadde vært den verste plageånden de hadde møtt i hele sitt liv, en pest og en vederstyggelighet for stedet der han bodde.

Var det læren hans de klaget over? Stred den på noe punkt mot rettskaffenhet og dyd, eller mot det helligste menneskene har å verne om? Å, gi akt på Kristi lære! Den er uforlignelig, også når vi bare ser på hvor godt den er skikket til å fremme menneskenes vel. Her har dere kjernen i læren hans: «Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte» og «din neste som deg selv» (Matt 22,37.39). Budene hans var de mildeste som tenkes kan.

Ba han dem dra sverdet mot romerne? Egget han dem til å gi sine ville lyster fritt løp? Lærte han dem å søke sin egen fordel først og fremst og ikke bry seg om hvordan medmenneskene hadde det? Nei, ethvert rettferdig styre må erkjenne ham som sin beste støttepille, og hele menneskeheten må erkjenne ham som sin beskytter. Likevel lot de seg forlede av prestene til å rope som med én munn: «Korsfest ham, korsfest ham!»

Alt han strevde for, gjaldt åpenbart deres vel. Hvorfor forkynte han? Vi kan ikke spore noen egennyttig grunn til det. «Revene har huler, og himmelens fugler har reder, men Menneskesønnen har ikke det han kan helle sitt hode til» (Matt 8,20). Det var kjærligheten hos

noen få av disiplene hans som holdt sulten borte fra ham. De nakne fjellene og den kalde midnattsluften var vitner til hans ivrige og brennende bønner for den folkemengden som nå hatet ham.

Han levde for andre. Det så de. De kunne ikke følge ham i de tre årene han virket offentlig, uten å se det. Aldri før hadde det levd et menneske som var så helt fri for egennytte. Mange av dem må nødvendigvis ha visst dette, og de andre kunne lett ha fått vite det. Hadde de spurt aldri så lite, ville de snart ha visst sikkert at han ikke var her på jorden i noen annen hensikt enn å gjøre vel mot alle.

Hva var det da ved alt dette som fikk dem til å kreve så ivrig at han skulle korsfestes? For hvilken av hans gode gjerninger, for hvilket av hans nådefulle ord, for hvilken av hans hellige handlinger ville de nagle hendene hans til korset og føttene hans til treet? For et uforstandig hat, for en hjerteløs grusomhet! Da Pilatus spurte: «Hva ondt har da denne mannen gjort?» (Luk 23,22), svarte de bare: «Korsfest ham, korsfest ham!»

Grunnen til hatet var det falne menneskehjertets naturlige fiendskap mot den fullkomne renhet. Mennesket føler at det gode vitner stilltiende mot dets synd bare ved å være til stede. Derfor vil det ha dette brysomme vitnet bort fra seg. I de falne menneskenes øyne er det en stor synd å være for hellig, for hellighet er en anklage mot synden. En hellig mann eller kvinne har kanskje ikke veltalenhetens gave. Likevel er livet deres et stilltiende vitne for Gud mot hans skapningers synder. Og denne brysomme protesten får de ugudelige til å ønske den Hellige og Rettferdige død.

Dessuten sto prestene bak folket. Det er sørgelig når folkets åndelige ledere er verre enn folket selv. Brødre, fortsatt er det ofte slik at folket er bedre enn lederne sine. Folket vi taler om, ville ikke ha korsfestet Kristus om ikke den tidens geistlige – prestene, de lovlig innsatte gudstjenerne – hadde ropt: «Korsfest ham!»

Han var Jerusalems sorgebarn, sektmakeren, Israels forfører. Han talte høyt mot fariseismen deres og avslørte hykleriet deres. Det var han som ikke lot seg bringe til taushet, den ulærde mannen fra Galilea, ugjerningsmannen – derfor «korsfest ham!» Han taler om reformer og krever forandringer i det bestående – derfor bort med ham!

Kanskje ble det også brukt bestikkelser. De hadde kanskje håp om en fest hos rabbi Simon for den som ropte høyest mot vår Forløser.

Folkemengden som helhet var dessuten mot Kristus. Selv om en og annen følte medlidenhet med ham, holdt de seg tause.

Det er ofte blitt sagt at «forsiktighet er den beste tapperhet». Er det sant, må det sannelig finnes mange modige menn. For da er det mange som har mye av tapperhetens bedre del: forsiktigheten! Disse forsiktige mennene tok kanskje ikke del i ropet «korsfest ham», men de ville i det minste ikke forstyrre de andre. Derfor hørtes bare ett samstemt rop: «Bort med ham! Korsfest ham!» (Joh 19,15).

Legg merke til hvor mye forakt det ligger i det førtiende verset: «Ikke denne.» Nei, de ville ikke skitne til munnen med navnet hans. De sa bare «denne», denne ulykkelige skapningen, «denne djevelen», om du vil. Barabbas gir de den æren at de nevner ham ved navn. Men «denne», som de hater så grusomt, vil de ikke engang nedlate seg til å nevne ved navn.

II.

Vi har kort sett på den store synden å korsfeste vår Herre Kristus. La oss nå for det andre gi akt på hvordan denne handlingen viser nettopp den synden verden har gjort seg skyldig i til alle tider, og som også i dag er verdens synd.

Apostlene gikk ut og forkynte evangeliet, og sannheten spredte seg raskt og vidt i mange land. Da utstedte den romerske keiseren et strengt påbud. Mot hvem var dette påbudet rettet? Mot den tidens verste forbrytere, kanskje? Det er jo velkjent at hele Romerriket var fylt av laster så grufulle at bare navnet på dem var nok til å få renhetens kinn til å rødme. Det første kapitlet i Romerbrevet er en talende skildring av hvordan samfunnet var i hele Romerriket.

Når det nå ble utstedt og kunngjort særlige og strenge lover, hvorfor var de ikke rettet mot disse himmelropende syndene? Det er ikke rett at mennesker som gjør seg skyldige i slike forbrytelser som Paulus nevner, skal gå ustraffet. Likevel kom det ikke noe påbud mot slike forbrytelser. Vi ser at myndighetene tålte disse vederstyggelighetene nesten uten et ord til bebreidelse.

Men bålet, ville dyr, sverd, fengsel og tortur av alle slag ble brukt – mot hvem, tror du? Mot de uskyldige, ydmyke etterfølgerne av Kristus. De var så langt fra å forsvare seg at de var villige til å lide alt ondt. De ble regnet som slaktesauer og sto alltid ferdige for slakterens kniv. Verdens rop, og ropet fra det forfølgende Romerriket, var: «Ikke

Kristus, men sodomitter, mordere og tyver! Dem vil vi tåle, men ikke Kristus. Bort fra jorden med hans etterfølgere!»

Etter en tid skiftet verden taktikk. Den ble kristen av navn, og Antikrist trådte fram i all sin hedenske herlighet. Paven i Rom satte den tredobbelte kronen på sitt hode og kalte seg Kristi stedfortreder på jorden. Og så begynte den vederstyggelige tilbedelsen av helgener, engler, bilder og malerier. Deretter kom messen og jeg vet ikke hvilke andre avskyelige villfarelser.

Og hva sa verden til alt dette? «Pavedømmet for evig!» sa den, og alle bøyde kne for eneherskeren på Peters stol. Mange av pavene var så lastefulle at selv de som i sin overtro så opp til dem som ufeilbarlige i embetet, ikke kunne forsvare livet deres. Det kan neppe være noen ære for Barabbas å bli stilt ved siden av dem.

Likevel foretrakk verden den romerske skjøgen, som var drukken av vinen fra sine vederstyggeligheter. Alle så henrykt opp til henne, mens Kristi evangelium ble foraktet og nesten begravet i mørket. Sannheten lå skjult i noen få gamle bøker, og lyset var nesten slukket.

Siden den tid har verden igjen skiftet taktikk. Mange steder bekjenner folk seg offentlig til reformasjonen, og Kristi evangelium blir forkynt. Men hva så? Jo, en annen Barabbas kommer, nemlig seremonier og ytre former.

«Vi er rettroende, vi har den rene lære og er sunne i troen», heter det. «Ja, vi er fromme, strengt fromme. Vi er med på gudstjenestene, vi går i kirken og på bedehuset. Vi er aldri borte. Riktignok har vi ikke noe indre liv. Vi er ikke omvendt og er ikke gått over fra døden til livet. Men så lenge vi ikke er verre enn naboene våre, kan vel ikke mangelen på indre liv bety så mye.»

Denne formkristendommen, som røver Gud hans ære og myrder sjelene, er vår tids Barabbas. En ytre bekjennelse til kristendommen blir lagt på dem som er åndelig døde, og mange av dem er helt fornøyd og tilfreds med det.

De føler at de aldri er blitt gjort levende av Guds Ånd og aldri vasket i Forsonerens blod. Likevel slår de seg til ro med at de har en plass i kirken og fører et liv som ytre sett er ulastelig. De vil ikke ta inn over seg at det ikke nytter å rense begeret utvendig hvis ikke hjertene deres blir omskåret av Guds levendegjørende Ånd. Dette er vår tids store

Barabbas, og menneskene foretrekker ham framfor Guds Sønn, som kom til verden for å frelse syndere.

Én ting viser tydelig den sørgelige sannheten at menneskene elsker synden mer enn Kristus. Av og til kan vi se at en kristen ikke lever som han lærer. Målt etter den vanlige målestokken for verdslige menneskers oppførsel er det ikke noe stort. En verdslig person kan leve slik kjødet og sinnet lyster uten å møte noen alvorlig bebreidelse. Men om en kristen forgår seg aldri så lite, slår folk hendene sammen, og verden roper: «Å, for en skam!» Jeg vil ikke klandre dette eller ønske at det var annerledes, men bare peke på hvordan det er.

Her har vi nå herr A. Han er kjent for sitt ugudelige og utsvevende liv, men han møter ingen alminnelig uvilje eller bebreidelse. Tvert imot blir han tålt av de fleste og til og med aktet av noen. Men tenk deg at en som bekjenner Kristus, har forgått seg på en måte som er langt lettere å unnskylde. Hva skjer da? Jo, da har verden et yndet samtaleemne: «Har du hørt hva den hykleren har gjort? Slik og slik har han båret seg at!»

Det var ille at denne som bekjenner Kristus, forså seg. Men når vi ser nærmere på saken, var det likevel ingenting mot det som blir sagt. Verden dømmer ikke dem som bekjenner Kristus, på samme måte som den dømmer sine egne. Slik viser den at den godt kan tåle de mest uhemmede, særlig om de er rike, mens den ikke kan tåle de sanne kristne.

Jesu etterfølgere er ikke fri for ufullkommenheter. Men la oss merke oss nøye at verdens fiendskap ikke er rettet mot de kristnes ufullkommenheter, for den tåler jo større ufullkommenheter hos andre som ikke er kristne. Fiendskapet er altså rettet mot personen, mot bekjennelsen han avlegger, og mot saken han søker å fremme.

Vær årvåkne, mine venner! Gi ikke verden anledning til å spotte det gode navnet dere er kalt med. Når dere ser hvordan det minste feiltrinn blir grepet ivrig og blåst opp, så se det som et bevis på at verden foretrekker Barabbas framfor vår Herre Jesu Kristi etterfølgere.

Verden vil stadig skifte taktikk. Men den kommer aldri til å elske Kristi etterfølgere mer enn den gjør nå. Vi venter ikke å se verden bli mer og mer innlemmet i menigheten. Å forene verden og menigheten har aldri vært vårt ønske. Kristi hensikt er å ta ut et folk for seg av den nåværende onde verden (Gal 1,4).

Jesus venter ikke at evangeliet hans skal løfte verden opp, men at de troende skal gå ut fra verden. Renere og bedre levevaner hos de uomvendte er en frukt av evangeliet. Men det er ikke hovedhensikten med Guds nådeshusholdning. Den egentlige hensikten er å føre menneskene til omvendelse og tro, så de kan gå ut av verden og bli oppdratt for himmelen.

Helt til enden skal verden være like fiendtlig mot de kristne som den er nå. «Fordi dere ikke er av verden … derfor hater verden dere» (Joh 15,19). Dette skal være sant helt til Kristus kommer igjen, like visst som det er sant i dette øyeblikket. La oss være forberedt på verdens hat. Og når vi blir gjenstand for dens hån og forfølgelse, la oss ikke undre oss over det, som om noe uvanlig hendte oss (1 Pet 4,12).

Barabbas blir foretrukket framfor Jesus – del 2

III.

Jeg kommer nå til den tredje delen. Måtte Herren stå oss bi mens vi gir akt på hvor syndig det er å foretrekke Barabbas framfor Kristus. Denne synden har vi alle hatt del i mens vi var uomvendte.

Vil dere bla tilbake i dagboken deres, mine venner, eller fly tilbake på erindringens vinger til «den brønnen som dere er gravd ut av» (Jes 51,1)? Du som nå lever i et inderlig fellesskap med Kristus, husker du ikke en tid da du aktet ham for intet?

Den gang søkte du sammen med lettsindige folk, om ikke med grovt ugudelige. Kom du tilfeldigvis sammen med Guds folk, syntes du det de sa, var kjedelig og trettende. Når de talte om åndelige emner og åndelige erfaringer, forsto du dem ikke, og du syntes de var brysomme. Jeg kan se tilbake og huske slike som var store tosker når de skulle tale om de guddommelige ting, men som nå er elskelige troende.

Når vi tok oss tid til å tenke, hva var det da tankene våre var opptatt av? Vi tenkte ikke mye på evigheten eller på ham som kom for å fri oss ut fra synden og helvetes pine. Vår Forløsers store kjærlighet tok vi oss ikke til hjertet slik vi burde. Nei, leste vi en gang beretningen om korsfestelsen, gjorde den ikke større inntrykk på oss enn en hvilken som helst annen tale. Vi forsto ikke å sette pris på Kristus og beundre ham. Vi tenkte heller på de minste småting enn på ham.

Og hva var det vi fornøyde oss med? Når vi hadde det vi kalte en hviledag, hvordan brukte vi den? Ved korsets fot? I Frelserens tjeneste? I samfunn med ham? Langt ifra! Jo lenger vi kunne komme

bort fra gudfryktige mennesker, desto bedre likte vi oss. Noen av oss må med skam bekjenne at vi aldri var mer i vårt rette element enn når samvittigheten var dysset ned og brakt til taushet, så den ikke anklaget oss midt i syndens larmende fornøyelser.

Hva leste vi den gangen? Vi foretrakk hvilken som helst bok framfor Bibelen. Hadde en bok som lovpriste og opphøyet Kristus, kommet i vår vei, ville vi ha lagt den til side som altfor tørr til å interessere oss. En tykk roman i tre bind, ja, kanskje noe enda verre, ville ha henrykt øynene og hjertet vårt. Men tanker om Kristi evige kjærlighet til oss, tanker om hans uendelige lidelser og den herligheten han nå har i himmelen, falt oss aldri inn. Vi ville heller ikke ha tålt dem som prøvde å lede tankene våre i den retningen.

Hva strevde vi etter den gangen? Når vi så oss om etter noe å gjøre, sto hu og hug til rikdom, berømmelse og et stort navn. Det var vårt eget jeg vi levde for. Om vi også viste noen velvilje mot andre eller ønsket å være til nytte for vår slekt, lå likevel vårt eget jeg ved roten av det hele.

Vi levde ikke for Gud. Når vi våknet om morgenen, kunne vi ikke med sannhet si: «Jeg lengter etter å leve for Gud i dag.» Og om kvelden kunne vi ikke se tilbake og si: «Vi har tjent Gud hele denne dagen.» Gud var ikke i tankene våre. Hva var vår fryd og vår ære? Var det Kristus og hans kors? Å nei! «Kjødets lyst og øynenes lyst, og hovmodig skryt av det en er og har» (1 Joh 2,16) – det var der vi hadde vår fornøyelse.

Vi elsket mest dem som kunne tjene og fremme våre kjødelige lyster, og vi hadde størst kjærlighet til dem som gjorde oss størst skade. Er ikke dette vår bekjennelse når vi ser på livet vi har levd? Å, hvor mørke de dagene var da sjelen vår higet etter synden, men ikke lengtet etter Kristus!

Slik ville det ha vært med oss den dag i dag om ikke Gud i sin store nåde hadde virket en forandring i oss. Vi kan like gjerne vente at elven skal slutte å renne mot havet, som at et uomvendt menneske ved egen kraft skal vende om fra sin syndevei. Vi kan like gjerne vente at vann skal bli til ild og ild til vann, som at et hjerte som ikke er født på ny, skal kunne elske Kristus.

Det var Guds nåde som førte oss til å søke Frelseren. Når vi ser tilbake på livet som ligger bak oss, må det skje med en blanding av

takknemlighet for det Gud har gjort mot oss, og sorg over at vi var så slette at vi valgte Barabbas, men sa om Frelseren: «Korsfest ham!»

IV.

Jeg kommer nå til den siste delen av betraktningen vår: Det er uten tvil mange her som i dag foretrekker Barabbas framfor vår Herre Jesus Kristus.

La meg først skildre hvordan det står til med dere, mine venner. Jeg skal gjøre det med all ømhet, men likevel slik at dere ser synden deres. Måtte Herren få forandre viljen deres! Jeg frykter at det er mange her som foretrekker synden framfor Kristus.

Med visshet og uten gjetninger kan jeg si det jeg vet: Det er mange her som for lenge siden ville ha vært Kristi etterfølgere, om de ikke hadde foretrukket drukkenskapen framfor Kristus. Det er ikke så ofte – ikke hver dag, ja, ikke engang hver uke – at de blir grepet av en sterk lengsel etter å komme sammen med vennene sine. Men disse vennene har for vane å løfte glasset, og da blir følgen at de kommer hjem fra slike lag overlesset av berusende drikk.

De skammer seg over seg selv, så mye har de innsett. De har til og med gått så langt at de har bedt Gud om nåde til å overvinne den syndige vanen. Men selv om de i årevis har vært overbevist om sin synd og den faren de er i, har de ennå ikke vendt om og bedret seg. En gang så det ut som noen av dem hadde overvunnet den syndige lysten. Lenge var de avholdende, men nå har de vendt tilbake til sin dårskap.

De har foretrukket den dyriske, fornedrende lasten. Sa jeg dyrisk? Da gjorde jeg dyrene urett, for de gjør seg ikke skyldige i slike laster. Men disse syndens treller foretrekker denne fornedrende lasten framfor Jesus Kristus. Der står drukkenskapen. Jeg ser den avslørt for meg i all sin dårskap, sitt vanvidd, sin grådighet og sin elendighet. Men drankeren velger alt dette. Med forstanden kjenner han i det minste noe av Kristi moralske skjønnhet og fortreffelighet. Likevel sier han i virkeligheten om Jesus: «Ikke denne, men drukkenskapen!»

Noen lar andre yndlingssynder få den fremste plassen i hjertet. De kjenner hvor fordervelig synden deres er, og de har talende bevis på hvordan den fornedrer. De kjenner også noe til det gode ved kristendommen, for de er aldri så lykkelige som når de er sammen med Guds folk i Herrens forgårder. Ofte går de hjem fra prekenen – særlig om den har rørt ved lasten deres – med denne følelsen: «Gud har talt til

min sjel i dag, og jeg har fått en oppfordring til å stanse.» Men så kommer fristelsen, og de faller akkurat som før.

Jeg frykter at det er noen her som ikke lar seg påvirke av noen bevis. Dere er så lenket til de syndige vanene deres at de vil føre dere i evig undergang. Å, mine venner, tenk hvordan det skal kjennes for deg når du for sent må bekjenne: «Jeg foretrakk lastens grusomme Barabbas framfor den fullkomne og tilbedelsesverdige Forløseren, som kom til verden for å søke og frelse det som var fortapt!» (Luk 19,10).

Likevel er det nettopp slik, ikke bare med noen få, men med store skarer av mennesker som hører evangeliet. De foretrekker synden framfor Kristus og hans frelsende nåde. Måtte Herren vekke disse dåraktige menneskene av deres farlige syndesøvn!

Kanskje er det noen her av et annet slag. De er fanget av gjerrighet og foretrekker vinning. De innser at hvis de skal bli Herrens folk, kan de ikke drive forretningene sine slik de mener de må gjøre nå for å klare seg. Skal de bli sanne og virkelige kristne, må de selvfølgelig bli samvittighetsfulle og ærlige, og de er redde for at forretningene da ikke skal lønne seg. De tenker: «Skal vi drive forretningen vår etter redelige prinsipper, får vi ikke vårt utkomme.» Dessuten finnes det næringer som slett ikke burde drives, aller minst av kristne.

«Her», sier de, «står vi nå ved et veiskille. Skal vi velge gullet, eller skal vi velge Kristus og overlate følgene til ham?» Det er besmittet gull, og det forblinder. Det er dårens penger, kanskje en vinning som er presset ut av de fattiges tårer og øker deres elendighet. Det er penger som ikke tåler dagens lys fordi de ikke er ærlig ervervet, penger som på dødsleiet skal brenne seg vei tvers gjennom samvittigheten.

Men dere som er fanget av lysten til å samle skatter på jorden, dere mennesker som elsker verden, dere sier: «Ikke Kristus! Gi meg en full pengepung, og bort med Kristus!» Andre, som er mindre fornedret eller kanskje mindre samvittighetsfulle, sier: «Vi vet at vi trenger Kristus. Vi skulle ønske vi kunne overgi oss til ham. Men vi kan ikke velge ham om vilkåret er at vi skal gi slipp på vår kjære vinning.» «Ikke denne, men Barabbas!»

Andre sier: «Jeg skulle gjerne bli en kristen, men da ville jeg miste mange av vennene og kjenningene mine. Når jeg tenker grundig over saken, ser jeg riktignok at vennene mine ikke gjør meg noe godt. De er mest fornøyd når jeg har mest penger å spandere på dem. De roser

meg mer jo flittigere jeg går på vertshuset sammen med dem, og jo dypere jeg synker ned i lastene deres. Jeg vet at de skader meg, men jeg tør ikke bryte vennskapet med dem.

En av dem har en flink tunge og kan sette spottende ord i omløp. Jeg ville ikke tåle det om han lot spotten sin gå ut over meg. En annen har jeg hørt gi de kristne stygge navn og henge ut det han mente var dårskapene deres. Han var så bitende at jeg ikke tør stille meg innenfor skuddvidden av den skarpe tungen hans. Derfor tør jeg ikke bli en kristen, hvor gjerne jeg enn skulle ønske det.»

Slik lar du deg gjøre til slave under spotternes hånlige tunger, i stedet for å være en fri mann, ta opp korset ditt og følge Kristus. Du foretrekker – merk deg at jeg ikke sier dette bare i billedlig forstand, men som en faktisk virkelighet – du foretrekker Barabbas framfor vår Herre Jesus Kristus.

Jeg kunne lett nevne mange flere sider ved dette valget, men den samme grunnholdningen går igjen i dem alle. Hva det enn er som hindrer deg i å gi verdens Forløser ditt hjerte, er det en medbeiler til Kristus, og du sier: «Ikke Kristus, men Barabbas!»

La meg et øyeblikk forsvare Kristi sak. Hvorfor tar du ikke imot Kristus? Er du ikke klar over alt det gode du får fra ham? Du ville ikke ha vært i de levendes land nå om ikke han var blitt din mellommann. Gud har slipt sin store øks. Rettferdigheten står som en stor tømmerhogger med øksen løftet, ferdig til å hogge deg ned som et tre som bare tar opp plassen i jorden.

Men da kom det til syne en hånd som holdt rettferdighetens arm tilbake, og en røst sa: «La det få stå også dette året, til jeg får spadd opp rundt det og gjødslet det» (Luk 13,8). Hvem var det som viste seg nettopp i det avgjørende øyeblikket? Det var ingen annen enn den Kristus du tenker så lite på at du foretrekker drukkenskapen eller sanseligheten eller gjerrigheten framfor ham!

I dag sitter du i Guds hus og hører på en tale som jeg håper er en sannhet fra ham. Du kunne ha vært på pinens sted – tenk over det et øyeblikk – utestengt fra alt håp. At du ikke er der, burde få deg til å elske og love ham som sa: «Fri ham fra å fare ned i graven!» (Job 33,24). Hvorfor foretrekker du pengegriskheten eller ettergivenheten mot deg selv framfor den Velsignede, han du skylder alt? Bare vanlig takk-

nemlighet burde få deg til å fornekte deg selv for ham som ga avkall på så mye for å kunne velsigne deg.

Jeg hører deg si at du ikke kan være Kristi etterfølger fordi budene hans er så strenge. Om du selv fikk sitte til doms over dem, hvor skulle du da begynne å kritisere forskriftene hans? De forbyr deg å synde, det vil si: de forbyr deg å ødelegge deg selv. De vil ikke la deg bli ulykkelig. Kristus har ikke gitt et eneste bud eller en eneste forskrift som ikke har til hensikt å fremme ditt vel, og han forbyr ikke noe annet enn det som skader deg.

Men tenk deg nå at Kristi forskrifter var aldri så strenge. Er det da ikke bedre at du retter deg etter dem, enn at du ødelegger deg selv både for tid og evighet? Soldaten lyder befalingen fra sin overordnede fordi han vet at uten orden kan ingen seier vinnes. Hele hærer ville gå i oppløsning om det ikke var disiplin.

Sjømannen setter livet på spill for å trenge gjennom den tykke isen ved Nordpolen. Vi ser hvordan han underordner seg dem som har kommandoen, og utsetter seg for slit, vanskeligheter og farer. Han drives av lysten til å utrette noe nyttig og gjøre en stor oppdagelse, eller han blir egget av utsikten til en stor belønning. Husk da at den selvfornektelsen Kristus kaller oss til, blir rikelig, ja, mer enn rikelig erstattet av den lønnen han lover. Og når sjelen og dens evige vel står på spill, må vi gjerne underkaste oss jordiske besværligheter for å arve et evig liv.

Jeg synes jeg hører deg si at du gjerne ville bli en kristen, bare det fulgte noe lykke med. Var det ikke slik, skulle jeg si deg det. Men jeg forsikrer deg med det dypeste alvor at et sant kristent liv gir mer glede enn du kan finne i noen annen måte å leve på. Ja, om jeg skulle dø som et dyr og visste at det ikke fantes noe liv etter døden, ville jeg likevel leve som en kristen.

Du kan spørre de aller fattigste blant oss, de mest sykelige og foraktede, og de vil si det samme. Ta en gammel kvinne på landet som sitter og skjelver på krakken ved ovnen foran en svak ild, full av giktsmerter, med et tomt matskap og en skrøpelig kropp. Ikke én slik kvinne ville bytte med den høyeste og mest velstilte blant dere om hun dermed måtte gi slipp på sin gudsfrykt. Nei, hun vil si dere at Forløseren hennes er en større trøst og lindring for henne enn all den overflod som kan dynges på den rikes bord.

Du tar grundig feil når du innbiller deg at min Mester ikke gjør disiplene sine lykkelige. De som setter sin lit til Kristus, er et velsignet folk. «Ja vel, dette er sant, men jeg foretrekker nytelsen her og nå», sier du. Er ikke en slik tale dårskap? Hva er vel nytelsen her og nå? Hvor langt rekker dette «her og nå»? Om du kunne skaffe deg ti tusen år med nytelse i synden, hva var det mot millioner ganger millioner av år da du må høste syndens frukter?

Men tenk på at livet ditt er svært kort. Merker du ikke at tiden flyr fortere og fortere for hver dag? Etter hvert som du blir eldre, synes du at du har levd en kortere tid i stedet for en lengre. Om du levde så lenge som Jakob, ville du til slutt være ferdig til å si med ham: «Få og onde har mine leveårs dager vært» (1 Mos 47,9). Livet vårt er som «en håndsbredd» (Sal 39,6) og som «en røk som viser seg en liten stund og så er borte» (Jak 4,14).

Se hvordan kirkegården er dekket av grønne hauger. Husk hvordan dine egne kjente har vandret bort, den ene etter den andre. De var like sterke som deg, men de er borte som en skygge. Er det verdt å jage etter disse flyktige fornøyelsene og siden gå bort til evig pine? Jeg ber deg, tenk over dette spørsmålet.

Vil du for jordisk vinning og jordisk nytelse velge Barabbas og forkaste Kristus – og med ham de evige skattene av lykke og glede ved hans høyre hånd? Jeg skulle ønske jeg kunne stille deg dette spørsmålet slik det bør stilles. Men da trengtes Whitefields englelike røst eller Baxters overtalelsesevne. Likevel tror jeg at jeg taler til forstandige mennesker. Dette er nesten et regnestykke, og da skulle det ikke trenges mange ord for å overbevise dere.

Sett at livet ditt varer i åtti år og er fylt av alle de fornøyelsene fantasien din kan male ut. Tenk deg et liv på åtti år med god helse, uten noen forretningsbekymringer, og rikelig forsynt med alt hjertet ditt kan ønske seg. Gå og sett deg på Salomos trone, om du vil. Hva vil du ha å si når alt er slutt? Når du ser tilbake på livet ditt som gikk så fort, vil du bli nødt til å bekjenne det samme som han da han sa: «Tomhet og atter tomhet … Alt er tomhet» (Fork 1,2).

Når du har gjort opp regnestykket, ber jeg deg regne ut hvor mye du har vunnet hvis du for å nyte denne tomheten har tatt skade på din sjel og er falt inn under evig fordømmelse. Tror du det Bibelen sier? «Ja», svarer du. Vel, da bør du rette deg etter forskriftene i den.

Mange sier at de tror det Gud har åpenbart i Bibelen. Men når de kommer til læren om evig fordømmelse eller evig salighet, blir noen lavmælte i bekjennelsen sin: «Det står i boken, men skal det tas bokstavelig?» Er det en virkelighet for deg selv? Når du har tatt det til deg og ser klart at din lodd må bli enten evig salighet eller evig pine, alt etter om du velger Barabbas til din mester eller Kristus til din Herre – da sier jeg: Døm selv hvilket valg som er det beste!

Måtte Gud i sin nåde gi deg åndelig forstand og en fast beslutning om å gjøre det rette valget. Men jeg vet for visst at du ikke vil gjøre det, om ikke Guds Ånd får lede deg til å velge det gode og forkaste det onde. Måtte Herrens Ånd være med oss alle og lede oss til Frelserens sår.

Kjære venner, jeg trenger ikke å fortsette talen min. Jeg håper dere selv vil fortsette å tenke over dette emnet når dere kommer hjem. La meg gi dere et personlig spørsmål med på veien nå når vi skilles. Hvem tilhører dere? Hvilken side står dere på? Her finnes ingen mellomting og ingen nøytrale. Enten tjener dere Kristus, eller dere tjener Belial. Dere er enten på Herrens side eller på hans fienders side.

Hvem av dere er på Herrens side i dag? Hvem? Hvem av dere har valgt Kristus og hans kors, hans blod og hans trone? Og hvem står på den andre siden, blant hans fiender? Alle som ikke er på Kristi side, er regnet blant hans fiender. Å, la dere ikke lenger bli regnet blant hans fiender!

Evangeliet kommer til deg med sin innbydende røst: «Tro på Herren Jesus, så skal du bli frelst» (Apg 16,31). Gud hjelpe deg til å tro og overgi deg til ham nå! Han tar imot syndere (Luk 15,2). Setter du nå din lit til ham og fortsetter å holde deg til ham, skal du bli frelst for evig.

Se, deres konge! – del 1

«Og han sier til judeerne: Se deres konge!» (Joh 19,14).

Pilatus sa mer med disse ordene enn han selv tenkte. Derfor vil vi ikke begrense oss til det han mente med dem. Om noe Kaifas sa, skriver Johannes: «Dette sa han ikke av seg selv» (Joh 11,51). Det samme kan sies om Pilatus. Alt som ble sagt og gjort med vår Frelser den dagen han ble korsfestet, hadde en dyp mening. Det rakk langt ut over det de som talte og handlet, selv forsto. Gjennom korset ble selv dagligdagse ting høytidelige og viktige.

Kaifas sa: «Det er til gagn for dere at ett menneske dør for folket, og ikke hele folket går til grunne» (Joh 11,50). Han tenkte ikke på at han ikke sa dette av seg selv. Ledet av Guds Ånd forkynte han den store grunnsannheten i evangeliet: Kristus ble offer i menneskeslektens sted for dens synd, «for at hver den som tror på ham, ikke skal fortapes, men ha evig liv» (Joh 3,16). «Men den som ikke vil tro på Sønnen, skal ikke se livet, men Guds vrede blir over ham» (Joh 3,36).

Det jødiske folket sto foran Pilatus og ropte: «Hans blod komme over oss og over våre barn!» (Matt 27,25). De forsto ikke hvilken dom de samlet over seg. Den begynte med beleiringen av Jerusalem, og siden har den i hundrevis av år hvilt som en tung sky over dette ulykkelige folket.

Soldaten gjennomboret Frelserens side med et spyd. Han forsto ikke at han for alles øyne åpnet brønnen av blod og vann. For hele Kristi menighet er den kilden til den dobbelte renselsen vi har i Jesus: renselsen fra syndens skyld ved forsoningsblodet og renselsen fra syndens urenhet ved det samme blodet.

Nå var tiden fullkommen, og alle ting var fulle av mening. Hver handling på den høytidelige korsfestelsesdagen er full av hemmelig-

heter som Guds Ånd nå har åpenbart for oss. Verken Mesteren eller de som var rundt ham, kunne si et ord som ikke enten inneholder en evangelisk sannhet eller gir oss en viktig lærdom. Lenge hadde det ytre, det tomme og det tåpelige rådet, og av alt som var blitt sagt, var det ingen lærdom å hente.

Men nå, på korsfestelsesdagen, taler selv de mest tankeløse mennesker som om de var inspirert. Pilatus, denne tvilrådige og vaklende mannen, sier ord så viktige og meningsfulle som om også han var blant profetene. Han frikjente vår Herre klart og tydelig: «Jeg finner ingen skyld hos ham» (Joh 18,38). Han talte om Barabbas, og han satte innskriften over hodet til vår korsfestede Herre: «Jesus fra Nasaret, jødenes konge» (Joh 19,19). Alt dette og mye mer var fullt av lærdom.

Det er for jødene Pilatus stiller fram Jesus, kledd i hånens drakt, og det er til dem han sier: «Ecce rex!» – «Se deres konge!» Det var Abrahams ætt som forkastet ham som konge. Men vi skal ikke gi oss til å bebreide dette ulykkelige folket. Når vi tenker på det, la oss heller minne oss selv om at også vi lett kan gjøre oss skyldige i den samme synden.

Som et folk som er velsignet med evangeliet, står vi på mange måter i samme stilling som jødefolket. Guds ord er blitt betrodd oss. I disse siste dager er den inspirerte boken lagt i våre hender, og vi som var ville oljekvister, er «podet inn blant dem» og har fått «del med dem i sevjen fra roten» (Rom 11,17). Skal noen av oss bli funnet skyldige og komme under den dommen som skal felles over dem som tråkker Guds Sønns blod under føttene (Hebr 10,29)?

Vi hører i dag forkynnelsen om Jesus. Er det noen her som har forkastet ham? Den lidende Messias skal nå på ny stilles fram for dere. Det er ikke Pilatus som gjør det, men en som ønsker å ære ham. Når det så blir ropt til dere: «Se, deres konge!», skal da også dere rope: «Bort med ham!» (Joh 19,15)?

Vi vil håpe at det ikke finnes noe hjerte her som er så forvendt at det vil gjøre som det jødiske folket og si: «Vi vil ikke at denne mannen skal være konge over oss!» (Luk 19,14).

Å, måtte hver og en av oss ta imot Jesus som vår konge! For under hans septer er det hvile og glede. Han er verdig til at hvert hjerte kroner ham som sin konge. La oss alle bli enige om å se på ham med ærefrykt og ta imot ham med glede! Måtte ørene og hjertene deres

være våkne mens Jesus blir stilt fram for dere. Måtte det nå være deres eneste gjerning å «se deres konge»!

I.

Kom med meg til stedet som blir kalt Steinlagt, på hebraisk Gabbata (Joh 19,13), og se der «deres konge». Først vil jeg be dere se deres konge mens han gjør i stand sin trone. Ja, se hvordan han gjør seg rede til å stige opp på den!

Når dere ser opp ved oppfordringen «Se, deres konge!», hva ser dere da? Dere ser ham som er «avglansen av hans herlighet og avbildet av hans vesen» (Hebr 1,3). Av kjærlighet til oss «uttømte [han] seg selv idet han tok en tjeners skikkelse på seg» (Fil 2,7). Dere ser «smertenes mann, vel kjent med sykdom» (Jes 53,3). Han bærer en krone av torner og en gammel purpurkappe som er kastet over ham i forakt.

Ser dere nærmere på ham, kan dere se merkene etter blodet som har rent. For han er nettopp blitt hudstrøket. Dere kan også se at ansiktet hans er hovent og blodig av knyttneveslagene og tilsølt av spyttet fra de rå soldatenes munner.

«De førte Herren ut, bedekket med spott,
‹Korsfest!› lød ropet ved Pilatus' slott,
og enda tier Herren stille blott.»

Dette er et forferdelig syn. Likevel ber jeg dere se på det, for at dere skal se hvordan Gjenløseren reiser sin trone. Se hvordan han blir deres mellommann og konge! Her på Gabbata reiser han en ny trone. Fra den hersker han over syndere som har fått «forløsningen ved hans blod, syndenes forlatelse, etter hans nådes rikdom» (Ef 1,7), og over dem hersker han som fredsfyrste.

Som Herre over alt var han konge over alle verdener ved sin evige guddoms makt. Han hadde en trone da verdene ble skapt. Han er skapningens konge og alle kongers konge. Han har også alltid fylt sin plass på denne tronen, for han «bærer alle ting ved sin krafts ord» (Hebr 1,3). Slik hadde han mange kroner på sitt hode. Da Pilatus spurte: «Men konge er du altså?», svarte han: «Du sier det, jeg er konge» (Joh 18,37).

Men her, foran Pilatus og jødene, gjør han i stand sin himmelske nådetrone i vanære og lidelse. Den er nå reist blant syndere, for at de skal kunne flykte til den og få evig frelse. Legg merke til hvordan han

gjør i stand denne nådetronen: Det skjer gjennom lidelse og vanære, som han tålte i vårt sted.

Synden sto i veien for menneskenes lykke. En brutt lov og rettferdigheten i Guds moralske styre over hans fornuftige skapninger krevde at overtrederen skulle straffes. Alt dette måtte ordnes før en nådetrone kunne reises blant menneskene. Ser du på den lidende Herren, ser du her hensikten med hans lidelse. For han bærer en tornekrone som stikker ham i pannen.

Lidelse var en stor del av straffen som var lyst over lovbryteren, og derfor ble den store stedfortrederen grusomt plaget. Da Pilatus førte lidelsens fyrste fram for jødene, var han selve bildet på smerte. Her var majesteten innhyllet i smerte og lidelse, smerte i høyeste grad. De åpne sårene etter piskeslagene og merkene etter blodet som rant ned over ansiktet hans, var bare tegn på at han sto rede til å dø på korset under grusomme kvaler. All denne lidelsen ble lagt på ham, for det kunne ikke finnes noen nådetrone uten at et stedfortredende offer ble båret fram for den hellige treenighet.

Slik måtte Kristus lide (Luk 24,26) for å bli opphøyet «til høvding og frelser, for å gi Israel omvendelse og syndenes forlatelse» (Apg 5,31). «Se, deres konge» i hans lidelse – slik legger han den dype grunnvollen for sitt nåderike!

Mange kroner er vunnet med blod, og slik er det også med denne. Men det er med sitt eget blod han vinner sin krone. Mange troner er reist gjennom lidelser, og slik er det også med denne. Men det er kongen selv som bærer lidelsen. Gjennom sin store offerlidelse har vår Frelser gjort i stand en trone. På den skal han sitte og herske til han har gjort alle som tror på ham, til konger og prester som skal herske sammen med ham.

Det er gjennom lidelse han får sin kongelige makt til å gi tilgivelse. Ved sine sår har han vunnet makt på jorden til å tilgi synder. Ser vi bare hvor dypt han led som offer, og at smertene hans er kilden til hans majestet på nådetronen, undrer vi oss ikke over hans store makt som mellommann. Fordi han led så dypt for synden, har han full makt til å frelse syndere.

Hadde han ikke gått helt til lovens ende og æret rettferdighetens aller høyeste krav, ville han ikke hatt sin herlige makt til å dele ut barmhjertighet fra sin nådetrone. Se da her deres konge! Ved sin egen

lidelse og ved sin død legger han en dyp og varig grunnvoll for sin nådetrone.

Men det er ikke bare ved lidelse han legger grunnvollen til sin trone som mellommann og nådekonge. Han gjør det også ved forakt og hån, for han bærer alle merker av hån og spott. Tornekronen betyr ganske enkelt forakt. Soldatene gjorde ham til konge på spott og skjemt, og det var i bitter forakt at purpurkappen ble kastet over skuldrene hans. Slik hånte verden sin Gud.

Evangelistene beskriver dette med helt korte trekk, som om de stanset mellom hver linje for å skjule ansiktet i hendene og gråte. Foran folkemengden står nå denne hjelpeløse mannen uten en eneste venn som sier et godt ord til ham. Han er forlatt av alle som før kalte ham Mester, og han står midt i et larmende opptrinn av bråk, hån og grusomhet. Soldatene har gjort sitt verste, og nå viser folkets fornemste menn ham sin forakt. Fiendene hans hadde gjort alt de kunne for å overøse ham med forakt, og de ba om lov til å gjøre enda mer. For de ropte: «Korsfest ham!»

Se da her hvordan han har forlatt all herlighet i sin Fars hus og all herlighet blant englene! Her står han i fornedrelsens drakt, med hånens septer i hånden og tornekronen på hodet, en skyteskive for mengdens spott og hån.

Likevel måtte det skje, fordi synden er en så foraktelig ting. En del av syndens straff er også vanæren. Det skal alle som på dommens dag står opp «til skam og evig avsky» (Dan 12,2), få erfare. Skam og vanære falt på Adam da han syndet. Da fikk han også merke at han var naken. Og nå har skam og hån falt som himmelhøye fjell over hodet på «den andre Adam». For han har påtatt seg å stå i stedet for vanærede mennesker, og derfor lar han seg villig dekke av hån og forakt. «Alle som ser meg, spotter meg» (Sal 22,8), heter det om ham i salmen.

Det er vanskelig å si om det var grusomheten eller forakten som rammet vår Herre mest på Gabbata. Men han tålte disse to prøvelsene sammen. Slik la han en urokkelig grunnvoll, en dyrebar hjørnestein for sitt herredømme i kjærlighet og nåde. Hvem andre kunne være konge over et gjenløst folk enn han som gjenløste det? Han kunne ha vært herre over et folk som var dømt til døden. Han kunne ha vært den strenge herskeren over et folk som ble i synden, og som hans nærvær hadde tilintetgjort. Men han søkte ikke et slikt rike.

Han ville være konge over hjerter som i all evighet skulle stå i takknemlighetsgjeld til ham. Han ville være konge over hjerter som var løst fra synden ved hans forsoningsdød, og som derfor for evig skulle elske ham med den største inderlighet og hengivenhet. Hans lidelse ga ham makt til å frelse, og hånen han tålte, ga ham rett til å velsigne.

«Se, deres konge!» Se på ham uten å vende blikket bort! Se hvilken konge han nå er, og hvilke velsignelser han gir! Se hvordan han ved sitt offer «er en soning for våre synder» (1 Joh 2,2)!

Derfor er også alle som har tatt imot forsoningen, enige om at han skal være deres konge. For han styrtet den gamle dragen, som forfører folkene. Ved å fornedre seg og gi seg inn under spott, skam og hån har han styrtet djevelen fra tronen, han som før var denne verdens gud. Og hvem andre skulle vel sitte på tronen enn han som har erobret den ved å overvinne den sterke som hadde den?

Kristus har gjort mer for menneskene enn mørkets fyrste kunne eller ville gjøre. For han har gitt sitt liv for dem og med det vunnet rett til deres hjerters takknemlige kjærlighet. Ved døden har Kristus «tilintetgjort døden» (2 Tim 1,10) og gjort «til intet den som hadde dødens velde» (Hebr 2,14). Derfor må han som overvant verdens ødelegger, krones med seierskransen.

Vi ser også hvordan vår Herre Jesus Kristus i sin fornedrelse og vanære gjør loven ære. Guds lov skulle ellers ha fordømt oss uten noen vei til frelse. Han som kunne gjøre den ære, fortjener å bli æret av dem som han kjøpte fri «fra lovens forbannelse ved at han ble en forbannelse for oss» (Gal 3,13).

Nå ser dere hvordan vår Herre la grunnvollen til det riket som aldri skal rystes (Hebr 12,28), da han tok på seg den gamle purpurkappen og lot hodet bli omvundet med torner. Han fullførte et verk som gjorde ham til konge over syndere som får frelse gjennom ham, og han er herre over det nåderiket som er grunnlagt ved hans død.

Legg videre merke til hvordan mennesker blir konger over sine medmennesker. Kan de vise dyp medfølelse og gi den hjelp og støtte som trengs? Den som kan vise medfølelse, har en makt av det aller beste slaget. Det er ikke rå makt, men en opphøyet åndelig innflytelse. Derfor tålte vår Herre lidelsen – slik dere ser ham lide – for at han skulle kunne ha medlidenhet med oss i våre bitreste sorger og våre mest smertefulle ydmykelser.

«Da nå barna har del i kjøtt og blod, fikk også han på samme vis del i det» (Hebr 2,14). Og siden de må lide, ble deres «frelses høvding» fullendt «gjennom lidelser» (Hebr 2,10).

Dette gir ham en ærefull makt over oss. Han er en trofast yppersteprest, for han kan «ha medlidenhet med oss i vår skrøpelighet» (Hebr 4,15). At han kan sette seg inn i våre prøvelser og sorger, gjør ham stor og dyrebar for våre hjerter.

Se på deres konge i hans lidelse, fornedrelse og vanære! Se hvor kongelig han er for deres hjerter! Se hvor fyrstelig han byr hjertene deres å glede seg, og med hvilken kongelig makt han byr dere å legge all frykt bort! Og hvor lydig bør dere ikke følge hans ord!

Det som gjelder dere, gjelder i enda større målestokk verden. De lidende folkene skal også se sin befrier i sin lidende Herre. Hånens sivrør gir ham en langt større makt enn det strengeste jernspir kan utøve. Hans kjærlighet til menneskene er blitt åpenbar i hans lidelse, helt til døden for dem. Når Den Hellige Ånd har gjort menneskene vise, skal myriader av vår slekt villig rope ham ut som konge og herre over alt.

Konger og fyrster som hersker over menneskene i kraft av arverett eller våpenmakt, er bare konger av navn. De store velgjørerne er de sanne kongene. Ser vi rett på det, er det heltene som er våre konger. Med sann aktelse og hjertelig hengivenhet ser vi opp til dem som våger livet for sine medmenneskers vel, og til dem som vinner oss frihet og lykke eller lærer oss å kjenne sannheten. Menneskeslekten glemmer sine herrer, men husker sine venner.

Hadde ikke Jesus steget ned til oss og blitt vår mellommann hos Gud, ville jorden ha vært et stort fengsel, og menneskene dødsdømte forbrytere. Men han som sto for oss på Gabbata i all sin fornedrelse, vanære og lidelse, forkynner befrielse for oss i vår håpløse tilstand. Derfor bør vi velge ham til vår konge.

Hvem av dere vil nekte ham retten til å være deres konge? Ingen som har lært ham å kjenne. Skal kjærligheten seire uten grenser, og skal uselvisk selvoppofrelse tvinge fram aktelse, da har Jesus all rett til å være konge. Han er kongen over alle sant opplyste hjerter, og det skal han være til evig tid.

Når morgenen bryter fram og menneskenes sinn blir renset for de fordommene og den uretten som har sitt opphav i synden, skal

makten være på rettferdighetens side. Da skal sannheten seire og Jesus herske. Tingenes evige orden krever at den beste skal være den høyeste, og at den som gjør menneskene mest godt, skal bli mest æret av dem. Med ett ord: Han som lot seg akte for intet og uttømte seg selv for deres skyld, skal også bli alt for dem.

Se da hvordan tornekronen er mor til den kronen Jesus bærer i sin menighet! Purpurkappen er prisen han betalte for et herredømme over alt i sitt nåderike på jorden. Foraktens sivrør er prisen han betalte for det nådespiret han skal herske over hele verden med. «Se, deres konge», og legg merke til kildene til hans makt som mellommann!

II.

Å du som i den blødende, forkastede Herren ser «Kongen i hans herlighet» (Jes 33,17), kom og la meg igjen vise deg hans krav på din tilbedelse og hyllest! Se hvordan han kommer for å vinne ditt hjerte! Legg merke til hans rettmessige krav på å få være din konge!

Hans rettmessige krav er mange, for «på hans hode er det mange kroner» (Åp 19,12). Men den kronen som taler sterkest til oss, er tornekronen, tegnet på den høyeste kjærlighet til oss. Han elsker oss som ingen annen kan elske. Legger vi sammen kjærligheten fra foreldre, hustruer og barn, kan den ikke et eneste øyeblikk sammenlignes med den kjærligheten Kristus har elsket oss med. Og hver gang vi griper hans kjærlighet slik at vi kjenner kraften i den, hyller vi ham straks som konge av hele vårt hjerte.

Hvem kan stå imot makten i hans kjærlighet? Ett blikk fra hans milde øyne overvelder oss. Se med hjertet på disse øynene hans når de er fulle av medlidenhetens tårer over syndere som har gått seg vill, og dere er straks hans villige undersåtter. Se på hans velsignede person mens han lar seg hudstryke, lar seg spytte i ansiktet og tålmodig går videre på lidelsens vei for å frelse oss. Ingenting gir oss et klarere bilde av hans kjærlighet til oss enn dette synet.

Se inn i hans gjennomstungne hjerte, som strømmer ut sitt liv for oss, og all strid i våre hjerter om hans rett til å være vår konge er over. Vi velger ham til vår Herre og konge, fordi vi ser hvor høyt han elsker oss. Hvordan kan vi gjøre noe annet? Kjærlighet i handling – eller rettere sagt: en lidende kjærlighet – har en allmektig tiltrekningskraft. Han drar oss med sin kjærlighet, og vi løper etter ham. Se hva han tålte av kjærlighet, og «se deres konge»!

Jesus, kledd i hånens drakt og skjemt av merkene etter lidelsen, minner oss også om prisen han betalte for vår gjenløsning. «Dere er dyrt kjøpt!» (1 Kor 6,20). «Dere tilhører ikke lenger dere selv» (1 Kor 6,19). For deres venn har kjøpt dere med sitt blod og sin død. «Se, deres konge», og se løsepengene han betalte!

Usigelig lidelse, bitter hån og døden på korset er løsepengene dere er kjøpt med. Det er en høy pris, en ufattelig høy pris. For han «som alene har udødelighet» (1 Tim 6,16), ga seg selv i døden. Det er blodpris. Det er Jesus, hudstrøket og blødende, ja, det er ham selv. Vil dere se prisen for deres gjenløsning, så se «deres konge»!

Se ham «som elsker oss» (Åp 1,5), og som «med [sitt] blod kjøpte oss til Gud» (Åp 5,9)! Se ham som «uttømte seg selv idet han tok en tjeners skikkelse på seg, da han kom i menneskers liknelse. Og da han i sin ferd var funnet som et menneske, fornedret han seg selv og ble lydig til døden – ja, døden på korset» (Fil 2,7–8).

Dere gir villig etter for hans krav på å få hjertene deres. «Kristi kjærlighet tvinger oss» (2 Kor 5,14). Dere vet at dere fra nå av vil leve for ham alene, og dere regner det som en glede å ha ham til hersker i alt og med uinnskrenket makt.

Fordi Jesus led for oss, har han vunnet en makt over oss som er langt større enn den makten lover kan gi eller ytre midler kan vinne. For hjertene våre har frivillig overgitt seg til ham og gitt ham full eiendomsrett over oss. En så altomfattende kjærlighet kan vi ikke gjøre annet enn å gi vår troskap og hyllest som undersåtter.

Kan en troende se vår Herre Jesus Kristus uten å lengte mer og mer etter å bli helt og fullt hans tjener og disippel? Tørster dere ikke etter å tjene og lyde Jesus? Kan dere se ham i hans dypeste fornedrelse uten å lengte etter å få opphøye ham til den største herlighet? Kan dere se ham fornedre seg så dypt av kjærlighet til dere, uten å kjempe med Gud Fader i bønn om at en høy og herlig trone må bli hans, og at han fra den må herske over alle menneskers hjerter?

Vi blir aldri trette av å kreve kong Jesu rettigheter. For dere vet at hans kjærlighet har tatt hjertene deres med storm, og den holder fast på byttet sitt. Dere kan ikke ha Jesus som Frelser uten å gjøre ham til konge. Og når dere ser en slik Frelser i en slik stilling, kan dere ikke tenke på ham uten med hjertelig fryd å gi ham «herlighet, storhet, styrke og makt … nå og i all evighet» (Jud 25).

Om vi kunne slippe unna hans kongelige herredømme, ville det bli trelldom for oss. Og når vi av og til blir plaget av fristelser til det, er det vår største lidelse.

«Se, deres konge!» For her stiller han selv et mektig krav på deres lydighet. Se hva han led for dere, mine brødre, og trekk dere aldri mer unna arbeid, oppofrelse, forakt og lidelse for hans dyrebare sak! «Se, deres konge», og vær rede til å få samme behandling som han! Eller venter dere å bli kronet med gull, når han ble kronet med torner? Skal liljer vokse for dere og torner for ham?

Å, skam dere aldri over å bekjenne hans herlige navn! Dere kan vel ikke være så lave og utakknemlige at dere viser dere som forrædere mot en slik Herre? Se her på Gabbata hvilken vanære han ble ført inn i, og lær av ham å forakte vanæren for sannhetens skyld! Skal disippelen aktes høyere enn mesteren, og skal tjeneren ha fortrinn framfor sin herre? Når de behandlet husets herre så ille, hva skal de da ikke gjøre med husfolket?

La oss vente samme behandling som Mesteren. Og la oss vise at vi er tilfreds med det. Slik viser vi at han som var foraktet og forkastet av menneskene, i virkeligheten er vår Herre og konge, og at vi ikke skammer oss over å være hans undersåtter. La oss nøye regne ut hva det koster.

All den hån verden kan øse over oss, og all den lidelse kjøtt og blod må tåle under slike forhold, kan bli vår lodd. La oss likevel være vår ærefulle konges tro undersåtter og frimodig rope ut: «Hvem kan skille oss fra Kristi kjærlighet? Trengsel eller angst eller forfølgelse eller sult eller nakenhet eller fare eller sverd?» (Rom 8,35). Ingenting av alt dette skal skille oss fra vår elskede konge. Nei! «I alt dette vinner vi mer enn seier ved ham som elsket oss» (Rom 8,37).

«Og du lidelsens konge, du er min sjels konge! Du vanærens konge, du er mitt hjertes enehersker! Du er min konge i kraft av dine guddommelige rettigheter, og du er min konge fordi jeg selv frivillig har valgt deg. Andre herrer har før hersket over oss. Men nå, etter at du har åpenbart deg slik for våre hjerter, skal du alene være vår konge. Din vilje skal være vår lov, og ærefrykten for ditt hellige navn skal råde i våre hjerter.»

Se nå hvordan Jesus står foran Pilatus i hånens og lidelsens drakt og viser sitt rettmessige krav på våre hjerters hyllest, vår dyrkelse og tilbedelse. «Se, deres konge!»

Se, deres konge! – del 2

III.

Se deres konge, og legg merke til hvordan han legger fiendene under seg!

Kledd i hånens drakt og med ansiktet merket av lidelse drar han ut «med seier og for å seire» (Åp 6,2). Et ytre og overfladisk blikk oppdager ikke det. For han er ikke kledd som en kriger. Du ser ikke noe sverd ved hans side og ingen bue i hans hånd.

Ingen brennende trusler kommer fra hans lepper, og han prøver heller ikke å overtale med høy røst. Tvert imot er han stille som et lam som føres bort for å slaktes (Jes 53,7). Han er ubevæpnet, men seirer likevel. Han tier, men vinner likevel striden. I denne drakten går han fram til seier.

Fornedrelsen er hans våpen og lidelsen hans stridsøks. «Hvordan skal dette forstås?» spør du. Vi forkynner ingen «kløktig uttenkte eventyr» (2 Pet 1,16), men sunne og pålitelige kjensgjerninger. Her er noen beviser.

Misjonærer har reist ut for å vinne hedningene for Kristus. De har begynt med å fortelle disse rå og uopplyste synderne at det finnes en Gud, og at han er stor og rettferdig. Men hedningene har hørt på dette med likegyldighet, eller de har bare svart: «Tror du ikke vi vet det?»

Deretter har misjonærene talt om synden og straffen for den, og de har forkynt at Herren skal komme igjen for å dømme. Men fremdeles har folket vært ufølsomt. De har svart kaldt: «Det er sant», og så levd videre i synden som før.

Til slutt har disse nidkjære mennene trukket fram den velsignede hemmeligheten. De har talt om Guds kjærlighet til en syndig verden, åpenbart ved at han ga sin Sønn, den enbårne, og de har fortalt om

Immanuels uhørte lidelse. Da har de tørre knoklene begynt å røre seg, og de døve ørene har lyttet til dette ordet.

Misjonærene forteller oss også at de ikke hadde holdt på lenge med denne talen før de merket at blikkene var festet oppmerksomt på dem. Ansiktene som før var sløve og likegyldige, lyste nå av liv. Da sa de til seg selv: «Hvorfor begynte vi ikke straks med denne fortellingen?»

Ja, hvorfor ikke? Å, det er nettopp dette som rører menneskenes hjerter! Kristus, den korsfestede, er seieren. Det er ikke i sin herlighets kappe, men i sin korsdrakt han erobrer menneskenes hjerter.

Han vinner ikke synderes tro og kjærlighet når han sitter på dommertronen, men som den som blør, lider og dør i deres sted. «Men det skal være langt fra meg å rose meg, uten av vår Herre Jesu Kristi kors!» sier apostelen (Gal 6,14).

Hvert emne som har med vår Frelser å gjøre, må ha sin rette plass i vår forkynnelse. Men dette er det fremste og ypperste emnet, det som behersker og vinner hjertet. Ja, vår Herre Jesu Kristi gjenløsningsverk, fullbrakt ved at han led døden i vårt sted, er den store feltkanonen i vårt batteri. Korset er det mektige brekkjernet som knuser de kobberportene som menneskenes fordommer har satt opp, og jerndørene som motstanden stenger med.

Kristus som kommer for å dømme, skremmer oss. Men Kristus, sorgens og lidelsens mann, vinner oss. Tornekronen har en kongelig makt i seg som tvinger fram vår villige aktelse og lydighet som undersåtter. Fornedrelsens sivrør knuser hjertet bedre enn noe jernspir. Hånens kappe har større makt til å herske og en mektigere kraft til å vekke vår kjærlighet enn keiserens purpur.

Hånens kappe har ingen like under himmelen. Seire, ti tusen ganger ti tusen seire, er vunnet av ham som Pilatus førte fram for folkemengden med ordene: «Se, deres konge!» Disse seirene skyldes særlig at Kristus ikke nektet å bære tornekronen, lide den bitre hånen og være lydig mot Faderen helt til døden.

Herlige seire! Er de ikke skrevet i boken om Herrens kriger (4 Mos 21,14)? Han skal vinne mange flere seire om han oftere og grundigere blir stilt fram i sin egen rette drakt, og om menneskene med alvor og varme blir oppfordret til å se sin konge i lidelsens og sorgenes mann.

Har det ikke vært på samme måte her hjemme som langt borte blant hedningene? Hva er det som i dag, og her blant oss, vinner menneskenes hjerter for Kristus? Hva annet enn Kristus i hans fornedrelse og lidelse? Jeg vender meg til dere som nylig er blitt omvendt. Hva er det som gjør at dere fra nå av vil følge ham? Hva er det som gjør at dere gleder dere i hans navn? Hva annet enn at han bøyde sitt hode i døden for deres skyld og kjøpte dere til Gud med sitt blod? Dere vet at det er slik.

Du kjære Guds barn, når du kjenner Kristi fulle kraft i din sjel, så den helt og holdent overvelder deg, er det ikke minnet om hans lidelse for å gjenløse deg som gjør det? Da du ble lik en harpe, og Jesus som harpespilleren la fingrene på hjertets strenger, så ingen annen tone lød enn takk for hans dyrebare navn – hva var det som gjorde det, om ikke synet av at han steg ned og led for å frelse deg? Er ikke dette din sang: «Verdig er du … fordi du ble slaktet og med ditt blod kjøpte oss til Gud» (Åp 5,9)?

Jeg bekjenner at jeg kunne sette meg ved foten av korset og ikke gjøre annet enn å gråte, til jeg hadde grått meg selv bort. For når jeg ser på hans lidelse, smelter sjelen min i meg.

Og når pliktens kallende stemme lyder fra korset, kjenner jeg en gjennomtrengende iver etter å hjelpe andre. Da er jeg rede til hvilken som helst oppofrelse for å føre andre inn under min Herres milde og herlige herredømme. Ja, jeg kjenner meg fylt av en hellig nidkjærhet som ikke engang døden kan slukke. Alt dette erfarer jeg nettopp når jeg kommer tilbake fra å ha sett på Gjenløserens lidelse, der jeg har drukket av hans beger og er blitt døpt med hans dåp.

Sivrøret hersker som intet annet, for det vekker henrykkelse. Tornekronen vekker ærefrykt som intet diadem i verden. For den tenner et hellig mot i den troende, den skaper helter og martyrer. Ingen pengemakt hersker så altomfattende som den som har den røde kappen, sivrøret, tornekronen og de fem sårene i sitt våpenskjold.

Andre hersker ved våpenmakt. Den er svak og ufullkommen sammenlignet med det altomfattende herredømmet til ham som var foraktet og forkastet av menneskene. I kongenes saler drives hoffolkene av frykt, vane eller egeninteresse. Men denne kongens hoffolk er grepet av brennende kjærlighet.

Vi sier ikke bare at vår Herres vanærede ansikt er det mest majestetiske vi noen gang har sett. Nei, vi har også mange ganger erfart at det er slik, og vi kjenner det slik nå. Vil du gjøre våre harde hjerter myke, så fortell oss om Jesu sorger og lidelser. Vil du gjøre oss, sterke menn, bløte om hjertet som barn, så still sorgenes mann midt iblant oss. Ingen som får et rett syn på ham, vil sette seg mot. «Se, deres konge!»

Legg også merke til de frafalne, om dere vil se den foraktede nasareerens makt. Har de gått bort fra Kristus? Er de blitt lunkne og hjertene deres ufølsomme? Er de blitt gjenstridige mot ham som en gang øvde sin herlige kjærlighetsmakt over dem? Hva kan da føre dem tilbake? Jeg kjenner bare én magnet som i Den Hellige Ånds kraft har nok tiltrekningskraft til å føre disse villfarne skapningene tilbake til sin beste venn, og det er Vennen selv, kledd i lidelsens og hånens drakt.

Si dem at de «på nytt korsfester Guds Sønn for seg og gjør ham offentlig til spott» (Hebr 6,6). Da skal de «se hen til ham som de har gjennomstunget» (Joh 19,37), og sorgen skal gripe dem, så de klager over ham «slik som en klager over sin førstefødte» (Sak 12,10).

Å, dere som ofte har drukket av nattverdbegeret, men som nå drikker ved Bakkus' bord! Dere som ofte har smakt Kristi kjærlighet, men som nå følger kjøttets lyster! Dere som ofte har sunget Jesu pris, men nå spotter det hellige navnet dere var kalt med! La sorgenes konge få vise sin kjærlighets makt også på dere!

Med hvilket annet middel kan vi føre dere tilbake enn med den sørgelige tanken at også dere har flettet en tornekrone til ham og vært årsak til at han er blitt spottet av sine fiender? Fortjenesten av hans død står fremdeles åpen også for dere. Kraften og virkningen av hans dyrebare blod er fremdeles nok også for dere, om dere bare kommer til ham. Å, måtte et blikk på ham dra dere! Han vil i sin nåde ta imot dere nå, som han gjorde den første gangen.

Jeg roper til dere: «Se, deres konge!» Måtte den makten som ligger i hans fornedrelse og lidelse, få virke på dere i denne stund! Måtte dere bøye dere ned ved hans føtter, overvunnet av hans ømme kjærlighet og ført til omvendelse og tro ved hans underfulle medlidenhet! Et blikk på hans sår leger oss, så vi gråter over vårt frafall og lengter etter å bli forent med ham igjen og aldri mer skilles fra ham.

Å, mine brødre, så lenge verden står, skal det alltid vise seg at vår Herre Jesu Kristi frelsende kraft merkes sterkest blant troende, syndere og frafalne – ja, blant alle slags mennesker – når hans fornedrelse og lidelse blir holdt fram med størst troskap og tatt imot med sterkest trosvisshet. Det er med disse våpnene han vil legge alt under seg.

Forkynner vi bare Kristus, den korsfestede, er det ikke nødvendig å svare på alle umodne spørsmål. Jesu lidelse er det skarpe sverdet som hugger over den gordiske knuten. Vender vi oss til de fattige innbyggerne i Afrika, trenger vi ikke først å sivilisere dem. Korset er den beste løftestangen for det falne mennesket. Det kan løfte det opp av hedenskapets og syndens gjørme. Det overvinner det onde og reiser sannhet og rettferdighet på jorden.

De mest fornedrede og forherdede kan lære hans kjærlighet å kjenne, og hjerter så harde som stein begynner å banke. De ser hvordan Jesus lider døden av ren kjærlighet til dem. Det rører dem i hjertets innerste grunn, og ivrig begynner de å spørre: «Hva skal vi gjøre for å bli frelst av en slik Frelser?» Den Hellige Ånd virker i manges hjerter når Kristi usigelige kjærlighet og lidelse blir malt for dem.

Måtte vi som er hans tjenere, ha stor tillit til korsets kraft! La oss fra nå av si når vi forkynner den lidende Jesus: «Se, deres konge!»

IV.

For det fjerde: «Se, deres konge», som gir et eksempel for sine undersåtter!

Når dere ser på ham, blir dere straks forundret over at han ikke likner noen annen monark, om han da er konge. For andre konger er kledd i kostbare klær og omgitt av prakt og stas, mens han ikke har noe av dette. Deres herlighet vokser ofte fram av krig, der andre må lide. Men Kristi herlighet er hans egen lidelse. Intet annet blod enn hans eget har flytt for å gjøre ham stor og berømt.

Han er en konge, men han kan ikke stilles i rekke med andre herskere som jordens nasjoner tjener. Da Antoninus Pius satte opp en byste av Jesus i Pantheon blant guder og helter, må et blikk på hans ansikt ha forstyrret harmonien – i alle fall om bysten liknet ham. Den måtte straks settes til side. Den kunne ikke stå blant de andre.

Du kan heller ikke stille ham blant menneskeslektens erobrere, som har knust sine medmennesker under jernhælen. Han var ingen Cæsar, og du kan ikke gjøre ham lik en slik. Kall ham ikke verdens-

hersker, keiser eller tsar! Han har en større myndighet enn alle disse, men av et helt annet slag. Hans purpur er annerledes enn deres, og det er kronen hans også. Men ansiktet hans er enda mer ulikt deres, og aller mest hjertet hans.

«Mitt rike er ikke av denne verden» (Joh 18,36), sa han. I stedet for hærer hadde han en hær av smerter, og i stedet for kongeglans var han omgitt av hån og forakt. I stedet for opphøyelse fikk han ydmykelse, i stedet for æresbevisninger spott, i stedet for ære skam og i stedet for en trone korset. Likevel har det aldri vært en mer virkelig konge. Andre konger hersker av Guds nåde. Men denne kongen er en virkelig hersker av seg selv og i seg selv, ikke ved fremmed eller overdratt makt.

Jesus fra Nasaret er i sannhet en rett konge, men han kan ikke sammenlignes med jordens konger. Hans rike kan heller ikke sammenlignes med deres. Jeg ber til Gud om at den dagen snart må komme da drømmerne slutter å se opp til en Kristi kirke som kan alliere seg med verdslige makthavere, slik en verdslig ordning gjør, for å bli beskyttet, ledet og reformert av dem.

Kristi rike lyser som en enkelt stjerne med en klarhet som er helt og holdent dens egen. Det står for seg selv som et fjell av lys, hellig og herlig. Andre fjell må misunne det lyset. Men det likner ikke deres, og det kommer heller ikke fra dem. Er ikke dette også gjort synlig i vår Herres ytre skikkelse, da Pilatus førte ham fram for folket og sa: «Se, deres konge»?

Når kongen i sin egen person viser bildet av sitt rike, må vi være forberedt på å se en viss likhet mellom ham og hans undersåtter. Ser vi på menigheten, som er hans rike, kan vi se av dens historie fra den første dagen og helt til nå at også den må bære hånens og foraktens drakt. Martyrenes blod er Kristi menighets purpurkappe. De troendes forfølgelse og lidelse er menighetens tornekrone.

Tenk på de grusomme forfølgelsene fra det hedenske Rom, og på den like umenneskelige fortsettelsen fra det pavelige Rom. Da vil dere se at Kristi rikes kjennetegn er tornekronen: en krone, og det av torner – torner, og likevel en krone. Tornebusken brenner, og likevel brenner den ikke opp (2 Mos 3,2).

Er dere, mine kjære, Kristi sanne etterfølgere, må dere være forberedt på å få deres del av hån og forakt. Dere kan også regne med

å få deres tilmålte del av lidelser og sorger. «Smertenes mann» har lidende etterfølgere. Herrens påskelam blir fremdeles spist med bitre urter. Likesom den eldre broren kan ikke Guds barn slippe unna riset, for vi må likne ham. Vi må utfylle «det som ennå mangler i Kristus-lidelser», på vårt eget kjøtt, «for hans legeme, som er menigheten» (Kol 1,24).

Men når Kristi lidelse er et eksempel for oss, må vi huske at han ikke led for egne synder. For han hadde ingen synd. Han led heller ikke som straff for egne feil, for han hadde ingen. De lidelsene som hører hans rike til, er de som vi må lide for hans navn og hans æres skyld og for andres beste.

Sitter et menneske i fengsel for sine egne forbrytelser, har det ikke noe med Guds rike å gjøre. Lider vi for våre egne synder, er vår lidelse ingen del av Kristi rike. Men når en mister sine eiendeler for Kristi skyld, ofrer livet i møye og arbeid helt til døden og bærer forakt, lidelse og urett som en kristen – da er det etter forbildet i Kristi rike.

Når misjonærene går ut til hedningene med livet i sine hender, eller når en troende på en eller annen måte gir avkall på sin egen bekvemmelighet for å fremme andres beste, da følger han trofast det eksemplet som den store kongen ga ham for Pilatus' domstol.

Jeg vender meg til dere som bekjenner Kristus, men som velger magelighet og bekvemmelighet. Jeg vender meg til dere som hoper opp rikdom, og til dere som ikke vil gjøre noe som vekker medmenneskenes kritikk og baktalelse, og til dere som lever for å behage dere selv: Ville det ikke være ironi av det groveste slaget om jeg pekte på Jesus foran Pilatus og sa til dere: «Se, deres konge»?

Dere lever i urimelig overflod, dere hoper opp rikdom, dere vugger dere i bekvemmelighet, dere lever for å nyte livet selv! Si meg nå: Er den selvfornektende Jesus deres konge? Hva mener dere? Å, dere stakkars skapninger, er dere Jesu undersåtter og likevel så helt ulike deres konge?

Men om det blant oss finnes noen som kan gjøre oppofrelser for hans skyld, da kan de se på denne vår konge uten frykt. Til dere som ikke lar dere skremme av forakt, og som er villige til å ofre alt, ja dere selv, for å kjenne Kristus, og som viser det i gjerning – til dere sier jeg: «Se, deres konge!» For dere hører hans rike til. Dere er konger og prester for Gud, og dere skal herske sammen med ham.

I seieren over dere selv har dere allerede begynt å herske. Når dere legger deres egne begjær og kjødelige tilbøyeligheter under dere for hans store kjærlighets skyld, er dere allerede konger og prester for Gud. Og dere skal herske med Kristus i all evighet.

Den som i noen grad blir styrt av sine kjødelige begjær, er fremdeles en slave. Men den som lever for Gud og for sine medmennesker, har en kongelig sjel. Kjennetegnet på dem som er konger og prester for Gud, er stadig forakt og lidelse, og når Gud legger disse kjennetegnene på dem, bærer de dem med sann ære.

De virkelige adelsmennene, av den aller høyeste rang i Kristi rike, er de som likner vår Herre mest. De er ydmyke og ringe i egne øyne, og i virkeligheten er de alles tjenere. Fyrstene av annen rang i hans rike likner ikke sin konge fullt så mye. Og jo lenger ned på skalaen de synker, desto mindre likner de sin Herre på alle måter.

Det finnes kristne som omgir seg med all slags bekvemmelighet. De pålegger seg ingen selvfornektelse og tåler ingen lidelse for Kristi skyld. De vet ikke hva det er å bære hån og forakt for Mesterens skyld, og de vet ikke hva det er å ofre seg så det svir det minste grann. Om de i det hele tatt er virkelige kristne, regnes de til de minste i himmelriket.

Stolte, rike mennesker som lar gjerrigheten bestemme hva de ofrer for Herrens sak, er virkelige fattiglemmer i hans rike. Men størst er den som er villig til å være den minste av alle og alles tjener. Fyrster derimot er de som er tilfreds med å være en dørmatte for alle for Kristi skyld. Til dem regner vi apostlene og de første martyrene og andre som var overvunnet av hans kjærlighet. De hadde lagt selviskheten under seg og levd for ham som døde og sto opp for dem.

V.

Vår siste bemerkning skal være: «Se, deres konge», som viser hvor fast hans rike står! For, mine elskede, var Kristus konge da han var i Pilatus' hender, da de hadde spyttet ham i ansiktet og hudstrøket ham? Var han konge mens han bar vanærens drakt og tornekronen? Når skal han da slutte å være konge? Var han konge selv i sin dypeste fornedrelse, når kan da hans trone vakle?

Her for Pilatus var han dypt fornedret. Han var ringere enn menneskenes barn, «en orm og ikke et menneske», «spottet av mennesker og foraktet av folk» (Sal 22,7). Men likevel er han en konge!

Tegnene på hans kongelige verdighet viste seg selv den dagen han døde. Han delte ut kroner mens han hang på korset: Han lovte den døende røveren at han skulle komme inn i paradis. I sin død rystet han jorden. Han åpnet gravene, sprengte fjellene og formørket solen, og han rørte menneskene så de slo seg for brystet av redsel. Den ene røsten etter den andre, også fra fiendens leir, vitnet om at han var konge, nettopp da han døde som en forbryter.

Var han konge da? Når skal det da komme en tid da han ikke er konge? Hvor finnes den som kan få hans trone til å vakle? I hans kjøds dager reiste kongene på jorden seg, og fyrstene rådslo sammen og sa: «La oss sprenge deres bånd og kaste deres rep av oss!» Men «han som troner i himmelen, ler. Herren spotter dem» (Sal 2,2–4). Og Jesus på korset ble kalt konge på hebraisk, gresk og latin (Joh 19,20), og han er konge til evig tid.

Var han konge før han døde og ble lagt i graven, hva er han da ikke nå, når han er reist opp fra de døde, nå når han har seiret over menneskeslektens ødelegger og lever for aldri mer å dø? Hva er han nå? Dere engler, si oss hvilken herlighet som nå omgir ham!

Var han konge da han sto for Pilatus' domstol, hva skal han da ikke være når Pilatus står for hans domstol? Hva skal han ikke være når han skal sitte på den store, hvite tronen (Åp 20,11), og alle slekter skal samles for hans domstol? Hvordan skal hans herredømme bli kjent, og hvor fryktinngytende skal hans majestet være på Herrens dag?

Kom, la oss tilbe ham! La oss her i hans hus vise ham vår ydmyke tilbedelse. Og la oss siden gå ut til våre daglige gjøremål i hans navn. La oss ved hans Ånds hjelp ta denne faste beslutningen: Vi vil hylle ham som konge i våre hjerter og i vårt liv. Hvor han enn setter oss, vil vi vise ham vår lydighet som undersåtter og hylle ham. Slik vil vi gjøre til dagen bryter fram og skyggene flykter, når vi får skue «Kongen i hans herlighet» og «se et vidstrakt land» (Jes 33,17).

Ingen kan styrte det riket som er grunnlagt ved kongens død. Ingen kan ødelegge det riket som har sin dype grunnvoll i kongens egne tårer og blod. Napoleon sa at han hadde grunnlagt et rike ved makt, og derfor var det blitt styrtet. Men han la til: «Jesus Kristus har grunnlagt et rike ved kjærlighet, og det skal bestå til evig tid.» Slik må det være. For hva som enn skjer eller ikke skjer, står det skrevet: «Han skal herske som konge» (1 Kor 15,25).

Vil vi utvide Gjenløserens rike, må vi være rede til å fornekte oss selv for Kristi skyld. Vi må være forberedt på møye, lidelser og selvoppofrelse. Med disse tegnene skal vi seire. Korset må bæres av oss, slik det ble båret av Jesus, om vi vil herske med ham. Vi må både vitne om korset og bære korset. Vi må ta del i skammen om vi vil få del i herligheten. Ingen torner, ingen krone.

Ropet skal igjen lyde: «Se, deres konge!» Da skal både jøder og hedninger se ham på tronen, omgitt av sin Fars englehær, med hele jorden lagt under hans føtter. Salig er da den som i den opphøyde Frelseren ser sin konge! Herren gi oss nåde til å være den korsfestedes lydige undersåtter i dag og alltid, så vi også må bli æret med del i hans herlighet!

Pilatus og vi alle er skyld i vår Frelsers død – del 1

> «Pilatus så at ingen ting nyttet, men at oppstyret bare ble verre. Han tok da vann og toet sine hender mens folket så på, og sa: Jeg er uskyldig i denne rettferdige mannens blod. Dette får dere svare for. Og hele flokken svarte og sa: Hans blod komme over oss og over våre barn!» (Matt 27,24–25).

Korsfestelsen av Kristus var den største synden vår slekt har begått. Ved hans død finner vi alle menneskeslektens synder samlet i en avskyelig sammensvergelse. Her møter vi misunnelse, hovmod, hat, grådighet, falskhet og spott, rustet til å storme fram i grusomhet, hevnlyst og mord.

Rundt «kvinnens ætt» (1 Mos 3,15) samlet djevelen alle synder. De omringet vår Herre på alle kanter, ja, de svermet inn på ham som bier. Alt det onde i menneskenes hjerter flokket seg om korset. Som alle elver renner mot havet og alle skyer tømmer seg over jorden, slik samlet alle menneskelige forbrytelser seg for å drepe Guds Sønn.

Det er som om helvete stilte opp i full parade. Synden i alle sine former strømmet sammen på møtestedet, mens den ene hæren etter den andre hastet til slagmarken. Som rovdyrene skynder seg til åtselet, kom syndens hærer for å gjøre Herren til sitt bytte. Med alle sine samlede tropper utførte synden den grusomste forbrytelsen solen noen gang har sett: Ved lovløse menns hender ble jordens Frelser korsfestet og slått i hjel (Apg 2,23).

Vi har nettopp sunget to salmer der vi bekjente vår del i vår Herres død. Vi sang:

Hvor Jesu kval var gruelig –
merk, hvor han det utstod!
Med svøpen ble han slagen slik
at kroppen fløt i blod.
På svøpens slag jeg klager ei
og ei på romerne,
på dem jeg harmes ikke, nei,
ei selv på jødene.
På deg, min synd, jeg vredes bør
med angers klagelyd,
du synd, for deg min Jesus dør,
du var soldatens spyd.

Deretter stilte vi i sorg et spørsmål, og i sangen ga vi et svar som taler om bot og bedring:

Min Jesus, å, hvem spyttet på
ditt rene ansikt så?
Hvem var det som deg piskede
til blodet fløt? Akk ve,
ja, akk og ve, det var jo jeg!
For deg jeg faller ned
og ber: Å, tilgi du meg
for din barmhjertighet!

Kanskje noen av dere knapt forstod hva dere sang. Men andre har i oppriktighet og sannhet bekjent sin skyld i vår Herre Jesu Kristi død og grått over den i anger. Vi vet at han led for våre overtredelser og døde for våre synder. Mange ser ikke dette klart, og jeg vil ikke at de skal få oss til å tro at de gjør det. De kan ikke se hva de skulle ha med Kristi død å gjøre. Derfor blir de ikke rørt til omvendelse når de hører om hans lidelse.

De gjør nøyaktig som Pilatus i teksten vår, da han tok vann og toet sine hender mens folket så på, og sa: «Jeg er uskyldig i denne rettferdige mannens blod.» Målet med denne betraktningen blir derfor å vekke sovende samvittigheter. Jeg vil ikke gå inn på metafysiske eller filosofiske spørsmål om hvorvidt den ene eller andre virkelig hadde del i selve den handlingen som førte vår Herre Jesus i døden.

Jeg vil i stedet vise dere at menneskene i praksis begår lignende forbrytelser på mange forskjellige måter. Dermed viser de at de er styrt av samme sinnelag som dem som drepte Kristus den gang. Selv om de nekter å erkjenne at de har del i korsfestelsen, gjentar de den likevel – om ikke i formen, så i ånden.

Jesus står ikke foran oss i kjøtt og blod. Men hans hellige sak, hans sannhet og hans Ånd er fremdeles blant oss. Kristi rike blir spottet blant oss, og mange handler i dag mot det på nøyaktig samme måte som jødene og romerne handlet mot Guds Sønn, som var blitt menneske.

Ikke alle er like hardnakket i sin motstand mot ham. En slik forskjell fantes også i hans kjøds dager. Derfor taler vår Herre om noen som hadde «større synd» (Joh 19,11). Få har heller så stor skyld i dette som forræderen Judas, fortapelsens barn. Men å forkaste Jesus er en stor synd, uansett i hvilken form det skjer.

Og det er en stor velsignelse fra evangeliet når denne synden blir angret slik profeten skildrer det: «De skal skue opp til meg som de har gjennomstunget. Og de skal sørge over ham som en sørger over sin enbårne sønn, og klage sårt over ham slik som en klager over sin førstefødte» (Sak 12,10).

Jeg tar nå opp igjen beretningen om hvordan vår Herre ble ført fram for Pilatus, fra han ble sendt tilbake fra Herodes til han ble overgitt til jødene for å korsfestes. Gjennom denne beretningen vil jeg prøve å vise noen av de forskjellige måtene menneskene i virkeligheten dreper Jesus på. Slik får de del i den samme gamle overtredelsen som ble begått mot ham utenfor Jerusalem.

I.

For det første er det noen som må regnes blant dem som har den «større synd» på seg: De erklærer bestemt og åpent at de er vår Herre Jesu motstandere. Disse menneskene ble den gang representert av jødenes yppersteprester og eldste. De tørstet etter Frelserens blod fordi de ikke kunne fordra læren hans. Bare at han ble utryddet fra jorden, kunne tilfredsstille dem. For han var en stadig anklage mot deres onde gjerninger.

De hatet ham fordi han refset deres ugudelige liv. Disse var Kristi virkelige mordere. De var stolte av sin skam og kalte straffen for forbrytelsen ned over seg selv da de sa: «Hans blod komme over oss

og over våre barn!» Vi har fremdeles slike rundt oss, mennesker som ikke tåler vår Herre Jesu lære. Selve navnet hans ser ut til å vekke fiendskapet deres. Bare de hører lyden av det, raser de.

Å, hvilke avskyelige ord er ikke blitt sagt om Herren Jesus Kristus! Motstanderne har vært fra seg av raseri i sine krenkende beskyldninger mot ham. Om noe annet menneske var blitt vanæret som han, ville ikke samfunnet ha tålt en så ærekrenkende baktalelse. Anklager mot Jehova og hans Sønn ser ut til å være utsøkte lekkerbiskener for vår tids spottere.

Jeg skjelver i mitt kjød når jeg tenker på de harde ordene de ugudelige fremdeles sier mot ham som i sin fornedrelse tålte en slik motsigelse fra sin tids motstandere (Hebr 12,3). Så tåpelige som disse hånordene har vært, burde vi ha møtt dem med taus forakt. Men vi skjelver for den straffen disse spotterne drar over seg. For det de sier, vitner om at «ormegift er under deres lepper. Deres munn er full av forbannelse og bitterhet» (Rom 3,13–14).

De behandler ikke sine krigshelter og sine gamle filosofer på en slik måte. Nei, ikke engang dem som har gjort seg beryktet som menneskehetens svøpe. Mot alle disse viser de i det minste en viss rettferdighet i sin dom. Ofte gir de dem til og med en ære som er svært tvilsom. Men så snart det gjelder vår Herres person og liv, får ærlighet og oppriktighet avskjed. Alt som ligner et forsøk på å forstå ham, blir forkastet. Både han selv, hans sak og hans folk blir behandlet med hån, forvrengning og falskhet.

De dynger stygge navn på vår Herre og legger den verst tenkelige mening i ordene hans. De forvrenger gjerningene hans på det grusomste og tillegger ham motiver han aldri har hatt. Slike menn finnes blant oss og krever å bli hørt. Slike Jesus-spottere, som lever i grov vantro, har det vært til alle tider. Men nå er denne slekten blitt mer tallrik enn vanlig.

En tid fantes det filosofer blant dem, tenkende og begavede menn. Men nå er vantroens mest bråkete forsvarere skåret etter Thomas Paines mønster. De er folk som ser ut til å ha sin fornøyelse i å såre de gudfryktiges følelser og trampe alt hellig under føttene. De går i fotsporene til dem som på Kristi tid ropte av full hals: «Korsfest ham, korsfest ham!»

De tåler ikke at noen minnes Jesus, langt mindre at noen ærer ham. De vil gjerne være «frisinnede» og krever full religionsfrihet. Men ved enhver anledning viser de sin uforsonlige forakt for troen på Kristus. Slik røper de at forfølgelsesånden brenner i dem. Når de forsikrer at de ikke ville ha vært med på å korsfeste Kristus, er det bare tomt prat. For med sine gudløse ord prøver de av all makt å korsfeste ham på nytt.

Noen av dem retter sine fremste angrep mot vår Herre Jesu Kristi kongelige myndighet. De reiser seg mot ham fordi han krever et herredømme over alt. De ville ikke komme med så vrange innvendinger mot kristendommen om den bare gjorde krav på å være én blant mange trosbekjennelser. Men fordi den gjør krav på å være den høyeste og den eneste, vil de ikke ha noe med den å gjøre.

Det romerske senatet var villig til å sette opp en byste av Jesus i Pantheon blant sine andre guder. Men da det fikk høre at Kristus krevde å bli tilbedt alene, kunne han ikke få plass blant de romerske gudene. Når evangeliet gjør krav på å være sannheten og dømmer alle andre religionssystemer som falske, vekker det straks motstand hos dem som kaller seg «frisinnede». Akk, i den senere tid ser de ut til å ha blitt svært forelsket i buddhismen.

Hvilken som helst avgud passer for dem, bare de kan slippe fri fra den levende Gud. En Kristus som vil være alt eller ingenting, faller ikke i deres smak. Når han sier at avgudsdyrkelse ikke engang skal nevnes, og at han skal knuse sine fiender med jernstav og slå dem i stykker som en pottemakers leirkar (Sal 2,9), da forakter de ham. For de kan ikke la være å vise sitt fiendskap mot Jesus Kristus når han blir framstilt i sitt rette lys som Herre over alle ting.

Blant oss finnes også noen av en mildere sort. Likevel hører de sammen med de første, for motstanden deres er rettet mot Kristi guddom. I virkeligheten roper de: «Vi har en lov, og etter den loven er han skyldig til å dø, fordi han har gjort seg selv til Guds Sønn» (Joh 19,7). De harmes over det de kristne sier om sin Gud og Frelser.

Kristus, den beste blant menneskene, Kristus, den største blant profetene, Kristus i nært slektskap med guddommen, ja, kanskje et sendebud med fullmakt fra Gud – så langt vil de gå, men ikke lenger. At «alle skal ære Sønnen slik som de ærer Faderen» (Joh 5,23), vil de ikke høre noe om. Hvis vi forkynner Kristus som «sann Gud av sann

Gud», eller sier med Johannes om Guds Sønn Jesus Kristus: «Han er den sanne Gud» (1 Joh 5,20), får vi straks høre ropet: «Bort, bort med ham!» (Joh 19,15).

Når vi roper ut Jesus som konge, innsatt på Sion, Guds hellige berg (Sal 2,6), og sier om ham: «Din trone, Gud, står fast for evig og alltid» (Sal 45,7), da nekter de å bøye seg for hans guddommelige majestet. De gjør alt de kan for å utrydde troen på Kristi guddom og gjøre ham til et rent og bart menneske. Hvordan kan slike mennesker bebreide jødene og romerne? Jødene og romerne kunne bare drepe hans menneskelige natur, mens disse vil tilintetgjøre hans guddom. Har ikke disse større synd?

Alle som fornekter vår Herres guddom, anklager jeg for å være hans mordere så langt de makter. For de sikter mot hans høye himmelske vesen når de angriper hans guddommelige makt og evige guddom. Å, du Hellige Ånd, vær nær oss og overbevis dem om deres villfarelse! Lær dem å tilbe Jesus, han som er Gud over alle ting, velsignet i evighet (Rom 9,5). Amen!

I Guds og sannhetens navn vil jeg prøve å presse anklagen inn i samvittigheten deres, dere som fornekter Kristi evige guddom. Hadde dere levd i hans kjøds dager, ville dere sikkert ha trådt ham etter livet. For slik dere ser det, er han enten død med hensyn til sin høyere natur, eller dere gjør alt dere kan for å utslette ham fra deres egen og andres samvittighet.

Sier dere at dere ikke ville ha vært med på å drepe Kristus bokstavelig ved å korsfeste ham? Jeg svarer: Dere holder på å drepe ham på en langt sørgeligere måte, ved å tilintetgjøre hans innflytelse på menneskenes hjerter. Å fornekte hans guddom er å fornekte hans gjenløsningsverk. For er han ikke Gud, men bare et uvanlig edelt menneske, kan han ikke gjenløse sine brødre: «En mann kan ikke utløse en bror, han kan ikke gi Gud løsepenger for ham – for utløsning av deres sjel er for dyr, og han må avstå fra det til evig tid» (Sal 49,8–9).

Disse menneskene bringer læren om Kristi gjenløsning i vanry. De river tilliten til Kristi soning ut av menneskenes hjerter og forleder dem til å forkaste den fulle frelsen som hviler på soningen. Slik gjør de alt de makter for å røve fra Kristus lønnen for hans sjels møye (Jes 53,11), den møyen han led da han tålte korset uten å akte vanæren (Hebr 12,2). Er dette ingenting? Hva tror dere lønnen deres skal bli?

Drep meg, om dere vil. For jeg skal leve videre ved de ordene jeg har talt. Men jeg ville regne det for et langt grusommere mord om dere maktet å viske ut av menneskenes hjerter det jeg har lært dem, og tilintetgjøre det gode jeg har prøvd å utrette. Og er det slik med et menneske, hvor mye mer da med Jesus! Å drepe ham på et kors er lite i forhold til å erklære: «Vi vil ikke tro på ham som Gud og Gjenløser, og av all makt vil vi hindre andre i å tro på hans guddom og hans sonoffer.»

For en elendig oppgave å leve for! For en skrekkelig berømmelse å strebe etter – å bli kjent for å ha prøvd å bryte ned grunnvollene (Sal 11,3) for Kristi evangelium! Forferdelig skal dommen over denne synden bli. Å, dere som står imot Kristi guddom og Kristi soning! Skylden deres burde ha vært mindre enn den jødene samlet over sitt hode den dagen Kristus døde – men den er tvert imot større.

Dere dreper riktignok ikke Kristus på samme måte som de. Men ånden i det dere gjør, er den samme. Jeg ser et mystisk kors som deres grusomme ord nagler min Herre fast til. Med åndens øye ser jeg et Golgata der vår Herre Jesus blir korsfestet og spottet på nytt. Jeg ser ham foraktet og hånet av dem som fornekter hans guddom og nekter å tro på hans offer.

Men nok om dette. Må samvittigheten få tale, og må også Guds Ånd få virke med sin overbevisende kraft, så ingen av Jesu åpne eller skjulte motstandere lenger fortsetter å stå ham imot og samtidig våger å to sine hender i uskyld, slik Pilatus gjorde. Å, om dere ville vende om til ham og «i sannhet» bli hans disipler (Joh 8,31)! Han er så uforlignelig elskelig at ethvert hjerte burde bli beveget til å overgi seg til ham.

Læren hans er så herlig, så vis og så full av lys og trøst at det må undre oss at ikke alle som hører den, straks tar imot den med glede. Korset hans er enestående i sitt slag: en blødende mann full av smerte, som bærer overtredelser som ikke var hans egne, for at hans fiender skal leve. Dette er så forbløffende at tanken aldri kunne ha oppstått i falne menneskers selviske sinn. Det bærer sitt eget vitnesbyrd i pannen.

Ve dem som strider mot dette! Det vil gå dem hardt på den store regnskapsdagen. «Den som faller på denne steinen, skal knuses. Men den som steinen faller på, skal den smuldre til støv» (Matt 21,44). Se hvordan det gikk med det jødiske folket! Titus korsfestet så mange

jøder at det til slutt ikke fantes nok trær å henge dem på. Også Jerusalems ødeleggelse var en følge av at Kristus ble korsfestet.

Ta dere i vare, dere som strider mot ham! For den allmektige Far tar opp kampen, og på hans bud skal alle krefter i skaperverket og forsynet stille seg i rekkene blant dem som kjemper for sannhet og rettferdighet. Nasareeren har seiret og skal seire helt til enden, når alle hans fiender skal legges under hans føtter. Dere som nå hater ham, å, bli vise mens det er tid! Slutt med den håpløse kampen, der det mest er deres egne sjeler dere strider mot.

II.

Jeg håper at denne første delen av prekenen min ikke passer på mange her. Vi skal nå gå over til neste punkt. Pilatus' samvittighet uroet ham, og derfor var han svært opptatt av å redde Jesus fra døden. Men han så ingen utvei, for jødene truet med å anklage ham for mangel på troskap mot keiseren. Og denne keiseren var den mørke tyrannen Tiberius, som var ubøyelig i sin grusomhet.

Da Pilatus hadde fått fangen sin tilbake fra Herodes, så han at han ikke kunne slippe unna på den måten. Derfor grep han et annet håp. Han minnet folkemengden om den vanlige skikken at en fange ble gitt fri ved påsketiden, og at det etter skikken var folket som skulle velge hvem. Han håpet at de ville velge Jesus fra Nasaret. Akk, for et forfengelig håp!

Nå var det slik at en annen Jesus satt i fengsel på samme tid, nemlig Jesus Barabbas. Han var en røver som hadde vært med i et opprør og i et mord. Disse to stilte Pilatus nå fram for jødene, slik vi har sett tidligere. Hvis det gikk til slik en forfatter av Jesu liv forteller, og Pilatus stilte begge to foran folkemengden, må det ha vært et forunderlig syn.

Se der den mørke, truende snikmorderen med de rullende øynene og det grusomme hatet preget inn i ansiktstrekkene! Han ble tatt med blod på hendene, en røver som levde av plyndring. Der står han som en ulv, og ved siden av ham står det milde «Guds Lam». Se i hans ansikt et bilde av alt som er godt, høysinnet, vennlig og heltemodig!

Hatet i menneskeskikkelse og kjærligheten i menneskeskikkelse står der foran folket, og Pilatus overlater til dem å velge. Uten å nøle roper de: «Ikke ham, men Barabbas! Men Barabbas var en røver» (Joh 18,40). Røveren gikk fri, men den uskyldige Jesus ble overgitt til døden.

Dette får meg til igjen å rette noen advarselsord til en annen gruppe mennesker, og det gjelder hva de velger. Mange av oss har ved Guds nåde valgt Jesus til vår Frelser, Konge og Herre. Han er grunnen for vårt evige håp og kilden til vår glede nå. Vi har valgt Kristus til vår leder gjennom livet, og vi skammer oss ikke over valget. Det er gjort frivillig og høytidelig, og vi fornyer det dag for dag.

I himlen høres løftets ord
som er uttalt på vår jord;
å, må vi til vår siste stund
fornye frelsens forbund.

Jeg frykter at det finnes noen blant oss som ikke har valgt Kristus. Men hvem har de da valgt? La meg peke på et par av de vanligste tingene mennesker velger, ting som fortjener å stå i rekke med den gamle Barabbas. Altfor mange velger kjødets lyster. Jeg skal ikke prøve å male denne avskyelige vederstyggeligheten. Jeg mangler farger for denne dyriske lidenskapen, som får kyskhetens kinner til å rødme bare den blir nevnt.

Likevel er det altfor mange som setter Kristus til side for vellystens nytelser. For «den fremmede kvinnes» skyld (Ordsp 5,3) har mang en mann kastet bort sin sjel og valgt skam i stedet for herlighet og ære. Jeg kan nesten halvveis unnskylde jødene når jeg ser hvordan en mann lyder sine kjødelige lyster i stedet for å lyde Kristus.

Og likevel taler jeg kanskje akkurat nå til noen som i det skjulte besmitter seg ved å tilfredsstille disse lave, dyriske lidenskapene, og som dermed blir hindret i å bli sanne kristne. De vet at de ikke kan være Kristi etterfølgere så lenge de lar lystene føre seg inn i ukyskhetens kammer. For denne skammelige og ødeleggende lystens skyld lar de Kristus fare.

Nokså ofte møter jeg mennesker som har valgt en annen Barabbas i stedet for Kristus. Hva om jeg lånte et navn fra hedendommen og kalte ham Bacchus? Drukkenskapen er den demonen som hersker over millioner. Den er en last som fornedrer mennesket på en sørgelig måte og sletter ut det Guds nåde alt har begynt å virke i sjelen.

Vi gjør dyrene urett når vi sier at en beruset mann har sunket ned på dyrets nivå. For dyrene synker aldri så dypt. Akk, jeg har kjent menn – ja, også kvinner – som jevnlig har hørt evangeliet forkynt,

men som likevel har vært ofre for drukkenskapens last. For denne syndens skyld har de solgt sin sjel og forlatt sin Frelser.

Drankere skal ikke arve Guds rike (1 Kor 6,10). Likevel finnes det bekjennende kristne som fortjener navnet «dranker». De velger drukkenskapens djevel i stedet for den hellige Jesus. Du fordømmer jødene som valgte Barabbas, men hvor vil du finne en forsvarer for deg selv når du velger drukkenskapen? Var det synd for dem å velge en morder, hva må det da ikke være for deg, som velger denne forbannede lasten som myrder mennesker i tusentall?

Akk, denne vår nasjonale synd, som gjør nasjonen til et ordspråk blant jordens folk! Hva skal jeg si om den? Kan den virkelig settes ved siden av min Herre? Akk, for en skam og vanære at så mange foretrekker denne lasten framfor ham «som elsket oss og ga seg selv for oss» (Ef 5,2)!

«Vel», sier en av dere, «jeg har ikke gjort meg skyldig i denne synden.» Nei, min venn, men hva er det da du velger i stedet for Kristus? Når du ikke setter ham på tronen i ditt hjerte, setter du noe annet der. Kanskje du ikke føler noe behov for å bli en kristen fordi du blir styrt av et sterkere ønske: å spare deg selv for alt bry og være lykkelig ved å leve for deg selv?

Du har ikke valgt noen bestemt åpenbar last. Du foretrekker å synde «med måte», å ta vare på deg selv og slippe alle bekymringer, tanker og sorger om døden, himmelen og helvete. Du tror du blir lykkeligere ved å leve et sorgløst liv enn om du overga deg til Jesus. Du tar feil. Men én ting er klart: Ditt eget jeg er din gud, og det er en like simpel guddom som noen annen.

Avgudsdyrkeren som tilber en gud av gull eller sølv, ja, av stein og tre, er ikke så fornedret som den som tilber seg selv. Å dyrke seg selv er å stå svært lavt. Kan noe være lavere enn å være min egen gud eller å ha buken til gud (Fil 3,19)? Hvis jeg bare lever for min egen bekvemmelighet uten å bry meg om det himmelske, og ikke spør etter Gud eller Kristus, hva slags valg gjør jeg da?

Tenk over det og skam deg! Å, jeg sier det igjen: Når mange velger hva som skal være målet for livet deres, begår de nettopp den samme synden som de som valgte Barabbas og forkastet Kristus. Må Guds Ånd bringe denne sørgelige sannheten inn i ditt hjerte!

Pilatus og vi alle er skyld i vår Frelsers død – del 2

III.

Da Pilatus så at han ikke kunne sette fangen sin fri på denne måten, overga han ham til soldatene. De begynte straks å gjøre narr av ham og behandle ham med forakt.

Ordene er grusomme og forferdelige, nok til å presse tårer fra øynene på alle som leser dem: «Da tok landshøvdingens soldater Jesus med seg inn i borgen, og samlet hele vaktstyrken om ham. De kledde av ham og la en skarlagenrød kappe om ham. Og de flettet en krone av torner og satte på hodet hans, og ga ham en rørstav i høyre hånd. De falt på kne for ham og hånte ham og sa: Vær hilset, du jødenes konge!» (Matt 27,27–29).

«Jeg er uskyldig», sier en av mine tilhørere. Hva? Er du helt sikker på at du er fri for den synden å forakte Jesus og påføre ham lidelser? Hør etter et øyeblikk! Når du har vært så opptatt av dine verdslige gjøremål at du ikke har hatt tid til å tenke på Jesus, og så opptatt av å samle jordisk rikdom at du har glemt den sanne rikdommen – forstår du da ikke at du dermed har flettet en tornekrone og satt den på hodet hans?

At du i din dårskap forakter din egen sjel, sårer ham dypt. Han har medlidenhet med deg og kan ikke holde ut å se at denne verdens torner skal bli det du sår og høster. Hadde han ikke hatt et så kjærlig hjerte og en så øm ånd som han har, ville det ikke ha rørt ham så dypt. Men når du er kjærlighetsløs mot deg selv, er du kjærlighetsløs mot ham.

Du har vært full av omsorg for denne verden, men du har ikke brydd deg om ham eller om din egen sjel. Dermed har du satt en tornekrone på hodet hans. Er da dette ingenting?

La meg spørre deg som på sabbaten går dit Gud blir dyrket og later som om du tilber ham, enda du ikke elsker ham: Vet du hva du har gjort? Du har spottet ham ved å late som om du dyrket ham, og slik har du hengt en purpurkappe på ham. For purpurkappen betydde at de gjorde ham til en skinnkonge, en som bare av navn og ikke i virkeligheten var konge. Din søndagskristendom, som blir glemt i løpet av uken, har vært en kongestav av rør, et tegn på avmakt og et bilde på falskhet.

Du har også spottet og krenket ham med dine lovsanger og bønner. For din gudsfrykt er bare et skinn uten sannhet i seg. Slik gir du ham en tilbedelse som ikke er noen tilbedelse, en syndsbekjennelse som ikke er noen syndsbekjennelse, og en bønn som ikke er noen bønn. Er det ikke slik?

Og har du ikke i løpet av uken foretrukket noen annen eller noe annet framfor Jesus? En annen bok framfor Bibelen? Et annet gjøremål framfor bønnen? En annen nytelse framfor samfunnet med din Frelser? Forretningslivet eller politikken har satt liv i deg, men ikke Herrens herlighet eller hans rikes framgang. Er ikke dette å forakte Jesus? Er det ikke å spotte ham?

Og finnes det ingen blant oss som er blitt trett av Herren? Trett av sabbaten? Trett av prekener om Jesus? Trett av soningsblodet? Trett av å tilbe Gjenløseren? Hva er dette annet enn å forakte ham?

Altfor mange har også spøkt med det hellige. Selv om de ikke akkurat har spottet Jesus personlig, har de likevel hånet hans folk, spøkt med det og gjort narr av evangeliet. Noen ser på Guds ord bare som et fugleskremsel og på fromheten som en dårskap. Samvittighetsfullhet blir ledd av som gammeldags tøys, og ærefrykt for Kristus regnes nesten som galskap.

Vi vet at det også er slik med noen av dem som hører evangeliet og i det ytre støtter det. Innerst inne forakter de livet og kraften i evangeliet. De kjenner og akter navnet, men sann, indre gudsfrykt setter de ikke pris på. Ved visse anledninger tordner samvittigheten kraftig i dem, og da kan de nok ønske seg det de ellers ringeakter. De forakter Jesu blod, og likevel ønsker de å få del i dets tilgivende kraft.

Jeg frykter at det ikke er mange blant oss som tør to sine hender i uskyld på disse punktene, når vi minnes den tiden vi var uomvendte. Det var en tid da de av oss som nå elsker Kristus, hadde så lave tanker om ham at vi satte hva som helst høyere enn ham. Beretningen om hans lidelse var en kjedelig og forslitt historie. En oppfordring til å overgi oss helt til ham regnet vi for en overdrivelse eller en svermerisk drøm. Velsignede Frelser, du har nå tilgitt oss. Tilgi også andre som gjør det samme!

IV.

La meg nå peke på en annen synd som mange gjør seg skyldige i, nemlig hjerteløsheten overfor vår Frelsers lidelse. Pilatus trodde at det fantes en annen måte å få fangen fri på, og han prøvde den. Han lot ham piske, eller hudstryke, som det heter i de gamle oversettelsene.

Jeg skal ikke prøve å beskrive for dere hvor forferdelig den romerske piskingen var. Ingenting kan sammenlignes med den, unntatt den russiske knutpisken. Det var en fryktelig tortur. Mange døde under piskingen, og nesten alle som ble rammet, besvimte etter noen få slag. Piskingen gjorde menneskeskikkelsen til en masse av knust, blødende og skjelvende kjøtt.

Da vår Herre var blitt knust på denne måten og var ett eneste sår, førte Pilatus ham fram for folket og sa: «Se det mennesket!» (Joh 19,5). Han appellerte til den lille medfølelsen han håpet fremdeles fantes hos yppersteprestene og de eldste. «Se det mennesket!» sa han. Det var som om han ville si: «Er ikke dette nok? Han er knust, slått og blødende over alt. Er ikke dette nok?» Men de hadde ikke den minste følelse for ham. De bare ropte: «Korsfest, korsfest!»

Hvis dette rystende synet, som her blir stilt fram for deg, ikke rører deg, er det et svært sørgelig bevis på at hjertet ditt er hardt. Har ikke mange av dere lest vår Herres lidelseshistorie uten å bli rørt? Forlatt, foraktet, spottet, tornekronet og pisket står vår Herre her som «en smertenes mann» (Jes 53,3), «elendighetens konge». Å, sorger uten like! Lidelser uten sidestykke!

Har du ingen følelser for ham som villig led alt dette av kjærlighet til deg? Ingen tårer over at du med dine synder har påført din beste venn en så hjerteskjærende behandling? Har du ingen takk og ingen kjærlighet å gi tilbake til ham? Han ble spottet av de romerske soldatene og hånet av det jødiske folket. Men han var glad for at han

dermed skaffet deg frelse, og derfor aktet han ikke vanæren og vek ikke unna lidelsen.

Nei? Å, er det mulig at du kan svare nei? Har du hørt denne beretningen så ofte at den virker mindre på deg enn en tom roman? Å, skam og vanære! Og det verste av alt er at det ikke rører menneskene når de tenker over at Jesus led alle disse uhørte lidelsene frivillig, av kjærlighet til oss.

Det var verken av nødvendighet eller av egoistiske motiver at vår Gjenløser steg ned i disse dype kvalene. Det var den medlidende kjærligheten alene som førte ham ned i den bunnløse gjørmen. Og disse kvalene led han for sine fiender. Han ba disiplene begynne å forkynne korset i Jerusalem (Luk 24,47). Med glede så han på forhånd at mange av prestene skulle bli lydige mot troen (Apg 6,7).

Disiplene skulle begynne i Jerusalem, for Gjenløseren ville at alle disse skulle få vite at han hadde medlidenhet med dem: mannen som ga ham det første knyttneveslaget, og mannen som spyttet ham i ansiktet. Også han som stakk spydet gjennom hjertet hans, var en av dem han smakte døden for. Det er et opphøyd syn å se et menneske dø for sin venn. Men et menneske som dør for dem som fører ham i døden, er det mest underfulle synet englene noen gang har sett.

Det som rører den troendes hjerte aller mest, er at vår Herre led alt dette for oss. Han døde, «en rettferdig for urettferdige» (1 Pet 3,18). I hans død er vårt håp; ellers måtte vi gå evig fortapt. Har vi ingen del og lodd i hans offerdød, står ingenting annet igjen for oss enn «en forferdelig gru for dom, og en nidkjærhetens brann» (Hebr 10,27). Hvilke følelser og hvilke beslutninger vekker nå synet av den døende Jesus?

Å, følelse, er du blitt nødt til å trekke deg tilbake til dyrene, og har menneskene mistet forstanden? Burde ikke våre hjerter la strømmer velle fram – strømmer av omvendelsens og sorgens tårer – når korsets stamme slår dem slik klippen i ørkenen ble slått? Men her er et sørgelig bevis på hvor hardt hjertet ditt er, og på at du har samme skyld som Pilatus. For du kan røres til medlidenhet over alt annet, men ikke over din lidende Gjenløser. Du kan jamre over en fanghund, men se Jesus korsfestet for deg uten å bli rørt.

Og selv om du nå lot deg bevege og bestemte deg for å reise deg og kjempe mot synden som brakte vår Herre opp på korset, finnes det fremdeles skarer av mennesker som ikke lar seg bevege av forkynnel-

sen om korset. Å, du Hellige Ånd, rør ved samvittigheten deres! Lær dem å se at det er en avskyelig synd å være følelsesløs og utakknemlig når man betrakter den blødende Frelserens offerdød! Må mine milde bebreidelser få dere til å tenke videre over dette!

V.

En annen forbrytelse som mange gjør seg skyldige i, slik Pilatus gjorde, er feighet. Ikke mindre enn tre ganger sa Pilatus om vår Herre at han var uskyldig. Han sa for tredje gang til dem: «Hva ondt har da denne mannen gjort? Jeg har ikke funnet noen dødsskyld hos ham» (Luk 23,22). «Nå har jeg forhørt ham i deres nærvær. Men jeg har ikke funnet denne mannen skyldig i noe av det dere anklager ham for» (Luk 23,14). Likevel satte han ham ikke fri.

Han sa selv til Herren: «Vet du ikke at jeg har makt til å gi deg fri og makt til å korsfeste deg?» (Joh 19,10). Likevel våget han ikke å bruke sin makt til å gi Jesus fri. Han var for feig til å sette den helt uskyldige fangen fri. Han visste hva han burde gjøre, men han handlet ikke etter det han visste.

Er det ingen her foran meg som vet langt bedre hva som er rett, enn det de gjør? Dette skal sikkert bli en av helvetes ormer som aldri dør (Mark 9,48): den opplyste samvittigheten som ble foraktet og trosset. Over døren til de fortaptes fengsel skal denne innskriften stå: «Du kjente din plikt, men du gjorde den ikke.»

Kunnskapen gjør menneskene ansvarlige for det de gjør, og den øker ansvaret. I samme grad som kunnskapen øker, vokser også skylden og fordømmelsen. Ja, Pilatus visste ikke bare hva som var rett, men han ønsket også på sin måte å gjøre det rette. Man kan ikke annet enn ha medlidenhet med denne feige, vaklende skapningen.

Se hvordan han strever for å sette Jesus fri på en indirekte måte, som ikke koster ham noe. Han ønsker og bestemmer seg, og så synker han tilbake igjen. Lik et skip som blir drevet av motsatte vinder, er han det ene øyeblikket nær havnen og det neste langt til havs.

Å, hvilken mengde døde ønsker kunne ikke samles her i Tabernaklet, slik man sanker umoden frukt som vinden har ristet ned av trærne! Folk bestemmer seg for å omvende seg, for å tro, for å bli standhaftige, for å bli hellige og for å handle rett mot Gud og mennesker. Men beslutningene deres fører ikke til noe avgjørende, og så går de fortapt på selve barmhjertighetens dørterskel. Godheten deres går

opp i tomme beslutninger, som bare gjør ansvaret deres tydelig og stadfester fordømmelsen deres.

Likevel skynder jeg meg å legge til at Pilatus ikke ble stående ved bare å ønske. Han talte også Jesu sak. Men etter at han hadde talt til hans forsvar, gikk han ikke til handling, slik han burde ha gjort. Det er mulig for et menneske å si med tungen: «Jeg finner ingen skyld hos ham» (Joh 18,38), og likevel i handling dømme Jesus og overgi ham til døden.

Ord er en fattig ære å vise vår Frelser. Det var ikke med ord han gjenløste menneskeslekten, og det skal ikke være med leppenes dyrkelse alene han blir lønnet. Pilatus talte frimodig nok. Men da han merket at oppstyret bare ble verre, og at mengden ropte: «Bort med ham!», trakk han seg feigt tilbake og ga etter for den larmende folkemengden.

Pilatus kunne likevel være bestemt ved visse anledninger. Da Jesus var naglet til korset, krevde yppersteprestene at han skulle endre innskriften over hodet hans. Men han nektet bestemt å gjøre det de ba om, og sa: «Det jeg skrev, det skrev jeg» (Joh 19,22). Hvorfor kunne han ikke ha vist noe av denne fastheten mens Jesus ennå levde? Han var ikke alltid en så svak og vaklende skapning som ikke våget å ta et avgjørende skritt. Når han viste en slik fasthet ved denne anledningen, hvorfor kunne han da ikke ha gjort det samme før og dermed sluppet å begå denne store synden?

Er det ingen Pilatus her – ingen som for lenge siden skulle ha vært en kristen, om han bare hadde hatt mot nok? En tåpelig kamerat ville ha ledd av ham om han ble gudfryktig, og det kunne han ikke tåle. Stakkars feige skapning! Her om dagen hørte jeg om en gutt som delte rom med to andre og ikke våget å be til Gud der. Den feige stakkaren gikk til sengs, beseiret av frykten for de to andre. Det ser ut som om noen mennesker heller vil bli fordømt enn ledd ut.

En annen hadde en uomvendt kamerat. Han visste at han måtte bryte bekjentskapet med ham om han skulle bli en etterfølger av Jesus. Det ønsket han også, men han manglet mot. Å, dere som viker tilbake fra Kristi tjeneste bare fordi dere frykter mennesker, vet dere ikke hva som skal bli de feiges del (Åp 21,8)?

Dere skjelvende skapninger, har dere sett hvordan Jesus for deres skyld ble dekket av sår og overøst med hån – og likevel skammer

dere dere over ham? Snart skal døden sluke ham – og dere vil skjule ansiktet for ham? Dette er i sannhet grusomt, ikke bare mot Kristus, men også mot dere selv.

Kan dere ikke gi slipp på hans fiender? «Gå derfor ut fra dem og skill dere fra dem, sier Herren, og rør ikke noe urent!» (2 Kor 6,17). Vil dere ikke ta dere av hans sak? «Om noen vil komme etter meg, da må han fornekte seg selv, ta sitt kors opp og følge meg» (Matt 16,24).

Ved din feighet gjør du alt som står i din makt for å drepe Kristus. «Hvordan det?» spør du. Vel, tenk deg at alle gjorde som du gjør. Hvordan skulle det da finnes noen kristendom i verden? Om alle var feige, hvordan skulle det da finnes noen menighet? Holder du ikke på å myrde Jesus så langt du makter? Hindrer du ikke hans innflytelse, og svekker du ikke hans menighet når du nekter å overgi deg til ham? Er det ikke slik? Tenk nærmere over saken!

Du nekter å bruke din innflytelse i verden for Jesus. Store skarer står ham hardnakket imot, men du løfter ikke hånden til forsvar for ham. Hvorfor står du ikke fram og bekjenner at du har stilt deg på hans side? Med din innbilte nøytralitet handler du som hans fiende. Når du har hørt evangeliet, må du åpent stå fram og stille deg på den ene eller den andre siden. For Jesus har sagt: «Den som ikke er med meg, er mot meg, og den som ikke samler med meg, han sprer» (Matt 12,30).

Tenk deg nå at andre fulgte ditt eksempel! «Vel», sier du, «det er ikke noe ondt i mitt eksempel, unntatt at jeg ikke er en kristen.» Nettopp det er feilen. Det gode i ditt eksempel kan jo bli en makt til det onde. Jeg tror ikke at en dypt sunken dranker kan lokke særlig mange unge menn til umåtelighet. Tvert imot tar mange advarsel av en så dypt fornedret skapning, og for å sikre seg mot en slik fare holder de seg helt borte fra alkohol.

Blant de unge mennene og kvinnene som har sluttet seg til menigheten, er det mange som har bestemt seg for å være totalavholdende. Faren deres var en dranker, og derfor ble ungdommen deres så ulykkelig og hjemmet så fattig at de fikk avsky for den ulykkebringende lasten. Se her hvordan et dårlig eksempel kan miste sin makt til å virke det onde, nettopp fordi det er så ytterliggående.

Med deg er det helt annerledes. Ditt eksempel er på mange måter beundringsverdig, men innflytelsen fra det stiller du på djevelens

side. Du er moralsk og elskverdig – nettopp en mann med innflytelse som Kristus burde ha på sin side. Stiller du den nå mot ham, er det desto mer beklagelig. Hvis din innflytelse gjør at dine medmennesker ikke tar hensyn til det Guds Sønn krever, hva er da dette annet enn å drepe ham i åndelig forstand?

Til slutt – og å, om Guds Ånd ville velsigne denne skarpe medisinen for noens hjerter og slik virke omvendelse! – er det en synd vi kaller selvrettferdig hykleri. Pilatus gjorde seg skyldig i denne synden på en talende måte. Han tok vann og toet sine hender og sa: «Jeg er uskyldig i denne rettferdige mannens blod. Dette får dere svare for.»

For en selvmotsigelse! Han uskyldig? Han som gir folket frihet til å synde? De kunne ikke ha myrdet vår Herre uten Pilatus' tillatelse. Han gir dem denne tillatelsen, og likevel sier han: «Jeg er uskyldig.» Ser jeg ikke en med samme ånd der borte? Han sier: «Jeg forakter ikke Kristus og sier ikke et eneste ord mot ham. Om andre står ham imot, får det være deres sak. Vi lever i et fritt land, og de får gjøre som de vil. Men jeg er helt uskyldig.»

Oppfører ikke denne mannen seg som en som ser et annet menneske bli myrdet og erklærer at han ikke vil blande seg i saken? Du sier at du ikke kan for hvilke meninger andre mennesker har. Men har du da ingen mening selv om Jesus? Du sier: «Nei, jeg tenker ikke på ham.» Og du mener at dette ikke er forakt? Vil du ikke ha noen mening om ham som gjør krav på å være din Gud? Om ham som må bli din Frelser hvis du ikke skal gå evig fortapt?

På den måten kan du ikke rense deg. Når et opprør bryter ut, må du være enten en patriot eller en forræder. Fanen er heist, og hver og en må ta stilling. Din dom over Jesus motsier ditt krav på å være nøytral. Du sier at du overlater ham til seg selv, men det er meningsløst. Enten er du med eller mot. Enten samler du med Jesus, eller du sprer, slik vi allerede har sett.

En mann befinner seg i øverste etasje i et brennende hus. Du kan redde ham, men du lar være å befatte deg med saken. Den angår ikke deg, og derfor overlater du ham til brannvesenet. I mellomtiden omkommer mannen fordi du ikke ville redde ham. Jeg sier at du er uten unnskyldning, og Gud skal kreve den innebrente mannens blod av din hånd. Det var din plikt å redde ham når du hadde anledning.

Slik er det også med vår Herre Jesus og hans sak her blant menneskene. Du ser at han blir forfulgt, men du svarer rolig: «Det er riktignok beklagelig, men jeg kan ikke for det.» Ser du ikke at du med din uvirksomhet stiller deg på fiendens side?

Eller regner du deg selv for å være så rettferdig at du ikke trenger noen frelser? Det er i sannhet å slå ham i ansiktet. Han kom til verden for å frelse syndere, og du sier til ham at han og hans møye er overflødige. Du er så god at du ikke trenger å bli vasket i hans blod. Dette er å spytte ham i ansiktet og si at han var en dåre som døde for deg. Hvorfor skulle han utøse sitt blod hvis du er ren nok uten det blodet?

Med dette anklager du Gud for dårskap fordi han sørget for et sonoffer, når slike som du ikke trenger noe slikt. Jeg vet ikke hvordan noen kan krenke Den Høyestes Sønn på en sterkere måte! Dette er i sannhet å korsfeste ham på nytt (Hebr 6,6).

Det selvrettferdige mennesket som sier: «Jeg er ren og trenger ingen frelser», røver fra Kristi offer dets herlighet, fra hans liv dets mål, fra hans person dens store verdi og fra hele hans verk dets visdom. Farens hjerte er knyttet til det målet Kristus døde for. Likevel ser det selvrettferdige mennesket på Kristi død som en dårskap.

Kom, mine tilhørere, det er plass for hver og en av oss! La oss slutte oss til hans etterfølgere! La oss alle komme med ydmyke hjerter, bekjenne vår synd og kaste oss ned for Jesu føtter! Han er nå oppstått fra de døde. Kom alle sammen, og la oss synge av hjertets dyp:

Jeg med min synd har plaget deg,
den dom den skulle ramme meg:
å lide straff og evig død.
Din svøpe med dens harde slag
jeg ærlig har fortjent hver dag
og dertil evig sorg og nød.
Din kjærlighet deg til oss drog,
du mine synder på deg tok,
som trykket meg hvor enn jeg gikk;
du ble forbannelsen for meg,
jeg ble velsignet gjennom deg,
i dine sår jeg helse fikk!

Den store korsbæreren og de som følger ham – del 1

> «Da de slik hadde spottet ham, tok de av ham purpurkappen og kledde ham i hans egne klær. Så førte de ham ut for å korsfeste ham» (Mark 15,20).
> «Han bar selv sitt kors og gikk ut» (Joh 19,17).
> «En mann kom forbi på vei inn fra landet, Simon fra Kyréne, far til Aleksander og Rufus. Ham tvang de til å bære hans kors» (Mark 15,21).

Så snart vår Herre var dømt til døden, ble han ført ut til retterstedet. Jødene hadde det svært travelt med å få utøst blodet hans. Yppersteprestene og fariseerne hatet Jesus så bittert at hvert øyeblikk de måtte vente, var en pine for dem. Dessuten var det dagen før påske. De ville for enhver pris få fienden sin ryddet av veien før de i hyklersk fromhet feiret den store israelittiske befrielsesfesten.

Vi undrer oss ikke over at de hadde det så travelt. De kunne ikke tåle seg selv så lenge Jesus levde, for selve hans nærvær dømte falskheten og hykleriet deres. Men vi undrer oss over at Pilatus lot henrettelsen skje så fort, og på dette punktet har han stor skyld. I alle siviliserte land går det vanligvis en tid fra dommen blir avsagt til den blir fullbyrdet. Når en handling ikke kan gjøres om, er det klokt å la det gå en tid. I mellomtiden kan det komme fram nye bevis som kan hindre det dødelige slaget.

Hos enkelte folk går det så lang tid mellom dommen og fullbyrdelsen at det blir grusomt, men hos romerne var det vanligvis ti dagers utsettelse. Jeg vil ikke påstå at Pilatus etter lovene i sitt land var forpliktet til å gi en jøde uten romersk borgerrett så lang utsettelse.

Men han kunne likevel ha fulgt skikken i sitt land, gitt utsettelse og deretter latt fangen gå fri. Det stod i hans makt å gjøre det, og i dette, som i hele saken, har han skyld.

At han gav etter for folkets rop om å korsfeste Jesus straks, hadde sin grunn i én ting alene: Han ville gjerne «gjøre folket til lags» (Mark 15,15). Når vi først begynner å gjøre andre menneskers ønsker til vår lov, aner vi ikke hvor langt inn i forbrytelse vi kan bli ledet. Yppersteprestenes, fariseernes og de skriftlærdes umettelige blodtørst sammen med Pilatus' feige vaklen – det er de synlige grunnene til at vår Herre så hastig ble korsfestet.

Frelseren var dømt til døden og ble ført ut av byen. Jeg antar at det er noe sant i de maleriene som viser Kristus med et rep om halsen og et annet om hendene. At han ble ført gjennom åpne gater, tyder nemlig på at han på en eller annen måte var bundet, «lik et lam som føres bort for å slaktes» (Jes 53,7). Ak, at han som skulle sette slekten vår fri, skulle føres som en fange bort for å dø!

Kom da, alle dere som elsker Immanuel, så vil jeg vise dere dette store synet: Sorgens konge som vandrer opp til sin smertes trone, korset. Se på kongen deres! Han er prydet med klær som er farget i hans eget blod. Han mangler heller ikke krone, men se, det er en tornekrone, og fra den drypper dyrebare rubiner ned på kinnene hans.

Jerusalems gater er fulle av folkemengder som trenger seg på og følger etter ham. Jeg hører larmen og ropene som herlighetens Herre blir hilst med. Er det velkomstrop og lykkeønskninger? Ak nei, det er skjærende skrik: «Bort med denne!» (Luk 23,18). «Bort, bort med ham!» (Joh 19,15). Nå blir korsets hellige banner løftet. Det er den første dagen det blir båret blant menneskenes barn.

Representanter for alle jordens folk omgir fanebæreren. Både små og store stimler sammen omkring ham. Fra skyen ser englene ned på ham med undring og forbauselse. De rettferdiggjortes ånder, som er blitt frelst ved troen på den lovede «kvinnens ætt» (1 Mos 3,15), ser ned på dette forferdelige synet og holder pusten. Og Gud Fader følger oppmerksomt hver bevegelse hos sin lidende Sønn.

Han ble ført ut av byen. Han fikk ikke dø i Jerusalem, enda så mange profeter hadde endt sine dager der. Templet var midtpunktet for ofringene, men likevel skulle ikke Guds Sønn ofres der. Han var et

offer av et annet slag og fikk ikke dø på deres alter. Utenfor byen skulle han dø.

Jødene så på ham som en avskyelig forbryter, og derfor måtte han føres ut for å dø på byens vanlige henrettelsesplass, som ble kalt Golgata eller Hodeskallestedet. Da Nabot på Jesabels befaling ble urettferdig dømt for å ha spottet Gud og kongen, førte de ham ut av byen og steinet ham i hjel, så Akab kunne få vingården hans. Også vår Frelser måtte dø på det vanlige rettersted og på alle måter bli regnet blant misdådere.

Byens styresmenn avskydde ham som hadde refset dem, så sterkt at de ikke ville la ham dø innenfor byens murer. Ak, arme Jerusalem! Da du kastet ut Davids sønn, forkastet du det siste håpet ditt. Nå er du overgitt til ødeleggelsen!

Han ble ført ut av byen fordi det ikke lenger skulle bæres fram noe offer der som Gud kunne ta imot. De kan fortsette å ofre de daglige lammene, de kan ofre oksene sine og brenne fettet av offerdyrene. Men fra den dagen de drev det sanne syndofferet bort fra seg, var jødenes offer ikke lenger en «skygge av de goder som skulle komme» (Hebr 10,1). Det var tomme offer, bare et vitnesbyrd om hvor formørket og vantro de var. Siden de hadde forkastet det sanne offeret, lot Herren dem ikke sitte igjen med noe annet enn tomme skygger.

Herren måtte dø utenfor byen fordi han skulle bære seg selv fram som syndoffer. I loven står det skrevet: «Men oksens hud og alt kjøttet med hode, føtter, innvoller og mageinnhold, hele oksen skal han føre utenfor leiren til et rent sted, der hvor de slår ut asken. Og han skal brenne opp oksen med veden, der hvor de slår ut asken, der skal den brennes» (3 Mos 4,11–12).

Loven påbød en mengde ulike offer som skulle bæres fram på alteret. Men syndofferet skulle brennes opp utenfor leiren, fordi Gud ikke kan ha noe til felles med synden. Så snart synden var lagt over på offerdyret ved at den som ofret, la hånden på det og bekjente, var dyret avskyelig for Gud. Derfor fikk det ikke bæres fram i tabernaklet eller templet, men måtte føres ut av kretsen der israelittene bodde, og brennes opp der.

Her kan vi med takknemlig hjerte se hvor nøye loven ble fulgt da vår Herre Jesus gav seg selv som skyldoffer for oss, og hvordan han

fulgte forbildet på hvert punkt. Med ansiktet vendt bort fra sin Fars hus går han bort for å dø. Med ansiktet vendt bort fra dem som en gang var hans Fars folk, blir han ført ut for å korsfestes. Som en misdåder blir han hengt opp der forbryterne lider sin velfortjente straff.

Vi var syndere som hadde vendt Gud ryggen og brutt samfunnet med ham ved syndene våre. Derfor måtte hans Sønn lide denne straffen, for han hadde tatt syndene våre på seg. I dette sørgetoget der min Frelser bærer korset, ser min sjel seg selv. Det er slik jeg fortjener å gå i døden.

Mens jeg med sorg ser på min stedfortreder som bærer korset, blander gleden seg inn i det vemodet jeg føler. For den ærefulle syndebæreren har sonet min skyld, og jeg får gå fri og vende tilbake fra retterstedet. Hans stedfortredelse har en uendelig virkning, «for med ett offer har han for alltid gjort dem fullkomne som blir helliget» (Hebr 10,14). Jesus døde for alle, og alle blir innbudt til å leve ved ham. Hver den som vil, får fritt vende tilbake til sin Gud på den nye og levende veien.

«Jeg vil være nådig overfor den urett de har gjort, og ikke lenger minnes deres synder» (Hebr 8,12), sier Herren om dem som setter sin lit til dette syndofferet som gjelder i evighet. «Brødre, vi har altså i Jesu blod frimodighet til å gå inn i helligdommen. Til den har han innviet for oss en ny og levende vei gjennom forhenget, det er hans kjød. Og vi har en stor prest over Guds hus. Så la oss da tre fram med sannferdig hjerte i troens fulle visshet, med hjertet renset fra en ond samvittighet og med legemet badet i rent vann» (Hebr 10,19–22).

Nå er det adgang til den hellige by og til templets aller helligste, ja, til Gud. For nå er synden beseglet, misgjerningen sonet og en evig rettferdighet kommet ved Guds Lam, som ble ført bort for å korsfestes utenfor byporten. «For offerdyrenes blod blir båret inn i helligdommen av ypperstepresten til soning for synd, men kroppene deres blir oppbrent utenfor leiren. Derfor led også Jesus utenfor porten, for å hellige folket ved sitt eget blod» (Hebr 13,11–12).

Men ikke engang dette sier alt. Jesus døde utenfor Jerusalem fordi han er «en soning» ikke bare for Jerusalem eller for Israels synder, men «også for hele verdens» (1 Joh 2,2). Virkningen av hans soning er ikke stengt inne av Jerusalems bymurer eller begrenset til det jødiske

folket. I ham skal alle slekter velsignes. Ute på høyden måtte han dø for å vise at han forlikte både jøder og hedninger med Gud.

«Han er en soning for våre synder», sier Johannes, som selv var jøde, «og det ikke bare for våre, men også for hele verdens.» Av dette går det fram at soningen og frelsen er to forskjellige ting. Soningen blir ikke vunnet ved at vi omvender oss. Den omfatter også dem som ikke omvender seg, og som derfor heller ikke blir frelst.

Her bør vi merke oss at Jesus ikke først blir soningen for syndene våre når vi omvender oss og tror. Nei, han *er* soningen, og derfor blir han «opphav til evig frelse for alle dem som er lydige mot ham» (Hebr 5,9). Soningen omfatter alle og er uten vilkår, mens frelsen er begrenset til dem som tror, og har et vilkår. Og vilkåret er tro.

Hadde Kristus bare vært en soning for jødenes synder, ville det vel ha passet med et eget offersted. Men nå sonet han ved sin død hele verdens syndeskyld, og derfor måtte ofringen skje utenfor byporten, på det offentlige rettersted.

Videre led han utenfor porten for å vise at alle som tror på ham, skal «gå ut til ham utenfor leiren og bære hans vanære» (Hebr 13,13). «Gå derfor ut fra dem og skill dere fra dem, sier Herren, og rør ikke noe urent!» (2 Kor 6,17). Det er nå Herrens befaling til alle hans sønner og døtre.

Den førstefødte blant sønnene, Guds enbårne Sønn, ble ført ut fra samfunnet med den nåværende onde verden. Med dette ble han offentlig skilt fra den gamle jødiske kirken, der de eldste trådte ham etter livet. Han døde i hellig atskillelse fra det falske og fordervede samfunnet som skrøt av å være Guds utvalgte folk. Han vitnet mot alt ondt, og derfor fortjente han døden – slik så morderne hans på saken.

På samme måte må de som følger ham, ta opp sitt kors og følge ham dit han går, villige til å bli foraktet og forkastet av menneskene. Se, hvor mye vi kan lære bare av hvilket sted vår Gjenløser valgte å ofre seg for Gud på!

I.

La oss nå trenge oss nærmere Herren og legge nøye merke til alt som omgav ham! I tankene ser vi den Velsignede stå utenfor Pilatus' palass, bevoktet av soldater med høvedsmenn over seg. Vi begynner med å legge merke til klærne hans. Det kan virke lite viktig hvordan han er kledd, men også i dette ligger det mange lærdommer.

Teksten forteller oss at «da de slik hadde spottet ham, tok de av ham purpurkappen og kledde ham i hans egne klær». Men det står ikke at de tok tornekronen av ham. Derfor har mange ment at han fortsatt bar den på vei til korset og på korset. Og er ikke dette svært sannsynlig?

Hvis tornekronen var blitt tatt av hodet hans, ville det vel ha vært naturlig å føye til akkurat her: «De tok av ham purpurkappen og tok tornekronen av ham.» Men det står ikke skrevet, og derfor er det ikke usannsynlig at denne sorgens krone ble sittende på hodet hans. Pilatus skrev anklagen mot ham og lot den sette opp over ham på korset: «Jesus fra Nasaret, jødenes konge.» Da var det ikke urimelig å la ham beholde kronen.

Jesus døde altså som en kronet monark, forbannelsens konge. I sin rettferdighet sa Herren til det opprørske mennesket: «… skal jorden være forbannet for din skyld … Torner og tistler skal den bære for deg» (1 Mos 3,17–18). Og se nå hvordan han som har gjenløst oss, blir kronet med det jorden bærer som tegn på forbannelsen.

«Du bar en tornekrone,
Som gjorde dype sår,
Deg vil man ikke skåne,
Kun spott og hån du får.»

Som jeg sa, var han trolig også bundet. For som et får ble han ført til slaktebenken, og kanskje var han bundet langt grundigere enn vi har antydet. Hvis romerne virkelig pleide å binde de dømte fast til korset når de selv måtte bære det, kan vi se for oss vår Herre bundet fast til sitt kors. Da hører vi ham si: «Bind høytidsofferet med rep like inn til alterhornene!» (Sal 118,27).

Men det vi særlig vil feste oss ved, er at Jesus hadde på seg sine egne klær, den drakten han pleide å gå i. Det var trolig for at alle som så ham, skulle se at det var nettopp han som hadde forkynt i synagogene deres og helbredet de syke. De kunne ikke ta feil når de så at det var Jesus fra Nasaret. I sitt bitre hat ville ikke fariseerne og de skriftlærde ha tillatt at han ble kledd i andre klær. Alle skulle se at her gikk profeten fra Nasaret, og klærne hans viste at det var så.

Han bar sine egne klær også av andre grunner, særlig for at profetiene skulle oppfylles. Vår Herre skulle ikke få gå i døden i purpurkap-

pen. Han måtte begynne sin vandring til Golgata i den kjortelen som var uten søm, vevd i ett stykke ovenfra og ned. Ellers ville ikke dette profetordet ha gått i oppfyllelse: «De deler mine klær mellom seg og kaster lodd om min kappe» (Sal 22,19).

Andre klær kunne deles opp og fordeles mellom soldatene, men ikke denne vevde kjortelen som var Frelserens egen. Den kunne ikke deles uten å bli ødelagt, og derfor kastet soldatene lodd om den. Da de kledde ham i hans egne klær, ante de lite om at de var med på å oppfylle en profeti.

Det er forbausende at disse skriftlærde, som hatet Kristus så sterkt, ikke unngikk å hjelpe til med å oppfylle så mange forbilder og profetier. Disse rabbinerne og lærerne kjente profetien hos Sakarja om at Messias skulle selges for tretti sølvpenger. Hvorfor kom de ikke på å gi tjueni eller trettien, så profetien ikke ble oppfylt? Og da Judas senere kom tilbake med pengene, hvorfor kjøpte de da pottemakerens åker for disse blodpengene, så åkeren av den grunn fikk navnet «Blodåkeren»?

Av egen fri vilje oppfylte de profetier som dømte dem selv. Selv om de hadde villet oppfylle profetiene og forbildene, kunne de ikke ha gått mer omhyggelig til verks enn de gjorde i sin blindhet.

At vår Frelser ble kledd i sine egne klær, vekker også en annen tanke hos meg. For meg ser det ut til å vise at vår Herres lidelse var en sann og naturlig del av livet hans. Han døde slik han levde. Hans død var ikke så mye et nytt stadium som en fullendelse av hans selvfornektende liv, og derfor trengte han ikke å bytte drakt. Se, han går for å dø i sine vanlige hverdagsklær!

Ser det ikke ut til at mange tar på seg søndagsklærne fordi de ser på kristendommen som noe helt og holdent atskilt fra det vanlige livet? Ønsker du ikke å se gudsfrykten i hverdagsklær – kristendommen i arbeidsklærne, i skinnforkleet og busserullen? Om visse høylytte bekjennere kunne man bli fristet til å rope: «Kle ham i hans egne klær og før ham ut, så vi kan se ham!» Livet vårt og døden vår bør henge sammen som en helhet.

Eller må vi bli andre mennesker for å være Guds mennesker? Kan vi ikke ha våre egne klær, vaner og særtrekk mens vi tjener Herren? Er det ikke noe mistenkelig og unaturlig ved gudstjenester som krever at folk tar på seg en underlig, fremmed drakt? De som gjør det,

opplever nok at gudsfrykten deres er noe som er skilt fra det vanlige livet. De må gå ut av det og kle seg i andre klær for å nå opp til det de skal være.

Det står ille til med en mann som ikke kan lede sine medmennesker i bønn uten først å ta på seg andre klær. Det var en tid da presteklærne hadde betydning. Men helt siden vår store yppersteprest gikk ut for å ofre seg selv i sine egne klær, har alle forbildene nådd sin oppfyllelse og er lagt til side. Nå ber vi ikke lenger på embets vegne, slik at vi skulle trenge en drakt som betyr noe. Nei, vi ber personlig, og derfor passer våre egne klær oss best.

Jesus levde enkelt helt til livet gikk mot slutten. Ikke engang i det ytre vek han av fra sin vei. Han levde for å dø som et offer. Det var hovedpunktet i livet hans, den øverste spissen på pyramiden av hans fullkomne lydighet. Det er ikke trukket noen grenselinje mellom lidelsen hans og resten av livet hans. Slik burde det heller ikke være noen forskjell mellom søndagslivet og hverdagslivet vårt, eller mellom livet og døden vår.

Jeg frykter en død som på en eller annen måte blir en utstilling for andre å se på. Jeg beundrer ikke Addisons død, slik de som roser ham, ser ut til å gjøre. Han sendte bud etter en ung, fornem herre og ropte til ham: «Kom og se hvordan en kristen kan dø!» Jeg liker Bengel bedre. Han ønsket å få dø slik en mann forlater et selskap fordi en venn står utenfor og kaller på ham.

For en beskjeden mann betyr det lite om han er til stede i den store verden eller ikke. Han trekker seg stille tilbake, og bare vennene hans merker at han er gått. Døden bør bare regnes som slutten på dagsverket, innseilingen i havnen der reisen er over. Den som «dør hver dag» (1 Kor 15,31), frykter ikke for å dø. Bad deg ofte i Jordan, så skal du ikke frykte for å vade over den når din tur kommer!

Vår velsignede Herre levde et så «døende» liv at han kunne være seg selv lik også i den bitre offerdøden. Han forandret verken stemmen eller sinnet sitt, like lite som han forandret klærne sine, men døde slik han hadde levd. De kledde ham i hans egne klær. Han hadde ikke selv tatt dem av seg. Han ønsket ikke å bære purpurkappen en eneste time, verken på alvor eller på lek. Han var alltid den samme, og hans egen drakt passet ham best.

Dyrebare Mester! Skal vi ikke si: «Av myrra og aloë og kassia dufter hele din kledning» (Sal 45,9)? Riktignok førte de deg ikke ut «fra elfenbensslott» og gledet deg med strengespill. De førte deg ut fra den vanlige vaktstuen, der de hadde spottet deg og spyttet på deg. Men uansett hvor du kommer fra, dufter klærne dine av vellukt, og brødrene dine gleder seg i deg.

Den store korsbæreren og de som følger ham – del 2

II.

La oss nå for noen øyeblikk se på følget hans. Hvem var det som omgav vår Herre da han gikk for å dø? Nærmest ham gikk de rå romerske soldatene, følelsesløse menn som når som helst var klare til å utøse blod. Den strenge disiplinen de levde under, hadde kuet og trengt tilbake alle menneskelige følelser hos dem. De var jernrikets redskaper av jern. De gjorde det de ble befalt, og ingen medfølelse fikk holde dem tilbake.

Jeg ber dere legge merke til denne vaktstyrken bare for å minne dere om hvordan vår Herre vant et seierstegn fra dem. Da Frelseren døde, bekjente nemlig høvedsmannen: «I sannhet, dette var Guds Sønn!» (Matt 27,54). Det var en velsignet trosbekjennelse. Det gleder meg å tenke på at vår Herre slik seiret over sine seierherrer og tok ut en av dem til å bli hans disippel og vitne. Det virker ikke usannsynlig. Høvedsmannen avla jo en åpen bekjennelse som Den Hellige Ånd lot evangelisten skrive ned, og det oppmuntrer oss til å regne ham blant de troende.

Nærmest den romerske vakten gikk to misdådere, som ble ført ut sammen med Kristus for å korsfestes. Hensikten var å øke den forakten som allerede i rikt mål var øst ut over vår tilbedelsesverdige Gjenløser. Han skulle ikke få være skilt fra de mest fornedrede mennesker, men måtte føres ut for å korsfestes sammen med to av dem. Og det etter at en annen røver, Barabbas, var blitt foretrukket framfor ham.

Disse røverne ser ut til å ha vært svært forherdede mennesker, for også de hånte Herren. Jeg nevner dem her for å minne om hvordan Jesus vant enda et seierstegn ved at den ene ble omvendt. Mens røveren lå for døden, sa han: «Vi får det vi fortjener etter våre gjerninger. Men han har ikke gjort noe galt.» Så ba han: «Jesus, husk meg når du kommer i ditt rike» (Luk 23,41–42).

Denne døende røveren æret Kristus mer enn hundrevis av oss gjør. For overalt hvor dette evangeliet blir lest og forkynt, blir dette fortalt til minne om ham og til trøst for de skyldige som setter sin lit til Jesus. Han trodde på Kristus i selve dødsstunden, og nettopp da Herren selv lå for døden. Samme dag var denne frelste synderen med Herren i paradiset. For en herlig seier du vant, du foraktede Gjenløser! Ved din mildhet vant du både den romerske høvedsmannens vitnesbyrd og den jødiske røverens sjel.

I tillegg til disse fangene var yppersteprestene, de skriftlærde og fariseerne til stede. Jeg kan ikke male ansiktstrekkene deres. Men de må ha vært de grusomste menneskeansikter som noen gang er sett, da de med djevelsk glede så på Jesus. Han hadde kalt dem «hyklere». Han hadde talt om dem som folk som gjorde «beger og fat rene utvendig», mens de «innvendig» var «fulle av rov og urenhet» (Matt 23,25). Nå fikk de endelig slukke hatet sitt på ham og få ham til å tie med refselsene sine.

Men hatet deres var så grenseløst at det var blandet med en viss frykt. Samme dag viste det seg at Kristus hadde seiret også over dem. De bøyde seg for Pilatus og ba om at det måtte settes vakt ved graven for å hindre offeret deres i å stå opp igjen. Innerst inne var de plaget av angst for at han tross alt kanskje var Guds Sønn. Slik var også de overvunnet.

For dem ble vår Herre «en duft av død til død» (2 Kor 2,16), men likevel ble de rammet og overvunnet ved hans død. Hatet fylte dem med beven, redsel og angst. De skalv for nasareeren. Se på dette synet! Den foraktede smertenes mann bøyer hodet på korset og oppgir ånden, men likevel glimter det fram stråler av den majesteten som bodde i ham.

Ser vi derimot på *dem*, ligner de slangens ætt. De kryper på buken, og støv er maten deres. Han er sannhet og åpenhet tvers igjennom, de er list og svik tvers igjennom. Med ett eneste blikk forstår vi at

det en hellig engel ville være for fiendene i helvete, det er Kristus for sine forfølgere. Ansiktet hans er vansiret av knyttnevene, innsmurt med blod og omgitt av torner, men det stråler fortsatt av kongelig herlighet. Fiendenes ansikter ligner derimot slavers og forbryteres.

Rundt dem står en stor folkemengde. Ser vi inn i flokken, oppdager vi med forferdelse mange av dem som en uke før ropte: «Hosianna! Hosianna!» Nå har de skiftet tone og roper: «Korsfest, korsfest ham!» (Luk 23,21). For noen smigrende ord fra folkets eldste, eller kanskje for noen få sølvpenger, var de blitt bestukket til å gjøre det. De var en uvitende og ustadig flokk.

Når slike folk roser deg fordi du gjør det som er rett, så tilgi dem. Når de gjør narr av deg fordi du er en kristen, så bry deg ikke om det! Det betyr lite hva de sier eller gjør. De løftet ropet sitt mot ham som var den største velgjøreren både for dem og for oss. Vår Herre Kristus tålte den offentlige hånen, slik han tidligere hadde tatt imot de offentlige jubelropene. Han stod over alt dette, for han visste at det naturlige menneskets handlinger er tomme. «Tomhet og atter tomhet» (Fork 1,2) er alt som kommer fra kjødelig sinnede mennesker.

Men i følget hans var det også en liten forandring til det bedre, et glimt av lys i den mørke skyen. Det var nemlig vennlige kvinner med i følget. Ikke alle var disiplene hans – kanskje var bare noen få av dem det. Ellers ville han ikke ha formant dem til å gråte over den nøden som disiplene hans ble spart for. Men de var ømhjertede kvinner som ikke kunne se på ham uten tårer. De «slo seg for brystet og gråt over ham» (Luk 23,27).

De visste hvor uskyldig han var, og hvor kjærlig han hadde hjulpet alle som kom til ham. Kanskje var noen av dem blitt helbredet av ham, og derfor gråt de over at han skulle dø. Det gjorde dere vel i, dere Jerusalems døtre! Med det dere gjør, står dere fram som nye vitner om at vår elskede Mester er uskyldig. Og med tårene deres prøver dere å vaske bort den krenkelsen andre påførte ham.

Det finnes ikke ett eneste sted hos evangelistene som det minste antyder at noen kvinne hadde hånden med i Kristi død. Tvert imot prøvde de å hindre at han døde, slik Pilatus' hustru gjorde. Kvinnene var de siste ved korset og de første ved graven. Derfor kan vi ikke si et ord om at kvinnen var den første i fallet. Hvor godt det er å finne

noen vennlige blikk rettet mot ham i denne opprørende beretningen om hvor grusomt vår Herre ble behandlet!

Velsignet være dere, medfølende kvinner! Likevel ville ikke vår Herre at noen skulle bruke sin medfølelse på ham nå. For hans store hjerte var fylt av sorger som han bar for vår skyld.

Han visste hva som skulle komme når disse kvinnenes barn var blitt voksne, og mens de yngste av dem ennå levde. Da skulle de harde kvalene få dem til å rope: «Salige er de ufruktbare, de morsliv som ikke har født, og de bryst som ikke har gitt die» (Luk 23,29). Når de kom og fikk se alle som var drept, dels av romerne og dels i deres innbyrdes stridigheter, skulle de gråte. Dette forutsa Mesteren dem.

«Å, gråt ei for meg, dere Salems kvinner,
Om enn jeg er blødende og matt,
Nei, bli kun heller folkets tjenerinner;
For snart for hånden er dets uværsnatt.»

Kvinnene gjorde vel i å opptre slik, og Frelseren gjorde enda bedre da han mildt irettesatte medfølelsen deres. Den nøden han visste skulle komme over dem, tynget ham nemlig hardere enn hans egen lidelse.

Nå har vi sett over følget til vår Herre. Men hvor er disiplene hans? Hvor er Peter? Vil han ikke lenger følge sin Mester «både i fengsel og i død» (Luk 22,33)? Hvor er Johannes? Hvor er de alle sammen? De har flyktet og er ennå ikke kommet tilbake for å si et ord til ham eller for ham. Fromme, medfølende kvinner er samlet, men hvor er mennene?

Kvinnene er frimodige og handler som menn, mens mennene er redde og handler som kvinner. Vi er dårlige hjelpere for vår Mester. Hadde vi vært der, ville vi trolig ha gjort som de, om ikke enda verre. For de var blomsten av vårt Israel. Ak, hvor lite vi er verdt, vi som den evig Velsignede likevel betalte så mye for! La oss vise tydeligere at vi er trofaste, og holde oss nærmere til vår Gjenløser!

III.

Kom nå nærmere vår Gjenløser og trenge dere gjennom følget hans. Gi akt på mitt tredje emne mens dere ser på byrden hans! Måtte Den Hellige Ånd lære meg hvordan jeg skal male min Herre! Johannes forteller oss at «han bar selv sitt kors». Ut fra de tre andre evangelistene kunne vi lett tro at Simon fra Kyréne hadde båret korset hele

veien. Men Johannes fyller ut dette hullet i beretningen. Da vår Herre begynte sin sørgegang til Golgata, bar han selv sitt kors.

Dette var enda en krenkelse, og han gikk villig inn under den. Det var skikk hos romerne å la forbrytere som var dømt til døden, bære sin egen galge, og hos dem var galgen et kors. I latin finnes det ordet *furcifer*, som betyr «galgebærer». Det uttrykte den dypeste forakt, slik vi i våre dager kaller en foraktet person en «galgenfugl». Ingenting var mer fornedrende enn å bære korset, den romerske galgen.

Også på denne måten måtte vår Herre bli krenket. Det kom i tillegg til den byrden av forakt han allerede bar. Han «uttømte seg selv» (Fil 2,7) for vår skyld.

Gi så akt på hvor tung denne byrden var. Forbryteren pleide bare å bære den ene enden av korset, og slik kan det også ha vært her, selv om ordene «han bar selv sitt kors» ser ut til å bety at han bar hele korset. De som ble dømt til korsfestelse, var som regel rå og grovbygde karer, og de kunne lett bære en slik byrde. Men det er trolig at korset likevel ble for tungt for vår Frelser – etter den søvnløse natten, blodtapet under hudstrykingen og all den andre lidelsen han hadde gjennomgått.

Tradisjonen forteller at vår Frelser segnet om under byrden. Er ikke det sant, er det vanskelig å finne noen annen grunn til at korset ble lagt på Simon. Jeg spør ikke etter tradisjoner, heller ikke etter ubeviste påstander. Men en grunn må det ha vært.

Etter alt å dømme kan vi ikke tro at disse menneskene hadde noen medlidenhet med Kristus. Da må vi anta at de gjorde det i den grusomme hensikt at han ikke skulle dø på veien, men i det minste leve til de hadde fått naglet ham til korset. «De ugudeliges hjerter er grusomme» (Ordsp 12,10).[1] Jeg lar dette ligge.

Et av forbildene lærer oss at Kristus måtte bære sitt kors selv. Hvis Simon hadde båret korset hans hele veien, ville vi ha mistet forbildet i Isak. For da Isak gikk til Moria-fjellet for å ofres av sin far, bar han selv veden til sitt eget offer. Hadde jeg vært en jøde fylt av hat mot Jesus, slik de var, ville jeg trolig ha sagt: «La ham ikke bære sitt kors, det blir for likt Isak, som bar veden.»

Det forundrer oss at disse skriftlærde, som kjente forbildene, likevel oppfylte det ene etter det andre. Av deres egen frie vilje ble Den

[1] NB: «den ugudeliges hjerte er hardt».

Eviges forutsigelse oppfylt til punkt og prikke, og vår store Isak bærer veden som hans Far skal ofre ham på.

Den åndelige betydningen av dette er at Kristus i fullkommen lydighet bærer straffen for vår ulydighet. Korsfestelsen var forbannelsen, for det står skrevet: «Forbannet er hver den som henger på et tre» (Gal 3,13). Dette korset bar han på sine skuldrer, han som i alt var Faderen lydig. At vår Herre bar korset, er et bilde på at han bærer hele vår syndeskyld. Derfor blander gleden seg inn i det vi føler, mens vi følger ham i sørgetoget.

At han bar korset, har også en profetisk betydning. Det korset han bar gjennom Jerusalem, skal en gang gå gjennom Jerusalem igjen. Korset er det store våpenet han seirer med og vinner verden med. Det er septeret han hersker med. Kjærligheten som er åpenbart på korset, er det mektige middelet han styrer sitt folks hjerter med. «En sønn er oss gitt. Herredømmet er på hans skulder» (Jes 9,6). Det han bar på sine skuldrer, skal overvinne de opprørske og føre til lydighet. Og de som tar hans åk på seg, skal finne hvile for sine sjeler.

IV.

Det siste vi skal se på, er de som følger vår Herre. De romerske soldatene la korset på Simon. Jeg har tillatt meg en gjetning, og hvis den er riktig, viser den oss hvor sant menneske vår Mester var. Han hadde tilbrakt en stor del av natten i Getsemane, og under den uhørte sjelenøden var svetten hans blitt som bloddråper. Han hadde stått for retten i Rådet og deretter for Pilatus. Han hadde gjennomgått hudstrykingen og i tillegg soldatenes hån og annen mishandling. Det ville ha vært et stort under om den menneskelige naturen ikke hadde vist noe tegn på utmattelse.

Med sin korte beretning lærer Den hellige skrift oss å tie i ærefrykt om mange av Jesu lidelser! Noen av de gamle som har skrevet om vår Herres lidelser, og andre velmenende folk med oppbyggelige betraktninger, er altfor raske til å male ut vår Mesters kvaler, både de virkelige og de innbilte, for å røre leserne. Men vi gjør nok klokere i å følge eksempelet til den gamle kunstneren som malte Agamemnon med tildekket ansikt mens han ofret datteren sin.

Det er «taktløst» og nesten uanstendig å skrive slik noen har gjort. De ser ut til å kjenne anatomien bedre enn gudfryktig ærbødighet. Mye av Jesu lidelse må for alltid forbli skjult for oss. Om han segnet

om én, to eller tre ganger, eller om han slett ikke segnet om – det har vi ingen sikker opplysning om. Derfor overlater vi det til de mørke, usikre gjetningene. Vi tilber ærbødig ham som var følsom både på legeme og sjel og kjente lidelsen slik vi kjenner den. Å, den kjærlighet som overgår all kunnskap, og som kunne få ham til å lide slik han gjorde!

Det var Guds særlige førelse at Simon kom fram til stedet akkurat da Jesus kom dit. Den rette mannen kom i det rette øyeblikket. Simon var ikke der straks, og korset ble ikke lagt på ham med en gang sørgegangen begynte. En av grunnene til det var forbildet vi alt har nevnt. Isak som bar veden, skulle svare til den sanne Isak. Også her ser vi hvordan Gud ordner alt med visdom.

Legg merke til at de tvang Simon til å bære Herrens kors. Ordet som brukes i grunnteksten, betyr at en blir tvunget inn i kongens tjeneste. Simon var en tvangsuttatt mann og trolig ikke en disippel av Jesus da korset ble lagt på ham. Hvor ofte er ikke en sorgens byrde blitt et middel til å lede et menneske til troen på Kristus!

Han kom fra landet og var ute i et eller annet ærend da de tvang ham til å bære korset. De tvang ham til en tjeneste han helst ville sluppet. For han var «en mann som kom forbi», og han hadde gått videre hvis han hadde fått lov. De romerske soldatene pleide ikke å nøle lenge med hva som skulle gjøres, og de ba heller ikke pent når de først hadde bestemt seg. Det var nok for dem at han kom da de trengte ham. Og bære korset – det måtte han.

Han het Simon. Men den andre Simon, Simon, Jonas' sønn – hvor var han? For en taus, men kraftig bebreidelse dette var for ham! Simon Peter, Simon, Jonas' sønn, hvor var du? En annen Simon har tatt plassen din. Det hender at Herrens disipler holder seg tilbake når de burde ha stått fram, og da finner Herren andre som tjener ham i stedet. Har noe lignende hendt oss, bør minnet om det være en mild bebreidelse for oss så lenge vi lever.

Brødre og søstre! Behold plassen deres og la ingen annen Simon ta den. Det var om Judas det ble sagt: «La en annen overta hans tilsynsembete!» (Apg 1,20). Men en sann disippel av Jesus beholder sitt embete. Husk vår Herres ord: «Hold fast på det du har, for at ingen skal ta din krone» (Åp 3,11). Simon Peter mistet en krone, og nå bærer en annens hode den.

Simon var fra Kyréne – en afrikaner, kanskje en svart mann. I Apostlenes gjerninger 13 nevnes en Simeon som ble kalt «Niger», det vil si «den svarte» (Apg 13,1). Vi vet ikke om dette var den samme mannen eller ikke, men i alle fall var han afrikaner. For Kyréne ligger vest for Egypt, ved sørkysten av Middelhavet. Afrikanerne har sannelig båret sin fulle del av kors i lange tider. Å, om de tunge sorgene deres måtte bli vendt til glede! Velsignet være den, enten han er afrikaner eller hvem han så er, som får den æren å bære korset etter Kristus!

Han «kom inn fra landet». Herren tar ofte de enkle folkene fra landet i sin tjeneste, de som ennå ikke er blitt smittet av bylivets laster. Noen unge menn er nettopp nå kommet fra landet for å begynne livet sitt i byen. Å, om Herren kunne få dem til å stanse i selve byporten og på sin guddommelige måte tvinge dem til å ta korset på seg – og om de ville si ja til denne milde tvangen!

Ja, Gud gi at dere straks, i byporten, må gi Jesus hjertene deres og ta korset på dere – før dere har lært byens synder å kjenne og kastet dere ut i farene der! Lykkelig den Simon som i dag kommer fra landet og straks blir en disippel av Jesus og en sann korsbærer. Gode Mester, oppfyll du det hjertet vårt ber om, og legg korset på en uvant skulder akkurat nå!

Han var far til Aleksander og Rufus. Hva er den største æren for en mann – å ha en god far, eller å være far til gode sønner? I Det gamle testamente leser vi: sønn av den og den. Men her er det omvendt. Det er en ære for en mann å være far til visse velkjente sønner – «far til Aleksander og Rufus».

Evangelisten kjente trolig disse to sønnene. Ellers ville han ikke ha brydd seg med å nevne navnene deres. Sannsynligvis var de kjent i menigheten. Hvorfor skulle han ellers beskrive faren deres på denne måten? Det var faren deres som bar korset.

Kanskje var det den samme Rufus som Paulus nevner i Romerbrevet. Markus var jo med Paulus på reisene hans og kunne på den måten ha blitt kjent med Simon og Rufus. Paulus skriver: «Hils Rufus, den utvalgte i Herren, og hans og min mor» (Rom 16,13). Rufus' mor var en så morskjærlig kvinne at hun hadde vært en mor for Paulus så vel som for Rufus. Og var hun en mor for Paulus, var hun en disippel av Jesus. Det ser ut som om Simon, hustruen hans og de to sønnene alle

sammen var blitt omvendt til Herren etter at faren hadde båret hans kors.

Å, for en velsignelse for en mann å være kjent gjennom sønnene sine! Be, mine kristne venner, om at sønnene deres må bli en Aleksander og en Rufus, så det kan nevnes til ære for dere at dere er foreldrene deres.

Ham tvang de til å bære korset – kanskje den ene enden av det, hvis korset, slik det ser ut og slik jeg tror, var bundet fast til Herren. Hvordan det nå enn var, står Simon her som et bilde på den kristne menighet som følger Kristus og bærer korset. Her minnes vi Paulus' ord: «Det som ennå mangler i Kristus-lidelser, det utfyller jeg på mitt eget kjød, for hans legeme, som er menigheten» (Kol 1,24). «Alle som vil leve gudfryktig i Kristus Jesus, skal bli forfulgt» (2 Tim 3,12).

«Om noen vil komme etter meg, da må han fornekte seg selv, ta sitt kors opp og følge meg», har Kristus sagt (Matt 16,24). Og: «Den som ikke bærer sitt kors og følger etter meg, kan ikke være min disippel» (Luk 14,27). Denne Simon, som bærer korset etter Herren, står altså som et bilde på alle Jesu disipler.

Og la oss her legge merke til at Simon ikke selv valgte denne byrden, slik munker og nonner selv velger sin forsakelsesvei. Heller ikke bar han korset foran Jesus, slik de gjør som taler om fattigdommen sin som om den skulle føre dem til himmelen, i stedet for at de kommer til Kristi kors. Han tok sin rette plass og bar det etter Jesus.

Dette er veien som er staket ut: Kristus foran, han som bærer syndene våre, og vi etter ham, vi som bærer hån, forakt og tap for hans skyld. Det regner vi for større rikdom enn skattene i Egypt (Hebr 11,26).

La oss lære av denne Simon. Måtte han bli vårt eksempel. Måtte vi villig ta opp vårt kors og følge Kristus og glede oss i alt som hører med til å være en kristen. Er det hån, krenkelse, tap eller lidelse som venter, ja, om det så er martyrdøden – ta likevel korset opp med fast beslutning. Se, det er Faderen som legger det på dere for Kristi skyld.

Nå et råd til dere som er blitt tvunget til å lide som kristne, enda dere ikke er kristne. Jeg undrer meg på om det er noen «tvangsuttatt mann» her som er blitt tvunget til å bære korset? En dagarbeider meldte seg inn i avholdsforeningen. Han hadde ikke tenkt å bli en kristen. Men da han kom på arbeidet, fristet kameratene ham til å

drikke. Og da han ikke ville bli med dem på glasset, gikk de løs på ham som om han hadde vært en kristen, og sa: «Du er en av disse skinnhellige hyklerne, disse wesleyanerne, spurgeonistene!»

Det var han ikke, men du ser hvordan han ble tvunget til å bære korset. Burde ikke du heller ta det opp frivillig og med glede? De har tvunget deg, men ta det som fra Gud og si: «Jeg vil ikke bare være en tvangsuttatt mann. Jeg vil frivillig og med glede bære korset etter min Frelser.»

Jeg kjenner en mann som kom til dette lokalet bare fordi han syntes det var interessant å høre på prekenen. Han hadde ikke den minste tanke om å bli en kristen. Men i gaten der han bodde, var det ingen som gikk og hørte Guds ord. Derfor ble han straks sett på som en gudfryktig mann, og noen hånte ham for det.

Min venn, du pådrar deg et ansvar ved å komme til dette stedet. Samtidig øker du også mitt ansvar og kan bli til hinder for meg i arbeidet for Herren. For gjør du noe galt, vil de legge skylden på meg. De sier: «Dette er en av de omvendte.» Det er du ikke. Jeg anerkjenner deg ennå ikke. Men de som står utenfor, har lagt på deg det ansvaret en bekjennende kristen bærer. Da gjør du best i å søke å få del i det gode kristendommen gir.

De har lagt korset på deg – kast det ikke av deg nå. Kom og ta med deg din morskjærlige hustru, og Aleksander og Rufus også! Menigheten skal glede seg over å få ta imot dere alle. Bær så korset frivillig, og dere skal snart få det kjærere enn alt i verden. Det er ellers verdt å merke seg at noen først blir tvunget til å bære korset og siden blir Jesu villige etterfølgere.

Til slutt en god tanke for deg og meg, hvis vi er korsbærere. Bærer vi på et kors som trykker oss hardt akkurat nå? Du vet at du må ligne din Mester. Og er det slik, skal det bli funnet en Simon som hjelper deg å bære korset ditt. De fant Simon akkurat da det trengtes noen til å bære Jesu kors, og et sted finnes det en Simon som kan hjelpe deg. Bare be Herren om det, så skal han finne en venn til deg.

Hvis Simon ikke kommer, skal jeg si deg hva du bør gjøre. Gjør som Simon. Hvis Simon ble det jeg tror han ble, en omvendt mann, varte det ikke lenge før han kom i en prøvelse på grunn av det. Da vendte han seg straks til Herren i bønn og sa: «Herre Jesus, jeg setter min lit

til deg alene. Du gav meg en gang den æren å bære ditt kors. Jeg ber deg: Bær nå du mitt!»

Det er dette jeg ønsker at dere skal gjøre med korsene deres i denne stund. Dere som har vanskeligheter å bære for Kristi skyld og gleder dere over det, be ham bære byrdene deres. Syndene deres «bar» han «på sitt legeme opp på treet» (1 Pet 2,24). Og overlater dere bare bekymringene og vanskelighetene deres til ham, skal all glede og fred i troen strømme inn i sjelene deres ved Den Hellige Ånd (Rom 15,13)! Gud velsigne dere for Kristi skyld. Amen.

Syndofferet, et forbilde på Kristus – del 1

> «Dersom det er den salvede presten som synder og slik fører skyld over folket, skal han ofre til Herren en ung okse uten lyte til syndoffer for den synd han har gjort» (3 Mos 4,3).

I de foregående kapitlene av tredje Mosebok leser vi om brennofferet, takkofferet og matofferet. Alle var de forbilder på Kristus. Alle tre var offer til en velbehagelig duft. De viser oss Herren Jesus i hans herlige person og fullkomne rettferdighet, et offer som var en velbehagelig duft for Herren.

Hele det fjerde kapitlet beskriver syndofferet. Det er forskjellig fra ofrene til velbehagelig duft, men likevel av samme slag. For Herren Jesus Kristus er dyrebar og velbehagelig for sin Far, uansett i hvilket lys vi ser ham. Ja, selv når han blir framstilt som syndoffer, er han utvalgt og dyrebar for Gud, slik vi skal vise nærmere når vi ser på dette forbildet.

Men syndofferet viser oss ikke hvor velbehagelig stedfortrederen er for Herren. Tvert imot, det åpenbarer hvor avskyelig synden er i Guds øyne, og det fjerner alt som synden er lagt på, fra hans hellige nærvær. I dag vil vi med Guds hjelp prente inn i sjelene deres to ting: først hvor stort syndens onde er, og deretter den store og underfulle kraften i soningsblodet, det blodet som gjorde at «Gud i Kristus forlikte verden med seg selv» (2 Kor 5,19).

Uten noen videre innledning ber vi dere om å holde oppmerksomheten festet på dette forbildet. For det første skal vi se på vår Herre Jesus som gjort til synd for oss. For det andre vil vi i hellig stillhet og inderlig bønn tenke over hvilken kraftig virkning hans blod har for

Gud. Og for det tredje vil vi vende blikket mot hans stedfortredende verk og den vanære som fulgte med det.

I.

Mine brødre, la oss for det første ved Den Hellige Ånds hjelp se på vår guddommelige Frelser som gjort til synd for oss, slik offerdyret i forbildet viser det. Offerdyret, en ung okse uten lyte, viser oss hans person. Det var et arbeidsdyr, og det gjorde stor nytte i sin død. Det var en ung okse i sin fulle kraft og styrke, og den var uten lyte. Den aller minste feil ville ha gjort dyret uskikket til å legges på Herrens alter.

Se her, dere troende, på vår Herre Jesus! Han var mer dyrebar enn tusen ganger tusen av de mest utsøkte offerdyr. Ja, han var et offer som ikke kunne kjøpes for alt sølv og gull i verden. Full av kraft, i selve blomsten av sin manndom, ofret han seg.

Selv da han døde, døde han ikke av svakhet. Han ropte «med høy røst» (Matt 27,50) da han døde, og det viste at livet i ham ennå var sterkt og kraftig. Da han oppga sin ånd, var det ikke fordi han ble tvunget til det. Nei, han ga sitt liv fritt fra seg, slik han hadde sagt på forhånd. Hans herlighet ble vist ved dyret som ble ofret i sin ungdoms kraft og styrke.

Hvor tydelig er det ikke bevist at vår Herre Jesus var uten lyte! Han var hellig av natur, født uten synd og uten feil i sitt liv blant menneskene. Hos ham fantes aldri noen mangel og aldri noe overdrevet. Ingen dyd manglet hos ham, og ingen feil kunne oppdages. Denne verdens fyrste fulgte ham hele tiden med speidende blikk, men med rolig frimodighet kunne Herren si: «Han har ikke noe i meg» (Joh 14,30). Ikke engang den allseende Gud fant noen feil hos Jesus.

Denne feilfriheten var nødvendig. For hvordan kunne han ha blitt gjort til synd om han selv hadde hatt synd – om det ikke var sant at han «ikke visste av synd» (2 Kor 5,21)? Kan en som selv er tynget av gjeld, stå fram som kausjonist for skyldneren? Kan en fattig mann, som er dømt til fengsel for sin egen gjeld, betale en annen manns gjeld?

Når kongen krever tjeneste av en mann, kan vel ikke en annen som selv skylder den samme tjenesten, by seg fram som stedfortreder for den skyldige? Nei, den som skal være frelser for andre, kan ikke ha

noen gjeld selv, og heller ingen egne plikter å gjøre opp. Han må stå slik at rettferdighetens håndhevere ikke har noe krav på ham.

Ellers kan han ikke stå fram som «en rettferdig for urettferdige» (1 Pet 3,18) og sone menneskenes synder. Dere hellige sjeler, fest øynene på Guds allerhelligste Sønn! Dere som har et rent hjerte, la deres rene sinn glede seg over hans fullkommenhet. En gang skal dere bli ham like, og det skal bli deres himmel.

Men la det inntil da være deres høyeste glede, deres paradis på jorden, å se hans uforlignelige skjønnhet med sjelens øyne. Om ham står det: «Alt ved ham er tiltrekkende» (Høys 5,16). «Synd er ikke i ham» (1 Joh 3,5). Hos ham var alt hellighet. Hans legeme var som hans sjel, og hans sjel som hans legeme: hvit som liljen i hellighet og rød som rosen i lidelse.

Alabast og elfenben innfattet med safirer er bare svake bilder på hans renhet. Kom, dere jomfruelige sjeler, og la den hellige kjærlighetens øyne se ham! La dem lære dere å forstå hvor godt skikket han var til å lide «en rettferdig for urettferdige» og slik «føre oss fram til Gud» (1 Pet 3,18).

Det neste vi skal se på, er hvordan synden blir overført til offeret. Kapitlet viser på en svært talende måte at Herren Kristus ble gjort til synd. Synden ble overført til offerdyret, og det var presten eller folkets eldste som gjorde det. Det sies uttrykkelig at «han skal legge hånden på oksens hode» (3 Mos 4,4). Merk at det er denne håndspåleggelsen som viser at synden blir overført.

Dette er sannelig selve troens vesen og natur. Den Hellige Ånd fører ikke bare den botferdige synderen i berøring med hans store stedfortreder.

Han lærer ham også å stole på stedfortrederen og kaste seg på ham med hele tyngden av sin synd. Slik lærer synderen å forstå at Jesus er mektig til å bære og ta bort alle hans synder, hvor tunge de enn er. Den botferdige synderen lærer å se at hele den tunge byrden av hans urettferdighet er tatt fra ham og lagt på Kristus. Kristus tok den, bar den og la den for alltid ned i sin grav. For om den ble liggende på den botferdige sjelen, ville den trykke ham ned i det nederste helvete.

Dette er kristendommens grunnsannhet, og uten den kan ingen bli frelst. Den ble forkynt i Det gamle testamente med klare ord som

disse: «Herren lot alles våre misgjerninger møte ham» (Jes 53,6).[1] Og den ble stadfestet ved ofrene. Jehova la hele folkets synd på stedfortrederens hode. Hver enkelt stadfester Guds store pakt når Herrens nåde virker troen i hans hjerte og gjør ham i stand til å legge hånden på hodet til «Lammet som er slaktet, fra verdens grunnvoll ble lagt» (Åp 13,8).

Mine medkristne, husker dere ikke den velsignede dagen da dere først trodde? Min sjel minnes sin forløsningsdag med glede. Tynget av skyld og fylt av redsel så jeg at min Frelser var villig til å være min stedfortreder. Skjelvende og bevende la jeg først hånden på ham. Men snart fikk jeg mot og kraft, så jeg uten forbehold kunne overgi sjelen min til ham.

Og nå er det min største glede at mine synder ikke lenger blir tilregnet meg, siden de er lagt på min Jesus.

Den barmhjertige samaritan forbarmet seg over den sårede vandreren og lovte å betale alt han skyldte. Slik sier også min Jesus om hele min syndeskyld: «Skriv det på min regning!» Å, for en salig oppdagelse, for en herlig trøst for det angrende hjertet!

På ham ble lagt min syndeskyld,
utslettet i hans blod;
så gjorde han, som var så huld,
meg ren i nådens flod!

Vi ber dere nå legge merke til hvordan synden ble overført. Kapitlet vi har foran oss, taler bare om synder som er gjort av vanvare eller uvitenhet. Ja, dessverre, for forsettlige synder kjente jødene ikke noe syndoffer. Men for oss er et slikt syndoffer forordnet. Også forsettlige synder ble lagt på Kristus. Frivillige synder, gjort av mennesker som hadde lys og kunnskap, ble sonet ved hans blod.

At kapitlet taler om synder gjort i uvitenhet, minner oss om noe trøsterikt. Også de syndene vi ikke kjenner, slike som det tales om i Sal 19,13 og 90,8, ble lagt på stedfortrederen og tatt bort ved hans soning, enda vi ikke visste om dem. Det var ikke synden slik vi ser den, men synden slik Gud ser den, som ble lagt på Kristus.

Det var ikke synden slik vår svake samvittighet viser den for oss, som ble sonet. Det var synden slik den allseende Gud kjenner den, i

[1] NB: «Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme ham».

all dens ubotferdige ondskap og motbydelige styggedom. Apostelen beskriver synden som «overmåte syndig» (Rom 7,13), og slik tok Jesus den bort. Han led ikke for synder som bare så ut som synder.

Han led for virkelige synder. Han led for synden slik den er for Gud. Det var for synden som lovbrudd at Jesus ble «en forbannelse for oss» (Gal 3,13).

Du Guds barn, hør min advarsel! Misbruk ikke denne sannheten, og fornekt ikke at omvendelsen er nødvendig. For du vet godt at du ikke kan kjenne kraften i dette soningsblodet av erfaring om du ikke kjenner dine synder. Det antydes også i kapitlet vi har foran oss. Ifølge det fjortende verset skulle dyret ofres først når menneskene kjente sin synd.

Når synden var blitt kjent for hele menigheten, skulle menighetens eldste legge hendene på dyrets hode og slik overføre den til dyret. Er synden ukjent, blir offeret oversett. For ingen bryr seg om offerblodet som blir utøst, så lenge synden er skjult. Først når en kjenner og føler synden, kan en virkelig kjenne og verdsette soningsblodet, som dekker og skjuler synden.

Merk deg dette: Når du føler synden, kan du stole på blodet. Du kan ikke gripe Jesu blod i troen så lenge du synes at du i deg selv har hellighet, fromhet og dyd. Men når du våkner av syndesøvnen og føler synd, urettferdighet og urenhet, da kan du legge hånden på hodet til det store soningslammet. Jesus er synderes Frelser – det skal du merke deg vel.

«Hvis noen synder, har vi en talsmann hos Faderen, Jesus Kristus, Den Rettferdige» (1 Joh 2,1). Både Guds ord og erfaringen viser at også hellige sjeler trenger Talsmannen hos Faderen, for uten ham kan de ikke være hellige.

Likevel står det ikke: «Hvis noen er hellig, har han en talsmann», men: «Hvis noen synder, har vi en talsmann.» Apostelen har sagt like før: «for at dere ikke skal synde». Med det viser han tydelig at troende sjeler kan unngå synden ved de midlene Gud har forordnet. Det samme antyder han med ordet «hvis», når han sier: «Hvis noen synder.» Hadde det ikke vært mulig å unngå synden, hadde han ikke sagt «hvis», men «når».

Men de troende er ikke alltid så våkne, og derfor hender det dessverre at de gjør det som ikke skulle gjøres. Hvem skal de da flykte

til? Jo, til Talsmannen. Når botferdige sjeler blir bedrøvet over sine synder, når de ser sine svarte og avskyelige misgjerninger, når de blir overveldet av sorg over sin elendighet, da skal de komme til Kristus og tro.

De skal tro at også deres mest forferdelige og avskyelige synder ble lagt på ham. De skal tro at også de syndene de ikke kjenner – som kanskje er enda styggere og mer avskyelige enn dem de kjenner og sørger over – ble lagt på ham. Ja, mer enn det: også selve den naturlige syndigheten ble lagt på ham – den svarte, urene kilden som de åpenbare overtredelsene springer ut av. Med ett ord: Alle deres gjerningssynder og hele arvesynden ble lagt på Jesus, og han gjorde soning for dem alle.

Vi blir ved samme punkt og merker oss at synden tydeligvis ble lagt på offerdyret «for Herrens åsyn». Har dere lagt merke til hvor ofte det står slik? «Han skal føre oksen fram for Herrens åsyn, til inngangen til sammenkomstens telt»; «og han skal slakte oksen for Herrens åsyn» (3 Mos 4,4).

«Han skal stenke av blodet sju ganger for Herrens åsyn» (3 Mos 4,6); «noe av blodet skal han stryke på hornene av alteret med den velluktende røkelsen, det som står for Herrens åsyn» (3 Mos 4,7). Det er tydelig at den viktigste delen av offeret ikke skjedde for folkets øyne, men for Herrens åsyn.

Tilskuerne så bare oksen: at den ble slaktet, og at prestene førte den utenfor leiren. Noen av dem som sto nærmest, kunne se blodet bli helt ut ved foten av brennofferalteret. Men de så ikke, og kunne ikke se, presten stenke blodet «for Herrens åsyn, like foran helligdommens forheng». Heller ikke kunne de se ham stryke blodet på hornene til røkelsesalteret, for folket kunne ikke se inn i prestenes forgård.

Vi tar mye feil om vi innbiller oss at jødenes seremonier var synlige for folket. Bare prestene så dem. Gudstjenesten i Det gamle testamente foregikk for det meste i det skjulte. Israelittene kunne ikke se lenger enn til den ytre forgården. De sto foran kobberalteret, og lenger kunne de ikke komme. Det som ble gjort i prestenes forgård og i Det aller helligste, kunne de ikke se. De kunne bare tro det.

Det er en ubestridelig sannhet at ofrene ikke så mye var ment for folkets øyne som for Guds egne. Dette kan nok virke underlig på dere, men det ligger en stor sannhet i det. Nå for tiden hører dere folk si at

soningen bare har som mål å virke på menneskene og ikke på Gud. Det vil si at den skal forsone menneskene med Gud, men ikke Gud med menneskene.

Du kan være viss på at det ligger en farlig villfarelse i denne læren, og derfor må vi gå imot den.

Forsvarerne av den viser til visse uttrykk i våre skrifter og prøver slik å bevise at vi lærer at blodet blidgjorde en vred Gud. Men vi sier bestemt at vi aldri har lært noe slikt. Likevel har vi ikke tenkt å la oss skremme til å fornekte eller endre denne troen vår: at Kristi soning på en underfull måte har forandret hvordan Gud handler med menneskene.

Gud som dommer ville ha dømt oss til en straff som svarte til våre synder, om ikke Jesus hadde lidt i vårt sted. Ved sin lidelse har han gjort at vi får gå fri, og det i samsvar med rettferdigheten, på det enkle vilkår at vi tror på Guds Lam og stoler på ham.

Det er ikke bare mennesket som blir villig til å elske Gud når det ser Guds kjærlighet åpenbart i Kristus Jesus. Ved soningen er det også blitt mulig for Gud å rekke det syndige mennesket frelsens hånd. Guds egenskaper ville ha hindret det om ikke soningen var kommet til og hadde gjort det mulig. For «uten at blod blir utgytt, blir ikke synd tilgitt» (Hebr 9,22), og uten tilgivelse er det ingen frelse.

Vi må holde fast ved at blodet ikke bare leger den sårede samvittigheten. Det er også en virkelig fyldestgjørelse for Guds rettferdighet. Det er et dekke, en soning, en nådestol for den hellige Gud. I Det gamle testamente dekket nådestolens lokk over loven som lå gjemt i paktkisten. Herlighetens Gud, som tronet over nådestolen, så bare soningslokket.

Slik er Kristus stilt fram som Det nye testamentes nådestol, med et soningslokk som dekker alle sjeler som tror på hans blod.

Derfor ser Gud bare soningslokket. Han ser bare Kristus, sin kjære Sønn, og hans dyrebare blod, som gir tilgivelse for de syndene som var gjort i Guds langmodighet. Og vi skal merke oss vel at når han tilgir synden på denne måten, viser han sin rettferdighet (Rom 3,25–26).

Hit hører også det bemerkelsesverdige stedet om påskelammet og dødsengelen i Egypt. Herren befalte at blodet av påskelammet skulle strykes på dørstolpene på husene. Om dette soningsblodet, dette middelet, sier Herren selv: «Når jeg ser blodet, vil jeg gå dere

forbi» (2 Mos 12,13). Han sier ikke: «Når dere ser blodet, vil jeg gå dere forbi.»

De som ble frelst fra døden – foreldre, tjenere og barn, små og store – så ikke blodet den natten. For alle var inne i husene sine og spiste påskelammet, som vi husker. Husfaren hadde stenket blodet på dørstolpene på utsiden. Hensikten var ikke at de som var inne i huset, skulle se blodet, men at Gud skulle se det.

Også vi får erfare fred og glede når vi i troen får se det dyrebare blodet. Likevel består det vesentlige i frelsesverket ikke så mye i at blodet virker på oss, som i at det virker på Gud. Vi sier ikke at det skjer en forandring i Gud, men i måten den guddommelige rettferdighet handler på. Uten blodet er vi tynget av skyld og fordømt. For blodets skyld blir nåden tilbudt oss. Vasket i blodet er vi velbehagelige og elsket. Soningen skjer «for Herrens åsyn» – det er hovedsaken.

Nå følger en annen viktig lærdom som vi skal ta med oss. Så snart synden var lagt på offerdyret, og det skjedde «for Herrens åsyn», ble dyret slaktet.

Presten «skal legge hånden på oksens hode, og han skal slakte oksen for Herrens åsyn» (3 Mos 4,4). I det femtende verset står det: «Menighetens eldste skal legge hendene på oksens hode for Herrens åsyn. Så skal oksen slaktes for Herrens åsyn» (3 Mos 4,15). Ja, så snart synden blir overført, blir også straffen overført. I samme øyeblikk som presten og de eldste hadde lagt hendene på hodet til oksen, falt offerøksen over den, og i samme øyeblikk ble den gjennomboret av offerkniven.

Å, mine brødre, de som forkynner Kristus, men ikke Kristus som den korsfestede, mangler livet og kjernen i vår hellige tro. «Han er Israels konge, la ham nå stige ned fra korset, så skal vi tro på ham!» (Matt 27,42), roper de som fornekter soningen. De vil tro på Kristus uten blodet og uten korset, ja, på hva som helst, bare ikke på det korsfestede Guds Lam.

De kan ikke og vil ikke se at korset er selve det vesentlige i gudsfryktens hemmelighet, selve margen og kjernen i den kristne tro. Vi fryder oss over vår Frelser som regjerer, og vi gleder oss over hans herlighet som skal komme. Men en Frelser som blør, er synderens eneste håp. For det var ikke mulig for ham å unngå korsets død

(Matt 26,39.42.44). Derfor er det heller ikke mulig at en eneste synder kan bli frelst ved Jesus uten korset.

Til korset, midtpunktet i soningslidelsen, må synderen vende seg for å finne trøst. Uten korset er stjernen over Betlehem, ja, selv solen i tusenårsriket, uten lys. Jeg husker en mann som sa da han ble tatt opp i menigheten: «Jeg har søkt trøst i den herliggjorte Kristus, men ikke funnet noen.

Men da jeg vendte meg til den korsfestede Kristus, fant jeg fred.» På Golgata finner sjelen lindring, men bare der. At Jesus lever, er vår glede. Men grunnen til denne gleden er at han som lever, en gang var død. At han skal regjere i all evighet, er en velsignet lære i vår tro. Men at hånden som svinger det gylne septeret, ble gjennomboret, er den store hemmeligheten i vår glede.

Å, min kjære, måtte du aldri trives der hvor du ikke kan se Kristi kors! Når du grunner på evangeliets lærdommer, tenker over Ordets bud og forskrifter eller studerer Skriftens profetier, så se til at sjelen din ikke blir vendt bort fra korset. Det var jo ditt åndelige fødested, og der må helsen din fortsatt holdes ved like. For under korset finner alle syke sjeler helse.

Soningsblodet er den rette balsam fra Gilead, en legedom som helbreder alle åndelige sykdommer. Kom, du sjel som er rammet av syndens sykdom! Pust inn den luften som ble renset da blodet fra Jesu hjerte og fra hans sår falt på jorden. For det finnes ingen sykdom i sjelen som ikke kan helbredes ved dette blodet.

Skynd dere til Golgata, dere som er svake i troen, og ta imot den kraft og styrke som Gud har å gi dere der! Det er under korset dere skal se rettferdighetens sol gå opp med legedom under sine vinger (Mal 4,2). Sjelenes lege møter sine pasienter ved korsets fot og befrir dem fra alle deres sykdommer.

Jeg skal ikke lenger dvele ved enkelthetene i det dette forbildet sier om stedfortredelsen.

Men jeg vil stille hver enkelt dette viktige spørsmålet: Er Herren Jesus gjort til syndoffer for deg? Det står skrevet: «Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss» (2 Kor 5,21). Det er altså Gud selv som har lagt synden på Jesus. Men det er også sant at hver troende ved troen legger sine synder på Jesus. Når vi synger: «Jeg legger min synd på Jesus», er det helt i samsvar med Skriften.

Har du, kjære venn, sett dine synder bli lagt på Jesus? Har du lagt troens hånd på hans hode? Mine kjære tilhørere, snart skal hver og en av oss vandre gjennom dødens dal. Det kan hende at mange av oss om kort tid får erfare hvor viktig den siste stunden er. Er du rede?

Du har i mange år bekjent at du er en kristen. Har du virkelig vært det du har bekjent deg til? Er du nå rede til å dø? Om dødsbudet skulle komme i denne stund og overraske deg der du sitter, kan du da håpe at du i sannhet ville bli funnet mens du stoler på det dyrebare blodet? Kan du håpe at synden da ikke skulle forstyrre freden din i døden, fordi den er tilgitt og tatt bort?

Prøv grunnen for ditt håp! Jeg ber deg inderlig om å følge denne formaningen. Og gi deg ikke til ro før din tro er sikkert grunnet på evighetens klippe. Mine brødre, søk all den visshet dere kan få, men vokt dere for formastelighet og selvtilfredshet. Jeg har møtt kristne bekjennere som ikke mente de trengte å stemme i med sangen:

«Klippe, du som brast for meg,
la meg skjule meg i deg.»

Jeg kan ikke tro at slike folk er alvorlige kristne. For min egen del er det trøsterikt å få be, særlig når jeg plages av sykdom i kroppen og bedrøvelse i sjelen:

Klippe, du som brast for meg,
la meg skjule meg i deg!
Vannet, blodet, som utgår
fra din åpne sides sår,
rense med sin himmelsaft
meg fra syndens skyld og kraft.

Uten å overdrive tror jeg at jeg kan si at Gud har gitt meg en tro like sterk som de fleste av mine medkristne har. I det store og hele kan jeg fryde meg i den fulleste visshet om at jeg er velbehagelig for Gud i hans elskede Sønn. Men av og til hender det at sjelen min er helt fylt av angst, og et tungt mørke skremmer meg.

Da ber jeg i tillit om at velsignelsen i soningsblodet, som én gang for alle er utøst for syndere, må komme over meg. Med et sønderknust hjerte sier jeg da:

Intet kan jeg give deg,
til ditt kors jeg slutter meg.

Det synes meg at en ydmyk tillit til Jesus er den beste tilstanden sjelen kan være i. Nå spør jeg hver og en av dere i inderlig og deltakende kjærlighet: Er sjelen din nå i denne tilstanden? Gleder hjertet ditt seg i din stedfortreder? Kan du med fryd stemme i med disse to velsignede versene?

Når Satan meg i angest før,
når han min skyld forstørret gjør,
til deg jeg ser, min Jesus kjær,
i deg min skyld borttatt er.
Min Jesus, du for meg er død,
og du har frelst meg av min nød;
nå Gud er vel tilfreds med deg
og for din skyld benåder meg.

II.

Vi går nå over til den andre delen. Kapitlet viser oss virkningen av Jesu dyrebare blod. Så snart offerdyret var slaktet, samlet presten opp blodet som var utøst. Oksen ble slaktet i folkets forgård. Se, der ligger det slaktede dyret ved foten av kobberalteret, og et kar med blodet står ved siden av.

Presten går inn i prestenes forgård, dypper fingeren i blodet og stenker sju ganger like foran helligdommens forheng, som skjulte Det aller helligste. Vi vet ikke med sikkerhet om blodet ble stenket på selve forhenget, men det er svært sannsynlig at det falt på det. Med tiden ble forhenget som et klede dyppet i blod.

Men hvorfor begynte han med forhenget? Han gjorde det for å vise at vårt samfunn med Gud skjer ved blod. Den gangen var forhenget ennå ikke revnet. At det ble stenket med blod, viser at blodet var det eneste middelet som kunne åpne veien til Gud og gi adgang til ham. Og det viser at blodet skulle sprenge forhenget når det var fullkomment ofret og stenket sju ganger. Kristi blod har bokstavelig talt sprengt forhenget.

Da Herren hadde stenket sitt hjerteblod – om jeg får si det slik – sju ganger på forhenget som skilte Gud og menneskene fra hverandre, sa han: «Det er fullbrakt!» (Joh 19,30). Og se, «forhenget i templet revnet i to, ovenfra og ned» (Matt 27,51). Mine kjære, «vi har altså i Jesu blod

frimodighet til å gå inn i helligdommen» (Hebr 10,19), og «dette er Guds sanne nåde som dere står i» (1 Pet 5,12).

Alle som tror på dette blodet, lever i inderlig fellesskap og samfunn med Gud. De trer fram for hans nådestol og taler med ham som troner mellom kjerubene, slik en mann taler med sin venn. Presten begynte med å stenke blodet på den innerste delen. For det første en kristen mister når han faller i synd, er fellesskapet og samfunnet med Gud og den frie adgangen til ham. Og den første velsignelsen han får igjen, er naturligvis at fellesskapet med Gud blir gjenopprettet.

Du, min bror, som har falt fra, har her noe du særlig må merke deg. Da du syndet mot din Frelser, mistet du ikke alle velsignelser på én gang. Du har fremdeles en lengsel etter å be, og i din store skrøpelighet ber du. Du vil vinne tilbake Guds gunst, og du lengter etter å komme i fellesskap med ham. Men det kan ikke skje så lenge du er i din falne tilstand.

Men merk deg nå: Blodet er stenket på forhenget for å vise deg at du ved blodet, og bare ved blodet, kan vinne tilbake adgangen til Gud. Også til dere som står fast i troen, må jeg si noen ord. Dere har stått i solen, som engelen hos Milton. Dere har fått nyte det fete gjestebudet på Sions berg, «et gjestebud med fete retter, et gjestebud med gammel vin – med fete, margfulle retter og med klaret, gammel vin» (Jes 25,6).

Dere har vært kongens yndlinger. Som Mefibosjet har dere fått sitte ved kongens bord og mette dere med de beste retter. Men om det nå har gått så ille at dette inderlige samfunnet med Gud er blitt brutt, og dere har mistet det himmelske fellesskapet med ham – hvordan skal dere da kunne vinne det tilbake? Jo, ene og alene ved soningsblodet.

Videre skal vi se på en annen soningshandling. Presten gikk fra forhenget til det gylne røkelsesalteret, dyppet fingeren i blodet og strøk det på alterets fire gylne horn, så de lyste røde i lyset fra lampene. I østerlandsk språkbruk betyr horn styrke. Men hvorfor ble blodet stenket på alterets horn? Røkelsen på alteret betegnet bønnen, og særlig Kristi forbønn. Blodet på hornene viste at kraften i hans allmektige forbønn ligger i blodet.

Men hvorfor var dette den andre handlingen? Det synes meg at det andre en kristen mister, er kraften i bønnen. Først mister han samfunnet med Gud når han vender seg bort fra ham ved synd. Deretter mister han kraften i bønnen. Han føler seg svak når han ligger på kne

for Gud, og han får ikke av Herren det han ber om. Tenk for et tap når bønnen hans mister kraften til å bli hørt!

Men hvordan skal han få denne kraften igjen? La oss merke oss hva som står her. Vår store yppersteprest lærer oss å se på blodet for å vinne tilbake denne kraften. Det gjør han nettopp ved at blodet strykes på alterets horn, mens den velluktende røkelsen stiger opp mot himmelen og er velbehagelig for Gud.

Å, mine kjære, tenk på dette: Kraften i Kristi forbønn for Gud ligger i hans dyrebare blod, og kraften i deres og mine bønner må også ligge i dette blodet! Å, hvor mye betyr det ikke å se alterets horn stenket med soningsblodet? Tro aldri at Gud kan høre deres bønner om dere ikke påkaller Jesu blod!

Dere troende, vil dere at bønnene deres skal bli hørt? Hold da fram for Faderen alle bønnene til hans elskede Sønn. Og tro aldri at dere kan få Gud til å høre dere ved noe annet enn fortjenesten i Jesu sår, hans blodige svette, hudflettingen, naglene, spydet, eddiken og gallen og korset. Disse tingene er allmektige for Gud; ja, de kan til og med overvinne Den Allmektige.

Se nøye til at ditt røkelsesalter er stenket med blod! Er det det, blir bønnene dine hørt. Er det ikke det, blir de ikke hørt.

Da dette var gjort, gikk presten tilbake til folkets forgård. Der sto det store kobberalteret som brennofferet ble ofret på. Han hadde med seg karet med blodet, og av det hadde han brukt en liten del til å stenke forhenget og stryke på alterets horn. Resten av blodet helte han ut ved foten av alteret. Hva betyr det?

Jo, med dette lærer han oss at Jesu blod er den eneste grunnen til at vi selv og takkofferet vårt kan være velbehagelige for Gud. Det er dette som blir vist ved at blodet ble helt ut ved foten av alteret. Har du noen gang lagt merke til at hele tabernaklet ble stenket eller strøket med blod overalt?

Hvor en enn vendte seg, så en blod. Klærne som presten hadde på seg når han gjorde offertjenesten, så ut som de var dyppet i blod. Da offerdyret ble ofret, ble hendene hans stenket med blod. Da han ble innviet, fikk han blod på øret, blod på foten og blod på hånden (2 Mos 29,20). Han kunne ikke bli prest uten blod. «Etter loven blir nesten alt renset med blod» (Hebr 9,22), sier apostelen. Det var blod overalt.

For folk flest var dette et skremmende syn. Men de som var opplyst av Guds Ånd, så noe underfullt i det. «For en hellig Gud Israels Gud er!» ropte de. «Se hvordan han hater synden! Se, han lar bare syndere komme nær til seg ved soningsblodet.» Det fantes sikkert alt den gangen tenkende sjeler som spurte: «Hva peker dette soningsblodet fram mot?»

Svaret får vi på steder som Jes 53,10. Og nå som forbildet er oppfylt, vet vi at blodet av offerdyrene var et synlig forbilde på den lidelsen Jesus gjennomgikk. Det var et forbilde på det soningsofferet som han bar fram, han som Gud selv hadde bestemt til en soning for våre synder. All blodsutgytelse i gudstjenesten i Det gamle testamente pekte fram mot «Guds lam, som bærer bort verdens synd» (Joh 1,29).

La oss glede og fryde oss i «Kristi dyrebare blod, som blodet av et feilfritt og lyteløst lam. Han var forut kjent, før verdens grunnvoll ble lagt, og for deres skyld er han blitt åpenbart ved tidenes ende» (1 Pet 1,19–20).

Vil dere høre et kort sammendrag av det som er sagt? Så følg meg til tabernaklet! La oss begynne ved selve inngangen. Vi har syndet og trenger tilgivelse fra Gud. Det er den første velsignelsen. Brennofferalteret står foran oss, og vi vil bære fram vårt takkoffer for Herren. Men hvordan kan vi være velbehagelige? La oss se ned på foten av alteret! Hva ser vi der? En mengde blod, som om alteret sto i blod! Hva betyr det?

Det betyr at Jesu blod er grunnen til at vi er velbehagelige for Gud. For blodets skyld er vi himmelens medborgere. Vi er ikke forbannet, men velsignet. Vi er ikke forkastet og hatet, men utvalgt og elsket, «de helliges medborgere og Guds husfolk» (Ef 2,19). Og alt dette for blodets skyld.

Men vi er ikke bare medborgere i det nye Jerusalem. Vi er også prester for Gud, og som prester skal vi gå inn i prestenes forgård og der ofre røkelse, takk og bønn. Her står vi som prester, og her er det gylne alteret. Men hvor er vår rett eller fullmakt til å tjene Herren? Hvordan skal vi kunne tre fram med kjærlighet i hjertet, med glede og takk og med brennende bønn og forbønn?

Her har vi svaret på spørsmålene våre. Med glede ser vi blodet på alterets fire horn. Bønnene våre har ikke i seg selv noe som gjør at de blir hørt, og vår takk og kjærlighet er ikke velbehagelig for Gud i seg

selv. Nei, det er blodet som gir bønnene våre kraft til å bli hørt og gjør gjerningene våre velbehagelige for Gud. Måtte hjertene våre være stenket med Jesu blod når vi trer fram for bønnens alter!

Og måtte våre bønner og vår takk stige opp til himmelen som røksøyler, velbehagelige ved blodet!

Men, mine kjære, dette er ikke alt. Vi er mer enn prester. Vi er Guds barn, og vi er dyrebare for hans hjerte. La oss derfor ha samfunn med vår Far i himmelen. Men hvordan kan vi gå inn i Det aller helligste og ha samfunn med Gud, han «som bor i et lys dit ingen kan komme» (1 Tim 6,16)? Hva er det middelet som gjør at vi kan gå innenfor forhenget?

Når vi nærmer oss det hellige stedet, ser vi at forhenget er revnet. På gulvet ser vi en rand av blod, som gjennom tidene er blitt stenket på forhenget. Over denne blodranden går vi inn mellom de to delene av forhenget, og her har vi «en ny og levende vei gjennom forhenget» (Hebr 10,20). Overalt ser vi merkene etter det stenkede soningsblodet, og når vi kommer til nådestolen, ser vi blod også der.

Slik blir vi overbevist om at blodet er det middelet som gir oss adgang til Gud, og at vi ikke kan nærme oss ham på noen annen måte. En gang skal vi komme Gud enda nærmere, se ham ansikt til ansikt og være hos ham for alltid. Da skal vi bedre forstå hva det vil si at Jesus Kristus elsket oss så høyt at han døde for oss og stenket oss med sitt blod. Og vi skal forstå at det er for hans skyld vi får leve i et inderlig og underfullt samfunn med Gud.

Det er en glede for Guds engler når syndere blir omvendt (Luk 15,10). Slik er det også en glede for dem å se frelste mennesker ferdes med Gud som med en far og venn.

Slik har jeg prøvd å vise den trefoldige virkningen av det dyrebare blodet. Men vi må ikke glemme at blodet også renser den troende fra synden: «Jesu, hans Sønns blod renser oss fra all synd» (1 Joh 1,7). Først får han tilgivelse. Så blir han gjort velbehagelig. Deretter får han seirende kraft i bønnen. Og til slutt får han fri adgang til Gud. For en kjede av velsignelser! Og alt ved Jesu blod!

Syndofferet, et forbilde på Kristus – del 2

III.

Vi skal nå se på den vanæren vår Herre Jesus led. Nå er alt vel for oss, og vi får nyte den frelsen han har vunnet. Derfor vil jeg at dere skal legge merke til hvor bitter og fornedrende lidelsen var for vår Herre Jesus.

Synderen som bar fram offeret, har fått tilgivelse. Han er blitt benådet ved brennofferalteret, bønnene hans er blitt hørt ved det gylne alteret, og forhenget er blitt stenket med blod til gode for ham. Men hva har offerdyret måttet lide for alt dette? Tre nærmere med hellig beven og hør den lærdommen som blir gitt her!

Vår Herre Jesus Kristus ble gjort til synd for oss, men han var likevel kjær og elskelig for Gud. Det antydes ved offerdyret. Den største delen av det ble ført utenfor leiren og brent opp, men en del ble likevel brent på alteret, nemlig fettet, som vi kan regne som det mest verdifulle.

Gud ville med det si oss: «Min elskede Sønn måtte gjøres til synd for folket. Jeg måtte naturligvis forlate ham og la ham dø utenfor leiren. Likevel er han dyrebar og kjær i mine øyne.

Selv mens han er et syndoffer, er han min elskede Sønn, som jeg har velbehag i.»

Mine brødre, hver gang vi taler om vår Herre Jesus som den som bærer våre synder, må vi tale varsomt. Vi må ikke tenke at Gud noen gang foraktet sin lidende Sønns bønner eller mislikte dem. Han måtte la ham bli behandlet som en forlatt, mens han sto i vårt sted og som

vår stedfortreder var gjort til synd for oss, enda han ikke visste av synd.

Å, hvor herlig er ikke den tanken at Gud kjente en velbehagelig duft også ved korset! Jesus Kristus var velbehagelig for Gud også den dagen han var et syndoffer for oss. Nettopp i dette besto soningen: Jesus var velbehagelig for Gud også da han hang på korset som en forbannelse for verden. Han var velbehagelig og forlatt på samme tid, og nettopp slik var han en soning.

For Gud krevde en slik person. Og da ingen slik fantes blant de skapte vesener, ga han sin egen enbårne Sønn til soning for verden. Hos ham fant Gud fettet. Hans indre skjønnhet, som var skjult for menneskene, og hans hellighet i sjelen og i hele hans vesen var velbehagelige for Gud også da Gud la verdens urettferdighet på ham.

Men nettopp her finner vi det mest fornedrende i hans soningsverk. Vi skal si noen ord om det. Presten tok skrotten av det døde dyret, all innmaten med det som hørte til, og huden og møkka. Alt dette nevnes, også det urene, for å lære oss hvor avskyelig synden er, og hvordan vår stedfortreder så ut da han bar våre synder.

Alt dette bar presten med hjelp av andre ut av leiren. Leiren var så stor at offerdyret måtte bæres over en halv mil.

Jeg ser for meg dette sørgetoget – for et sørgetog var det virkelig – omtrent slik: Presten med blodstenkte klær og hjelperne hans slepte skrotten av det slaktede dyret bort. Toget går langsomt forbi alle teltene. Først går det forbi den stammen som bodde nærmest tabernaklet, så forbi den neste, og så videre, hele den lange teltgaten ut.

Folket sto i teltdørene og så på dette dødstoget, for det var en død skapning. Mens de så på, snakket de med hverandre om den synden som var gjort, og som hadde gjort dette offeret nødvendig. For hver gang dyrenes soningsblod ble utøst, kom det «en påminnelse om synder» (Hebr 10,3).

Men når dyret ble slaktet ved brennofferalteret, hvorfor ble det da ikke brent der? Alteret var hellig. Så snart synden var lagt på dyret, var det ikke lenger hellig. Derfor kunne det ikke brennes på det hellige stedet, men måtte bæres bort. Presten førte altså skrotten av det døde dyret til stedet der de slo ut asken (3 Mos 4,12). Der ble den brent helt opp som syndoffer, mens røyk og flammer steg mot himmelen som en søyle.

Mine kjære, prøv å se for dere Jesus forlatt av Gud. Jeg kan ikke uttrykke mine tanker om dette. Men jeg er viss på at dere kunne få et rett bilde av Jesu lidelse om dere hørte det forferdelige ropet skjære gjennom luften: «Eli, Eli, lama sabaktani? Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?» (Matt 27,46).

Men vi forstår at han ble forlatt fordi han var gjort til synd for oss. Det var ikke mulig for Gud å se på synden med noen form for velbehag, ikke engang da den var lagt på Kristus. «Du som har rene øyne, så du ikke kan se på det onde» (Hab 1,13), sier profeten. Derfor måtte Gud la straffen komme over sin Sønn da synden var tilregnet ham. «Det behaget Herren å knuse ham. Han slo ham med sykdom» (Jes 53,10).

I loven om brennofferet leser vi at presten skulle vaske offerdyrets innvoller i vann (3 Mos 1,9). Det viser at Kristus i sin fullkomne hellighet og renhet var en velbehagelig duft for Gud. Men i kapitlet vi har foran oss (3 Mos 4,11), står de vanærende ordene: «og mageinnhold». Det viser at dette ikke ble skilt fra resten. For et fornedrende forbilde på Kristus!

La oss tenke på hva våre synder var, de syndene som ble lagt på Jesus! Hvordan kunne våre synder bli vist oss tydeligere enn ved skrotten av det blødende offerdyret? Presten førte den ut av leiren som noe avskyelig som ikke kunne tåles innenfor. La oss huske at dette er et forbilde på vår Frelser, gjort til synd for oss og forlatt av Gud til gode for oss.

Da presten var kommet fram til stedet med det døde dyret, la han det på askehaugen, tente en ild og brente det alt sammen. Se her et svakt bilde av den ilden som fortærte Frelseren på Golgata!

Måtte vi aldri glemme hans legemlige pinsler! For de svarte til hans sjelekval. Mellom disse to slags lidelser er det en så nær forbindelse at det er vanskelig å trekke grensen mellom dem.

Likevel var sjeleangsten den hardeste av alle hans lidelser. Kan dere si hva den besto i? Har dere noen gang hatt høy feber? Har dere ligget til sengs og tålt harde plager? Har dere erfart hva det er ikke å finne hvile for smerte? Har dere kjent hodet som fylt av ild? Har dere vært overveldet av så forferdelige smerter at dere var redde for å miste forstanden?

Har dere i slike stunder vært nær ved å bli fra dere? Har døden noen gang hatt dere i sine klør og truet med å slite over livstråden? Er det

så, kan dere i noen grad – om enn uendelig lite – forstå hva han led da han sa: «Min sjel er bedrøvet inntil døden» (Matt 26,38), og da «angst og forferdelse kom over ham» (Mark 14,33).

Denne sjelekvalen, som brant som ild, var de «glødene» som ble samlet og lagt på syndofferet. Når dere ser Jesus bli hudflettet og siden hengt opp, blødende, på forbannelsens tre, da ser dere ilden fra Guds rettferdighet fortære syndofferet som våre synder var lagt på.

Jeg skal ikke tale mer om dette. Jeg vil heller be om at Den Hellige Ånd må gi dere vilje til å tenke på den vanæren Kristus led for dere. Vi kan tenke på Jesu vanære, men vi kan ikke fatte den. Selv har jeg prøvd å trenge ned i dypet av den, men jeg har ikke funnet bunnen.

Jeg har tenkt på det store under at han som har skapt alle ting, de synlige og de usynlige, han som «har målt vannene med sin hule hånd og målt ut himmelen med sine utspente fingrer» (Jes 40,12), er blitt kjøtt og blod og har lidt døden for et så uverdig menneske som meg.

At han måtte lide for meg, har forundret meg mye. Men at han bar mine synder, det har slått meg med bestyrtelse. Å, under over alle under! Englene sier: «Hellig, hellig, hellig er Herren, hærskarenes Gud!» (Jes 6,3). Hva sa de vel da han som de lovsynger som «hellig og herlig», bøyde hodet og oppga ånden fordi han «ble gjort til synd for oss»? Velsignede Guds Sønn, der vi ikke kan forstå deg, der tilber vi deg!

Innvendingene mot læren om at vår Frelser led straffen i vårt sted, har fått oss til å granske denne læren så mye grundigere. Følgen er at vi tilber vår dyrebare forløser med inderligere tillit og større takknemlighet. Vi priser ham for hans kjærlighet, som drev ham til å bli et syndoffer for oss. «Vi for alle vill som får, vi vendte oss hver til sin vei. Men Herren lot alles våre misgjerninger møte ham» (Jes 53,6).

Det første vi må gi akt på, er dette: Hvordan møtte synden ham? La meg her vise synden under bildet av strålene fra en sol som bringer ulykke. Synden hadde spredt seg over hele menneskeverdenen, slik solens stråler sprer seg over hele planetsystemet. Og vår Herre Kristus ble stilt der for å tåle den fulle virkningen av de smertefulle strålene fra denne syndens sol.

Jehova holdt fram brennglasset, samlet alle de spredte strålene og rettet hele heten fra brennpunktet mot ham. Dette synes meg å være

summen av tekstens ord: «Herren lot alles våre misgjerninger møte ham.»

Det som var spredt overalt, ble her samlet i ett eneste punkt. Hele menneskehetens syndeskyld ble rettet mot vår Frelsers person.

De mørke skyene samler seg før stormen, og vinden lar høre sin sukkende lyd. Vi ser hvordan skyene trekker seg sammen fra alle kanter, som om den store stridens dag var kommet og hele Guds fryktelige artilleri skyndte seg fram til møtestedet på slagmarken. Se her midtpunktet for virvelvinden og stormen! Se hvordan lynet truer med å sette hele verdenshvelvet i brann! Se hvordan de mørke skyene hoper seg opp, lag på lag, og stenger dagslyset ute!

Er ikke alt dette et bilde på hvordan synden møtte Kristi person? Fortidens og framtidens synder, hedningenes og jødenes synder, de unges og de gamles synder, våre medfødte synder og de syndene vi selv har gjort – ja, alles våre synder lot Jehova møte ham. Alle de svarte skyene, samlet og presset sammen i en voldsom storm, styrtet som en mektig virvelvind mot den store forløseren.

Som tusen strømmer i regntiden styrter ned fra fjellene og danner en dyp, flommende sjø, slik styrtet alle våre synder mot vår Frelser på Jehovas befaling. Jehova «lot alles våre misgjerninger møte ham».

Eller la oss ta et bilde, ikke fra naturen, men fra handelslivet. Tenk deg at alle menneskers gjeld ble lagt sammen, og at alle regninger, alle gjeldsbrev og alle veksler skulle betales på én eneste dag. Tenk deg at alle disse summene ble lagt fram for én eneste person, som hadde påtatt seg å betale dem alle. Slik var vår Frelsers stilling.

Eller om disse bildene ikke viser tekstens mening tydelig nok, la oss da ta teksten etter en eldre oversettelse. Der står det: «Herren la alles våre misgjerninger på ham.» Slik en byrde blir lagt på et menneskes rygg, slik la Herren hele vår slekts syndebyrde på Kristus. Den ble lagt på hans hode, slik ypperstepresten la synden til Israels tolv stammer på skyldofferets hode. De to oversettelsene stemmer altså fullt ut overens. Alle våre synder ble samlet, og da de var bundet sammen, ble de lagt som en knusende byrde på vår Herre Jesus Kristus.

En annen tanke som teksten gir meg, er denne: Våre synder ble lagt på den lidende stedfortrederens person. Jeg sier «den lidende stedfortreder», fordi sammenhengen krever et slikt uttrykk: «Han ble såret for våre overtredelser, knust for våre misgjerninger. Straf-

fen lå på ham, for at vi skulle ha fred, og ved hans sår har vi fått legedom» (Jes 53,5). I tilknytning til dette, og for å belyse det, blir det lagt til: «Herren lot alles våre misgjerninger møte ham.»

Vår Herre Kristus hadde ikke kunnet bære våre synder om han selv hadde vært en synder. Men etter sin guddommelige natur blir han lovsunget med det trefoldige: «Hellig, hellig, hellig er du, Herre, hærskarenes Gud!» Og også som menneske er han fri for den medfødte syndesmitten, fordi han ble unnfanget på overnaturlig vis. I sitt hellige liv er han det rene Guds lam, «uten flekk eller rynke eller noe slikt» (Ef 5,27). Fra hvilken side en enn ser det, ble han derfor funnet skikket til å stå i syndige menneskers sted.

Læren i teksten vår er denne: Jesus Kristus er Guds Sønn. Han er et sant menneske, «født av en kvinne» (Gal 4,4), og like fullt sann Gud av sann Gud, skaperen og opprettholderen av alle ting. Han inntok en slik stilling at han tok på seg den falne menneskeslektens synder. Han forble likevel selv ren og fri for personlig skyld, men tok på seg andres synder ved det teologene pleier å kalle imputasjon eller tilregnelse.

Men det kan spørres om bruken av dette ordet har ført til misforståelser hos dem som står imot læren om stedfortredelsen, selv om ordet er i samsvar med Skriften og riktig i den betydningen vi bruker det. Jeg vil ikke si at den falne sjelens synder ble tilregnet Kristus, enda jeg tror at det var slik. Jeg unngår ordet «tilregnet» fordi jeg tror det sier altfor lite.

Det synes meg at vår slekts synder virkelig ble lagt på Kristus. Han bar dem på en mer hemmelighetsfull måte enn ordet «tilregne» kan uttrykke. Kristus ble ikke bare behandlet som om han hadde vært skyldig. Ifølge teksten ble selve synden virkelig lagt på ham – enda jeg ikke kan forklare hvordan – slik at han «ble gjort til synd for oss».

Skriften sier: «Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud» (2 Kor 5,21). Står det ikke skrevet: «Han bar manges synd» (Jes 53,12), og: «Deres misgjerninger skal han bære» (Jes 53,11)?

Han bærer ikke bare straffen for deres synder eller tilregnelsen av dem. Nei, han skal bære deres misgjerninger (Jes 53,11). Våre synder ble lagt på Jesus i en sannere og dypere betydning enn ordet «tilregnelse» kan uttrykke. Jeg makter ikke å gjøre klart hvordan dette skjedde, eller å uttrykke den tanken jeg selv har om det.

Jesus var aldri en synder og kunne aldri bli det – Gud forby at så bespottelige tanker skulle komme over våre lepper eller få rom i våre hjerter! Men likevel ble den falne menneskeslektens synder lagt på ham.

Noen har stilt det dristige spørsmålet: Var det rettferdig at våre synder skulle legges på Kristus? Vårt svar er firefoldig. Vi tror at det var rettferdig fordi det ble gjort av ham som av nødvendighet må handle rett. For «Herren lot alles våre misgjerninger møte ham». «Skulle ikke all jordens dommer gjøre rett?» (1 Mos 18,25). Jehova, som overtredelsen var gjort mot, er selv den som har bestemt at hele vår slekts syndeskyld skulle legges på Kristus.

Å dra i tvil om det var rettferdig at synden ble lagt på Kristus, er altså å dra Jehovas rettferdighet i tvil. Måtte ingen av oss driste seg til en slik frekkhet! «Ve den som tretter med sin skaper – et skår blant andre potteskår av jord! Kan leiren si til ham som former den: Hva gjør du?» (Jes 45,9). Jehova «lot alles våre misgjerninger møte ham», og vi må derfor gå ut fra at det var rett, uten å bry oss om hva mennesker sier om Guds handlinger.

Husk for det andre at Jesus Kristus frivillig tok våre synder på seg. Han ble ikke tvunget til å bære dem. Han ble ikke dømt til å bære våre synder mot sin vilje. Heller ikke led han i stedet for syndere som han ikke hadde noe felles med. Englenes natur tok han ikke på seg, men han ble menneske og «bar våre synder på sitt legeme opp på treet» (1 Pet 2,24). «Ingen tar det fra meg, men jeg setter det til av meg selv» (Joh 10,18).

Dette skjedde i samsvar med den evige pakt som var sluttet mellom ham og Faderen til vårt beste, og altså etter hans eget uttalte ønske. All tanke på urettferdighet og alle vanskeligheter er ryddet av veien fordi han som bar følgene av å være stedfortreder, frivillig hadde gått inn i denne stillingen.

Men, mine kjære, jeg ber dere særlig huske den forbindelsen som finnes mellom ham som led, og dem han led for. Det blir altfor ofte glemt. Hvorfor taler teksten om oss under bildet av «får»? Minner det oss ikke om Kristus som vår hyrde? Er vi ikke skapt i hans bilde? Og har det ikke alltid vært en hemmelighetsfull forening mellom dem som syndet, og Kristus som led?

La meg få bemerke at det ikke er urettferdig, men tvert imot lovlig, at mannen betaler gjelden når hans hustru har satt seg i gjeld. Kristus elsket oss, og han ville vinne vår kjærlighet. Kan det da være urettferdig at han for å vinne den ble fattig for vår skyld, for at vi ved hans fattigdom skulle bli rike (2 Kor 8,9)?

Kan det være urettferdig at han elsket menigheten og ga seg selv for den (Ef 5,25) mens den ennå var i fangenskap? Kan det være urettferdig at «Kristus døde for oss mens vi ennå var syndere» (Rom 5,8)? Kan det være urettferdig at «mens vi ennå var skrøpelige, døde Kristus til fastsatt tid for ugudelige» (Rom 5,6), altså da vi trengte hans hjelp mest?

Visste han ikke på forhånd at «fordi hans sjel har hatt møye, skal han se det og mettes» (Jes 53,11)? Har ikke Faderen lovet: «Derfor vil jeg gi ham de mange til del, og sterke skal han få til bytte, fordi han uttømte sin sjel til døden og ble regnet blant overtredere – han som bar manges synd, og han ba for overtredere» (Jes 53,12)? Husk at «vi er lemmer på hans legeme» (Ef 5,30), og «ingen har noen gang hatet sitt eget kjød, men han nærer og varmer det, slik også Kristus gjør med menigheten» (Ef 5,29).

Når noen blant jødene kom i gjeld eller ble solgt som slaver, skulle etter loven hans nærmeste slektning løse ut ham og eiendommen hans. Og det er svært passende at Immanuel, som er blitt vår nærmeste slektning ved å ta på seg vår natur, skulle løse oss ut med sitt eget blod.

Slik synes det meg, mine brødre, at stedfortredelsen på den ene siden er en ordning full av nåde, og på den andre siden helt naturlig og i samsvar med den evige kjærlighetens lover. Også når vi ser saken fra andre synsvinkler, kan vi rydde vanskelighetene av veien.

Vi har sett at det var Jehova, all verdens rettferdige dommer, som lot alles våre misgjerninger møte vår uskyldige og rene stedfortreder. Vi har sett at vår tilbedelsesverdige forløser frivillig påtok seg å bære denne uhørte byrden.

Videre har vi gitt akt på den inderlige foreningen mellom oss og ham. Denne foreningen gjorde det ikke bare rettferdig, men helt passende og naturlig, at han bar våre synder. La meg nå minne dere om at denne frelsesplanen stemmer fullt ut med det som skjedde ved syndefallet.

Hvordan skjedde vårt fall, mine brødre? Det var bare våre stamforeldre som falt ved synder de selv gjorde. Alle vi som stammer fra Adam, er blitt syndere ved det ene menneskets ulydighet (Rom 5,19). Som følge av det kom fordømmelse over alle mennesker ved den enes fall (Rom 5,18). Grunnen til vårt fall ble altså ikke lagt av oss personlig, men av en annen.

Jeg hadde ikke mer å gjøre med mitt fall enn med min forløsning. Det vil si: Fallet som gjorde meg til en synder, skjedde lenge før jeg ble født. Det skjedde ved den første Adam. Og frelsesplanen som har befridd meg fra en undergang jeg ikke selv hadde valgt, og satt meg i en ny prøvetid, var også lagt lenge før jeg så dagens lys, ja, før verdens grunnvoll ble lagt. Den ble fullført av den andre Adam ved hans død og oppstandelse, og ved at han som mellommann inntok tronen ved Faderens høyre hånd.

Om vi nå gir akt på det som skjedde ved fallet – og det må vi, selv om vi vegrer oss for å godta grunnsetningene bak det – hvordan kan noen da mene at det var urettferdig av Gud å ordne en frelsesplan etter de samme grunnsetningene for stedfortredelse som dem som gjaldt ved fallet?

Kanskje er det slik noen har framstilt det: De falne englene syndet hver for seg, og derfor var det – menneskelig talt – ingen mulighet for at de kunne reises opp igjen. Men hele menneskeslekten ble gjort til syndere og kom under fordømmelsen ved Adam, sin felles representant og stamfar. Derfor finnes det en mulighet for å bli reist opp igjen ved en annen paktsrepresentant.

Hvordan det nå forholder seg med de falne englene, kan vi la ligge her. Men når det gjelder menneskeslekten, må vi først godta at grunnsetningen om representasjon gjaldt ved fallet. Og så er det vårt privilegium å ta imot med takk og glede forløsningens og frelsens plan, som bygger på det samme forholdet. Ut fra disse fire synsmåtene var det altså rettferdig, og samtidig uendelig nådefullt, at Jehova lot alles våre misgjerninger møte vår store stedfortreder.

Forfatteren av Hebreerbrevet har lagt fram en lære som passer godt til å avslutte våre betraktninger. Han forteller oss at vår Frelser måtte la seg føre utenfor leiren da han utøste sitt blod for å stenke tabernaklet. Og han sier at det er vår plikt, ja, vår høyeste ære, å gå med ham utenfor leiren og bære hans vanære (Hebr 13,12–13).

Dere vet at han ble vanæret for dere. Vil dere da ikke tåle vanære for ham? Han ble foraktet og krenket da han døde på korset. Vil dere da ikke for hans skyld bli hånet av korsets fiender?

Gå ikke med dem som gjør felles sak med de vantro for at korsets anstøt skal bli tatt bort (Gal 5,11). Ganske mange prøver å være kristne innenfor leiren, men det lar seg ikke gjøre. «Skikk dere ikke lik denne verden, men bli forvandlet ved at deres sinn fornyes» (Rom 12,2).

Mye verdslighet rår blant oss, enda Bibelen sier: «Den som vil være verdens venn, blir Guds fiende» (Jak 4,4). Til de verdslig sinnede kristne har Gud sagt: «Gå derfor ut fra dem» – nemlig fra de vantro – «og skill dere fra dem … og rør ikke noe urent! Da vil jeg ta imot dere. Jeg skal være deres far» (2 Kor 6,17–18).

Hvor mye taper vi ikke ved å ligne verden! Hvor stor blir ikke avstanden mellom oss og Gud når vi er i slekt med verden! Gå ut fra de vantro, dere som elsker Frelseren, og dra fram på den smale veien som deres Frelser har gått før dere!

Er det nå noen vantro her, og altså ufrelste, så undrer det meg ikke om de sier om min preken: «Som han snakker om blod! Han forkynner en ren blodteologi, en sirupsreligion!» Synder, hold opp med din gudløse tale! Det kan komme en tid da du ikke får høre om blodet som roper om nåde, ja, da du ikke engang kan få en dråpe vann!

Blodet er det eneste middelet som kan redde deg, og derfor taler vi så mye om det. For vi ønsker at du ikke skal styrte deg i fordømmelsen. Gud vil ha enten ditt blod eller Kristi blod. Forkaster du Kristi blod, må du gå til grunne i dine synder.

«Kjøttets sjel er i blodet» (3 Mos 17,11), sier Guds ord, og ditt liv må tas om du forkaster Kristi liv, som han ga for deg i og med sitt blod. Selve Kristi hjerte måtte åpnes for at synderen skulle finne en vei til frelse. Og hør nå, synder: Det finnes ingen annen! Forkaster du blodets vei, kommer du aldri til perleporten.

Bli overbevist om den faren du er i, og flykt i troen til Jesu blod! Tviler du på at dette er frelsens middel? Hvordan våger du å tvile på det helligste av alt hellig? Hører du til dem som mener at det ikke er noen kraft i Guds Sønns blod til å ta bort synder? Er du dristig nok til å motsi den sannheten Gud selv har åpenbart? «Jesu, hans Sønns blod renser oss fra all synd» (1 Joh 1,7).

Å, om du ville tro denne sannheten og be om at Den Hellige Ånd må rense deg i din Frelsers blod! Skjer det, skal vi snart få møtes innenfor forhenget og der synge: «Han som elsker oss og løste oss fra våre synder med sitt blod … ham være æren og makten i all evighet. Amen» (Åp 1,5–6).

Jesu første ord på korset – del 1

> «Men Jesus sa: Far, forlat dem, for de vet ikke hva de gjør» (Luk 23,34).

Vår tilbedelsesverdige Herre og Frelser ba denne underfulle forbønnen mens korsfestelsens første pinsler rystet ham. Bøddelen hadde nettopp drevet naglene gjennom hendene og føttene hans. Han må ha vært ytterst nedtrykt og utmattet. Først kom angsten i Getsemane. Så fulgte hånen, mishandlingen og piskingen gjennom den lange morgenen da han ble ført fram for Kaifas, Pilatus og Herodes og til slutt overgitt til de hardhjertede romerske soldatene.

Men verken nattens utmattende møye og kval eller lidelsene under korsfestelsen kunne hindre ham i å fortsette i bønn. Guds Lam var stumt for mennesker, men ikke for Gud. Som «et får som tier når de klipper det» (Jes 53,7), hadde han ingenting å si til sitt forsvar overfor menneskene. Men i det stille fortsatte han å rope til sin Far fra dypet av sitt hjerte. Ingen utmattelse og ingen lidelse kunne avbryte Mellommannen i hans hellige forbønn.

Se her, mine venner, hvilket eksempel vi får til etterfølgelse! La oss holde ut i bønn så lenge hjertet slår i oss! Måtte ingen lidelse, hvor heftig, bitter eller langvarig den enn er, drive oss bort fra nådetronen. Måtte den heller drive oss nærmere og mane oss til ivrigere bønn jo mer nøden og lidelsen vokser.

«I bønn, o kristen, stadig bliv;
for ber du, så har du liv.»

Å slutte å be er å forkaste den hjelp og trøst vi trenger i vår situasjon. Du store og nådefulle Trøster, hjelp oss å holde ut i bønnen når ånden

er urolig og forvirret og hjertet tynget av den dypeste beklemthet, så fortvilelsen aldri driver oss bort fra nådestolen!

Vår velsignede Gjenløser fortsatte å be mens de grusomme jernnaglene sønderslet hans fine, følsomme nerver. Hammerslagene fulgte tett på hverandre og rystet hele nervesystemet hans. De voldte ham de grusomste kvaler, kvaler som bare den som selv har gjennomlevd store lidelser, kan forestille seg.

«Gud, kun Gud, og ingen mer
Jesu kval forstår og ser.»

At disse enestående lidelsene ikke kunne avbryte bønnen hans, kan vel forklares slik: Ved øvelse var bønnen blitt en vane for ham, en vane som ikke tålte noe avbrudd. Forbønnene hans hadde vart så lenge og så uavbrutt at de hadde fått fart som et hurtigtog – ingen «bremsing» var mulig.

Alle de lange nettene ute på fjellet i bønn, alle dagene alene med sin Far, de stadige hjerteutgytelsene, den strømmen av bønn han var vant til å sende opp til himmelen – alt dette var blitt en så mektig vane hos ham at ikke engang korsfestelsens skarpe plogjern kunne skjære den av eller hemme den.

Likevel var det ikke vanen alene som gjorde at vår Herre fortsatte å be. Han var døpt med bønnens ånd. Han levde i denne ånden, og denne ånden levde i ham; den var blitt en del av hans vesen. Han var lik de dyrebare, velluktende krydderne som ikke slutter å spre duft når de knuses. De gir tvert imot enda rikere duft for hvert slag i morteren og viser sin indre rikdom nettopp når de blir knust.

Slik en bunt myrra sprer sin duft, og slik sangfuglene synger fordi de ikke kan annet, slik var det også med Mellommannen. Han ba for overtredere fordi hans ømme hjerte fløt over av kjærlighet til dem. Bønnen dekket sjelen hans som et klesplagg, og i denne prakten gikk hjertet hans opp til Gud.

Jeg gjentar min inderlige og alvorlige formaning: Lær av dette eksempelet! Slutt aldri å be, hvor smertefulle, nedslående eller tunge omstendighetene enn er. La oss si med dikteren:

«Jeg skal ei overgive
den siste trøst jeg har;
jeg ikke trett skal blive

å sukke til en Far.
Fortvilelsen må vike
i avgrunnsdypet hen,
meg Herren ei vil svike,
men sende hjelp igjen.»

Legg også merke til hvordan vår Herre i sin bønn for oss holder fast ved barnlig tillit. «Troens opphavsmann og fullender» (Hebr 12,2) er nå senket ned i lidelsens dypeste sjakt. Den måtte han bryte seg gjennom for å bane vei til befrielse for oss. Frivillig går han ned, og når han er kommet aller dypest ned, kjemper han fortsatt i barnlig tillit. Også denne forbønnen begynner han med ordet «Far».

I sin guddommelige visdom sa han til disiplene: «Slik skal dere da be: Fader vår» (Matt 6,9). For seieren i bønnen avhenger av at vi vet at vi er i slekt med Gud. Under store tap eller harde lidelser blir vi lett fristet til å tenke at Gud ikke handler med oss som en kjærlig far med sitt barn, men heller som en streng dommer med en forbryder.

Men Kristus var ført ned i et lidelsens dyp vi ikke engang kan fatte, og likevel røpet ikke ropet hans noen vakling i barnesinnet. Hans bitreste rop i Getsemane, da svetten falt som bloddråper ned på jorden, begynte med «Min Far». I dette ropet ba han om at begeret måtte tas fra ham om det var mulig. Likevel kaller han på sin Far med dette navnet gang på gang i den mørke, sorgfulle natten. Her igjen, i det første av de sju ropene i dødsstunden, begynner han med ordet «Far».

Å, du Hellige Ånd, du som lærer oss å rope «Abba, Far» (Rom 8,15), hold aldri opp med ditt guddommelige nådeverk i våre hjerter! La oss aldri bli ført inn i åndelig trelldom av den listige antydningen: «Er du Guds barn?» Går fristeren løs på oss der ute i ørkenen, må vi seire der som Jesus, da han sultet i ørkenen og holdt til blant de ville dyrene. Å, måtte den Ånd som roper «Abba, Far» i oss, drive ut vantroens frykt!

Gud må tukte oss om vi er ekte barn, for «den Herren elsker, den tukter han, og han hudstryker hver sønn som han tar seg av» (Hebr 12,6). Når vi blir tuktet, må vi ikke glemme å be Den Hellige Ånd om å bevare oss i kjærlig tillit og i et sinn som bøyer seg for Faderen, så vi kan leve. La aldri trelldommens ånd ta dere til fange, så dere tviler på den nådige Faderens kjærlighet eller på at dere er hans barn. Hos ham er vi alltid velkomne.

Vår Frelsers bønn til sin Far gjaldt ikke ham selv. Visst ba han også for seg selv på korset. Når bønnen bare gjaldt ham selv, lød den i det klagende ropet: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?» (Matt 27,46). Det viser det personlige i hans bønn. Men det første av de sju store ropene på korset pekte bare indirekte mot ham selv og hadde helt og holdent andres vel for øye: «Far, forlat dem.»

Ja, denne bønnen stiger opp bare for andre. Den antyder nok grusomhetene de gjorde mot ham, men de er likevel satt i bakgrunnen. Og merk: Han sier ikke «Jeg tilgir dem» – det er en selvfølge. Han ser bort fra grusomheten de behandler ham med. Det er synden de gjør mot Faderen, krenkelsen av Faderen i Sønnens person, som fyller sinnet hans. På seg selv tenker han slett ikke.

Ropet «Far, forlat dem» er helt fritt for egenkjærlighet. I bønnen er det som om han selv ikke var til stede. Hans selvfornektelse er så fullstendig at han mister seg selv og sine egne lidelser av syne. Mine brødre, om det fantes en tid i Menneskesønnens liv da han kunne ha innskrenket bønnen til seg selv uten å bli klandret, så måtte det særlig ha vært nå, da han begynte sin grufulle dødskamp.

Vi ville ikke undre oss om en som var naglet til korset under så harde lidelser, søkte lindring og hjelp for seg selv i sin første, sin siste og alle sine bønner. Men se hvordan vår Herre Jesus begynner med å be om gode gaver for andre – og disse andre er hans grusomme plageånder! Ser dere ikke hvilket stort hjerte som åpenbarer seg her? For en medlidende sjel det er i den korsfestede! Hvor guddommelig! Har det noen gang før ham vært en som midt i de heftigste dødssmerter ba for andre?

Mine brødre, måtte vi også ha denne ånden som er fri for all egenkjærlighet! Apostelen formaner oss: «La dette sinn være i dere, som òg var i Kristus Jesus» (Fil 2,5). Disse ordene er kanskje ofte på våre lepper og i våre bønner. Se da her hvordan Jesus var til sinns, og søk å ligne ham! «Ingen må bare se på sitt eget, men enhver må også ha de andres gagn for øye» (Fil 2,4). Elsk medmenneskene deres som dere selv. Her gir Kristus oss et fullkomment eksempel på selvforsakelse; søk å ligne ham, og gå i hans fotspor!

I diademet av fullkommen kjærlighet finnes det en strålende kronjuvel. «Rettferdighetens sol» (Mal 4,2) går ned på Golgata i underfull herlighet. Men blant alle de lysende fargene som forherliger hans

bortgang, stråler én klarest av alle: bønnen ikke bare for andre, men til og med for hans grusomste fiender.

Hans fiender, sa jeg – men her er enda mer å merke seg. Det var ikke fiender som for flere år siden hadde gjort ham vondt, men fiender som der og da, rett foran ham, holdt på å myrde ham. Jesus ba ikke denne bønnen i kaldblodig ro, etter at han hadde glemt urettferdigheten og derfor lettere kunne tilgi.

Nei, de første røde bloddråpene sprutet ned på hendene til dem som drev jernnaglene gjennom ham, og hammeren var ennå flekket av hans eget varme blod. Det var da denne varme bønnen strømmet ut fra hans kjærlige og medlidende hjerte: «Far, forlat dem, for de vet ikke hva de gjør.»

Jeg sier ikke at bønnen hans bare gjaldt bødlene. Jeg tror den var vidtfavnende. De skriftlærde, fariseerne, Pilatus og Herodes, jøder og hedninger – ja, i en viss og vakker betydning var hele menneskeslekten med i den. For det var synden som brakte Herren på korset, og derfor har alle vi som har syndet, del i mordet. Men bønnen ble i særlig grad utøst som en kostbar nardussalve over dem som der og da utførte den grufulle gjerningen og naglet ham til forbannelsens tre.

For en uforlignelig bønn, når vi ser den i sitt rette lys! Den står alene på et fjell av sjelden herlighet; før Kristus hadde ingen bedt en slik bønn. Abraham, Moses og profetene ba for de ugudelige, men ikke for ugudelige som hadde gjennomboret deres hender og føtter. Etter den dagen har kristne bedt slike bønner. Også Stefanus ropte med høy røst: «Herre, tilregn dem ikke denne synden!» (Apg 7,60). Mange martyrer etter ham har brukt sine siste ord til medlidende forbønn for dem som forfulgte dem.

Dere vet hvor de lærte dette. Men la meg spørre dere: Hvor lærte Jesus det? Han hadde ikke lært det noe sted. Bønnen fløt fra hans eget guddommelige, forbarmende hjerte. En medlidenhet som var hans egen, ga ham denne nye bønnen. Den inderlige ømheten i hans kjærlighet kalte fram denne minneverdige forbønnen. Den kan være et mønster for oss, men det fantes ikke noe mønster for den.

Jeg ville langt heller bøye kne ved min Herres kors i denne stund enn stå her på prekestolen og tale til dere. Jeg trenger å be til ham. Hjertet mitt tilber ham for denne bønnen. Visste jeg ikke noe mer om ham enn at han ba en slik bønn under slike omstendigheter og for

slike skapninger, måtte jeg likevel tilbe ham. For denne ene bønnen om barmhjertighet for hans mordere overbeviser meg mer enn noe annet om at han er Gud. Den fyller hjertet mitt med ærefrykt, takknemlighet og tilbedelse.

Nå har jeg ført dere inn til vår Herres første bønnerop på korset. Om Guds Ånd hjelper meg, skal jeg prøve å bruke bønnen på våre forhold. Først skal vi se på den som et lys over vår store Mellommanns forbønn ved Faderens høyre hånd. Dernest skal vi se den som en lærdom for Kristi menighet i dens gjerning. Og for det tredje skal vi se den som et vekkelsesord til de uomvendte.

I.

Først, mine kjære venner, la oss se på denne underfulle teksten som et lys over vår Herres forbønn som Mellommann ved Faderens høyre hånd. Han ba for sine fiender da, og han ber for dem nå. Det han gjorde i sin siste stund på korset, var et pant på hva han er nå, når han sitter på nådens trone. Han har fått en høyere stilling, men gjerningen er den samme.

På nådens trone fortsetter han uopphørlig å be og gå i forbønn for syndere og roper: «Far, forlat dem.» Ropene på Golgata kan hjelpe oss å fatte hva slags forbønn han ber der oppe.

Legg først merke til at det er en nådig og medlidende forbønn. De som vår Herre ba for mens han hang på korset, fortjente ikke hans forbønn. De hadde ikke gjort noen tro tjeneste som de kunne vente velsignelse for som lønn. Tvert imot: De hadde unnlatt å tjene ham, og mer enn det: De hadde gått sammen om å drepe ham. De hadde korsfestet ham, krenket ham og behandlet ham ondskapsfullt, og nettopp nå holdt de på å ta hans uskyldige liv.

De hadde ikke gjort seg fortjent til et eneste vennlig ønske fra Frelserens hjerte. De ba ham heller ikke gå i forbønn for dem. Det falt dem ikke inn å si: «Be for oss, du døende konge! Bær fram en forbønn for oss, du Guds Sønn!» Og da de hørte forbønnen, var det trolig med forakt eller hovmodig likegyldighet. Den vakte kanskje hån og spott hos dem. Det kan virke umulig at en slik bønn kunne bli til spott, men vi vet at like umenneskelige ting skjedde ved dette korset.

Likevel ba vår Frelser for mennesker som ikke fortjente forbønn, men fordømmelse. Han ba for mennesker som ikke ønsket hans forbønn, men hånte ham når de hørte ham be. Slik er det også der han

er nå. Den store ypperstepresten ber for straffskyldige mennesker – for straffskyldige mennesker, mine tilhørere! Det finnes ikke ett menneske på jorden som fortjener vår Herres forbønn. Han ber ikke for noen fordi de fortjener det.

Han ber for de troende, dem som er rettferdiggjort av nåde, og han ber for dem som synder. «Dette skriver jeg til dere for at dere ikke skal synde. Og hvis noen synder, har vi en talsmann hos Faderen» (1 Joh 2,1). Husk også at vår store forbeder ba for slike som aldri hadde bedt om hans forbønn. I sin særskilte bønn for disiplene sier han riktignok: «Jeg ber ikke for verden» (Joh 17,9). Likevel forstår vi at han ved andre anledninger ber for verden.

For slik «han er en soning for våre synder, og det ikke bare for våre, men også for hele verdens» (1 Joh 2,2), slik er han også forbeder for hele den syndige menneskeverden. Han favner alle i sin medlidende forbønn, også dem som spotter hans evangelium. Hans kjærlighetsvarme hjerte utøser forbønn i himmelen for dem han har gjenløst med sitt dyrebare blod.

Se da, mine kjære, hvor trygt dere kan vente velsignelse fra Gud når dere ber Jesus gå i forbønn for dere! Noen av dere har med tårer og fra hjertets innerste dyp bønnfalt Frelseren om å bli deres forsvarer og mellommann. Kan han da nekte å høre dere? Er det tenkelig at han lar dere be forgjeves? Han gikk i forbønn for slike som forkastet hans forbønn. Hvor mye mer skal han da be for dem som setter den høyere enn gull, ja, enn «fint gull i mengde» (Sal 19,11)!

Husk, mine kjære tilhørere: Selv om det ikke finnes noe godt i deg, men bare det som er avskyelig og ondt, kan ikke det hindre Kristus i å utføre sin gjerning som Mellommann – og den gjerningen er å be for deg. Ja, også for deg vil han bære fram forbønn fra sitt medlidende hjerte. Kom og legg saken din i hans hender! Som din mellommann og forsvarer hos Faderen skal han føre fram grunner som taler til din fordel, grunner du selv aldri kunne ha funnet på. Han vil legge saken din fram for Gud slik han gjorde for sine mordere: «Far, forlat dem.»

Vår Frelser utfører sin gjerning som Mellommann med omsorg. Hans første rop på Golgata viser denne omsorgen. Det er som om vår Herre hadde gransket sine mordere gang på gang for om mulig å finne noe hos dem han kunne føre fram til deres fordel. Men han fant ingenting før hans vise og deltakende øye fikk se deres uvitenhet.

Dette funnet bruker han i bønnen sin og roper: «Far, forlat dem, for de vet ikke hva de gjør.»

Med omsorg gransker han kårene til dem han ber så varmt og utholdende for. Slik er det også der han nå sitter i himmelen. Kristus er ingen likegyldig «talsmann». Han gir akt på hvordan du har det i hvert øyeblikk. Han ser hvordan det står til i hjertet ditt med de fristelsene du må gjennom. I sin ømme og vise omsorg for ditt vel lar han bønnen sin stemme med det som skal komme, for hans altseende øye ser det på forhånd:

«Se, Satan krevde å få dere i sin makt for å sikte dere som hvete. Men jeg ba for deg at din tro ikke måtte svikte» (Luk 22,31–32).

Se hvilken ømhet og omsorg for oss som fyller vår store ypperstepresten! Han kjenner oss bedre enn vi kjenner oss selv. Han legger merke til hver skjult sorg og hvert sukk i hjertene våre. Vi trenger ikke engste oss for at ordene i bønnene våre står i feil rekkefølge. For han leser dem i hjertene våre og ordner dem før han bærer dem fram for sin Gud og vår Gud.

Og selv når vi ikke forstår hvordan vi skal be, og når vi tar feil, kan han ikke ta feil. For han kjenner Guds sinn, og han kjenner også vårt sinn. Han kan finne en grunn til at vi bør få barmhjertighet, også når vi selv ikke finner noen. Og når det er så mørkt for sjelen at vi ikke finner fotfeste å hvile på mens vi kjemper for himmelens velsignelser, mangler Jesus aldri grunner å føre fram til vårt beste.

Hans forbønn blir alltid hørt ved nådestolen, og gjennom hans forbønn blir også våre bønner hørt. Hans forbønn er både full av nåde og full av omtanke.

«Han i det høye bor
for meg å megle få,
og blodets kraft så stor
han seg beråber på;
det blod forsoning brakte visst,
bestenker nådestolen hist.»

Legg dernest merke til at hans forbønn er brennende. Ingen som leser ordene «Far, forlat dem, for de vet ikke hva de gjør», tviler på at de trengte gjennom himmelen og virket til beste for dem han ba for. Brødre, uten å tenke lenge over det er dere sikre på at denne bønnen

var alvorlig, nidkjær og brennende. Og det er ikke vanskelig å finne bevis for det.

Alvorlige og ivrige mennesker er som regel skarpsindige. De forstår å finne det som kan fremme deres hensikter og planer. Ber du for ditt liv, er jeg sikker på at du vil finne en grunn til at det bør spares, selv om ingen andre klarer det. Nå vel, Jesus ønsket så inderlig at hans fiender måtte bli frelst, at han fant en grunn å føre fram til deres beste. Det var en grunn som en mindre brennende ånd aldri ville ha tenkt på: «De vet ikke hva de gjør», ropte han.

Etter streng rettferdighet var det en svak grunn å holde fram. Uvitenhet unnskylder ikke synden, og hos mange av dem som sto rundt korset, var uvitenheten selvvalgt. De burde ha visst at han var «herlighetens Herre» (1 Kor 2,8). Var ikke Moses tydelig nok? Hadde ikke Jesaja talt med stor frimodighet? Var ikke tegnene så klare at de like gjerne kunne ha tvilt på at solen sto på himmelen, som på bevisene for at Jesus var Kristus, den lovede Frelseren?

Likevel ser vi hvordan Frelseren med beundringsverdig alvor og skarpsindighet gjør det som ikke var noen grunn, til en grunn. Han fører den fram slik: «Far, forlat dem, for de vet ikke hva de gjør.» Å, hvor mektig taler slike grunner i himmelen når de bæres fram med et slikt alvor! Tro ikke at han nå, der han sitter i himmelen, er mindre skarpsindig eller mindre ivrig etter å vinne goder for oss.

Nei, mine venner! Kristi hjerte kjemper fremdeles med den evige Far. Han er verken forsømmelig eller likegyldig i sin forbønn. Han sier: «For Sions skyld vil jeg ikke tie, og for Jerusalems skyld vil jeg ikke være stille, før hennes rettferdighet går fram som en stråleglans, og hennes frelse som et brennende bluss» (Jes 62,1).

Det er også trøstefullt å se hvordan vår Frelsers bønn på Golgata kan hjelpe oss å forstå hans forbønn i himmelen rett, særlig at den aldri opphører. Her har vi et bilde på hvor bestandig den er, og hvor utholdende han utfører sin gjerning som Mellommann.

Som jeg alt har sagt: Om vår Frelser ved noen anledning kunne ha sluttet å gå i forbønn og nøyd seg med å rope til sin Far for sin egen del, måtte det visst ha vært nå. De hadde naglet ham til korset og gjort seg skyldige i en direkte voldsgjerning mot hans guddommelige person. Ved en slik anledning kunne en vente at han sluttet å be for dem.

Men synden kan ikke binde tungen på vår Venn som ber for oss. Å, for en trøst det er! Dere har syndet, dere Guds barn. Dere har bedrøvet hans Ånd. Men dere har ikke fått den guddommelige tungen som ber for dere, til å tie. Dere har vært uten frukt, mine brødre, og som det ufruktbare fikentreet har dere fortjent å bli hugget ned. Men deres sviktende troskap har ikke hindret Talsmannen hos Faderen i å be for dere. I dette øyeblikk trer han imellom og ber: «Spar dem ett år til!»

Synder, lenge har du utfordret Gud ved å forkaste hans barmhjertighet. Du har gått fra det ene onde til det verre. Men verken hån, urett eller troløshet kan hindre Guds Kristus i å be om velsignelse selv for den største synder. Han lever, og så lenge han lever, ber han. Ja, «han har et prestedømme som ikke kan forandres, fordi han blir ved til evig tid. Derfor kan han også fullkomment frelse dem som kommer til Gud ved ham, da han alltid lever for å gå i forbønn for dem» (Hebr 7,24–25).

Hør det, mine venner: Han lever alltid for å be for oss! Så lenge det finnes en synder på jorden å frelse, skal det finnes en Mellommann i himmelen som ber for ham. Måtte disse antydningene hjelpe dere til en rett forståelse av den gjerningen vår store yppersteprest stadig utfører som Mellommann!

Tenk videre på hvordan denne bønnen på jorden ligner hans bønn i himmelen i visdom. Han ber om det som er mest til gagn for dem han ber for: «Far, forlat dem!» Tilgivelse var deres store behov. Av alt de trengte, var dette det aller viktigste – tilgivelse fra Gud. Derfor sa han ikke: «Far, opplys dem, for de vet ikke hva de gjør.» Mer lys uten tilgivelse ville bare ha gitt dem samvittighetskval og fått dem fortere ned til fortapelsen.

Derfor ropte han: «Far, forlat!» Og mens han ba med stemmen, rant hans dyrebare blod fra sårene i hender og føtter. Også det var en bønn, en kraftig bønn som Gud hørte og svarte på. Den første åndelige velsignelsen en synder trenger, er tilgivelse. Kristus ber sannelig om det som trengs mest av alt. Slik er det også i himmelen. Hans bønn er ledet av visdom. Han vet hva han skal be om fra Farens hånd.

Kom nær til nådestolen, kjære venn, og bær fram hjertets ønske så godt du kan. Men når du har gjort det, så si: «Å, Herre Jesus, oppfyll ikke mitt ønske om det ikke stemmer med din vise og ufeilbare dom. Og har jeg i bønnen glemt noe som du ser jeg trenger mest av alt, så

fyll du ut bønnen min. For du er den uendelig vise, og du kjenner mine behov bedre enn jeg selv.» Å, så godt å vite at vi har en Venn ved hoffet som gjør bønnene våre fullstendige før de blir lagt fram for den store Kongen!

Jeg tror at det nå aldri kommer annet enn fullkomne bønner fram for Faderen. For når hans folks bønner kommer fram for ham, har Mellommannen gjort dem fullstendige. Ingenting er utelatt, og ingenting som trengs, er strøket. Det er ikke fordi bønnene våre i seg selv er fullkomne. Det er fordi den store Mellommannen gjør dem fullkomne ved sin uendelige visdom. De blir båret fram for Faderen formet etter hans sinn, og derfor kan vi være sikre på at han hører dem.

Vår korsfestede Herres bønn lignet videre hans stadige forbønn i himmelen i den kraftige virkningen den hadde. Mange av dem han ba for, fikk tilgivelse. Dere husker hva han sa til disiplene da han sendte dem ut for å forkynne: «fra Jerusalem av» (Luk 24,47). Den dagen sto Peter fram med de elleve og bebreidet folket at de ved lovløse menns hender hadde korsfestet og drept livets høvding. Av disse menneskene, som med rette ble anklaget for å ha del i Herrens korsfestelse, kom tre tusen til tro på ham og fikk sine synders forlatelse. Det var et svar på Jesu bønn.

Prestene sto fremst i rekken blant Jesu mordere. De hadde «større synd» (Joh 19,11). Men det står: «En stor flokk av prestene ble lydige mot troen» (Apg 6,7). Det var det andre svaret på bønnen. Og ettersom alle mennesker, representert ved jøder og hedninger, har del i Kristi død, ble evangeliet raskt forkynt for jødene, og snart også for hedningene.

Var ikke denne bønnen, «Far, forlat dem», som en stein kastet i sjøen? Først danner den en liten ring i vannet, så en større og så en enda større, til hele sjøen er dekket av sirkelformede bølger. Denne bønnen gikk opp mot himmelen og vendte tilbake til jorden med svar. Først skapte den en liten ring av troende jøder og prester. Derfra vidget ringen seg ut til de første delene av Romerriket, og i dag strekker den seg over hele jordkloden. Ti tusen ganger ti tusen er frelst som svar på denne ene bønnen: «Far, forlat dem.»

Vår Herres forbønn har den samme kraftige virkningen nå som han er gått inn i himmelen. Han går aldri forgjeves i forbønn mellom

oss og Gud. Med blødende hender seiret han den dagen; med føttene naglet til korset vant han en storslagen seier. Forlatt av Gud og foraktet og spottet av folket triumferte han likevel i sin forbønn. Hvor mye mer nå, når kronen pryder hans hode! Hans hånd holder septeret over hele universet, og han er innsatt som kongers konge og herrers herre!

Var tårene og ropene i hans svakhets tid så allmektige, hvor mye større makt må da ikke den oppstandne og himmelfarne ypperstepresten ha! Han har krav å legge fram på grunn av det offeret han én gang for alle har båret fram. Og der han står for tronen, minner han om pakten Faderen har opprettet med ham. Å, du troende sjel som plages av tvil, stol på ham i alt som angår deg! Kom, dere som er tynget av skyld, og be ham gå i forbønn for dere! Og du som ikke kan be, flykt til ham og la ham be for deg!

Du med det knuste hjertet, de trette hendene og den trøstesløse ånden: Gå til ham! I det gylne røkelseskaret vil han legge fortjenesten av sitt offer. Han bærer fram dine lengselsfulle sukk sammen med sin egen forbønn, så de stiger opp for nådetronen som en velbehagelig duft for Herren, hærskarenes Gud. Og når Gud kjenner den behagelige duften, tar han imot deg og dine bønner «i Den Elskede» (Ef 1,6).

Nå har vi gitt dere noe å tenke videre på hjemme, og dermed forlater vi vårt første punkt. Vi har sett hvordan Kristi bønn på korset er et bilde på hva hans bønner alltid er i himmelen.

Jesu første ord på korset – del 2

II.

For det andre er teksten en lærdom for Kristi menighet i dens arbeid. Som Kristus var, slik skal hans menighet være i denne verden. Kristus kom ikke til verden for å la seg tjene, men for selv å tjene og frelse andre. Forstår hans menighet sitt kall, vil den skjønne at dens oppgave ikke er å skaffe seg makt og ære eller søke noen jordisk storhet. Den er her for å leve et liv i selvfornektelse og ofre seg for å bringe de bortkomne fårene tilbake og arbeide for at de uomvendte skal bli frelst.

Mine brødre, Kristi bønn på korset var, som hele hans liv, fri for all egenkjærlighet. Det var som om han glemte seg selv i omsorgen for andres vel. Slik bør det også være med menigheten. Den levende forbønnen for syndere må aldri bli lammet, langt mindre opphøre. Menigheten må ikke leve for sine predikanter eller for seg selv, men alltid for menneskebarn som har gått seg vill.

Tror du menighetene er stiftet bare for å gi predikantene levebrød? Tror du kirken finnes i dette landet bare for at biskoper og proster, prester og andre under dem skal få stor lønn? Nei, mine brødre, var det alt, ville det være bedre å avskaffe hele innretningen. Kirken er ikke til for å skaffe en stilling i livet til adelens yngre sønner som mangler forstand. Kirken er ikke til for at menn med glatt tunge skal stå fram om søndagen og tale og slik få sitt daglige brød av sine beundrere. Nei, den har et langt viktigere oppdrag.

Disse stedene for tilbedelse er ikke bygd for at du skal sitte makelig og få høre noe som lar deg tilbringe søndagen i behagelig lediggang. En menighet som ikke er til for å gjøre godt, har ingen grunn til å finnes lenger.

En kirke som ikke er til for å føre hedninger til Kristus, for å stride mot det onde og for å rydde ut villfarelse og urett – en kirke som ikke bryr seg om de fattige og ikke legger vinn på å holde oppe rett og rettferdighet på jorden – er en kirke som ikke har noen rett til å finnes.

Du skal ikke leve for deg selv, du kirke, like lite som Kristus levde for seg selv. Hans herlighet var at han fornedret seg selv. Og kirkens herlighet er å legge sin verdighet til side og regne det som sin ære å reise opp de falne og føre de villfarne tilbake. Dens største ære er å oppsøke de dyrebare juvelene som Jesus utøste sitt blod for, blant dem som er sunket dypest. Å rive sjeler bort fra syndens brede vei og føre dem til Gud, til håpet og til hellighet – det er dens himmelske oppgave.

Å, om kirken alltid kjente dette dypt! La den ha sine biskoper og prester og forsørge dem. La alt bli gjort for Kristi skyld og gå sømmelig og ordentlig for seg. Men måtte alt dette skje med blikket festet på målet: å bringe de villfarne tilbake, redde de fortapte, undervise de uvitende, hjelpe de fattige, forsvare og holde oppe rettferdigheten, rydde ut ondskapen og våge alt og ofre alt for å utbre vår Herre Jesu Kristi rike og fremme hans ære.

La meg nå gjøre dere oppmerksomme på det store åndelige målet i Kristi bønn. Han ba ikke om noe annet for dette folket enn det som angikk deres sjeler: «Far, forlat dem.» Og vi som tilhører Kristi menighet, gjør vel i å huske at «vi har ikke kamp mot kjøtt og blod, … mot ondskapens åndehær i himmelrommet» (Ef 6,12). Vår første oppgave er ikke å ordne med borgerlige lover og forfatninger; det skal overlates til de borgerlige myndighetene. Vår omsorg skal gjelde det åndelige styret, der hjertet bøyer seg for Kristus og forstanden for hans sannheter.

Jeg tror at jo mer en menighet kjemper i bønn til Gud for at syndere skal bli frelst, og sier: «Far, forlat dem», jo mer den med sitt liv viser syndere hva synd er, og jo mer den holder seg atskilt fra synden og ubesmittet av verden, desto tydeligere viser den hva Kristi blod er: et ufeilbart middel til frelse fra synden. Den viser også hva helvete er, som følger om synden ikke blir vasket bort, og hva himmelen er, som skal åpne seg for alle som er renset fra synden. Slik svarer den til sin oppgave i verden.

Gå fram som én mann, mine brødre! Målet er stadig at syndere skal bli frelst og få tilgivelse. Gå til roten av saken: tilgivelse, tilgivelse! Og

ta del i kampen mot alt det onde menneskeheten lider under! Støtt avholdsforeningene, fremm barneoppdragelsen, og skynd på reformer i politikken og i det åndelige, så langt tid og innflytelse rekker! Hver troende manns og kvinnes første gjerning er å virke på menneskenes hjerte og samvittighet når det gjelder deres forhold til Gud.

Å, la ingenting dra dere bort fra deres guddommelige oppdrag: å føre sjeler til Kristus! Det må være hensikten med alt dere gjør. Si til syndere at synden fører dem i fortapelse, og at de med syndene sine drar Guds forbannelse over seg. Si dem at Kristus, og han alene, kan ta synden bort!

Måtte sjelene deres kjempe med Gud i bønn for at syndere skal bli frelst. Rop: «Far, forlat dem!» La det være deres mål å vekke avsky for synden og lengsel etter befrielse hos dem. Ja, vis dem veien til tilgivelse! Å, måtte de få erfare Guds tilgivende nåde! Hjelp meg, Herre, så jeg ikke slår meg til ro, men stadig søker å være et redskap i din hånd til å føre syndere til deg.

Vår Frelsers bønn lærer menigheten at når dens ånd er fri fra egenkjærlighet og dens endemål er åndelig, da er arbeidsfeltet uten grenser. Kristus ba for de ugudelige, ja, jeg kan vel si for de mest ugudelige av de ugudelige: den rå mengden som sto rundt korset hans. Han ba for de uvitende. Sa han ikke: «De vet ikke hva de gjør»? Han ba for sine forfølgere; nettopp dem som var mest fiendtlige mot ham, bar han på sitt hjerte.

Du Guds menighet, din misjon gjelder ikke bare de vennlige menneskene som samler seg om predikantene dine og lytter ærbødig til ordene deres. Den gjelder heller ikke bare de dannede som kritiserer ordene deres og hakker på hver stavelse de noterer seg, eller bare dem som behandler dem vennlig, gjestfritt og hjertelig. Nei, ditt store ærend gjelder drankere, de usedelige, tyver og bannere, ja, de mest fornedrede og utsvevende. Om ingen andre bryr seg om dem, må Guds menighet alltid gjøre det. Og finnes det noen som burde komme først i menighetens bønner, er det nettopp dem man dessverre minst tenker på.

Teksten vår lærer oss særlig å ta oss av de uvitende. Det er ikke nok at vi taler slik at de som er opplært fra barndommen, forstår oss. Vi må ta oss av dem som synes de vanligste teologiske uttrykkene er like meningsløse som lyden av et fremmed språk. Og kommer ikke disse

uvitende til oss, må vi oppsøke dem. Vi må bruke alle midler for å lokke dem til å høre det glade budskapet om tilgivelse og frelse ved Kristi soning.

Evangeliet gjelder også dem som forfølger kristendommen; det sender sine kjærlighetspiler mot fiendenes hjerter. Finnes det noen vi først og fremst burde prøve å føre til Jesus, må det vel nettopp være dem som er lengst borte fra ham. «Far, forlat dem!» Hvem andre du enn tilgir, så ber vi deg: «Forlat dem!»

Menigheten bør også være alvorlig, slik Kristus var. Er den bare alvorlig, vil den lett og raskt finne en grunn til håp for dem den ber og arbeider for. Den vil snart finne en grunn til å fortsette troens og håpets bønnekamp for deres frelse uten å bli trett.

Ja, menigheten må arbeide i håp. Den bør være fylt av tillitsfullt håp, og det har vel aldri vært lysere utsikter for kirkens framgang enn i vår tid. Er våre medmenneskers uvitenhet en grunn til å rope «Far, forlat dem», så må vi i dag skue ut over den store hedningeverdenen. Millioner har ennå ikke hørt Messias' navn. Forlat dem, Far, for de vet i sannhet ikke hva de gjør!

Gir uvitenheten oss noe håp, har vi grunn nok til å håpe. For rundt oss finnes det ennå hundrer og tusener av mennesker som ville høre de enkleste sannhetene i evangeliet som en stor nyhet.

Brødre! Det er en sørgelig tanke at dette landet ennå skal være dekket av en så svart uvitenhet når det gjelder praktisk kristendom, særlig den dypere erfaringen. Men stikket vi kjenner ved tanken på dette, mildnes av håpet så snart vi leser vår Frelsers bønn rett. Den hjelper oss å håpe når vi roper: «Far, forlat dem, for de vet ikke hva de gjør.»

Det er kirkens gjerning å oppsøke de mest uvitende og de dypest falne, og den skal aldri slutte å lete etter dem. Den må ikke holde opp med å gjøre godt med sin hånd. Selv om Herren skulle komme i morgen, må dere kristne ikke innskrenke dere til samtaler til gjensidig oppbyggelse og glemme de mange, mange sjelene som går fortapt.

Mange av vår tids profeter påstår at verden snart skal gå under. Er det sant, vekker det ingen bekymring hos meg, og det forandrer heller ikke mine plikter og min livsoppgave. Min Herre kan komme når han vil. I mellomtiden arbeider jeg av all kraft for ham og holder meg rede til hans gjenkomst.

Menighetens gjerning er i alle fall å våke og arbeide for at sjeler skal bli frelst. Om den sto og stirret opp mot himmelen, slik noen av vår tids profeter vil ha det, og om den sluttet med sitt arbeid og fordypet seg i spekulative bibeltolkninger om hvordan tusenårsriket skal være, da hadde den grunn til å grue seg for sin Herres gjenkomst. Men fortsetter den sitt arbeid og strever uten opphold for å oppsøke og samle juveler til sin Herre, skal den ikke bli til skamme når Brudgommen kommer.

Herren velsigne mitt strev for å vekke hver kristen her til å gjøre sin plikt, nå når han ser målet for sitt høye kall! Min bror, du må ikke leve for deg selv for å samle penger. Du må heller ikke leve bare for å oppdra barna dine, bygge hus og skaffe ditt daglige brød. Mens du gjør alt dette, må du ha et høyere mål med alt, om du vil ligne Kristus. Og det må du, for du er kjøpt og vunnet med hans blod og kalt til å gå i hans fotspor.

Gi akt på apostelens ord: «Dere er dyrt kjøpt! La da legemet være til ære for Gud!» (1 Kor 6,20). Begynn å leve for andre! La det bli åpenbart for alle mennesker at du ikke er din egen, men at du er gitt og gir deg selv hen. Slik kan Gud bli æret gjennom det gode du gjør for dine medmennesker, og Kristus kan se sitt eget bilde i deg og la deg få erfare sitt velbehag.

III.

Nå et ord til de uomvendte. Hør godt etter, mine venner; jeg skal gjøre setningene mine så korte og konsentrerte som mulig. Dere er ennå ikke frelst. Ja, noen av dere har vært svært uvitende, og mens dere levde i synden, visste dere ikke hva dere gjorde. Dere vet at dere er syndere, dere kjenner det. Men dere vet lite om den forferdelige tilstanden dere er i som uomvendte syndere. Dere har ingen rett forestilling om hvor langt syndeskylden rekker.

Det er lenge siden dere har vært i det huset der Herren blir påkalt. Dere har ikke lest i biblene deres, og mange av dere har ikke hatt den fordelen å ha kristne foreldre. Nå begynner dere å bli bekymret og urolige for sjelen. Husk at uvitenheten deres ikke er noen unnskyldning. De som synder i uvitenhet, trenger tilgivelse; ellers ville ikke Kristus ha ropt: «Far, forlat dem, for de vet ikke hva de gjør.» Dere har personlig skyld, men uvitenheten deres ser ut til å vise dere et lite glimt av håp.

«Etter at Gud har båret over med uvitenhetens tider, befaler han nå alle mennesker alle steder at de skal omvende seg» (Apg 17,30). «Så bær da frukt som er omvendelsen verdig» (Matt 3,8). Den Gud dere har glemt i deres store uvitenhet, er villig og rede til å tilgi dere. Evangeliet vi har fått i oppdrag å forkynne for dere, lyder slik: «Sett deres lit til Jesus Kristus, som døde, en rettferdig for urettferdige, og dere skal bli frelst!»

Gud hjelpe dere til å gjøre det i denne stund! Da skal dere bli nye menn og nye kvinner. En forandring skal skje med dere, ja, en ny fødsel. Dere skal bli nye skapninger i Kristus Jesus.

Men akk, mine venner, blant dem som er her, finnes noen som ikke engang Jesus kan be denne bønnen for: «Far, forlat dem, for de vet ikke hva de gjør.» Til dere sier jeg: Dere har visst hva dere har gjort. Hver preken dere har hørt, og hvert inntrykk Guds Hellige Ånd har gjort på forstanden og samvittigheten deres gjennom den, øker ansvaret deres og tar fra dere enhver unnskyldning for det onde dere har gjort.

Dere vet at det finnes en Gud og en vantro verden, og at dere ikke kan tjene begge. Dere vet at det finnes en lyst i synden og en glede i Gud, og at dere ikke kan nyte begge. Å, måtte Guds Ånd, sammen med det lyset han har gitt dere, også gi dere vilje og kraft til å velge etter den sanne visdom! Hellige dere i dag for Gud, for Kristus, for himmelen! Herren hjelpe dere for sitt navns skyld! Amen.

Det korteste av de sju ordene på korset – del 1

> «Etter dette, da Jesus visste at nå var alt fullbrakt, og for at Skriften skulle bli oppfylt, sier han: Jeg tørster!» (Joh 19,28).

Det var svært viktig at hvert eneste ord vår Frelser sa på korset, ble skrevet ned og tatt vare på. Ikke ett ben i hans dyrebare legeme fikk bli knust eller skadet, og slik fikk heller ikke ett eneste av ordene hans gå tapt. Den Hellige Ånd har med særlig omhu sørget for at hvert hellig ord Forløseren sa på korset, ble skrevet nøyaktig ned.

Som dere vet, var det sju ord vår Frelser sa på korset, og sju er fullkommenhetens tall. Det er tallet som forener den uendelige treenighet med de fire fullendte skapningene som står foran hans trone. Vår Herre er selve fullkommenheten, i dødsropene sine like mye som i alt annet. Hvert av ordene hans har en rikdom og fylde av mening som ikke noe menneske fullt ut kan forklare. Og når vi stiller dem sammen, blir de et dyp av tanker som ingen fullt ut kan fatte.

Her som overalt må vi si om vår Mester: «Aldri har noe menneske talt slik som denne mannen!» (Joh 7,46). De siste ordene hans viser at han under alle lidelsene i sjel og legeme hadde fullt herredømme over seg selv.

Det undrer oss ikke at de sju ropene hans på korset, som er gjengitt så nøyaktig, ofte har vært gjenstand for fromme betraktninger. Predikanter, teologer, kirkefedre og bekjennere har gledet seg over å dvele ved disse ordene, som ikke har sin like. Disse høytidelige ropene har lyst langt klarere enn de sju gylne lysestakene og de sju stjernene i Johannes' Åpenbaring. De har ført mange syndere til ham som sa dem.

Store tenkere har hentet en rikdom av trøst og lærdom fra disse ordene. De har satt dem sammen i ulike grupper og ordnet dem i ulike avdelinger. Jeg kan bare antyde noe av disse dyrebare utleggingene. Men jeg er blitt særlig oppbygget ved å se på vår Herres siste ord på denne måten, for slik kommer den uforlignelige herligheten i hans person og embete til syne.

Det første ropet, «Far, forlat dem, for de vet ikke hva de gjør» (Luk 23,34), viser oss ham som mellommann og hvor trofast han utfører denne gjerningen. Vi ser hvordan Jesus står fram for Faderen og bærer fram sin forbønn for de skyldige.

«Sannelig sier jeg deg: I dag skal du være med meg i Paradis!» (Luk 23,43). Disse ordene viser vår Gjenløsers kongelige makt. Med Davids nøkkel åpner han himmelens porter, som ingen kan lukke igjen. Den stakkars sjelen på korset, som hadde bekjent hans kongelige makt, får løfte om å gå inn gjennom de himmelske portene.

Hill deg, du evige himmelens konge! Du gir adgang til ditt paradis for dem som i sin nød vender seg til deg. På din himmeldør står det ingen bestemt tid for når du tar imot. Nei, alltid lar du perleportene stå vidt åpne. Du har all makt i himmelen og på jorden! For de troende er dette en fast grunn til trygghet i dødsstunden og til visshet om at de straks skal komme inn i Herrens nærhet. Her får også fabelen om skjærsilden et hogg ved selve roten, et hogg den aldri kommer seg av.

Deretter kommer ordene «Kvinne, se, det er din sønn!» (Joh 19,26). De viser oss Menneskesønnen som en øm sønn for sin mor, som var avhengig av ham. I det forrige ropet, der han åpner Paradis, ser vi Guds Sønn. Men her ser vi ham som i sannhet var «født av en kvinne, født under loven» (Gal 4,4), og som fortsatt er under loven. For han ærer sin mor og har omsorg for henne helt inn i døden. Men han lærer oss ikke å tilbe henne. Han kaller henne ikke «Guds mor», men «kvinne».

Deretter kommer ropet: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?» (Matt 27,46). Her ser vi hans menneskelige sjel i angst. Hans innerste hjerte blir overveldet av redsel fordi Faderen skjuler sitt ansikt for ham. Han roper i forferdelse og forundring når han kjenner straffen som rammet ham som stedfortreder – han bar våre synder og var forlatt av Gud. Det bitre i dette ropet kan ingen fortolker forklare.

Det er skarpt som odden på det sverdet som trengte inn i det innerste av hans sjel. «Det behaget Herren å knuse ham» (Jes 53,10).

«Jeg tørster!» Dette er det femte ropet hans, og her ser vi den menneskelige naturen hans pint av forferdelige lidelser. Vi ser hvordan legemet hans må bære sin del av den angsten ånden kjenner innvendig. Han tørstet – ja, og i sin nakenhet sultet han også. For gjennom hele den lange dagen med smerte hadde han ikke fått mat. Han ble i sannhet fattig for vår skyld, «for at dere ved hans fattigdom skulle bli rike» (2 Kor 8,9).

«Det er fullbrakt!» (Joh 19,30). Dette var det nest siste ropet. Her hører vi den fullkomne Frelser, frelsens fyrste, vitne om at han hadde fullført det oppdraget han hadde tatt på seg. Nå var det som profeten sa: synder var forseglet, misgjerning dekket over, en evig rettferdighet ført fram og syn og profet beseglet (Dan 9,24).

Vår døende Frelsers siste ord på korset er hentet fra Skriften, og de viser oss hvor han hentet næring for sin ånd. Under alle lidelsene hadde han holdt hodet oppe. Men nå, da alt var fullbrakt, bøyde han hodet og ropte med høy røst: «Far, i dine hender overgir jeg min ånd!» (Luk 23,46). Han var utgått fra Faderen og kommet til verden. Nå forlater han verden og går til Faderen (Joh 16,28).

Han som ble «åpenbart i kjød, rettferdiggjort i ånd» (1 Tim 3,16), har nå lagt broen som de forløste og troende blir kalt til å gå over når de nærmer seg Faderen. Og vi som «før var langt borte, er kommet nær til ved Kristi blod» (Ef 2,13).

Herrens sju ord på korset kan betraktes på mange andre måter, og de vil vise seg å være fulle av lærdom. Som trinnene i en trapp og leddene i en kjede henger disse ropene innerst inne sammen. Det ene fører til det andre, og det andre igjen til det tredje, og så videre.

Enten vi ser på Mesterens ord hver for seg eller i sammenheng, flyter de over av lærdom for den som tenker. Men om alle unntatt det ordet vi nå har valgt som tekst, må vi si: «Om disse ting skal vi ikke nå tale i enkeltheter» (Hebr 9,5).

Teksten vår er det korteste ropet fra Golgata. På vårt språk er det to ord, «Jeg tørster», men på gresk bare ett. Jeg kan ikke si at det er kort og godt, for det var selve bitterheten for vår Herre Jesus. Likevel håper jeg at det skal flyte sødme til oss ut av det bitre. Det var bittert for ham som sa det, men det skal bli godt for oss som hører det – så

godt at vi glemmer det bitre i våre sorger når vi minnes eddiken og gallen som Gjenløseren måtte drikke.

Med hjelp fra Guds Ånd skal vi se Frelserens ord fra fem sider. Først skal vi se på dem som tegn på at han var et sant menneske. Jesus sa: «Jeg tørster», og det er en menneskelig klage. Vår Herre og Mester har skapt havet, og vannet som er over himlene, tilhører ham (Sal 148,4). Det er hans hånd som lukker og åpner himmelens sluser. Sjøene er hans, for han har skapt dem, og alle kilder har han åpnet. Han lar bekkene flyte fram mellom fjellene (Sal 104,10), og elvene er også hans.

Noen kunne ha sagt: Om han tørstet, trengte han ikke å si det til oss. For skyene og regnet ville jo gjerne ha fuktet pannen hans, og elvene og bekkene ville med glede ha strømmet fram til føttene hans. Og likevel – enda han er Herre over alle ting – hadde han så fullt ut tatt en tjeners skikkelse på seg og kommet så helt «i syndig kjøds lignelse» (Rom 8,3) at han matt og kraftløs roper: «Jeg tørster!»

For et sant og virkelig menneske han er! Han er i sannhet ben av våre ben og kjøtt av vårt kjøtt. For «han tok på seg våre plager og bar våre sykdommer» (Matt 8,17). Jeg ber dere: Tenk med ærefrykt og kjærlighet over at vår Frelser var et sant menneske. Jesus viser seg for oss som et virkelig menneske når han tåler de lidelsene som hører menneskeslekten til.

Engler kan ikke lide av en slik tørst. Han tok på seg en virkelig menneskenatur, ikke en som bare så slik ut. Et gjenferd kunne ikke lide på denne måten. Men Jesus led virkelig, både de dypere smertene som bare rammer de mer følsomme sinn, og de voldsomme ytre smertene som kjøtt og blod er utsatt for.

Tørst er en vanlig plage som både bønder og tiggere kan få kjenne. Den er en virkelig lidelse, ikke bare noe man innbiller seg, eller et mareritt fra drømmenes land. Tørst er ikke en plage for konger alene. Den er et alminnelig onde som alle kan bli utsatt for. Jesus er en bror for de minst heldige i slekten vår.

Likevel led vår Frelser tørst i aller høyeste grad. For det var dødskampens tørst som kom over ham. Ja, mer enn det: det var tørsten hos en døende som ikke døde en vanlig død, for han skulle «smake døden for alle» (Hebr 2,9).

Denne tørsten kom kanskje delvis av blodtapet og av feberen som oppsto da de fire store sårene hans ble betent. Jernnaglene var slått gjennom de mest følsomme delene av legemet hans. Sårene ble større etter hvert som tyngden av kroppen hans trakk naglene gjennom de velsignede hendene og rev over nervene. Alt dette til sammen ga en sterk feberhete.

Det var smerten sammen med feberheten som tørket ut munnen hans og gjorde den som en ovn. Med ordene i Salme 22 sier han: «Min tunge henger fast ved mine gommer» (Sal 22,16). Det var en tørst som ingen av oss har kjent, for ennå har ikke dødssvetten lagt seg på pannen vår. Kanskje vil vi få kjenne vår del av den i dødsstunden, men ikke nå, og heller ikke da i den grad han kjente den.

Vår dyrebare Gjenløser kjente den tunge tørken når livet går i oppløsning og all væske forsvinner. Den kjenner bare de som begynner vandringen gjennom dødsskyggens dal. Jesus var et sant menneske og kunne ikke bli spart for noen av de kvalene som er døende menneskers lodd. Han er i sannhet «Immanuel – Med oss er Gud» (Matt 1,23) i alle ting.

Når vi tror dette, hvor godt er det da å kjenne hvor nær i slekt med oss vår Frelser er blitt! Du, min bror, har vært syk og plaget av feber, slik han var, og du har også sagt: «Jeg tørster.» Her går du nesten i samme spor som din Mester. Han sa: «Jeg tørster», og ønsket at noen ville gi ham en drikk vann. Akkurat slik har du ønsket en svalende drikk når du lå der og ikke kunne hjelpe deg selv.

Kan vi la være å kjenne hvor nær Jesus står hver enkelt av oss, når leppene hans blir fuktet av svampen med eddik? Han var så avhengig av andre at han måtte be om en drikk fra deres hånd. Heretter, når de feberhete leppene dine hvisker: «Jeg er så tørst», så si til deg selv: «Disse ordene er helliget, for min Frelser talte slik.»

Ordene «Jeg tørster» er en svært vanlig klage i sykeværelset. Vi kan aldri glemme de smertefulle stundene vi har opplevd når vi har våket hos døende. Noen av dem vi har elsket aller mest, har vært helt ute av stand til å hjelpe seg selv. Dødssvetten har trengt fram i ansiktet deres. Og et av tegnene på at atskillelsen mellom sjel og legeme var nær, har vært at de kjente en plagsom tørst og hvisket gjennom halvt lukkede lepper: «Gi meg vann.»

Å, mine kjære, vår Frelser var så virkelig et menneske at alle våre lidelser minner oss om ham. Neste gang vi blir tørste, skal vi se hen til ham. Og hver gang vi ser en kraftløs, tørst og døende venn, ser vi vår Herre speilet i hans lemmer – dunkelt, men sant. Hvor nær i slekt med oss er ikke den tørstende Frelser! Bør han da ikke eie hele vårt hjertes udelte kjærlighet?

Tenk på den usigelige kjærligheten som drev ham til en fornedrelse uten like. Legg merke til den uendelige avstanden mellom herlighetens trone og den korsfestede, som plages av en brennende tørst. En elv med livets vann, klar som krystall, strømmer ut fra Guds og Lammets trone (Åp 22,1). Likevel steg han en gang så dypt ned at nøden presset fram de gripende ordene: «Jeg tørster.» Han er Herre over dypene og kildene, men ikke så mye som et beger kaldt vann ble ført til leppene hans.

Å, om han bare en eneste gang hadde sagt «Jeg tørster» til englene som holdt vakt om ham! Da ville de sikkert vist samme mot som Davids menn. De brøt seg gjennom fiendens leir med livet som innsats og hentet vann til sin konge fra brønnen ved byporten i Betlehem (2 Sam 23,15–16). Hvem av oss ville ikke vært villig til å gi livet for å hente noe forfriskende til vår Herre?

Og da han tålte sin enestående lidelse for vår skyld, var det også noen som hadde medlidenhet med ham. Da han hvisket sitt «Jeg tørster», fylte de en svamp med eddik, satte den på en isopstilk og holdt den opp til munnen hans (Joh 19,29). Å, Herre Jesus, vi vil også elske og tilbe deg! Vi vil opphøye ditt navn og takknemlig minnes hvor dypt du steg ned for å løfte oss opp.

Mens vi beundrer at vår Frelser fornedret seg slik, bør vi også med inderlig glede feste tankene ved hans medfølelse med oss. Legg merke til at Jesus sa: «Jeg tørster.» Derfor kjenner han av egen erfaring alle våre skrøpeligheter, sorger og lidelser. Neste gang vi er plaget på en eller annen måte, enten vi er nedslått i ånden eller har smerter i legemet, så la oss ikke glemme dette: Herren forstår alt sammen og kan lide med oss, for han har selv opplevd det samme.

Verken i legemlige lidelser eller når vi er nedtrykt i ånden, er vi forlatt av Herren. Sporene etter hans føtter ses langs veien vår og følger den hele tiden. Pilene som sist såret deg, min bror, var først farget i hans blod. Begeret du er kalt til å drikke, kan nok være svært bittert.

Men ser du nøye etter, skal du finne merkene etter din Mesters lepper på kanten.

Han gikk foran deg på sorgens sti, og hvert fotspor du setter i den bløte sanden, blir trykket inn side om side med hans. Sett derfor all din lit til at han har medfølelse med deg. Sett høyt medlidenheten hos ham som sa: «Jeg tørster.»

La oss også heretter strebe etter å bøye oss under Guds vilje. Vi bør jo glede oss over å få bære et kors som først har ligget på vår dyre Mesters skuldre. Mine kjære, når Jesus sa: «Jeg tørster», skal da vi vente å få drikke av Libanons bekker? Han var uskyldig og ren, men likevel tørstet han. Bør det da undre oss om syndige skapninger blir prøvd nå og da?

Han var så fattig at klærne ble tatt fra ham. Han ble hengt opp naken på treet, uten penger og uten venner, sulten og tørst. Vil du da heretter knurre og klage over å måtte bære nødens og fattigdommens åk? I dag står det brød på bordet ditt, og du skal også finne et beger kaldt vann å friske deg opp med. Så fattig som han var, er du altså ikke. Klag derfor ikke! Skal tjeneren ha det bedre enn sin herre? Skal disippelen stå over sin mester (Matt 10,24)? «Tålmodigheten må føre til fullkommen gjerning» (Jak 1,4).

Du lider. Kanskje du, min kjære søster, bærer på en tærende sykdom som gnager på hjertet ditt. Men Jesus bar våre sykdommer, og begeret hans var bitrere enn ditt. Må Herrens hvisken, «Jeg tørster», nå fram til øret ditt i sykeværelset. Og når du hører den, må den røre hjertet ditt og få deg til å binde opp om lendene og si: «Sa min Frelser: 'Jeg tørster', så vil jeg tørste med ham uten å klage. Jeg vil lide med ham og ikke knurre.» Ja, Gjenløserens rop «Jeg tørster» lærer oss å være tålmodige når vi lider.

Og når vi hører disse ordene fra Mesteren, som viser at han var et sant menneske, la oss da bestemme oss for ikke å sky noen selvfornektelse. La oss tvert imot villig tåle den, så vi kan bli lik vår Mester, som fornektet seg selv. Men når vi hører ham si «Jeg tørster», burde ikke vår makelighet og nytelsessyke få oss til å skamme oss? Bør vi ikke rødme ved vårt fulle bord, når han var så forlatt? Skal det kjennes tungt for oss å bli nektet en drikk som slukker tørsten, når han sa: «Jeg tørster»?

Hva så om brødet er tørt og medisinen bitter? Jesu tørst fikk ingen annen lindring enn galle og eddik, og likevel våger vi å klage. For hans skyld burde vi glede oss over å fornekte oss selv. Vi burde ta imot Kristus og en brødskive som det eneste vi ønsker på veien til himmelen. Skal en kristen leve bare for å tilfredsstille de lave dyriske lystene? Den som eter og drikker som en fråtser, er ikke det kristne navnet verdig.

Vi må vise at vi har herredømme over disse lave lystene. Kjødet må bli helt lagt under. For da han som er vårt store forbilde, sa: «Det er fullbrakt», hadde han – tror jeg – nådd det øverste trinnet på stigen. Og han sto svært nær det trinnet da han sa: «Jeg tørster.»

Kraften til å lide for andre og evnen til å fornekte oss selv helt til det ytterste for å utrette et stort verk for Gud – det er verdt å strebe etter. Når vi har nådd dit, da og først da er vårt verk fullført. Og i dette er Jesus både vårt forbilde og vår kraft.

Vi har nå prøvd å hente lærdom ved å holde dette forstørrelsesglasset foran sjelens øye. Gjennom det har vi sett at ordene «Jeg tørster» kaster lys over at Kristus var et sant menneske.

II.

For det andre skal vi se på disse ordene fra vår Gjenløser som et bevis på at han led i vårt sted. Den store borgen sa: «Jeg tørster» fordi han sto i synderes sted. Nettopp derfor måtte han tåle den straffen som var avsagt over den ugudelige.

Ordene «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?» viser oss sjelens angst. Ropet «Jeg tørster» viser en del av den legemlige lidelsen hans, og begge deler var nødvendige. Den rettferdige Gud kan ødelegge både sjel og legeme i helvete (Matt 10,28), og den straffen som Guds brutte lov fastsetter for syndere, rammer både hjerte og kjød.

Se her, mine brødre, hvor synden begynte: med å tilfredsstille smaken. Og se så her vår Gjenløser, utsultet og naken, der han henger på korset og klager over sin harde nød: «Jeg tørster.» Våre første foreldre tok og åt av den forbudte frukten og førte med det døden over slekten vår. Lysten til å tilfredsstille smaken var syndens dør. Og nå, mens han mister blod, hører vi Gjenløseren klage: «Jeg tørster.» Slik gir han som den andre Adam erstatning og soning for overtredelsene til den første Adam og hans slekt.

For noen dager siden så jeg en tegning av en slange med halen i munnen. Følger jeg bildet litt lenger enn kunstneren tenkte seg det, blir det et bilde på hvordan nytelsessyken eter seg selv opp.

Den første Adam førte oss i fordervelse da han ga etter for legemets grove, jordiske lyster – lysten etter mat – og tilfredsstilte den. Men se her den andre Adam! Mens han mister blod, blir han nektet det legemet krever. Slik skaffer han den soningen og oppreisningen som gjør at nåden nå blir tilbudt fritt til alle og gitt villig til alle som vil ta imot den i tro.

Videre vet vi av erfaring at synden nå skaper tørst i sjelen hos hvert menneske som gir etter for den. Menneskenes sjelsevner er som blodiglens to døtre, som stadig roper: «Gi! – og Gi!» (Ordsp 30,15). I overført betydning betyr tørst at man ikke er tilfreds: Sinnet lengter og trakter etter noe det ikke har.

Vår Herre sier: «Om noen tørster, han komme til meg og drikke!» (Joh 7,37). En tørst, en utilfredsstilt lengsel etter lykke, finnes i denne stund hos hvert ugudelig menneske. Den er en følge av syndefallet. Her henger nå Kristus i synderes sted og lider av tørst. Det er et tegn på at han bærer syndens følger.

Enda mer alvorlig er det vår Frelser selv lærer oss: at tørst også skal bli syndens evige følge for dem som forkaster frelsen. Han sier nemlig om den rike mannen som levde i fråtsing, at han løftet øynene i dødsriket, der han var i pine. Og den bønnen han ikke fikk oppfylt, lød slik: «Far Abraham! Forbarm deg over meg og send Lasarus, så han kan dyppe fingertuppen sin i vann og svale min tunge! For jeg lider svær pine i denne ilden» (Luk 16,24).

La oss nå minnes dette: Hadde ikke Jesus stilt seg der han sto, og hadde han ikke tørstet, så ville hver eneste av oss uunngåelig ha måttet tørste evig. Vi ville vært skilt fra Gud med et svelg mellom oss og himmelen som ingen kan komme over. Våre syndige tunger, uttørket av feberhete, måtte ha brent evig, om ikke hans tunge hadde vært plaget av tørst da han «bar våre synder på sitt legeme opp på treet» (1 Pet 2,24).

Jeg tror at dette «Jeg tørster» ble sagt ganske lavt, så bare noen få som sto helt inntil korset, hørte det. Slik var ropet en motsetning til det høye, sørgmodige ropet «lama sabaktani» og til det seierrike ropet «Det er fullbrakt!» Men den svake, døende hviskingen «Jeg tørster» er

likevel signalet til seiersropet om befrielse – både for ham selv og for alle som setter sin lit til ham.

Å, se her den underfulle stedfortrederen, som dør «en rettferdig for urettferdige» (1 Pet 3,18)! Se den fullkomne Kristus, som gir seg selv for opprørske og skyldbetyngede skapninger som ikke fortjente noe annet enn helvete. Å, mine kjære, la oss prise og velsigne vår dyrebare Gjenløsers navn!

Jeg synes det er svært underfullt at nettopp dette «Jeg tørster» skulle være som et vendepunkt i alt sammen. Knapt hadde han sagt «Jeg tørster» og smakt på eddiken, før han roper: «Det er fullbrakt!» Og så var det slutt. Striden var utkjempet og seieren vunnet for evig. Tørsten hos vår store befrier var tegnet på at han hadde slått den siste fienden. Flommen av sorgene hans hadde nådd sitt høyeste og begynte nå å synke.

Dette «Jeg tørster» var den siste plagen. Hva om jeg sier at det var et tegn på at plagene hans i det minste begynte å lindres? Ilden hadde fortært seg selv og sluppet taket i ham. Han visste at han sto ved målet og hadde fullført løpet. Når en kamp er på det heftigste, kan man glemme tørst og utmattelse. Først når alt er over, kommer de som lider, til seg selv og merker at kreftene er brukt opp.

Den forferdelige angsten vår Frelser kjente da han var forlatt av Gud, var nå over. Det lysnet også for ham, og han kjente at trøsten som hadde vært holdt tilbake, kom igjen. Det er min glede nå å legge merke til hvordan vår Herres rop «Det er fullbrakt» fulgte straks etter den svake hviskingen «Jeg tørster». For disse to ordene følger helt naturlig etter hverandre.

Vår herlige Samson hadde kjempet vår kamp. Hær etter hær hadde han slått, tusener etter tusener, og akkurat som Samson var han nå svært tørst. Han sugde i seg litt av eddiken og ble forfrisket. Og straks tørsten var slukket, ropte han som en seierherre: «Det er fullbrakt!» Så forlot han kampplassen, kledd i en herlighet som ikke kan beskrives.

La oss stemme i med seiersrop når vi ser vår stedfortreder fullføre sitt bitre verk og vende hjem til sin Far med et «Det er fullbrakt» – *Consummatum est*. Å, dere sjeler som er tynget av synd, hvil dere her og lev!

Det korteste av de sju ordene på korset – del 2

III.

Vi skal nå se på teksten på en tredje måte. Må Guds Ånd igjen få undervise oss. Ordene «Jeg tørster» kaster lys over hvordan menneskene behandler sin Herre. De bekrefter det Skriften vitner om, at mennesket av naturen er Guds fiende.

Vår tids «store tenkere» forteller oss at mennesket er en svært edel skapning som strever etter å bli enda bedre. Det bør prises og berømmes av all makt, for syndene dets er bare en søken etter Gud, og dårskapene dets viser bare at det strekker seg etter lyset. Så stort og tilbedelsesverdig er mennesket at evangeliet fra tid til annen må endre røst og senke tonen etter hvert som mennesket nærmer seg fullkommenheten. Og alle ordninger i hele universet bør tjene dets interesser.

Rettferdigheten må vike, for ingen strenghet passer for et så edelt vesen. Og når det gjelder fordømmelse, skal ingen lyd om den få nå dets følsomme øre. Summen av det hele er at man vil opphøye mennesket over Gud og gi det den fremste plassen.

Men slik ser ikke Den hellige skrift på mennesket. Der blir mennesket framstilt som en fallen skapning hvis kjødelige sinn er fiendskap mot Gud (Rom 8,7). Verre enn et dyr gjengjelder mennesket godt med ondt og lønner sin Gud med den grusomste utakknemlighet. Å, mennesket er en slave og en fange under djevelens makt, en svart forræder mot sin Gud.

Hadde ikke profetien sagt på forhånd at mennesket skulle gi sin Gud, som ble menneske, eddik og galle å drikke? Det er gjort. Han

kom for å frelse menneskene, men de nektet ham all gjestfrihet. Først var det ikke rom for ham i herberget, og til sist fantes det ikke et beger kaldt vann for ham å drikke. Da han i sin harde nød hvisket sitt «Jeg tørster», ga de ham eddik. Slik takker mennesket sin Gjenløser. Hele menneskeslekten forkaster, korsfester og håner Guds Kristus når den blir overlatt til seg selv.

Slik behandler mennesket sin Gud når det er på sitt beste og blir rørt av medlidenhet. For det er tydelig at soldaten som rakte eddiken fram til Gjenløserens lepper, gjorde det av medlidenhet. Jeg tror at den romerske soldaten mente det godt. For en rå soldat var det godt gjort, ja, det beste han kunne gjøre ut fra det lille lyset han hadde. Han sprang straks fram, tok en svamp, fylte den med eddik, satte den på en rørstav og ga verdens Gjenløser å drikke.

Det var den beste måten han kjente til for å få noen dråper væske fram til leppene på en som led så usigelig mye. Men selv om han kjente en viss medlidenhet, var det bare den slags medlidenhet man også kan vise en hund. Han hadde ingen ærefrykt. Han hånte vår Herre Kristus samtidig som han ga ham lindring. Han ga ham å drikke og sa: «Vent, la oss se om Elia kommer for å ta ham ned!» (Mark 15,36).

Disse to ropene fra vår Herre, «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?» og «Jeg tørster», kom altså tett etter hverandre. Og soldaten som rakte ham eddiken, hadde en medlidenhet som var så overflatisk at han ikke kunne la være å blande sin røst med stemmene til dem som hånte Herren.

Selv når folk blir rørt til medlidenhet av skildringen av Kristi lidelse – og mennesket ville slutte å være menneske om det ikke ble rørt av den – håner de ham likevel fortsatt. Selve drikken de rekker Jesus, er på samme tid både medlidenhet og hån. «Den ugudeliges hjerte er grusomt» (Ordsp 12,10).[1]

Se hvor mange begavede menn som akter vår Frelsers person, men ringeakter det han gjør krav på. De skriver bøker der han bare blir framstilt som et forbilde, mens de fornekter at han er Gud og vår Gjenløser. De innrømmer at han var en underfull mann, men de fornekter hans hellige oppdrag. De opphøyer moralen hans, men forakter blodet hans. Slik gir de ham å drikke, men drikken er bare

[1] NB: «den ugudeliges hjerte er hardt».

eddik. Å, mine tilhørere, vokt dere for å prise Jesus og så fornekte hans soningsoffer! Vokt dere for å gi ham ære og vanære på samme tid!

Å, mine brødre, jeg kan ikke si mye om den hånen menneskene i sin grusomhet øste over vår Herre, uten at det rammer både meg selv og dere. Har ikke vi gitt ham eddik å drikke? Gjorde vi ikke det for noen år siden, før vi kjente ham? Hjertet smeltet i oss når vi hørte om lidelsen hans, men vi ga ikke opp syndene våre. Vi ofret ham tårene våre, men bedrøvet ham med overtredelsene våre.

Når vi hørte beretningen om hans død, syntes vi at vi elsket ham. Men vi forbedret ikke livet vårt for hans skyld, og vi satte heller ikke vår lit til ham. Slik ga vi ham eddik å drikke. Og da vi til sist ble ført til omvendelse ved rikdommen av hans godhet, tålmodighet og langmodighet (Rom 2,4), sluttet vi da for alltid å bedrøve ham?

Har ikke de beste gjerningene vi har gjort, de beste følelsene vi har hatt, og de beste bønnene vi har bært fram, hatt syndens bitre smak og surdeig i seg? Kan de sammenlignes med ren og ublandet vin? Ligner de ikke heller sur eddik? Det undrer meg at han tar til takke med dem, slik det også undrer meg at han tok imot eddiken. Likevel har han tross alt tatt imot våre kjærlighetsbevis og sett vennlig på oss når vi har båret dem fram.

Han viste oss en gang hvordan han kunne gjøre vann til vin. Og i sin usigelige kjærlighet har han ofte gjort våre sure drikkoffer til noe godt for seg selv. Jeg er redd de i seg selv var som saften av ville druer, så bitre at de kunne gjøre tennene hans såre.

La oss derfor tre fram for ham sammen med resten av menneskeheten når Gud i sin kjærlighet ydmyker oss. Og når vi ser ham som vi har gjennomstunget, la oss da sørge bittert over vår store mangel. La oss si med faraos munnskjenk: «Jeg må i dag minne om mine synder» (1 Mos 41,9).

«Vi forglemte snart ditt blod,
som du gjøt der korset sto,
ropende at du er god.

Vi med all vår synd og skam
krenket deg, Guds rene Lam,
hengende på korsets stam.

Vi med skylden, blodig, rød,
rakte til deg i din nød
bitter galle ved din død.»

Jeg har bare så vidt berørt dette punktet, fordi jeg trenger mer tid til å dvele ved det fjerde blikket jeg vil kaste på det som skjer. Må Den Hellige Ånd hjelpe oss å lytte til den fjerde tonen i sørgemusikken: «Jeg tørster.»

IV.

Mine kjære venner, jeg tror at ropet «Jeg tørster» var det skjulte uttrykket for lengselen i hans kjærlige hjerte. Jeg kan ikke tro at den naturlige tørsten var alt han kjente. Han tørstet nok etter vann, men sjelen hans tørstet i en enda dypere mening.

Skriften skulle bli oppfylt, som sier: «For min tørst ga de meg eddik å drikke» (Sal 69,22). Han sa: «Jeg tørster», og eddiken ble rakt fram til ham. Men nå som alltid var han i samsvar med seg selv, og legemets behov var her et uttrykk for sjelens behov. «Jeg tørster» – det viser hvordan hjertet hans tørster etter å frelse mennesker.

Denne tørsten hadde han hatt helt siden syndefallets dag. Det var denne tørsten som førte ham til jorden. Allerede da han var tolv år, hørte man ham si: «Visste dere ikke at jeg må være i min Fars hus?» (Luk 2,49). Sa han ikke til disiplene sine: «En dåp har jeg å døpes med, og hvor jeg gruer til den er fullført!» (Luk 12,50)?

Han tørstet etter å rive oss ut av fordervelsen. Han tørstet etter å gi «seg selv til en løsepenge» (1 Tim 2,6) for å fri oss ut. Og da han hang på korset og så at verket hans nesten var fullført, var tørsten hans ennå ikke slukket. Den kunne ikke slukkes før han ropte: «Det er fullbrakt!»

Ditt verk er nesten fullført, du Guds Kristus! Du har så å si fullført soningen. Du har lidd, du har utøst ditt blod på jorden. Nå står bare én ting igjen: at du må dø. Da har din mektige lengsel nådd sitt mål, og ditt arbeid er fullført. Du var i angst helt til du hadde fått det siste slaget og fullført den forløsningen som gjelder evig. Derfor ropte du: «Jeg tørster.»

Mine kjære, nå som alltid tørster vår Mester etter kjærligheten fra sitt folk. Dere har lest hvor sterk tørsten hans var på de gamle profetenes tid. Husk klagen hans i femte kapittel hos profeten Jesaja: «Jeg vil synge om min elskede, synge min venns sang om hans vingård.

Min venn hadde en vingård på en fruktbar haug. Han gravde den om og renset den for stein og plantet edle vintrær i den. Han bygde et vakttårn midt i den, og han hogg også ut en vinpresse i den» (Jes 5,1–2).

Hva ventet han seg så av vingården og vinpressen? Hva annet enn å bli forfrisket av saften fra druene? Han «ventet at den skulle bære gode druer, men den bar ville» (Jes 5,2) – eddik og ikke vin, surt og ikke søtt. Så tørstet han fortsatt.

I den hellige kjærlighetssangen, i femte kapittel av Høysangen, lærer vi at han i gamle dager drakk og ble forfrisket i samfunnet med sin troende menighet. Hør hva han sier: «Jeg er kommet til min hage, min søster, min brud! Jeg har plukket min myrra og mitt krydder. Jeg har spist min honningkake og min honning. Jeg har drukket min vin og min melk. Venner, et og drikk! Drikk dere glade, mine kjære!» (Høys 5,1).

Ja, han elsker å være nær sitt folk. De er vingården han gleder seg i. Der vandrer han for å forfriske seg, og kjærligheten deres er den melken og vinen han gleder seg over å få drikke. Kristus har alltid tørstet etter å frelse mennesker og bli elsket av dem.

Hele livet hans var preget av denne lengselen. Det ser vi da han satte seg trett og utmattet ved brønnen og sa til den samaritanske kvinnen: «Gi meg å drikke!» (Joh 4,7). Det lå en dypere mening i ordene hans enn hun drømte om. Det ser vi av et vers litt senere, der han sier til disiplene sine: «Jeg har mat å ete som dere ikke vet om!» (Joh 4,32). Han fikk åndelig forfriskning ved å frelse syndere.

Mine brødre, vår velsignede Herre tørster i denne stund etter samfunn med dere. Det er ikke fordi dere kan gjøre ham noe godt, men fordi han kan gjøre dere godt. Han tørster etter først å få velsigne dere og så å få ta imot deres takknemlige kjærlighet tilbake. Han tørster etter å se dere i tro se opp til hans fylde. Han tørster etter å se dere holde fram de tomme karene deres, så han kan fylle dem.

Han sier: «Se, jeg står for døren og banker.» Hvorfor banker han? Han lengter etter å få ete og drikke med dere. For han lover at om noen åpner døren, «da vil jeg gå inn til ham og holde nattverd med ham, og han med meg» (Åp 3,20). Av dette ser dere hvordan han fortsatt tørster etter vår kjærlighet. Og hvordan skulle vi kunne nekte ham den? Kom, la oss tømme karene våre, så hans kjærlighet kan bli fullkommen i oss.

Og hva kan vel grunnen være til at han elsker oss? Å, det kan jeg ikke si. Jeg kjenner ingen annen grunn enn hans uendelige kjærlighet. Han må elske, for kjærlighet er hans vesen. Hans brennende kjærlighet gjør at han tørster etter å få oss nærmere inn til sitt varme hjerte. Han tørster etter å samle oss og slutte oss inn i sin trofaste frelserfavn, «som en høne samler kyllingene sine under vingene» (Matt 23,37). Han er ikke fornøyd før han har fått oss utenfor djevelens skuddhold.

Hør her en av hans tørstende bønner: «Far, jeg vil at de som du har gitt meg, skal være hos meg der jeg er, for at de skal se min herlighet, som du har gitt meg» (Joh 17,24). Han tørster etter dere, brødre. Han lengter etter dere, søstre. Han lengter etter å få føre og lede dere helt.

Kom nær til ham i bønn, i full forening og full hengivelse, og overgi hele deres vesen til den gode og hemmelighetsfulle innflytelsen fra hans Ånd. Sett dere ved føttene hans som Maria. Hvil ved brystet hans som Johannes. Ja, kom med bruden i Høysangen og si: «Din kjærlighet er bedre enn vin» (Høys 1,2).

Han ber om kjærligheten deres – vil dere ikke gi ham den? Er dere så kalde i hjertet, så hardt frosset til, at dere ikke har et beger kaldt vann å gi Jesus? Er dere lunkne? Å, brødre, om han sier «Jeg tørster», og dere bringer ham et lunkent hjerte, så skal det smake ham bitrere enn eddik. For han sier: «Jeg vil spy deg ut av min munn» (Åp 3,16). Eddiken kan han ta imot, men ikke et lunkent hjerte.

Bring ham deres varme hjerter, og la ham drikke av de rensede begrene så mye han vil. Jeg vet han har behag i å ta imot fra dere. Han gleder seg til og med over et beger kaldt vann som blir gitt til en av disiplene hans (Matt 10,42). Hvor mye mer skal han ikke glede seg om dere gir dere selv helt til ham? Siden han tørster, så gi ham å drikke i dag!

V.

Til slutt kan ropet «Jeg tørster» være et forbilde for oss. Dere vet jo, mine kjære, at «vårt gamle menneske ble korsfestet med ham for at syndelegemet skulle bli tilintetgjort, så vi ikke lenger skal være slaver under synden» (Rom 6,6). Ja, dere vet at «de som hører Kristus Jesus til, har korsfestet kjødet med dets lidenskaper og lyster» (Gal 5,24). La oss da i himmelsk lengsel tørste etter at det som er korsfestet, også må dø og bli begravet og aldri mer stå opp igjen.

Mange er Guds løfter om full renselse og helliggjørelse, og alle hans løfter er slik at han ikke kan angre dem. «For så mange som Guds løfter er, i ham har de fått sitt ja. Derfor får de også ved ham sitt amen, Gud til ære ved oss» (2 Kor 1,20).

«Og jeg vil stenke rent vann på dere, så dere skal bli rene. Fra alle deres urenheter og fra alle deres motbydelige avguder vil jeg rense dere. Jeg vil gi dere et nytt hjerte, og en ny ånd vil jeg gi i dere. Jeg vil ta bort steinhjertet av deres kjød og gi dere et kjødhjerte. Min Ånd vil jeg gi inne i dere, og jeg vil gjøre det så at dere følger mine bud og holder mine lover og gjør etter dem» (Esek 36,25–27).

Se, dette er Herrens faste løfter til hele hans åndelige Israel. «Når vi så har disse løftene, mine kjære, så la oss rense oss fra all urenhet på kjød og ånd, og fullende vår helliggjørelse i gudsfrykt!» (2 Kor 7,1). La oss påkalle Herren om den nåden vi trenger for å bli renset. Og la oss flykte fra alt i sinn og ferd som strider mot Guds ord og smitter sjelen.

La oss tørste etter full hellighet, etter hele Kristi sinnelag. Dette er det store målet for en sann kristen. Burde vi ikke alle be med David: «Gud, skap i meg et rent hjerte» (Sal 51,12)? Å, du velsignede Mester! Er vi korsfestet med deg og naglet til korset med deg, så gi oss nåde til å tørste etter deg med den tørsten som ikke noe annet kan slukke enn et beger av «den nye pakts blod».

Visse filosofer har sagt at de heller vil søke etter sannheten enn å eie kunnskapen om den. Jeg står langt fra dem. Men dette må jeg si: Nest etter virkelig å få nyte Herrens nærhet, elsker jeg å hungre og tørste etter ham.

Rutherford sier: «Jeg tørster etter Herren, og det er søtt, og denne sødmen skal ingen ta fra meg. Selv om jeg ikke skulle komme til ham, skal jeg likevel være fullt tilfreds. For det er himmelen å tørste etter ham, og han skal aldri nekte en ydmyk sjel den frihet å beundre ham, tilbe ham og tørste etter ham.»

For min egen del ønsker jeg å tørste mer og mer etter min guddommelige Herre. Og når jeg eier mye av ham, vil jeg fortsatt rope etter mer. Hjertet mitt blir ikke tilfreds før han er alt for meg og jeg er helt og holdent gått opp i ham. Å, om hjertet kunne bli utvidet så det kunne ta imot mer av Guds fylde og drikke hans gode kjærlighet i dypere drag! For av den kan hjertene våre ikke få nok.

Vi ønsker å bli som bruden i Høysangen. Hun hadde allerede holdt fest i gjestesalen og funnet fruktene søte for ganen, så hun var fylt av fryd. Likevel ropte hun: «Styrk meg med druekaker, forfrisk meg med epler! For jeg er syk av kjærlighet» (Høys 2,5). Hun lengtet etter en hel drueklase av kjærlighet, enda hun allerede var overveldet av den.

Slik er denne gleden: Når man har fått mye av den, må man likevel ha mer. Og har man fått mer, vil man bare ha enda mer, og slik fortsetter det. Lengselen vokser av det den nærer seg av, inntil man blir fylt til hele Guds fylde (Ef 3,19). «Jeg tørster» – å, det er min sjels rop til min Herre. Lånt fra hans lepper passer disse ordene godt i min munn:

«Jeg tørster nå å være hel,
i syndens lyst ei ta min del;
deg, sårede Immanuel,
jeg søker nå for kropp og sjel.
O, livets kilde, ren og klar,
du stille må den tørst jeg har,
og over meg din flod utgyt,
inntil jeg hjem får gå med fryd.»

Jeg tørstet – la også vi tørste i dette tørre og tørstige land, hvor det ikke er vann (Sal 63,2). «Som en hjort skriker etter rennende bekker, slik skriker min sjel etter deg, Gud» (Sal 42,2).

Mine kjære, la oss videre tørste etter at våre medmennesker blir frelst. Ja, la oss tørste etter å fremme deres velferd både i tiden og i evigheten. Jeg har allerede vist dere hvilken skjult lengsel Herren hadde. Må den også bli vår.

Brødre, tørst etter at barna deres blir frelst! Tørst, ber jeg dere, etter at tjenestefolkene og arbeiderne deres blir frelst! Søstre, dere som arbeider i søndagsskolen, tørst etter at de små lammene blir frelst! Tørst etter at familiene deres blir omvendt og ektemennene deres berget!

Vi bør alle være fylt av en inderlig lengsel etter å se våre medmennesker omvendt til Gud. Er det slik med hver enkelt av oss? Hvis ikke, så våkn straks opp av søvnen! Fest blikket og hjertet på en som ikke er omvendt, og tørst til dere får se ham frelst. Mange ville bli ført til Kristus om denne tørsten – den sanne kristne kjærlighetens tørst – fantes i rikt mål hos alle som selv er frelst.

Hat synden, ja, ha avsky for den! Men tørst etter å bli hellige, slik Gud er hellig. Tørst etter å bli lik Kristus. Tørst etter å forherlige hans hellige navn ved å bøye dere helt under hans vilje.

Kraften er der å få, i rikt mål. «For det som var umulig for loven, fordi den var maktesløs på grunn av kjødet, det gjorde Gud, da han sendte sin egen Sønn i syndig kjøds lignelse, for syndens skyld, og fordømte synden i kjødet, for at lovens krav om rettferdighet skulle bli oppfylt i oss, vi som ikke vandrer etter kjødet, men etter Ånden» (Rom 8,3–4).

Legg merke til Paulus' ord i Rom 9,1–3. Han ville ha ofret seg selv for å frelse sine forfølgere, så inderlig ønsket han at sjelene deres skulle bli frelst. Herren gi oss det samme sinn!

Sorg ved synet av den korsfestede – del 1

> «Og folkemengden, alle som var kommet sammen for å se dette syn, slo seg for sitt bryst og vendte tilbake da de så det som skjedde» (Luk 23,48).

Blant mengdene som var kommet sammen for å se Jesus bli korsfestet, var det mange som var grepet av det villeste raseri. De hadde jaget Gjenløseren slik en hund forfølger en hjort, og til slutt hadde de fått ham opp på korset. Andre var nysgjerrige og ville tilbringe noen timer som likegyldige tilskuere til dette rystende opptrinnet. De gjorde hopen større, så det til sist sto store mengder mennesker samlet på den lille høyden der de tre korsene var reist.

Både de som ondskapen hadde ført dit, og de som kom av nysgjerrighet, var enige om å håne offeret som hang på korset i midten. Noen ristet på hodet, andre hånte og spottet ham, noen med ord, andre med fakter. Alle jublet over den forsvarsløse mannen som nå var et rov for tennene deres. Aldri har jorden sett noen bli overøst med så tøylesløs hån og så åpen forakt – av så mange og så lenge.

Det må ha vært ytterst opprørende å se så mange hånlige ansikter og spottende blikk og samtidig høre så mange grusomme ord, fulgt av foraktelige fakter. Dette avskyelige opptrinnet kunne ikke himmelen holde ut å se på lenge. Til alles forferdelse skjuler solen sitt ansikt, som om den ikke vil lyse på dette synet. Midt på dagen står den spottende hopen skjelvende i midnattsmørke i tre lange timer.

Samtidig skjelver jorden under føttene deres, og klippene revner. De innbilte seg at templet skulle stå til evig tid, og i overtroisk engstelse hadde de prøvd å verne det ved å drepe den Rettferdige.

Men nå revner det hellige forhenget i dette templet, som om sterke, usynlige hender rev det i stykker. Alt dette uvanlige, og redselen som jordskjelvet og mørket vakte, snudde stemningen i folkemengden helt om.

Nå var det slutt på hånet og spotten. Ingen grusomme ord ble hørt, og ingen spottende fakter ble sett. Stille og tause gikk spotterne hjem, hver for seg eller i små flokker. Etter østerlandsk skikk slo de seg for brystet som tegn på stor forferdelse. For en forskjell mellom det ville, tåpelige toget gjennom Jerusalems gater til Golgata og denne tause hjemveien!

Se her hvilken makt Gud har over menneskenes hjerter! Se hvordan han kan temme de villeste og slå de ondskapsfulle og hovmodige, så de skjuler seg ved føttene hans når han åpenbarer sine under i naturen! Hvor stor skal ikke redselen bli når han blotter sin arm på vredens dag og trer fram til dom, og enhver skal få igjen etter det han har gjort her på jorden!

Denne brå og påfallende forandringen hos så mange mennesker gir oss et levende bilde av andre forvandlinger i sjelen som er verdt å legge merke til. For en brå forvandling har ikke nåden virket ved et blikk på den korsfestede! Et hjerte som var knust av anger over synden, er blitt fylt av den salige gleden over å få syndene tilgitt og bli satt fri. Hvor mange har ikke gått for å høre evangeliet for å håne og spotte, men har vendt hjem for å be!

Ofte har tåpelige, ja, forbryterske motiver ført folk til steder der Guds ord ble forkynt. Men når Kristus er blitt løftet opp for øynene deres, er de ved Åndens frelsende kraft blitt dratt til Frelseren. Så har de i sann omvendelse slått seg for brystet og gått hjem for å tjene den Gjenløseren de en gang foraktet!

Se dog Jesu harde pine,
som han led for synder dine,
villig din straff å utstå!
La dog denne nød og smerte
gå deg gjennom sjel og hjerte,
synder; tenk, å tenk herpå!

For en smeltende, seirende og forvandlende makt har ikke et troende blikk på den korsfestede! Å, mine brødre, vi trenger bare å fortsette å

forkynne korset. Vi trenger bare stadig å holde fram den underfulle historien om den blødende Gjenløserens kjærlighet, om hans angst i Getsemane og hans seiersrop på Golgata. Da kan vi i full trosvisshet vente å få se underfulle åndelige forvandlinger.

Nå som Jesus er død for syndere, bør vi ikke oppgi håpet for et eneste menneske. Læren om korset gir oss en hammer i hånden, og med den skal vi kunne knuse de hardeste hjerter, harde som flint. De største isfjell skal smelte i den varme gløden som Kristi uransakelige kjærlighet tenner. Vi trenger ikke fortvile når vi tenker på hedningenes dårskap, bare vi får anledning til å holde fram for dem læren om Kristus, den korsfestede. Den læren skal forvandle hele deres vesen, og Kristus skal bli deres konge.

Teksten vår antyder også en annen forvandling, og den er fryktelig. Den skal skje med de hovmodige og gjenstridige menneskene når de skal se Kristus på dommertronen. Her på jorden har de stadig trosset ham. Her har de uten frykt drevet gjøn med det hellige og frekt spurt: «Hvem er Gud, at vi skal lyde hans røst?» Her i tiden har de frimodig slått seg sammen for å kaste av seg alle bånd.

Men når de våkner ved englebasunens sterke lyd og får se den store, hvite tronen, som speiler dem slik de virkelig er, hvilken redsel skal ikke da gripe dem! Hvor blir det da av hånet og spotten deres? Hvor hører man da den grusomt sårende talen deres og ordene som forfølgelsesånden la dem i munnen? Ja, hvor? Finnes det ikke én som da kan spille helt og vise mannen fra Nasaret sin forakt? Nei, ikke én eneste.

Som redde hunder skal de nå ønske å få gjemme seg bort. Den vantros hovmodige tunge er blitt stum, gudsfornekterens stolte ånd er ydmyket, og hans skryt og hån har tystnet for alltid. Med jammerskrik og angstrop ber de nå fjellene falle over dem og haugene skjule dem for ansiktet til den mannen de hånte på korset her på jorden.

Men la dere nå advare, dere syndere! Jeg ber dere: La dere advare! La nåden forvandle dere i dag, så dere ikke skal falle i evig fortvilelse! Det hjertet som ikke vil la seg bøye av Kristi kjærlighet, skal knuses av redsel for ham som dommer. Får Jesus på korset ikke frelse deg, skal Kristus på dommersetet fordømme deg.

Blir ikke Kristus din himmel på jorden, skal Kristus, når han kommer fra himmelen, bli ditt helvete. Å, måtte Gud få gjøre en

velsignet nådegjerning i hver og en av oss, så vi ikke på den fryktelige regnskapsdagen blir vist bort til de evige pinenes bolig!

La oss nå gå nærmere inn på teksten. Først skal vi se på den alminnelige sorgen rundt korset. Dernest skal vi med Guds hjelp prøve å slutte oss til dette sørgetoget. Til slutt vil jeg minne om at sorgene våre ved korsets fot må være blandet med glede.

I.

La oss da først se på den alminnelige sorgen som blir beskrevet her.

«Folkemengden, alle som var kommet sammen for å se dette syn, slo seg for sitt bryst og vendte tilbake da de så det som skjedde.» Alle slo seg for brystet, men ikke alle av samme grunn. Alle var forferdet, men redselen var ikke av samme slag hos alle. Utvendig gjorde de de samme bevegelsene, men innvendig hadde sinnsbevegelsen like mange grader som det var mennesker.

Uten tvil var det mange som bare ble grepet av en flyktig sinnsbevegelse. De hadde sett den underfulle mannens dødskamp, og tegnene som fulgte med, hadde overbevist dem om at han var noe mer enn et vanlig menneske. Derfor var de forferdet. En slags ubestemt frykt hadde grepet dem, uten at den bygde på noen innsikt. Gud var vred. Han hadde lukket dagens øye for dem, rystet jorden og sprengt klippene. Tynget av denne skrekken gikk de hjem, skjelvende og ydmyket, hver til sitt.

Men da lyset brøt fram neste dag, hadde de kanskje glemt alt. Den dagen lengtet de etter et nytt blodig opptrinn og sto klare til å nagle en annen Kristus til korset, om de hadde funnet en slik i landet. De hadde slått seg for brystet, men hjertet var ikke blitt knust av den grunn. Det var en aprilskur, en times frost som tinte så snart solen steg opp. Sorgen kom over dem som en skygge, og som en skygge forsvant den uten å etterlate seg spor.

Hvor ofte har ikke en preken om korset bare ført til en slik flyktig rørelse hos titusener? I dette huset, der så mange sjeler er blitt omvendt, har enda mange flere felt tårer. Men tårene er tørket bort, og grunnen til dem er glemt. Et lommetørkle har sugd opp rørelsen deres. Akk, akk! Det er vanskelig nok å røre menneskene til tårer med forkynnelsen av korset, men det er enda vanskeligere å gjøre rørelsen varig.

«Jeg har sett noe underfullt i denne forsamlingen,» sa en mann som hadde hørt en trofast og varmhjertet predikant. «Jeg har sett en hel forsamling i tårer.» «Akk,» sa predikanten, «det finnes noe som er enda mer underfullt. De fleste vil gå herfra og glemme at de noen gang har felt en tåre.»

Akk, mine kjære tilhørere, skal det gå på samme måte nå? Og skal det alltid være slik – alltid slik? Da, dere ubotferdige, da skal det komme tårer i øynene deres som skal renne i all evighet, tårer som ingen barmhjertighet skal tørke bort. Da skal det komme en tørst som aldri skal slokkes, en orm som aldri skal dø, en ild som aldri skal slukkes. Ved den kjærligheten dere har til deres egne sjeler, ber jeg dere: Flykt fra den kommende vrede!

Hos andre i folkemengden gikk rørelsen dypere, for den bygde på ettertanke. De så at de hadde vært med på å myrde denne uskyldige mannen. «Akk,» sa de, «nå forstår vi alt. Denne mannen var ingen forbryter. Alt vi har sett og hørt om ham, er at han gjorde godt, og bare godt. Overalt helbredet han de syke, mettet de sultne og vakte opp de døde. I alle talene hans fantes ikke ett ord som stred mot Guds lov.

Han var en ren og hellig mann. Vi har alle tatt feil. Disse prestene har egget oss til å drepe en slik mann. Det ville være som tusen velgjerninger om vi straks kunne gi ham livet tilbake. Vårt folk har drept sin velgjører.» «Ja,» sier en annen, «jeg hånte ham også. Det føltes nesten umulig å stå imot blant alle disse spotterne, når alle andre hånte og spottet ham i hans lidelse. Men jeg er redd jeg har hånt den uskyldige. Og jeg er redd mørket Gud sendte, var en refs for min ugudelighet da jeg hånte den uskyldige.»

Slike følelser kunne nok vare lenger. Men jeg tror ikke de kunne føre disse menneskene til sann bedring. For selv om de sørget over å ha undertrykt den uskyldige, så de likevel ikke mer i Jesus enn mishandlet dyd og et lidende menneske. Disse naturlige rørelsene ville snart forsvinne, og derfor ville de moralske og åndelige følgene bli av liten verdi.

Hvor ofte har vi ikke sett lignende rørelser hos våre egne tilhørere! De har grått over at Kristus ble ført i døden. De har kjent de samme følelsene som den gamle franske kongen som sa: «Hadde jeg bare vært der med ti tusen av mine soldater! Jeg skulle ha skåret halsen over på dem heller enn å la dem forgripe seg på Jesus.» Men nettopp slike

følelser viser at de ikke kjenner sin egen del i skylden slik de burde. For dem var Jesu lidelse ikke mer frelsende enn en vanlig martyrs.

Kjære tilhørere, vokt dere for å gjøre Jesu kors til en liten ting i tankene og forestillingene deres. Se lenger enn til at Jesus led som et uskyldig menneske, og se Guds Sønns soningsoffer på treet. Ellers er blikket deres på korset uten frukt.

Blant den store folkemengden var det uten tvil noen få som slo seg for brystet fordi de tenkte: «Vi har drept Guds profet. Slik vårt folk i gamle dager drepte Jesaja og andre av Herrens tjenere, har vi i dag naglet en av de siste profetene til korset, og hans blod kommer over oss og over våre barn.»

Kanskje sa noen: «Denne mannen ga seg ut for å være Messias, og undrene som fulgte med hans død, beviste at han var den lovede. Hans liv pekte på at han var Messias, og hans død forklarte det. Hva skal det bli av vårt folk når vi har drept livets fyrste? Hvordan skal ikke Gud hjemsøke oss, vi som har drept hans Messias?» Slik sorg tydet på dypere tanker og klarere kunnskap. Den kan ha vært en dyrebar forberedelse til å ta imot evangeliet på pinsedagen.

Jeg ville glede meg inderlig om dere som hører meg her i dag, ble overbevist om at Kristus var en profet sendt av Gud og den Messias som var lovet fra gammel tid. Jeg ville også være takknemlig om dere derfor sørget og gråt over den grusomheten vår frafalne slekt viste mot ham. Slike medfølende og vemodige følelser er gode varsler. Med Guds velsignelse kan de åpne furer i hjertet der evangeliet kan slå rot.

Han som ble ført til den grusomme døden, er «Gud over alle ting, velsignet i evighet» (Rom 9,5). Han er hele verdens Gjenløser og Frelser for dem som tror på ham. Ta imot ham i dag som deres befrier, og bli frelst! For skjer ikke det, er selv den oppriktigste sorg over Kristi død intet bevis på at dere er omvendt, hvor mye lys den enn vitner om.

Blant den brokete flokken av mennesker som alle slo seg for brystet, kan vi vel håpe å finne noen som sa: «I sannhet, dette var Guds Sønn!» (Matt 27,54). De sørget over at han ble såret for deres overtredelser og knust for deres misgjerninger, og at straffen lå på ham for at de skulle ha fred (Jes 53,5). De som gikk ned i dypet av sin egen tilstand, kjente en sorg etter Guds sinn og satte samtidig sin lit til Kristus som sin Frelser. De ble salige.

Velsignet er de øynene som ser det slaktede Guds Lam på denne måten! Salige er de hjertene som da ble knust fordi de forsto at Guds Sønn ble foraktet, hånet og korsfestet for deres synder! Mine kjære, se til at dere når dette målet! Måtte Guds Ånd lede dere til å se Kristus som Gud og menneske i én person. Han gikk gjennom denne angsten i Getsemane, holdt ut denne dødskampen på korset og døde, en rettferdig for urettferdige, for at vi skulle bli frelst.

Sett deres lit til ham, og slå dere så for brystet når dere tenker på at et slikt offer var nødvendig for at dere skulle bli frelst! Siden kan dere nok holde opp med å slå dere for brystet og i stedet klappe i hendene av glede. For de som gråter over Frelseren på denne måten, skal også fryde seg i ham, for han er deres, og de er hans.

Sorg ved synet av den korsfestede – del 2

II.

Jeg ber dere nå: Ta del i sorgen! La hver og en, så langt hjertet kan føle, se på Gjenløseren som henger på korset, og slå seg for brystet.

La oss i troen se opp til den lille høyden Golgata. Der ser vi Guds Sønn, som ble menneske, mellom to røvere, med hender og føtter naglet til korset. Han dør i en angst som intet menneske kan sette ord på. Se nøye på ham, ber jeg dere! Se lenge på ham og med ærefrykt; se på ham gjennom tårer! Det er han som englene tilber, som nå dør for menneskenes barn!

Sett dere ned og våk ved siden av deres døende venn. Han har tilintetgjort døden og ført liv og uforgjengelighet fram i lyset ved evangeliet. Men stans og se hans sjels «møye» nå, når hans sjel blir gjort «til et skyldoffer» (Jes 53,10–11)! Skal han ikke få stort bytte? «Sterke skal han få til bytte, fordi han uttømte sin sjel til døden og ble regnet blant overtredere – han som bar manges synd, og han ba for overtredere» (Jes 53,12).

Å, jeg ber dere: Slå dere for brystet når dere ser deres egne synder lagt på ham! Husker dere hvem han er, Den Høyestes Sønn? Hodet med tornekronen var fra evighet kronet med guddommelig ære og herlighet. Han som nå henger og dør på korset, er ingen vanlig mann. Han er kongenes Konge og herrenes Herre. I hans vesens storhet kan du se hvor store dine synder er, siden de gjorde et så stort offer nødvendig.

Det må være uendelige synder, begått mot et uendelig vesen, siden de gjorde det nødvendig at en uendelig person ga sitt liv til soning

for dem. Du kan ikke fatte hvor stor din Herre er i sitt vesen og sin verdighet. Like lite kan du forstå hvor stor og skammelig synden er, når hans liv måtte kreves som soningsoffer for den.

Du som hører meg, slå deg for brystet og si: «Gud, forbarm deg over meg, den største av alle syndere! For det er jeg.» Se oppmerksomt på din døende venns ansikt, og legg merke til hvordan dine synder har behandlet ham! Hans hellige ansikt er tilsølt med spytt. På hans piskede og sønderrevne rygg ble forbryterens galge lagt. Han led den døden som bare forbryterske romerske slaver fikk.

Han ble hengt opp mellom himmel og jord, som om han var uskikket og uverdig for begge. Klærne ble tatt av ham, og han hang naken, uten det minste å skjule seg med. Han ble stilt til skue for alle, til hån og spott for den rå hopen! Se her, du troende, den skam dine synder fortjente! Å, skam deg når du tenker på at din Herre måtte spottes, foraktes og korsfestes for å frelse deg!

Se hvordan denne hånen og skammen øker hans pine! Det var ikke nok at han ble korsfestet; han måtte også krenkes. Det var ikke nok at de hånte bønnen hans, gjorde gjøn med dødsropet hans og ga ham eddik å drikke. Men akk! Se «hinden som ble jaget om morgenen»[1], og hør hans klage:

> «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg? Langt borte fra min frelse er min klages ord. Min Gud! Jeg roper om dagen, og du svarer ikke – og om natten, jeg tier ikke. … Men jeg er en orm og ikke et menneske, jeg er spottet av mennesker og foraktet av folk. Alle som ser meg, spotter meg, vrenger munnen og rister på hodet: Sett din vei i Herrens hånd! La ham redde ham! Han skal befri ham siden han har behag i ham.
>
> … Jeg er utøst som vann, og alle mine ben skiller seg at. Mitt hjerte er som voks, smeltet inne i meg. Min kraft er opptørket som et potteskår, og min tunge henger fast ved mine gommer. I dødens støv legger du meg. For hunder omringer meg, de ondes hop gjerder meg inne. De har gjennomboret mine hender og mine føtter. Jeg kan telle alle mine ben. De stirrer, de ser på meg med skadefryd. De deler mine klær mellom seg og kaster lodd om min kappe» (Sal 22,2–3.7–9.15–19).

[1] NB: «Etter «Morgenrødens hind»» (Sal 22,1).

Se, mine kjære, hvor grufulle mine og deres synder er! Å, la oss sammen slå oss for brystet og si: «Akk, hvor har ikke vår syndeskyld tårnet seg opp mot himmelen! Vi har ikke bare overtrådt Guds lov; vi har syndet mot bedre vitende, trass i tukt og formaninger. Så grenseløse som vår døende Frelsers lidelser er, så grenseløse er også våre synder!»

Se videre inn i det dyrebare ansiktet til vår hjertevenn, og gi akt på angsten som står tegnet i trekkene hans. Den vitner om en dyp indre sorg, om pinsler som langt overgår de legemlige lidelsene. Gud, hans Far, har forlatt ham. Gud har «gjort ham til synd for oss» (2 Kor 5,21). Å, hvordan skulle ikke da Guds forbannelse ha hvilt over oss? Hva har vår synd fortjent? Da den bare en tid ble lagt på Kristus, vendte hans Far seg bort og lot ham rope: «Lema sabaktani?» Å, forstå da dette!

Men akk! Bare Gud forstår hvilken forbannet ting våre synder er, og hvilken forbannelse som skulle ha rammet oss om ikke Kristus hadde tatt lovens forbannelse bort fra oss. Hvilken torden, hvilken ild, hvilken straff, hvilken vrede skulle ikke ha blitt vår lodd om ikke Jesus hadde trådt imellom! Når Herren ikke sparte sin egen Sønn, hvordan skulle da vi ha blitt spart, om ikke straffen var blitt lagt på ham og vi var blitt helbredet ved hans sår?

Men se! Her trer vår mellommann fram, og sverdet rammer ham. En nådepakt er opprettet, og etter den «gjør» Gud «ikke med oss etter våre synder, og gjengjelder oss ikke etter våre misgjerninger» (Sal 103,10). Å, så «søk Herren mens han er å finne, kall på ham den stund han er nær! Den ugudelige må forlate sin vei og den urettferdige sine tanker og omvende seg til Herren, så skal han forbarme seg over ham, og til vår Gud, for han vil gjerne forlate alt» (Jes 55,6–7).

Når vi setter oss ned og ser på vår Herre Jesu død, husker vi at hans død var frivillig. Han kunne ha unngått døden om han hadde villet. Her ser vi et annet ondt trekk ved vår synd, for også den er frivillig. Vi syndet ikke av tvang. Nei, vi valgte det onde av egen vilje. Å, synder! La oss alle gå fram og si til vår Herre at vi ikke har noen unnskyldning å komme med. Når vi skal bekjenne syndene våre, har vi ingenting å nevne som kan formilde eller rettferdiggjøre dem.

Vi har syndet frivillig mot lyset, mot bedre vitende, mot kjærlighet og barmhjertighet. La oss slå oss for brystet når vi ser vår Herre lide frivillig, og bekjenne at vi frivillig har overtrådt den nådige Guds

hellige og rettferdige lov! Se lenge inn i Gjenløserens fem blødende sår og i ansiktstrekkene som smertene har herjet. Tell de purpurrøde dråpene som rant fra hans hender og føtter og fra hans gjennomborede side. Slå dere for brystet når dere ser hvordan deres hjertevenn måtte blø for deres synder.

Et tillitsfullt blikk fra hjertet på den døende Gjenløseren har forvandlet vår stilling: Vi var fordømte syndere, nå er vi benådet. Men la oss nå feste blikket på den korsfestede og se i ham det legemidlet for våre synder som vi så lenge forsmådde og forsømte. Om synden i sitt første stadium, som opprør mot Gud, ikke presser tårer fra øynene våre, bør i det minste synden i form av utakknemlighet føre hendene våre til brystet og gjøre øynene våre til en tårekilde.

Synden som opprør mot Gud er avskyelig, men synden som forakt for Frelseren er enda mer avskyelig. Han hang på korset i usigelige smerter og pine. Likevel har noen av dere aldri tenkt på ham. I hvert fall har dere aldri elsket ham, aldri kommet nær ham i bønn, aldri satt deres lit til ham og aldri viet ham deres tjeneste.

Jeg vil ikke anklage dere. La heller disse dyrebare sårene anklage dere – mildt, men ømt, slik ingenting annet kan. Jeg vil heller anklage meg selv. For akk, det var en tid da jeg hørte talen om ham med døve ører. Jeg hørte fortellingen om ham og skjønte hvor stor kjærlighet han hadde til syndere. Likevel var hjertet mitt som en stein i meg og kunne ikke røres av hans kjærlighet.

Jeg stoppet ørene mine for ikke å bli overvunnet av evangeliets kraft. Ikke én gang ble hjertet mitt fanget av denne Jesu kjærlighet, som var så fri for all egenkjærlighet, og som har slik makt til å dra synderes hjerter til seg. Hadde jeg fått leve uomvendt til jeg var tretti, førti eller femti år og så endelig blitt omvendt, tror jeg aldri jeg kunne ha bebreidet meg selv grundig nok for at jeg forkastet Jesus i alle disse årene.

Selv vi som ble omvendt i ungdommen, ja, nesten i barndommen, kan ikke la være å bebreide oss selv når vi tenker på at en så dyrebar venn, som har gjort så mye for oss, altfor lenge ble foraktet av oss. Hvem kunne vel ha gjort mer for oss enn han som ga seg selv som offer for våre synder? Å, for en urett vi gjorde ham så lenge vi nektet å gi ham hjertet vårt!

Å, dere syndere, hvordan kan dere holde hjertene deres stengt for synderes venn? Hvordan kan dere stenge døren for ham som roper: «Lukk opp for meg, min søster, min kjæreste, min due, du fullkomne! For mitt hode er fullt av dugg, mine lokker av nattens dråper» (Høys 5,2)? Mange av dere som er her nå, kjenner Guds Ånds kallende røst. Så gi ham hjertet deres nå!

Hvorfor vil dere ikke elske ham? Vi forkynner for dere hva han har gjort for dere; vil dere ikke sette deres lit til ham? Skal likegyldighetens jernbommer alltid holde hjertene deres lukket? Skal hjertets dør alltid være låst fra innsiden? Å, du levende Guds Ånd, gjør vei for den velsignede Gjenløseren inn i manges hjerter i denne stund!

Skal noe kunne gjøre hjertet villig til å åpne seg, må det være et blikk på den korsfestede Kristus. Dette makeløse synet skal mykne og smelte hjerter av stein; de skal bli overvunnet av Jesu kjærlighet. Du Hellige Ånd, gjør denne nådegjerningen, og du skal ha all æren!

Stans enda en stund ved korsets fot, kjære venner. For her vil enhver troende slå seg for brystet når han tenker på hvem det var som led på korset. Hvem var det? Det var han som elsket oss mens vi ennå var hans fiender. Det var han som i dag er brudgommen for våre sjeler. Han har ført oss inn i gjestebudshuset og foldet ut sitt kjærlighetsbanner over oss. Han har gjort oss til ett med seg og har forpliktet seg til å stille oss fram for Faderen uten flekk eller rynke.

Det er han, vår ektemann, vår *Isji*, «min mann» (Hos 2,16), som kaller oss sin *Hefsiba*, «min lyst er i henne» (Jes 62,4), fordi hans sjel har behag i oss. Det er han som led for oss.

Ikke all lidelse vekker like stor medfølelse. Du må vite noe om den som lider, før det rører ved dypet i sjelen din. Og så er det slik: Jo høyere den som lider, står, jo mer vi evner å verdsette ham, jo nærmere slektskapet er, og jo inderligere kjærlighet det er mellom oss og den som lider, desto dypere rører lidelsen vår egen sjel.

Noen av dere vil i dag gå fram til nattverdbordet for å få del i dette brødet. Jeg ber dere huske at det representerer det skjelvende legemet som var fylt av lidelse på Golgata. Du vil drikke av begeret. Husk da at det betyr for deg det blodet som ble utøst av ham som elsket deg mer enn en mor, en ektefelle eller en venn kan elske deg!

Å, slå deg for brystet når du tenker på at han, den Elskelige, måtte lide kval. Himmelens sol måtte formørkes, himmelens lilje bestenkes

med sitt eget hjerteblod, himmelens rose blekne i døden. Gråt når du tenker på at den fullkomne ble anklaget, uskylden slått og kjærligheten myrdet. Kristus, den Salige, den Hellige, den evig Velsignede, som fra evige tider hadde vært englenes glede, skulle nå bli en smertenes mann, kjent med lidelse. Han skulle bli den blødende, døende syndebæreren. Slå deg for brystet, du troende, og trekk deg nærmere din venn!

Kjære i Herren, om en slik sorg skulle bli tent i hjertene deres, ville det være godt om vi fortsatte å tenke over dette og minnet oss selv om hvor troløse og grusomme vi har vært mot Jesus siden den dagen vi lærte ham å kjenne. Hva? Blødde han for meg, og jeg har tvilt på ham? Er han Guds Sønn, og jeg har tvilt på hans trofasthet?

Har jeg stått ved korsets fot uten å kjenne hjertet bli rørt av takknemlighet? Har jeg talt om min døende Herre i en kald og likegyldig ånd? Har jeg forkynt den korsfestede Kristus med tørre øyne og et følelsesløst hjerte? Bøyer jeg knærne i ensom bønn mens tankene mine vandrer omkring blant andre ting, når de burde ha vært bundet på hender og føtter til min herlige Mesters person?

Pleier jeg å lese evangelistenes vitnesbyrd om min Herres underfulle offer uten noen gang å ha fuktet de hellige bladene med tårene mine? Har jeg aldri stanset i henrykkelse ved de hellige ordene som vitner om underet over alle under? Å, skam deg, du harde hjerte! Vel må jeg slå deg! Måtte Gud slå deg med Åndens hammer og knuse deg!

Å, du steinhjerte, du granittsjel, du flintharde ånd! Vel må jeg slå det brystet som du bor i, når jeg tenker på at jeg har kunnet være så følelsesløs og så utakknemlig så nær en så forbausende guddommelig kjærlighet.

Brødre, når dere ser på korset, bør dere vel slå dere for brystet i sorg over at dere har gjort så lite for deres Herre. Hadde noen ved min omvendelse kunnet tegne et bilde av mitt framtidige liv og sagt: «Du skal bli treg og kald i åndelige ting og bare vise lite varme og lite takknemlighet,» da tror jeg at jeg ville ha svart med Hasael: «Hva er din tjener, en hund, at han skulle gjøre dette?»[2]

Jeg tror jeg leser riktig i hjertene deres når jeg sier at de fleste av dere er misfornøyd med livsførselen deres når dere sammenligner

[2]NB: «Hva er din tjener, en hund som jeg, at han skulle gjøre så store ting?» (2 Kong 8,13).

den med de altfor lovende spådommene dere hadde om dere selv. Hva? Har jeg virkelig fått tilgivelse? Er jeg vasket i den varme strømmen som rant fra Jesu gjennomborede side, og har jeg likevel ikke gitt meg helt til ham som døde for meg?

Bærer jeg Herren Jesu merker på mitt legeme, og kan jeg likevel la mange timer gå uten å tenke på ham? Er jeg revet ut av ilden som en brann, og bryr jeg meg så lite om at andre skal bli frelst fra den kommende vrede? Har Jesus båret korsdødens forbannelse for å vinne meg, og likevel arbeider jeg ikke for å vinne andre for ham? Brant hele hans hjerte for meg, og brenner mitt hjerte da bare halvt for ham?

Våger jeg å kaste bort et minutt? Kan jeg i likegyldighet sløse bort en hel time? Har jeg en eneste kveld å kaste bort på tomt snakk og intetsigende småting? Å, mitt hjerte, vel må jeg slå deg når du ikke flammer opp i den mest brennende iver ved synet av hans død, han som elsket meg så inderlig. Vel må jeg slå deg når den varmeste kjærlighet ikke driver deg til å gi deg helt og vie alle mine samlede krefter, hver rørelse i min sjel og hver evne jeg har, til den saken min Herre ofret sitt liv for.

Vi kunne fortsette vår bekjennelse og stadig slå oss for brystet i selvanklage og sorg. Vi kunne fortsette med disse dype tårene av vemod og likevel ikke fullt ut få uttrykt angeren over den utakknemligheten vi har vist vår venn. Vel må du si med sangeren:

Jeg gråte må for all min synd
imot min Frelser kjær;
det gagner meg til mere godt
enn at jeg ler med verden her.

Vi kunne ønske å bli en tårekilde og gjøre Jeremias utrop til virkelighet: «Å, om mitt hode var vann, og mitt øye en tårekilde!» (Jer 9,1). Det hellige overmål av anger som George Herbert ga uttrykk for, undrer meg ikke. For også vi vil synge denne sørgesangen med ham:

Gråt tårer, øye, ja, en kilde bli,
mitt hode overflødig vann kun gi!
Min sorg er stor, i bitter nød jeg er
og lindring får i tårestrømmen skjær.

Å øye, samle vann, og gyt det ut,
bli ei den kilde lik som tørkes ut,

ta inn forråd, gi ut, ta inn på ny
og med et annet la det bli utbytt!
Du øye, lille verden, hva for gråt har du?
Den store har ei nok! Hva har så du?
Den sorg som volder meg betrykk,
ei lindres kan med vanlig mat og drikk.
Med diktekunsten står jeg der som dum,
til sangen sier jeg: Ti og vær stum!

III.

Kanskje har jeg sagt nok om dette? Det er nok om Gud vil velsigne det i hjertene deres, men for mye om det blir stående uten hans velsignelse. For det tredje ber jeg dere nå huske at sørgetoner ikke er den eneste musikken som passer på Golgata.

Siden våre synder har gjennomboret vår Herre Jesus og ført ham i døden, er det sannelig god grunn til uendelig sorg. Men vi er blitt gjenløst med dette blodet som rant fra hans sår, og derfor er det også grunn til uendelig takknemlighet og glede. Derfor spør vi med dikteren:

Når vi om Golgata taler,
skal vi da erfare kvaler?
Skal i Jesu død vi se
glede eller akk og ve?

Dere og jeg vet mer enn folkemengden på Golgata visste. Den gangen var vår Herre død, men nå er han oppstanden fra de døde. I tre dager fra den torsdagen – for det er sterke grunner til å tro at vår Herre ble korsfestet en torsdag og ikke en fredag – måtte Kristus være i de dødes rike. Så langt menneskeøyne kunne se, var han derfor den gang en å ha medlidenhet med og sørge over, ikke en å glede seg over.

Men nå, mine kjære, lever han og regjerer i all evighet. Ingen grav holder nå hans velsignede legeme. Han så ikke forråtnelse. I det øyeblikket den tredje dagen grydde, var også fangenskapet hans over. Dødens bånd kunne ikke lenger holde ham fast. Han sto opp og viste seg levende for disiplene sine. Han ble værende synlig i denne verden i førti dager.

En del av denne tiden var han sammen med dem som hadde kjent ham i hans kjøds dager. En større del brukte han kanskje til samvær

med de hellige som kom ut av gravene sine etter hans oppstandelse. Etter de førti dagene for han opp til sin Gud og vår Gud. Som førstegrøden av dem som er sovnet inn, har han tatt sete ved Faderens høyre hånd.

La oss ikke gråte over sårene, for de stråler nå i en uutsigelig herlighet. La oss ikke gråte over hans død, for han lever og skal aldri mer dø. Vi skal heller ikke sørge over den skam han en gang måtte bære. For nå ser vi opp og takker Gud for at døden ikke lenger har makt over ham! Vi har «en talsmann hos Faderen» (1 Joh 2,1), og han «alltid lever for å gå i forbønn» for oss (Hebr 7,25). Snart skal han komme igjen, omgitt av englene, for å dømme levende og døde.

Grunnene til glede er langt større enn grunnen til sorg. Når kvinnen har født barnet, minnes hun ikke lenger smertene sine, i glede over at et menneske er født til verden. Slik skal også vi, når vi tenker på den oppstandne Frelseren som har tatt tronen i eie, glemme sorgene ved korset.

Hør den sterke basunens gjennomtrengende toner, og la hjertene deres fryde seg! For ved døden seiret Gjenløseren over alle helvetes hærer. I vanvittig raseri styrtet de mot ham for å fortære kjøttet hans, men de snublet og falt. De omringet ham, ja, de omgav ham som bier, men i Herrens navn hogg han dem ned.

Mot syndens hele hær og mot avgrunnens bataljoner sto Løven av Judas stamme, en ensom kriger mot utallige hærer av fiendtlige makter. Men han slo dem alle ned. Han knuste slangens hode (1 Mos 3,15). Ja, han har ført fangenskapet bort som fange. Han falt, men han seiret i sitt fall. La derfor seiersjubelen overdøve og drukne sørgeropet for alltid!

Videre, mine brødre, skal vi huske at mennesker er blitt frelst. La den utallige skaren av gjenløste menneskeånder tre fram for de henrykte øynene deres! I lange prosesjoner kommer de, kledd i lange, hvite klær og med palmegrener i hendene. De er kommet fra alle land, alle slekter og tungemål. Før var de tynget av blodrøde synder og svarte av urettferdighet, men nå står de rene, hvite og uten flekk for Guds trone for evig.

Hvordan har dette gått til? Det er alt sammen en følge av Jesu seier på Golgata. Der ble gjenløsningen vunnet. Der skjedde det som skulle «forsegle synder», «dekke over misgjerning» og «føre fram en evig

rettferdighet» (Dan 9,24). La disse skarene foran tronen svinge sine seierspalmer og slå sine gylne harper! La dem vekke en lignende glede hos oss. Ja, la den himmelske musikken stilne de høylytte sørgetonene.

Og dere, mine brødre, som er kommet til troen på Kristus, dere er selv frelst. Gleden over vår personlige frelse skal alltid være vår fremste grunn til fryd. At andre blir frelst, skal sannelig stadig vekke glede og takknemlighet hos oss. Og om Gud bruker dere som redskap i sin hånd til at noen blir omvendt, blir gleden deres ubeskrivelig stor. Men deres Frelsers råd lyder slik: «Men gled dere ikke over dette at åndene er dere lydige! Gled dere heller over at navnene deres er innskrevet i himmelen!» (Luk 10,20).

Gleden over at Herrens verk har framgang, kan lett lede blikket bort til redskapet og føre til et ulykksalig hovmod. Men gleden over at navnene våre er innskrevet i himmelen, er en sunn glede som ydmyker hjertene våre og gjør oss enda mindre i våre egne øyne.

Du som har fortjent å bli forkastet, du som burde hatt din lodd blant djevlene, du har fått tilgivelse. Du er tatt opp som barn i kjærlighetens familie, du er frelst, du er på vei til himmelen, ditt rette hjem.

Å, når du tenker på at du er frelst fra helvete, og at Guds Ånd fostrer deg og gjør deg i stand for himmelen, hvordan kan du annet enn glede deg over at Gud har fridd deg ut av mørkets makt og satt deg over i sin elskede Sønns rike? I ham har vi forløsningen, syndenes forlatelse (Kol 1,13–14) – alt ved vår Herre Jesu Kristi død.

Enda én ting vil jeg nevne som grunn til at vi alltid bør minnes Kristi død med glede. Ved å korsfeste Guds Sønn gjorde verden alt den kunne for å myrde Gud selv, og slik pådro den seg det skrekkelige navnet «en verden som myrdet Gud». Likevel er Gud aldri før blitt så forherliget og æret som ved Jesu lydighet til døden.

Fiendene trodde de hånte ham, men nettopp slik ble hans navn høyt opphøyet. De trodde den korsfestede ble vanæret, men han ble forherliget i aller høyeste grad. Ble ikke nå «bildet av den usynlige Gud» (Kol 1,15) skjemmet? Ble ikke «avglansen av hans herlighet» (Hebr 1,3) formørket? Slik trodde fiendene. Men han «som troner i himmelen, ler. Herren spotter dem» (Sal 2,4).

For hva gjorde de? De knuste bare alabastkrukken, og hele den velsignede duften av uendelig barmhjertighet strømmet ut og fylte

verden med sin vellukt. De rev bare forhenget i stykker, og herligheten som hadde vært skjult mellom kjerubene, strålte ut over alle land. Sønnen forherliget Faderen, og Faderen forherliget Sønnen,

> «han som, da han var i Guds skikkelse, ikke holdt det for et røvet bytte å være Gud lik, men uttømte seg selv idet han tok en tjeners skikkelse på seg, da han kom i menneskers liknelse. Og da han i sin ferd var funnet som et menneske, fornedret han seg selv og ble lydig til døden – ja, døden på korset. Derfor har òg Gud høyt opphøyet ham og gitt ham det navnet som er over alle navn, for at i Jesu navn skal hvert kne bøye seg, deres som er i himmelen og på jorden og under jorden, og hver tunge skal bekjenne at Jesus Kristus er Herre, til Gud Faders ære» (Fil 2,6–11).

Alt på jorden og i himlen
besynger seiren som Jesus vant.

Hele skapningen lovsynger Herren! Dere eldgamle fjell, forherlig deres Gud! Opphøy ham, dere trær, og klapp i hendene! Tilbe ham, dere hav, som bruser fram Herrens pris! Lov Herren, alle dere på jorden, dere under i dypet, ild og hagl, snø og skodde, stormvind som setter hans ord i verk! Likevel kan dere ikke forherlige Gud slik Jesus gjorde ved sin lydighet til døden.

Du himmel med alle dine jublende engler, du evig lovsyngende kjeruber og serafer! Deres trefoldig hellige sanger, deres gater av gull og deres endeløse harmonier kan ikke åpenbare Guddommen slik Jesus Kristus åpenbarte den på korset. Å, helvete, med alle dine uendelige redsler, med alle dine uslokkelige flammer, med pine, gråt og skrik fra plagede ånder! Heller ikke du kan åpenbare Guds rettferdighet slik Jesus åpenbarte den ved sitt gjennomstungne hjerte på det blodige korset.

Å, jord og himmel og helvete! Å, tid og evighet, det som nå er, og det som skal komme, det synlige og det usynlige! Alle sammen er dere bare dunkle åpenbaringer av Guddommen, sammenlignet med det blødende Guds Lam. Å, du Guds hjerte, ingen steder ser jeg deg så klart som på Golgata! Der åpenbarte Ordet, som var blitt kjød, din rettferdighet og din kjærlighet, din hellighet og din barmhjertighet – i en eneste lysstråle av herlighet.

Om et vesen med fornuft vil se Guds herlighet, trenger det ikke se opp på stjernehimmelen eller svinge seg opp til himlenes himmel. Det

trenger bare å bøye seg ved korsets fot og se de røde strømmene som renner fra Immanuels sår. Vil du se Guds herlighet, trenger du ikke se inn gjennom perleportene. Du trenger bare å gå utenfor Jerusalems porter og se Fredsfyrsten bøye sitt hode og oppgi sin ånd.

Ønsker du å få den sanneste forståelsen av Guds nådige medlidenhet og se hvor stor hans barmhjertighet er, og samtidig hans strenge rettferdighet? Da trenger du ikke se opp til paradiset eller ned til Tofet. Du trenger bare å se inn i Kristi knuste, gjennomstungne hjerte, så har du sett alt. Å, for en glede som strømmer fram fra vissheten om at Gud har seiret i kampen!

Døden er ikke seierherren. Djevelen er ikke seiershelten. Den onde er nå bundet og føres som fange. Senene hans er skåret over, hodet hans er knust. Ondskapens konge er bundet til Herrens seiersvogn, og vognens hvite hester trekker seiershelten opp til de evige fjellene, som stråler i herlighet.

Derfor vil vi nå, mine kjære, avslutte disse betraktningene med denne ydmyke, men likevel jublende lovsangen: «Ære være Gud Fader, ære være Guds Sønn, ære være Gud Den Hellige Ånd, som er og var og blir i evighet. Amen.»

Josef fra Arimatea – del 1

> «… kom Josef fra Arimatea, en høyt aktet rådsherre, som selv ventet på Guds rike. Han tok mot til seg og gikk inn til Pilatus og ba om Jesu legeme. Men Pilatus undret seg over at han alt skulle være død. Han kalte til seg høvedsmannen og spurte om det var lenge siden han døde. Da han hadde fått det å vite av høvedsmannen, ga han legemet til Josef. Så kjøpte Josef linklede, tok Jesus ned og svøpte ham i linkledet. Han la ham i en grav som var hogd ut i berget, og rullet en stein for inngangen til graven» (Mark 15,43–46).

Slik det så ut, var det en mørk dag for Jesu sak og en mørk dag for disiplene hans. Mesteren var død, og solen i deres sjel var gått ned. «Da forlot alle disiplene ham og flyktet» (Matt 26,56). «Dere alle skal bli spredt, hver til sitt, og la meg være alene» (Joh 16,32) – disse vemodige ordene av vår Frelser var nå gått i oppfyllelse. Gjenløseren var død på korset. Fiendene hans håpet at det nå var slutt med ham, og vennene hans fryktet at det var slik.

Noen få kvinner som var blitt igjen ved korset, viste seg trofaste til døden. Men hva kunne vel de gjøre for å få hans hellige legeme og gi det en hederlig begravelse? Det så ut til at hans dyrebare legeme skulle få den samme skjebnen som henrettede forbrytere vanligvis fikk. I alle fall var det fare for at det kunne bli kastet i den første den beste graven.

I dette avgjørende øyeblikket trer Josef fra Arimatea fram. Arimatea var en jødisk by (Luk 23,51). Vi har ikke hørt om ham før, og vi hører heller ikke noe mer om ham siden. Denne Josef var nettopp den mannen som trengtes. Han var en mann med innflytelse, og en innflytelse av det slaget som kunne veie noe hos Pilatus. Han var nemlig ikke bare rik, men også rådsherre, medlem av Rådet, og dermed «høyt

aktet». Alle de fire evangelistene taler om ham. Av dem får vi vite at han var en disippel av Jesus, en god og rettferdig mann, som selv ventet på Guds rike.

Josef hadde tidligere holdt seg tilbake og var kanskje redd. Men da han nå kom til korset og så hvordan det sto til, tok han mot til seg og gikk inn til Pilatus og ba om Jesu legeme – og han fikk det. Av dette kan vi lære at Gud aldri skal mangle vitner. Om forkynnerne skulle svikte sannheten, og om de som kalles ledere, skulle vise seg troløse og falle fra, skal likevel ikke Guds sannhet gå under av mangel på venner.

Det kan gå med Guds menighet som når fanebæreren faller og hæren er nær ved å gå i oppløsning. Men selv da skal Gud finne andre fanebærere, og Herrens banner skal vaie over alle. Så sant Herren lever, skal også hans sannhet leve. Og slik Gud regjerer, skal også hans evangelium regjere fra korset. Ja, Herren regjerer fra korset; det er en stor og herlig sannhet. Selv da Jesus hang død på korset, hadde han fremdeles tronen, og han skal regjere fra evighet til evighet.

La oss huske dette til oppmuntring i de mørke dagene. Kanskje bor du et sted der «de fromme er borte» og «de trofaste er forsvunnet blant menneskenes barn» (Sal 12,2). Ja, selv om de få som er igjen, skulle falle fra, så vri ikke hendene i fortvilelse, og sett deg ikke motløs ned som om det var slutt med kjærlighetens sak. Herren lever, og han skal fortsatt bevare en trofast ætt på jorden. En ny Josef fra Arimatea skal tre fram i det fortvilte øyeblikket. Akkurat når vi ikke kan klare oss uten en slik mann, skal han være på plass.

Det fantes en Josef for Israel i Egypt, og det fantes en Josef for Jesus på korset. Én Josef tok seg av ham som en far da han ble født, og en annen Josef sørget for begravelsen hans. Herren skal ikke bli stående uten venner.

Det var en mørk tid i Det gamle testamentes historie da Eli, Herrens tjener, hadde mistet synet. Enda verre var det at han var nesten like blind åndelig som legemlig. Sønnene hans syndet, og han refset dem ikke. Det så ut som om Gud måtte forlate sitt Israel. Men hvem er denne lille gutten som moren leder fram, dette lille barnet som blir overlatt til helligdommen for å tjene Gud hele livet? Hvem er denne vakre lille mannen som bærer en kappe som morens kjærlige hender har laget til ham (1 Sam 2,19)?

Se etter, du som har troens øye! Foran deg står profeten Samuel, en Herrens tjener. Ved hans hellige eksempel skal Israel føres til lykkeligere kår og bli befridd fra den undertrykkelsen som kom som straff for ugudeligheten til Elis sønner.

Også i dag har Gud et sted – jeg vet ikke hvor – en mann som skal befri Israel og stride Herrens strid når han blir eldre. Kanskje er han i en mørk stue på landet, kanskje i Amerikas urskoger, kanskje i en trang bakgate i en av de større byene våre, eller kanskje i det kongelige palass. Herren har sin tjener som ruster seg, og når tiden er inne og stunden trenger ham, står han ferdig. Herrens vilje skal skje; de vantro og tvilende får tenke hva de vil.

At Josef fra Arimatea kom akkurat da han trengtes, gir trøst til alle som bærer Guds sak på hjertet. Vi trenger ikke å riste engstelig på hodet ved tanken på hvem som skal ta over etter pastorene og evangelistene i vår tid. Den apostoliske suksesjonen kan vi trygt overlate til Gud.

Om denne Josef fra Arimatea, denne høyt aktede rådsherren, vil jeg nå tale til dere. Jeg ber Gud om at jeg må få kraft til å tale rett til hjertene deres. Som jeg allerede har sagt, hører vi ikke mer om Josef enn det som står her. Han stråler fram akkurat da han trengtes, og siden forsvinder han igjen; han har sitt vitne i det høye.

Vi trenger ikke å anføre overleveringene om ham. Jeg tror ikke at det gjør noe godt å fortelle legender; det fører oss bort fra Guds rene og uforfalskede ord. Hva har vi med overleveringer å gjøre? Er ikke Guds ord nok for oss? Hadde noe mer vært verdt inspirasjonens penn, ville det blitt fortalt. Men når det ikke er skrevet ned mer, trenger vi ikke å vite det, og vi ønsker det heller ikke. La oss nøye oss med å stanse der Den Hellige Ånd har lagt ned pennen.

Jeg vil nå stille Josef fra Arimatea fram for dere på fire måter. Først som en advarsel: Han var en disippel, men «hemmelig, av frykt for judeerne» (Joh 19,38). For det andre som et eksempel for oss: Det var korset som trakk ham fram fra skjulet. Om korset hadde den hellige Simeon forkynt at ved det skulle «mange hjerters tanker bli åpenbart» (Luk 2,35).

For det tredje for å vekke oss opp: Josef fikk anledning til å tre fram, og nå har alle forsagte og motløse anledning til å vise frimodighet. Til slutt skal vi se på ham som vår veileder. Har vi vært redde og tilbake-

trukne, skal også vi i nødens stund tre fram og vise oss like uforferdet som Josef fra Arimatea var kvelden før påskehøytiden.

I.

Først vil jeg se på Josef fra Arimatea som en advarsel for oss. Han var en disippel av Jesus, men i hemmelighet, av frykt for jødene, og her råder vi ingen til å ligne ham. Den frykten som får oss til å skjule troen vår, er et onde som vi må holde oss unna. Vær en disippel, men ikke en hemmelig disippel! For da går du glipp av en vesentlig del av livskallet ditt.

Framfor alt: Vær ikke en hemmelig disippel av menneskefrykt, for den legger en snare om halsen din! Er du slave av denne frykten, blir du bundet i ånden og hindret i å gi Gud den ære han skal ha.

Dere frelste, frykt bare Gud, og siden
intet mer å frykte er.

La det være din sak å ære Kristus, så skal han selv sørge for at du blir vernet og æret.

Hvorfor holdt Josef fra Arimatea seg så tilbake? Kanskje bidro naturen hans til det. Mange mennesker er av naturen svært frimodige; ja, noen er altfor frimodige og blir lett påtrengende. Jeg har hørt om mennesker som «styrter inn der de hellige englene ikke våger å sette sin fot». De er uten frykt fordi de er uten forstand. La oss holde oss unna slike dårskaper!

Mange andre er på sin side altfor tilbakeholdne. De må samle mot før de kan si et godt ord for den Frelseren de elsker. De holder seg bakerst i hæren, men håper likevel å få være med blant seierherrene når byttet skal deles. Men blant krigerne som hogger ned fienden, våger de ikke å stille seg.

Mange av disse er likevel oppriktige av hjertet, selv om de holder seg tilbake. I martyrenes dager fantes det noen som frimodig holdt ut på bålet, enda de var veke av natur. Noen av dem som skrøt av at de frimodig kunne lide og dø for Kristi skyld, vek senere tilbake og falt fra. Andre derimot, som gruet seg i fengselet ved tanken på ilden, viste seg som helter i døden og styrket dermed mange rundt seg i troen.

Likevel, mine venner, om dere plages av frykt, er det ikke klokt å gi den skadelige planten næring. Menneskefrykt er en plante som

helst bør rykkes opp med roten, og den må på ingen måte pleies. Jeg ville satt denne planten et sted der den fikk svært lite vann og ikke noe solskinn. Imens ville jeg prøve å dyrke fram et skudd fra et bedre tre. Ville det ikke være godt for oss å live opp motet med en sang som denne:

En korsets stridsmann og dertil
et Lammets sendebud,
jeg for hans sak ei skjemmes vil,
ei skjemmes for min Gud.
Til himlen gå på verdens vis,
det er å miste tid;
som andre må jeg vinne pris
i blodig kamp og strid.

Kjenner du at fristelsen din går i retning av menneskefrykt, må du våke og kjempe mot den. Ved Den Hellige Ånds hjelp må du reise deg til et fast og avgjort mot.

Det som bidro til at Josef fra Arimatea var redd og tilbakeholden, var antakelig at han var rik. Det ligger en sørgelig sannhet i vår Herres høytidelige utrop: «Hvor vanskelig det vil være for dem som har rikdommer å komme inn i Guds rike!» (Mark 10,23). Rikdom styrker ikke hjertet, og den gjør heller ikke menneskene dristigere for det godes skyld.

Jordisk rikdom er en stor gave, og de som er gått inn i Guds rike, bør bruke den vel. Likevel fører den mange snarer og fristelser med seg. Og for dem som ennå ikke er gått inn i himmelriket, er rikdommen som regel et stort hinder for å komme inn; det viser seg på mange måter. «Det er lettere for en kamel å gå gjennom et nåløye enn for en rik å komme inn i Guds rike!» (Mark 10,25).

Fiskerne ved Galileasjøen forlot villig båtene og fiskeredskapene sine. Men Josef fra Arimatea var en rik mann, og derfor var han sen til å forlate alt for Kristi skyld. Hvilken virkning store eiendommer har på menneskenes sinn, ser vi på den rike unge mannen. Han gikk bedrøvet bort fra Jesus da han ble satt på den uvanlige prøven: å selge alt han eide.

Når skipet har gått på et skjær, har gode svømmere berget livet ved å kaste fra seg alt som tynger. Andre har gått til bunns fordi de hadde

gullet bundet om livet. Gull trekker et menneske til bunns like sikkert som bly.

Ta dere i vare, dere som har denne verdens gods, så dere ikke lar Guds gavmildhet mot dere bli en grunn til ulydighet mot ham! Vokt dere for et overmodig levnet, for luksus og for begjær etter å samle seg skatter. Hvilken som helst av disse sjelesykdommene vil hindre dere i å tjene Gud. Rikdom gjør mennesket oppblåst og uvillig til å bøye seg for å søke ham som er så dyrebar.

En fattig mann går ydmykt inn i den lave stuen på landet der Kristus blir forkynt, og han får evig liv. En annen mann i samme landsby har også omsorg for sjelen sin. Men han kan ikke få seg til å søke oppbyggelse blant de fattige folkene, og han blir uten velsignelse. Han holder seg tilbake fordi han spør seg selv: «Hva ville folk si om godseieren gikk for å høre evangeliet i denne lille stuen? Hvor forundret ville ikke folk bli om godseierens sønn ble en av de vakte!»

Josef fra Arimatea ble altfor forsiktig av rikdommen sin. Antakelig var han ikke selv helt klar over det, men den hindret ham i å slå seg sammen med det jevne folket som fulgte Jesus. Hjertet hans var villig til å løpe på banen, men tyngden av eiendelene hindret ham i løpet. Det var Guds usigelige nåde som til slutt hjalp ham til å «løpe godt» (Gal 5,7).

Kanskje ble han også hindret av at han hadde et offentlig embete og var æret i det. Det kreves stor nåde for å kunne bære menneskers aktelse. Og sant å si er den ikke særlig mye verdt når du først har vunnet den. Hva er vel ry annet enn luft i menneskenes nese – en altfor ynkelig ting for en sjel å leve av? Selv om en mann kunne leve slik at han vant alles bifall, ja, om han kunne skrive navnet sitt med gullbokstaver tvers over himmelen – hva var vel alt dette? Hva er vel bifallsropene fra en tankeløs menneskemengde verdt?

Den anerkjennelsen en god mann vinner ved et langt og rettskaffent liv, er riktignok bedre enn stor rikdom. Men også den kan bli en fristelse for ham. Han kan lett begynne å spørre: «Hva vil folk si?» heller enn: «Hva vil Gud si?» I samme stund som han gir etter for denne fristelsen, er ånden hans tapt for det gode. Dette «Vel gjort, du gode og tro tjener!» (Matt 25,21) fra Mesterens egne lepper er bedre enn ti tusen håndklapp og bifallsrop fra rådsherrer og fyrster. Selv

når anseelsen blant mennesker stråler som klarest, er den en snare, også for den beste.

Josef hadde anseelse i Rådet, og slikt fører lett til en usunn frykt for å miste den. Et offentlig embete gjør en heller forsiktig enn nidkjær og frimodig. Jeg ønsker at de som har høye embeter, vil huske dette. Måtte de prøve seg selv nøye: Holder de seg tilbake fra å bekjenne Kristus offentlig? Og kommer det i så fall av en feighet som er uverdig den stillingen Herren har satt dem i?

Det er klart at de jordiske tingene menneskene jager etter, ikke på langt nær er så ønskverdige som de ser ut til. Mye av det folk ville gitt sine egne øyne for, ville de minst av alt bry seg om hvis øynene deres ble åpnet.

La meg nå i all kjærlighet spørre: Er det noen av dere som elsker min Herre og Mester, men gjør det i hemmelighet av menneskefrykt? Du har aldri åpent bekjent troen din – og hvorfor ikke? Hva hindrer deg i å stille deg helt på Herrens side? Er du rik? Er du anerkjent? Har du en misunnelsesverdig stilling i samfunnet? Og er du en så simpel skapning at du er blitt hovmodig over glitteret rundt deg, lik et barn som gjør seg til med de nye klærne sine?

Er du sunket så dypt i selvbeundring at du ikke vil slå deg sammen med dem som følger sannheten og rettferdigheten, fordi de hører til de lavere klasser i samfunnet? Er du virkelig så høy? Finnes det ingen hellig ridderlighet hos deg? Gud har vist seg så gavmild mot deg at han har betrodd deg en høy stilling i samfunnet. Kan det virkelig være slik at du vil lønne ham ved å fornekte hans Sønn, gjøre vold på samvittigheten din og vende sannheten ryggen – og alt dette for å følge den rådende tonen?

Jeg vet godt at det kan kjennes hardt å bli møtt med medlidende skuldertrekk og åpen forakt for Herrens skyld. Men å gi etter for denne egenkjærlige frykten er uverdig for en mann og høyst utakknemlig for en kristen. «Akk», sier du, «jeg er så tilbakeholden av natur.» Vel, da ber jeg deg: Gi ikke denne overdrevne tilbakeholdenheten næring!

For om alle gjorde som du, hvordan skulle det da gå med framgangen for sannheten, for reformer og vekkelse? Hvor skulle vi da ha funnet en Luther, en Calvin og en Zwingli? Hvor skulle vi ha funnet vår Whitefield og vår Wesley, om de hadde gjort det til sin høyeste

livsoppgave å vandre makelig og tilbakeholdent fram på den vante veien?

Tre fram, min bror, tre fram for Herrens og sannhetens skyld! Husk at det som er rett for deg, må være rett for oss og alle andre. Kan du la være å slutte deg til den kristne kirke, kunne jo hver og en av oss forsømme denne plikten. Hva skulle da bli av Kristi synlige menighet, og hvem skulle da være Kristi vitner på jorden? Jeg oppfordrer alle hemmelige disipler til å tenke over hvor selvmotsigende tilbakeholdenheten deres er, og legge av sin skyhet og menneskefrykt.

Jeg er sikker på at Josef fra Arimatea tapte mye ved å holde seg tilbake. Vi ser nemlig at han ikke hadde samvær med Jesus slik mange av de andre disiplene hadde. I den korte, men gylne tiden da folk vandret, samtalte, spiste og drakk med Jesus, var ikke Josef med ham. Han var ikke en av de tolv, noe han kanskje kunne ha vært om han hadde hatt mer mot og fasthet.

Han gikk glipp av de fortrolige samtalene som Herren unnet sine egne når folkemengdene var gått. Han gikk glipp av den hellige næringen og vederkvegelsen som løftet de første kristne til et høyere liv. Hvor mange dyrebare anledninger til å arbeide for og med Mesteren gikk ikke tapt for Josef!

Kanskje hører vi ikke mer om ham nettopp fordi han ikke gjorde mer. Kanskje er denne ene store gjerningen, som har reddet navnet hans fra glemselen, alt som er sagt om ham, fordi det i virkeligheten ikke fantes mer å si. Josef må ha vært en svak, forsagt og mindre virksom mann nettopp fordi han fulgte Kristus på avstand. Jeg ber Gud om at disse betraktningene må nå fram til de kjære og ærverdige kristne mennene som hittil har holdt seg skjult bakerst i hæren, og dra dem fram.

Josef fra Arimatea – del 2

II.

Vi har nå sett på Josef fra Arimatea som et advarende eksempel. For det andre skal vi hente en lærdom fra ham. Josef kom til slutt fram fra skjulet sitt, og det bør også dere gjøre, mine venner. Er dere oppriktige og mener det alvorlig, bør dere åpent og uten å nøle bekjenne Herren. Tro ikke at det skal gå lettere å gjøre det senere enn nå.

Er dere oppriktige og sanne troende, må dere vente forsmedelse og hån. Hvorfor ikke da se dette rett i øynene og straks overvinne frykten? Dere skal bekjenne Jesus for mange vitner – hvorfor ikke begynne straks? Hva skulle vel være vanskelig ved det? Det er lettere for dere nå enn det vil bli senere. Og det skal gi dere større velsignelse og etterlate lyse minner. Nøl derfor ikke med å bekjenne Mesteren offentlig!

Hva var det som dro Josef fra Arimatea fram fra gjemmestedet hans? Det var korsets kraft! Er det ikke underlig at Kristi liv ikke kunne lokke fram en åpen bekjennelse fra denne mannen? Vår Herres under, hans forkynnelse, hans store selvfornektelse, hele hans ærefulle liv, hellig og oppofrende for andre – alt dette må ha bidratt til å bygge opp Josef i hans skjulte tro. Men det greide ikke å tvinge fram en offentlig bekjennelse fra ham. Kristi vanærende død på korset hadde større makt over Josef enn all den guddommelige skjønnheten i Jesu liv.

Vel, dere forsagte troende, la oss nå se om ikke korset skal virke på samme måte på dere i dag! Jeg tror at det skal ha den samme makten over dere om dere bare ser nøye på det. Jeg er viss på at det vil bli slik om Den Hellige Ånd får lyse det opp for hjertene deres.

Jeg tenker meg at Josef så på Jesu død på korset som noe så skammelig at han nå måtte tre fram og protestere mot en så ondskapsfull behandling. Han hadde ikke samtykket i Rådets beslutning om å dømme Jesus til døden (Luk 23,51). Kanskje hadde han og Nikodemus trukket seg bort fra rådslagningen og ikke tatt del i forhøret av Jesus. Men da han nå så at forbrytelsen virkelig var begått og den uskyldige dømt, sa han: «Jeg kan ikke være et taust vitne til dette mordet. Nå må jeg stille meg åpent på den Helliges og Rettferdiges side.»

Derfor trådte han fram og viste at han var en villig tjener for sin korsfestede Herre. «Komme hva som komme vil», tenkte han, «jeg må tre fram og stille meg på den rette siden nå, siden ondskapen er gått så langt at min Herre Jesus er blitt korsfestet.» Det var sent, svært sent, men likevel ikke for sent for Josef å tjene sin korsfestede Herre.

Å, dere hemmelige disipler, når vil dere forlate gjemmestedene deres? Vil dere ikke skynde dere å gjøre det nå? Du som er stille og tilbakeholden: Når du hører Jesu navn bli spottet, slik det altfor ofte skjer i disse onde tider, vil ikke du tre fram og forsvare Gjenløseren? Hans guddom blir fornektet, læren om hans dyrebare forsoning blir vannet ut, og lave mennesker gjør selve hans person til skyteskive for kritikkens piler. Vil du tie stille under alt dette og ikke si et eneste ord til hans forsvar? Vil du ikke la disse hjerteskjærende forholdene tvinge fram en offentlig bekjennelse hos deg?

Hans sak er sannhetens, rettferdighetens og barmhjertighetens sak, og på ham hviler menneskeslektens håp. Derfor må ikke hans navn bli krenket og hans sannhet forvrengt mens du sitter og tier. Om alle andre frimodig forsvarte sannheten, kunne du kanskje ha en slags unnskyldning for å holde deg tilbake. Men nå, da så mange håner din Herre, kan du ikke holde deg tilbake uten å begå en stor synd.

Jesus er verdt all ære, og likevel blir han dynget ned i forakt. Vil ikke du forsvare ham? Han er din Frelser og din Herre. Å, vær ikke sen til å bekjenne at du hører ham til! Korset la Josefs hjerte bart. Han avskydde den ondskapen som hadde drept den Hellige og Rettferdige. Derfor spente han beltet om seg og ble en vokter for Jesu hellige legeme.

Kanskje virket vår Herres underfulle tålmodighet i døden så sterkt på Josef at han ikke lenger kunne tie. Hørte han smertenes mann

si: «Far, forlat dem, for de vet ikke hva de gjør» (Luk 23,34)? Hørte han vår blødende Herre si: «Jeg tørster!» (Joh 19,28)? Tror du han så hvordan hån og spott omgav vår døende Mester? Kjente Josef det som om selve steinene skulle rope (Luk 19,40) om ikke han viste barmhjertighet mot sin beste venn?

Jesus talte ikke til sitt eget beste, men var stille lik et får som tier når de klipper det (Jes 53,7). Da følte Josef seg forpliktet til å åpne sin munn for ham. Når Jesus ikke sa noe til sitt eget forsvar, men bare sendte opp bønner for sine mordere, måtte den høyt aktede rådsherren vedkjenne seg ham.

Solen hadde vedkjent seg ham og skjult sitt ansikt som i sekkestrie. Jorden hadde vedkjent seg ham ved at den skalv i sitt innerste under hans lidelse. Døden hadde vedkjent seg ham og gitt tilbake legemene til de hellige som graven før hadde holdt i sin varetekt. Templet hadde vedkjent seg ham og i sin forskrekkelse revet forhenget sitt i stykker, lik en kvinne som er knust i hjertet over de redslene hun ser. Derfor måtte Josef vedkjenne seg ham; han kunne ikke stå imot inntrykket. Å, min bror, har du holdt deg tilbake, så må noen av disse grunnene lede deg fram til de fremste rekkene!

Ja, undrene ved Herrens død, som jeg alt har pekt på, overbeviste høvedsmannen om at Jesus var en rettferdig mann (Luk 23,47). De overbeviste andre om at han var Guds Sønn. Og Josef, som allerede var en disippel av Jesus, må ha blitt sterkt styrket i sin overbevisning ved det han så omkring korset. Tiden var kommet da han måtte handle frimodig som en Kristi disippel. Har du ikke sett under av omvendelse der du er? Ingen bønnesvar, ingen utfrielser fra Gud? Skal ikke disse undrene lede de tilbaketrukne til en åpen bekjennelse?

Jeg tenker meg at Josef ikke fullt ut forsto hensikten med Kristi død. Han hadde noe kunnskap om det, men ikke så klar kunnskap som den vi har nå, etter at Den Hellige Ånd er blitt utøst i hele sin fylde og har lært oss å forstå hva korset betyr. Å, lytt, mine venner, dere som ikke åpent har stilt dere på Herrens side, dere som ennå ikke har båret hans drakt eller åpent gått inn i hans tjeneste!

Han døde for dere! Alle disse sårene bar han for dere. Den blodige svetten, som dere fremdeles kan se merkene etter i den korsfestedes ansikt, var for dere. Han tørstet, han bøyde sitt hode, han oppga sin ånd – alt for dere. Kan dere da skamme dere over å bekjenne ham?

Vil dere ikke lide forakt og hån for hans dyrebare sak, han som led alt dette for dere?

Tal nå ut fra ditt eget hjerte, du hemmelige disippel, og si: «Han elsket meg og ga seg selv for meg» (Gal 2,20). Kan du ikke si det, er du ikke lykkelig. Men kan du si det, hva følger så av det? Må du ikke da elske ham og gi deg selv for ham? Korset er en underfull magnet som drar til Jesus alle som har den sanne troens metall i seg. Korset er et banner som er løftet høyt opp, og alle lydige hjerter samler seg om det. Dette flammende korset, båret rundt i alle land, skal gi mot og drive de modige ut på arbeidsmarken.

Kan du se din Herre lide og dø for deg og så vende ham ryggen? Jeg ber deg: Frykt ikke lenger, men si straks: Skriv også mitt navn blant hans etterfølgere! For jeg vil stride troens gode strid og holde ut til livets slutt, og jeg skal få høre ham si:

Kom inn, kom inn,
evig glede skal bli din!

Dette er en lærdom hentet fra Josef fra Arimateas liv. Om ikke korset makter å dra en fram, vil ingenting kunne gjøre det. Fyller ikke et blikk på den døende kjærligheten oss med mot og iver for ham, hva skulle da kunne gjøre det?

III.

For det tredje vil jeg nå si noe for å vekke oss opp. Kanskje sier dere at Josef levde i en tid som på en særlig måte krevde at han forlot gjemmestedet og gikk til Pilatus, men at dere ikke lever under slike forhold. Hør, mine venner! Det finnes mange mennesker som ikke er ærlige mot sin egen samvittighet. Hvordan forholdene enn er, synes de aldri at vi er kalt til å arbeide i Herrens vingård nettopp i den tiden vi lever i.

Vår Herre Jesus henger ikke på korset i dag og trenger altså ikke å bli begravet. Men det finnes andre plikter som må utføres raskt fordi nøden krever det, og nettopp vi som nå hører Guds rike til, er kalt til å utføre dem. Det vår tid trenger, krever med rette at alle som har et hjerte som er rett for Gud, bekjenner og tjener ham. Alle som elsker Kristus, skal i vår tid vise det i gjerning.

På en flytende bøye som er lagt ut i skjærgården utenfor Sør-Wales, er det satt opp en klokke for å advare sjøfolk mot en farlig klippe.

Klokken er helt stille når vannet er rolig. Men når vinden er sterk og de store bølgene reiser seg mot stranden, svinger bølgene den fram og tilbake, og de høytidelige tonene høres langt borte.

Slik er det med sanne troende. De er rolige når alt er stille rundt dem. Men når villfarelsens ville vinder blåser og fiendskapet mot Kristus skummer i bølger av forakt og hån mot Herren og hans Salvede, blir de drevet fram til å løfte sin røst til Mesterens forsvar.

La meg forsikre dere om at det raser en storm akkurat nå, og den blir stadig heftigere. Forstår jeg tidens tegn rett, er det nettopp nå nødvendig at alle klokker settes i bevegelse og lar sin advarende stemme lyde, så sjelene ikke skal lide skipbrudd på villfarelsens skjær. Du som har trukket deg tilbake fordi du mente at kampen ikke trengte din hjelp, du må straks forlate din bekvemme plass og skynde deg til kampplassen.

I Herrens navn innbyr jeg dere alle til kampen. Herren trenger dere. Skynder du deg ikke fram til hans hjelp mot de mektige fiendene, min tilbaketrukne bror, pådrar du deg et tungt ansvar. Enten må du la deg stemple som en feig og forsagt skapning, eller du må i dag høytidelig og åpent overgi deg til Jesus og hans sak. Skal jeg si deg hvorfor?

Jeg skal si deg hvorfor Josef trengtes: Det var fordi Jesu fiender til slutt var gått for langt. Da de forfulgte ham og tok opp steiner for å steine ham (Joh 10,31), gikk de svært langt. Da de sa at han var besatt av en ond ånd og var gal (Joh 10,20), gikk de altfor langt. Da de påsto at han drev ut de onde åndene ved Be'elsebul, de onde ånders fyrste (Matt 12,24), gjorde de seg skyldige i spott mot Gud.

Men nå hadde de gått over alle grenser og nådd det ytterste av ondskap. De hadde virkelig grepet Israels konge og naglet ham til korset, og nå var han død. Derfor kunne ikke Josef lenger holde seg i ro. Han forlot deres selskap og stilte seg åpent på Mesterens side.

Gi nå akt på hvor langt menneskene går i våre dager. Ute i verden viser det seg en vantro så grov og så rå at den er uverdig vår dannede tid, og enda mer uverdig vår kristne tidsalder. Nå, du redde og tilbakeholdne, kom fram og vis at du ikke vil regnes blant den vantro verden!

Videre ser vi at det innenfor den ytre kristenheten står fram menn som alt har tatt bort hver eneste lære vi holder kjær og dyrebar. Og noen av dem angriper nå selve Guds eget inspirerte ord. De sier rett ut

at de bare tror det av Skriftens lære som faller i deres smak. Bibelen er for dem en utmerket bok, men mye av innholdet er for gammeldags.

Nå, min venn, kan du tie stille? Jeg kan det ikke. Kristendommens kjernefestning blir stormet nå. Ingen tapper mann trekker seg tilbake fra å forsvare den. Om dere kan tie mens troens grunnvoller blir revet ned, så kan ikke jeg det. Vi har sett nok til å oppfordre alle til å spenne sverdet ved siden og styrte fram i kampen.

For noen år siden gikk det rykte om at franskmennene skulle gå i land på Englands kyst. En gammel dame ble da svært ivrig og truet med å gjøre motstand til døden. Noen spurte henne hva Englands kvinner kunne gjøre. Hun svarte at de skulle bli modige som menn. Jeg tviler ikke på at de ville gjort sitt beste under slike forhold. De ville grepet jernredskapene ved ildstedet for å forsvare hjertene og hjemmene våre.

På akkurat samme måte bør vi gjøre nå, når villfarelsene ikke kjenner noen grense. Vi må tre fram og forsvare sannheten. Når villfarelsene drives til det ytterste, må vi forsvare hver eneste del av «den troen som én gang for alle er blitt overgitt til de hellige» (Jud 3). Jeg for min del vil ikke gi opp en eneste krik eller krok av min trosbekjennelse.

Kanskje kunne vi ha vært villige til å mildne uttrykkene våre om tidsånden hadde kunnet tåle det. Men slik tingene står nå, kan vi ikke gjøre det. Mot en ormeyngel trengs et blankt sverd. Derfor mildner vi ingenting. Om sannheten har et strengt preg, vil vi ikke skjule det. Dette skal være mitt svar til dem som krever at vi skal tilpasse oss tidsånden. Jeg kjenner bare én ånd, og den er uforanderlig gjennom alle tider.

Deres nymotenhet og tvilesyke skal ikke ha noen annen innflytelse på oss enn at vi binder evangeliet så mye fastere om hjertet vårt. Ga vi dere en meter, ville dere ha tusen; derfor skal dere ikke få en eneste meter. Vi har besluttet å leve for Boken slik vi leser den, for evangeliet slik vi hviler i det, for Herren, han som fullbrakte forløsningen og skaffet forsoningen, og for riket, som regjerer over alle.

Jeg ber alle skjelvende kristne om å ta mot til seg, ta på seg Herrens fulle rustning og gå fram til kamp og seier. Kom fram nå, om dere aldri har gjort det før! Finnes det noe mannsmot i deg, så tre åpent fram i kampen nå, i denne tiden med spott og dadelsyke!

Da Josef fra Arimatea sto fram som vår Herres disippel, hadde de fleste av Herrens venner flyktet – vi kunne nesten si at alle sammen hadde flyktet. Da sa Josef: «Jeg vil gå til Pilatus og be om min Herres legeme.» Da alle andre flyktet, hver til sitt, ble den forsagte mannen frimodig.

Vi har ofte lagt merke til at når det har vært et stort frafall fra troen, er de svake blitt sterke. Disse stakkars sjelene som har sagt: «Vi vet knapt om vi er Guds barn eller ikke, så uverdige er vi», har krøpet fram fra hulene sine, er blitt modige i kampen og har jaget fiendens hærer på flukt.

En søster ble oppfordret til å avlegge sin bekjennelse for menigheten, men hun greide ikke å si et eneste ord. Men da hun var på vei bort, snudde hun seg og sa: «Jeg kan ikke tale for Kristus, men jeg kan dø for ham.» «Kom, søster», sa forkynneren, «du er velkommen her hos oss!»

Disse tilbakeholdne står seg godt i slike tider, når vi er tilbøyelige til å frykte at det ikke finnes levende vitner for sannheten igjen på jorden. Å, måtte dere som bor på steder der kristendommen er i tilbakegang, tjene Herren med så mye fastere beslutning!

Dere vet videre at de få som var trofaste mot vår Herre Jesus på Josefs tid, var et svært svakt følge. Noen av dem eide jordisk gods, for eksempel kvinnene som vi leser «tjente dem med det de eide» (Luk 8,3). Men disse kvinnene kunne ikke gå til Pilatus og be om Herrens legeme. Pilatus ville ikke ha tatt imot dem, og de var altfor redde til å be om å få komme fram for ham.

Men Josef er rik og attpåtil rådsherre. Det er som om vi hører ham si: «Disse gode og kjærlige kvinnene trenger en venn. De kan ikke alene ta det dyrebare legemet ned fra korset. Derfor skal jeg gå til den romerske landshøvdingen. Sammen med Nikodemus skal jeg skaffe linklær og krydderier, og kvinnene skal hjelpe oss å ta Herrens legeme ned fra treet og legge ham i min nye grav. Vi skal svøpe ham i linklær og krydderier, balsamere ham og gi ham en hederlig begravelse» (Joh 19,39–40).

Noen av dere bor i landsbyer der Guds folk er svært fattige. La dette om mulig drive dere til å gå avgjort over på Herrens side. Det er noe særdeles hederlig ved å hjelpe de svake. Den store mengden følger i

hælene på dem som har framgang, men en rettenkende mann skammer seg ikke over å fremme en foraktet sak.

Dere som har gaver og eiendom, bør si: «Nå vil vi gå og hjelpe dem som mangler både midler og gaver. Vi kan ikke la disse svake folkene være alene om Herrens sak. Vi vet godt at de gjør sitt beste, men det er ikke mye de kan. Vi vil slå oss sammen med dem og stå dem bi for vår store Mesters skyld.»

Jeg håper dere ser hva jeg peker på. Min eneste lengsel i denne stund er å få dere som et øyeblikk har stanset i løpet, til å stå fram igjen og forsvare Herren og sannheten. Jeg vil at dere overalt skal bekjenne det dyrebare, hellige navnet, det eneste navnet som frelser, etter den visdom og nåde Gud gir.

Kanskje ligner noen av dere de plantene som ikke kan blomstre før lyset blir borte. Nå er deres tid inne. Kvelden er allerede kommet. Blomstre nå, mine kjære venner, og fyll luften med den liflige duften av deres kjærlighet! Når andre blomster har lukket seg, så vær dere åpne for den himmelske nådedugg! Lys som stjerner i den mørke natten!

Solen er gått ned – ellers ville vi ikke ha kalt på hjelpen deres – men la oss nå få se dere! Josef og Nikodemus hadde ikke vært synlige i dagslyset mens Jesus levde. Men da solen hadde skjult seg ved hans død, lyste strålene fra disse mennene med full klarhet. Å, mine forsagte brødre, nå er det deres tid og stund! Stå frimodig fram som vitner i denne tiden; gjør det for Herrens skyld!

IV.

Det er noe i dette emnet som kan tjene til veiledning for oss. Noen kunne kanskje si: «Hva mener du med at jeg skal tre fram fra gjemmestedet mitt? Jeg ser hva Josef gjorde, men hva har jeg å gjøre? Jeg er ikke fra Arimatea, og det finnes ingen Pilatus i våre dager.»

Ved å bekjenne åpent at han hørte Herren til, utsatte Josef seg for personlig fare. En kristen slave hadde en herre som ble henrettet fordi han var kristen. Slaven gikk til dommeren og ba om å få sin herres legeme for å begrave det. Dommeren spurte: «Hvorfor vil du begrave din herres legeme?» «Fordi han var en kristen, og jeg også er en kristen.» På grunn av denne bekjennelsen ble slaven dømt til døden.

Kunne ikke Pilatus ha gjort det samme med Josef? Det er svært sannsynlig at yppersteprestene hatet Josef og sto ham etter livet. Han

hadde lenge holdt seg tilbake, men nå satte han livet på spill og gikk frimodig inn til Pilatus og ba om Jesu legeme. Frimodigheten hans gjorde slikt inntrykk på landshøvdingen at han gikk med på bønnen hans.

Nå vel, min venn, kan du selv bruke dette på deg? Tror du at du, om det ble krevd av deg, kunne sette dine kjæreste jordiske interesser på spill for Kristi skyld? Kan du ofre den anseelsen du har blant de moderne dannede, ved å bekjenne den gammeldagse troslæren i disse frafallets dager? Kan du forsake alt for Jesus?

Kanskje ville en åpen bekjennelse føre til at dine kjæreste bånd ble brutt, og at dine lyseste jordiske håp ble knust. Kan du under slike forhold ta opp korset ditt med fast beslutning og følge Jesus? Kan du si av ditt innerste hjerte:

Jesus, jeg din venn er blitt,
slipper alt og følger deg?

Han som døde for deg, ber deg regne ut hva det vil koste (Luk 14,28). Hvilke ofre som enn blir lagt på deg, bør du regne dem for små når det gjelder hans dyrebare sak, bare du kan herliggjøre ham.

Husk også at da den gode mannen Josef fra Arimatea tok seg av Jesus, ble han seremonielt uren. Dette synes du kanskje er en liten ting, men det var ikke en ubetydelig sak for en jøde, aller minst i påskeuken. Han rørte ved det velsignede legemet og ble dermed uren etter jødenes syn og hindret i å ta del i påskemåltidet.

Jeg er likevel viss på at Josef selv ikke så det som en urenhet å røre ved vår Herres dyrebare person, enda livet hadde flyktet fra det beundringsverdige legemet. Det var heller ingen urenhet. Tvert imot var det en ære å røre ved det legemet som Gud hadde dannet (Hebr 10,5).

Likevel vil folk si at du fornedrer deg selv om du åpent bekjenner Kristus ved å slutte deg til hans folk. De vil gi deg foraktelige navn og beskylde deg for å være en svermer og en fanatiker. Kan du da ta den velsignede skammen på deg og si med David at for Herren vil du gjøre deg «enda ringere enn så» (2 Sam 6,22)?

Vanære for Kristi skyld er virkelig ære, og skam for hans skyld er selve høydepunktet av ære. Jeg håper at du ikke vil trekke deg tilbake,

men tre åpent fram og bekjenne troen din, fornøyd med å bli regnet som «utskudd i verden» og «avskum» (1 Kor 4,13).

Opp, kristen, opp til kamp og strid,
med Åndens sverd deg ruste
mot synden og en farlig tid,
mot verden og dens fyrste.
Hvo ei med alvor kjempe vil,
han ei den Herre hører til
som seier oss beredte.

Her gjelder liv, her gjelder død,
og vil du livet vinne,
så strid i Gud, som stride bød,
da skal du hjelpen finne.
Men skyr du møyen feig og svak,
så forestår deg nederlag
samt fangenskap og døden.

Ta troens skjold, bind Åndens sverd,
o kristen, ved din side,
gå ut å kjekt mot synd og verd'
i hellig alvor stride.
Hvo inntil døden trofast står,
han engang livets krone får,
som Jesus Kristus giver.

Josef hadde ofret anseelsen sin og satt livet på spill. Derfor var han også villig til å gjøre et stort offer for Kristi begravelse. Han gikk og kjøpte det fine linkledet, og graven som var hogd ut i berget, ga han villig fra seg, så Herren kunne bli lagt i den. Jødene satte nemlig stor pris på å eie en slik grav, men Josef ga den gjerne fra seg. Når du bekjenner Jesus, så gjør det på en praktisk måte. Hold ikke pengene dine tilbake fra ham!

Nylig leste jeg en fortelling om en gammel diakon i Maine i Amerika. Han kom inn på et møte der det var tatt opp kollekt til misjonen. Forkynneren ba «vår gode bror Sewell» om å avslutte møtet med bønn. Sewell ba ikke, men stakk hånden i pengepungen. «Kom hit med kollektbøssen», sa han. Da bøssen kom og han hadde lagt mynten sin i den, sa forkynneren: «Bror Sewell, jeg ba deg jo ikke om å gi

til kollekten, jeg ønsket bare at du skulle avslutte møtet med bønn.» «Akk», sa Sewell, «jeg kunne ikke be uten å ha gitt noe først.»

Han følte seg kalt til først å gjøre noe for misjonens store sak. Når han hadde gjort det, kunne han be om Guds velsignelse over den. Å, om alle som bekjenner seg som kristne, så hvor riktig det er å gå fram på denne måten! Er det ikke helt naturlig og høyst passende?

Da vår Herre trengte å bli begravet, kunne ikke Josef være ærlig mot ham uten å begrave ham. Nå trenger ikke vår Herre noen grav. Det som trengs, er at han blir forkynt i sin livskraft for jordens folk. Elsker vi ham, må vi da gjøre alt som står i vår makt for å spre kunnskapen om hans navn. Kom da fram, dere som har gjemt dere ved forsyningene (1 Sam 10,22) – kom fram!

Noen av dere er tilreisende fra landet. Dere bor i en landsby og går på møtene der, men ennå har dere ikke sluttet dere til den kjempende menigheten på stedet. La ikke flere anledninger gå fra dere uten at dere slutter dere til Herrens folk og står dem bi i arbeidet for å spre og bevare evangeliet! Og du som ofte kommer til Tabernaklet og sier at ingen taler til deg – du er nettopp den som selv ikke taler til noen, og som ikke bekjenner hva Herren har gjort for deg.

Josef fra Arimatea, hvor er du? Kom fram, du menneske! Kom fram! Nå er din tid kommet! Tre fram nå! Har du vært en hemmelig disippel av Jesus, så kast hemmeligholdet for vinden! Vær heretter den frimodigste av de frimodige i Jesu livvakt, de som følger ham hvor han går (Åp 14,4). Ha ingen frykt, ikke en tanke på frykt, men akt det for bare glede når du kommer i mange slags prøvelser (Jak 1,2) for din Mesters skyld – han som er kongenes konge og herrenes herre. Ham være ære, lov og pris fra evighet til evighet. Amen.

Sorgene ved korset forvandlet til glede – del 1

> «Sannelig, sannelig sier jeg dere: Dere skal gråte og klage, men verden skal glede seg. Dere skal ha smerte, men deres smerte skal bli til glede! Når en kvinne skal føde, har hun smerte, fordi hennes time er kommet. Men når hun har født barnet, minnes hun ikke sin trengsel mer, i glede over at et menneske er født til verden. Slik har også dere smerte nå. Men jeg skal se dere igjen, og deres hjerte skal glede seg, og ingen tar deres glede fra dere» (Joh 16,20–22).

Nettopp nå sang vi en salme der det første verset stiller et dypt spørsmål:

«Alt er fullbrakt! Passer sang
eller klage denne gang?
Skal i Jesu død vi se
glede eller akk og ve?»

Spørsmålet blir grundig veid i det andre og tredje verset:

«Taler vi om korset, skal
man da føle bitter kval?
Og når fangen nå er fri,
skal man finne sorg deri?

Verden Jesus ihjelslog
da dens synd han på seg tog,
men på syndens harde slag
fulgte hjelpen samme dag.»

Den slutningen salmeforfatteren kommer fram til i det fjerde verset, synes jeg er den rette:

«O, Guds Lam, du med din død
skjenker fred og hjelp i nød.
‹Alt er fullbrakt›; med vår sang
vi deg priser denne gang.»

Når vi ser på Gjenløserens død, bør det inntrykket som preger oss mest, lede oss til takk og lovsang. At vår Herre Jesus døde på korset, er naturligvis en grunn til sorg. Og de «som har gjennomstunget ham» (Åp 1,7) – og det er vi alle – må nok klage over syndene sine når de ser ham.

Har vi ikke fått forlatelse, må sorgen vår være overmåte tung. For så lenge syndeskylden vår ikke er utslettet, er vi skyldige i vår Frelsers blod. Og så lenge sjelen vår bare er seg bevisst denne skylden og dette ansvaret, må vi stå skjelvende ved forbannelsens tre.

Men alt blir annerledes når vi ved troen oppdager de herlige fruktene av Herrens lidelse. Da forstår vi at han på korset forløste oss fra en fortapelse vi ellers ikke kunne unngå, og slik åpnet en levende vei til frelse for oss ved troen på ham. Da fører sorgen ved synet av den korsfestede Gjenløser en usigelig velsignelse med seg – nemlig når vi ikke sørger planløst over Kristi lidelse, men begynner å sørge over våre synder.

Denne sorgen til omvendelse er «bedrøvelsen etter Guds sinn» (2 Kor 7,10), og den virker på en guddommelig måte. Den vekker dyp avsky og skjelving for synden hos oss, og samtidig gir den næring til en fast beslutning om å bryte all forbindelse med mørkets gjerninger. Vi vil derfor ikke klandre dem som ofte taler om Herrens lidelse for å vekke sorg i tilhørernes hjerter. For når slike følelser er forent med tro og styres av den rette visdom, har de en mildnende og helliggjørende virkning.

Likevel finnes det en middelvei i alt, og den bør vi følge også her. Det er både verdt å merke seg og lærerikt at apostlene i brevene sine ikke taler om Herrens død i en sørgmodig eller klagende tone. Evangeliene forteller om disiplenes bedrøvelse mens korsfestelsen pågikk og Herren lå i graven. Men etter oppstandelsen, og enda mer etter pinsedagen, hører vi ikke tale om noen slik sorg.

Holder jeg meg til apostlenes brev, kan jeg knapt finne et eneste sted jeg kunne preke over om sorg på grunn av Jesu død. Tvert imot finnes det mange uttrykk der korsfestelsen blir framstilt i en

ånd av opphøyd glede. Husk det kjente utropet til Paulus: «Det skal være langt fra meg å rose meg, uten av vår Herre Jesu Kristi kors!» (Gal 6,14). Han hadde riktignok en like levende forståelse av vår Frelsers lidelse som noen av oss.

Likevel sier han ikke: «Det være langt fra meg å holde opp med å gråte ved tanken på min korsfestede Herre.» Tvert imot roste han seg av Kristi kors. Kristi død var for ham noe å fryde seg over, en stadig kilde til glede. Han holdt ingen fastesorg til minne om verdens forløsning.

Legg merke til de opphøyde tonene han slår an når han i brevet til kolosserne taler om Herrens død: «Han utslettet skyldbrevet mot oss, som var skrevet med bud, det som gikk oss imot. Det tok han bort da han naglet det til korset. Han avvæpnet maktene og myndighetene og stilte dem åpenlyst til skue, da han viste seg som seierherre over dem på korset» (Kol 2,14–15).

Vender vi oss til Johannes' brev, der følsomhet og ømhet helt naturlig må flomme over, hører vi ingen gråt eller jammer. Han taler om det rensende blodet som selve midtpunktet i det store offeret. Men han taler i en rolig og salig ånd, langt fra sorgutbrudd og tårestrømmer. Han sier: «Men dersom vi vandrer i lyset, likesom han er i lyset, da har vi samfunn med hverandre, og Jesu, hans Sønns blod renser oss fra all synd» (1 Joh 1,7).

Når han viser til soningsblodet, vekker det heller glede og fred enn sorg og angst. «Han er den som er kommet med vann og med blod, Jesus Kristus – ikke bare med vannet, men med vannet og med blodet» (1 Joh 5,6). For Johannes er det tydeligvis mer en grunn til takk og glede enn til sorg at Jesus utøste sitt blod til soning for våre synder.

Slik er det også med Peter når han taler om sin Herres og Mesters død. Han minner de troende om at de er forløst med «Kristi dyrebare blod» (1 Pet 1,19). Han beskriver hvordan vår Herre «bar våre synder på sitt legeme opp på treet» (1 Pet 2,24). Men når han skildrer det, bruker han ingen sørgmodige ord, intet sørgespråk.

Til dem som lider for evangeliets skyld, sier han: «Om dere blir spottet for Kristi navns skyld, er dere salige» (1 Pet 4,14). Finner han glede i våre lidelser når de henger sammen med vår Frelsers, slutter jeg av det at han finner enda større glede i Kristi lidelse.

Sørgegudstjenesten på tre timer, den sørgekledte kirken, den klagende messen, kirkeklokkenes ringing og alle disse etterligningene av begravelser – alt dette synes jeg er preget av overtro. For jeg kan ikke finne at noe slikt får den minste støtte i den apostoliske ånd eller i det språket apostlene bruker i brevene sine.

De etterligningene av Kristi korsfestelse som finnes i katolske land på langfredag, ligner mer på de hedenske kvinnene som gråt over Tammus (Esek 8,14), og på Baals profeter som ropte mens de skar seg med kniver og syler (1 Kong 18,28). Ikke noe av dette passer for en kristen menighet som vet at Herren ikke er her, for han er stått opp (Matt 28,6).

La oss for all del sørge over Kristi død. Men har vi fått forlatelse ved den, så la ikke sorgen være den følelsen som rår når vi tenker på den. Teksten vår både tillater og forbyr sorg. Den tillater gråt og klagerop, men bare for en liten stund. Deretter forbyr den all videre sorg ved løftet om at sorgen skal bli forvandlet til glede.

«Slik har også dere smerte nå» – slik talte Frelseren til sine første disipler. Mens han ennå var i sine fienders hender, mens han døde og mens han lå død i graven, var de dypt bedrøvet. «Men deres smerte skal bli til glede.» Bedrøvelsen deres skulle ta slutt når de så ham oppstanden fra de døde. Og slik gikk det, for vi leser: «Da ble disiplene glade, da de så Herren» (Joh 20,20). Ja, noen av dem var så overmåte glade at de ikke kunne tro for bare glede (Luk 24,41).

Fordi de var så trege til å tro, vakte synet av korset sorg hos dem, bare sorg og ikke noe annet enn sorg. Men nå er korset det saligste et troende menneskeøye kan se. Ja, det er som morgenlyset som gjør slutt på det lange, svarte mørket som hyllet folkeslagene inn. Jesu sår er som stjerner som lyser opp natten i menneskenes fortvilelse. Spydet åpnet kilden til legedom for dødelige menneskers sår og lidelser. Tornekronen var som et sammendrag av nådeløftene.

De øynene som var røde av gråt, stråler nå av håp ved synet av deg, du blødende Guds Lam. Ditt sårede legeme, Immanuel, og blodet som fløt fra det, ropte på jorden og lovet fred, forlatelse og paradis til alle som overgir sin sak til deg og setter sin lit til deg.

Gråtende venner la deg i graven. Likevel er ditt legeme, du guddommelige Gjenløser, ikke lenger i Josefs grav, for du er stått opp fra de døde. Vi lovsynger din oppstandelse og himmelfart, og i dem finner

vi en overstrømmende trøst i sorgen over din død. Som moren glemmer sin nød ved synet av barnet hun har født til verden, slik glemmer også vi vår sorg i glede over den herlige fødselen. For ved den ser hele menigheten med usigelig fryd deg som «førstegrøden av dem som er sovnet inn» (1 Kor 15,20).

Emnet for betraktningen vår skal altså være hvor mye vi skal sørge over Kristi død, og hvor mye mer Ordet oppfordrer oss til å fryde oss. Først skal vi se hvordan Herrens død var og fortsatt er en grunn til sorg. For det andre skal vi se at sorgene er forvandlet til glede. Når vi har sett på disse to punktene, skal vi legge merke til de allmenne grunnene til all hellig sorg og de særskilte formene den tar.

I.

Først: Vår Herres død var og er noe å sørge over. De tre dagene vår Frelser lå i graven, var det større grunn til sorg enn nå, etter at han er stått opp. For disiplene betydde Jesu død for det første at de mistet ham som hadde vært hos dem. Det var en stor glede for den lille familien alltid å ha Herren midt iblant seg som far og lærer. Og det var en stor sorg for dem å tenke på at de aldri mer skulle få høre hans kjærlige stemme eller se hans vennlige, strålende ansikt.

Det hadde vært en usigelig trøst for dem å kunne vende seg til ham med spørsmålene sine, å kunne flykte til ham i enhver vanskelighet og søke tilflukt hos ham i sorgens stund. Lykkelige disipler som hadde en slik Mester i sin krets! Han var så kjærlig i sin omgang med dem. Han ledet dem ved sitt fullkomne eksempel og oppmuntret dem ved sitt herlige nærvær. Han dekket alle deres behov og vernet dem mot alt ondt. Kan vi undre oss over at hjertene deres var tunge ved tanken på at han skulle gå bort?

De følte at de skulle bli som sauer uten hyrde, som farløse barn, berøvet sin beste venn og hjelper. Kan vi undre oss over at de gråt og klaget da han ble tatt fra dem – han som var klippen de stolte på, deres øynes lyst og deres sjels håp? Hvordan ville du ha følt det om din beste venn ble tatt fra deg ved en vanærende og skammelig død?

Disiplene sørget ikke bare fordi de selv mistet noe da han gikk bort, men også fordi han var dem svært kjær. Det var tungt for dem å høre at han som de var bundet til med hjertets ømmeste følelser, skulle gå bort fra dem. Dybden i sorgen viste dybden i kjærligheten deres og

hvor inderlig hengivne de var til «den elskede». De kunne ikke tåle at noen annen skulle få innta hans plass i hjertet deres.

De gråt og klaget fordi deres elskede Herre hadde forlatt dem, og hans plass i hjertet deres sto tom. De maktet ikke å bære med fatning at deres beste venn var borte. Som duen lengter etter maken sin, slik sørget de nå over tapet av ham som sjelen deres elsket. Hvem hadde de i himmelen, nå som Jesus hadde forlatt dem? Og på jorden lengtet de i hvert fall ikke etter noen annen enn ham.

De var som enker som gråt og ikke ville ta imot trøst. Ingenting kunne erstatte at Jesus var borte, for han var alt for dem. For hans skyld hadde de forlatt alt og fulgt ham, og nå kunne de ikke bære å miste ham og med ham miste mer enn alt.

Dere som har mistet noen dere elsket inderlig og satte høyt, kan forstå hva slags sorg som fylte disiplenes hjerter da Mesteren fortalte at han skulle forlate dem, og at de om en liten stund ikke skulle få se ham. Sorgen deres var naturlig. Og det er naturlig at også vi sørger over at Herren nå er borte fra oss – det vil si borte med sitt legemlige nærvær. Likevel håper jeg at vi med årene har lært å se at det er «til gagn» for oss at han er borte (Joh 16,7), og at vi nøyer oss med å vente tålmodig og stille til han igjen åpenbarer seg.

Det som gjorde disiplenes sorg enda tyngre, var at verden nå gledet seg over at Herren deres var ryddet av veien. «Verden skal glede seg.» Hans uforsonlige fiender hadde ført ham fram for Pilatus' domstol, og de jublet over at de hadde klart å presse en motvillig dom ut av den vaklende dommeren. De frydet seg over å se Jesus bære korset sitt den smertefulle veien til Golgata.

De hadde stått rundt korset og hånet ham med grusomme fakter og simpel tale. Da de så ham dø, frydet de seg i håp om at de nå hadde beseiret ham for alltid, og at han ikke lenger kunne stå dem imot blant folket. De trodde at de for alltid hadde slukket lyset som hadde vært så forhatt for deres formørkede øyne. Derfor var de glade, og gleden deres fikk disiplenes sorg til å strømme enda sterkere.

Brødre, dere vet hvor bittert det er når dere blir hånet i sorgen av motstandere som gleder seg over lidelsene deres og presser glede ut av tårene deres. Dette gjorde disiplenes sorg over Herrens død enda større. Hvorfor skulle de ugudelige glede seg over Jesu smerter? Hvorfor skulle de hånlige fariseerne og prestene krenke hans døde legeme?

Dette bitre saltet i de knuste disiplenes hjertesår helte dobbelt galle og malurt i et beger som allerede var bittert nok.

Vi skal derfor ikke undre oss over at de gråt og klaget da Herren deres var blitt korsfestet og drept av urettferdige hender. Da Maria Magdalena gråt ved graven, gjorde hun det hennes takknemlige hjerte drev henne til, og hun var et vakkert eksempel for alle de andre.

En annen kilde til sorg var at Mesterens død for en tid knuste alle forhåpningene deres. I begynnelsen hadde de det barnlige håpet om et rike – et jordisk rike – slik landsmennene deres, jødene, i alminnelighet ventet. Herren hadde dempet denne forventningen og gitt dem alt det lys de den gang kunne ta imot, så de ventet ikke lenger et jordisk herredømme fullt så sterkt. Likevel trodde de at det var han som en gang skulle «gjenreise riket for Israel» (Apg 1,6).

Noen av dem var kanskje så opplyst at de i hvert fall delvis ventet et åndelig rike. Men alle forhåpningene deres ble likevel knust ved Jesu død. Hvilken framgang kunne de vente nå, som de var uten leder? Hvordan kunne et rike bli opprettet når selve kongen var drept? Han som var blitt forrådt av gjerrighetens hånd – hvordan kunne han regjere?

De hadde spyttet ham i ansiktet, han som skulle ha vært konge. De hadde foraktet ham og naglet ham til galgen som en forbryter – hvor var nå hans makt? Han var skilt fra de levendes land – hvem ville nå tjene ham? Det kalde legemet hans lå i Josefs grav, og steinen som voktet inngangen til graven, var forseglet. Var det ikke slutt på alt hellig håp og all ærgjerrighet?

Hvordan kunne de være lykkelige, de som hadde sett sin mest strålende livsdrøm bli knust? Stakkars mennesker! Kongen deres var død – hvordan kunne de håpe noe for hans sak og hans krone? I sin vantro sørget de utvilsomt dypt, fordi håpet deres var slukket og troen deres knust. De forsto så lite av det som skjedde, og ante så lite om det som skulle komme, at sorgen fylte hjertene deres, og de holdt på å gå til grunne.

Vi kan også minne oss om at på toppen av alt dette kom tanken på den elskede Mesterens dødskamp. Tre av dem hadde vært langt inne i Getsemane med ham. Disse tre fortalte nok nå, i sorgens dager, de åtte andre disiplene hvilke lidelser Herren hadde gått gjennom. Og hvem ville ikke sørge over å se ham bli revet bort fra sitt ensomme bønne-

sted om natten og ført til døden? Burde ikke selve englene ønske at de kunne gråte, for å vise at de led med ham?

Hvem kan holde sorgen tilbake når Jesus står anklaget av menedere, foraktet av undersåtter, forlatt av venner og spottet av fiender? Det var nok til å knuse et menneskes hjerte å se Guds Lam bli behandlet så ubarmhjertig og voldsomt. Hvem kan holde ut å se den uskyldige Frelser bli naglet til korset midt i en spottende hop?

Hvem kan holde ut å se kvalen hans speile seg i ansiktet hans, eller høre hvordan smertene bryter fram i rop som dette: «Jeg tørster!» (Joh 19,28), eller i det enda bitrere angstropet: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?» (Matt 27,46).

Det var ikke rart at det ble sagt til Maria: «Også din egen sjel skal et sverd gjennombore» (Luk 2,35). For aldri har noen hatt slike sorger som dem Jesus fikk smake. Ingen kval kan lignes med hans. Som et sverd måtte hans tunge lidelser trenge gjennom hjertet til ethvert rettsindig menneske som bare legger merke til hans enestående smerter i legemet og angst i sjelen. Og særlig måtte alle som elsket Jesus, føle det som om de selv var nær ved å dø, når de så ham bli ført til døden på denne måten.

Å, for et dyp av lidelse vår Herre måtte gjennom! Skal ikke dette dypet få et like dypt svar hos dere? Når alle Herrens bølger og brenninger går over deg, Herre Jesus, skal da også vi samles til sorg? Ja, sannelig, vi vil drikke av det begeret og døpes med din dåp. Vi vil nå sette oss ned ved korset ditt og våke en stund med deg, mens sorgen og kjærligheten sammen fyller hjertene våre.

Bare ved å minnes hva vår Herre led, lider enhver kristen med ham. Du kan ikke lese de fire evangelistenes beretninger og i tankene knytte dem sammen til én eneste kjede av lidelser uten å føle at de lave sørgetonene passer best om du skal prøve å synge ved slike anledninger. Slik må det være. Det er helt naturlig at Kristi død vekker sorg.

«Hvilket øye må ei græde
og med tårer kinnet væde
og i sjelen sorgfull bli?
Hvilket hjerte må ei bløde
når det ham som villig døde,
hist på korset ser?»

Noe av det skarpeste stikket i sorgen er dette: at vi var årsaken til den. Det er i virkeligheten vi syndere som har korsfestet Herren. Det var fordi vi var syndere, at han ble «gjort til synd for oss» (2 Kor 5,21). Hadde vi ikke gått oss vill som får, kunne ikke syndene våre ha blitt samlet og lagt på Herrens hode. Sverdet som gjennomboret hjertet hans, ble støtt inn av våre overtredelser. Straffen for våre synder ble lagt på ham, og rettferdighetens sverd ble løftet mot ham. Hvilken disippel som elsker sin Herre, kan annet enn sørge når han ser at han selv har ført Herren i døden?

Tar vi alt dette sammen, finner vi rikelig grunn til sorg hos disiplene, og vi undrer oss ikke over at de ga sorgen luft i gråt og klagerop. De sørget slik folk gjør i en begravelse, for i Østerland fløt gråt og klagerop over ved begravelser. Folk i Østen viser følelsene sine mye mer enn vi gjør. Når en slektning døde, ga de derfor bedrøvelsen sin tydelig til kjenne med høylytte sorgrop og strømmende tårer.

Disiplene blir beskrevet som folk som uttrykte sorgen sin på samme synlige måte: «Dere skal gråte og klage» – en sorg som var verdig den gravlagte de sørget over. «Dere skal gråte og klage.» Her var en dobbel sorg. Øynene fløt av bitre tårer, og stemmen satte i med heftige klagerop. Kristi død var en virkelig begravelse for disiplene hans. Den førte til en knusende sorg, så dyp som om hver av dem hadde mistet hele sin familie. Hvem undrer seg over at det var slik?

Sorgen hadde fylt hjertene deres. Det var ikke rom for noen annen tanke enn sorgen over hans død. Hjertene var fulle av kval og holdt på å briste av sorg fordi Mesteren var tatt fra dem. Sorgen var så tung at Herren sammenligner den med fødselsveer, den hardeste lidelsen menneskenaturen kan holde ut. Disse smertene kan synes så harde at de kunne føre døden med seg. Ja, selve døden synes en lindring sammenlignet med disse veene.

Angsten deres i de sorgens dager var så stor som de på noen måte kunne bære. Noe mer ville ha knust dem. Alt dette opplevde de. Og det er ikke rart om vi føler noe lignende når vi ser over alt det vår Herre led for oss. Så mye må vi innrømme: Synet av Herrens død vekker sorg. Men det finnes lindring selv i den mest berettigede sorg. Vi bør ikke synke ned i en ytterlighet av sorg, ikke engang ved selve korsets fot, så den ikke utarter til dårskap.

Sorgene ved korset forvandlet til glede – del 2

II.

For det andre: Den sannheten teksten tydelig lærer oss, er at denne sorgen skal forvandles til glede. «Deres smerte skal bli til glede.» Den skal ikke bli erstattet med glede, men i virkeligheten forvandlet til glede, slik at sorgen selv ble glede. Selve grunnen til sorgen ble grunnen til gleden.

Vi begynner med det jeg kalte et svært bittert stikk i sorgen, og du skal straks se hvordan det ble forvandlet til glede. At Kristus døde for våre synder, er en bitter sorg for den som er vakt til å kjenne og føle sin syndeskyld. Vi sørger da over at våre forbrytelser ble naglene og spydet som såret Herren til døde. Likevel, mine brødre, er dette den største glede av alle. Kan hver av oss si: «Han elsket meg og ga seg selv for meg» (Gal 2,20), da er vi glade, ja virkelig lykkelige.

Kjenner du av egen erfaring at Jesus tok syndene dine på seg, led for dem og bar dem på sitt legeme opp på treet, og at han er den fullgyldige og evig gyldige «soning for våre synder» (1 Joh 2,2)? Har troen din grepet ham, så du har «forløsningen ved hans blod, syndenes forlatelse, etter hans nådes rikdom» (Ef 1,7)? Er du «rettferdiggjort for intet av hans nåde ved forløsningen i Kristus Jesus» (Rom 3,24)? Da trenger du ikke et halvt dusin ord fra meg for å bli forsikret om at det som var grunnen til sorgen din, nå er grunnen til gleden din.

Hva hadde det vært for oss om Kristus hadde kjøpt fri hele resten av menneskeheten, men ikke nettopp oss til Gud med sitt blod? Av ren menneskelig velvilje burde vi vel ha gledet oss over at andre fikk vel-

signelse. Men for en forferdelig fortvilelse for oss om vi selv var blitt utelukket fra nåden! Lovet være vår dyre Frelser! Vi er ikke stengt ute.

I samme grad som vi i sann omvendelse sørger over Jesu død, får vi som troende fryde oss over dette: Ved hans offer er frafallet innelukket, synder forseglet, misgjerning dekket over og en evig rettferdighet ført fram (Dan 9,24). Og nå gjelder det oss: «Da vi nå er rettferdiggjort av tro, har vi fred med Gud ved vår Herre Jesus Kristus» (Rom 5,1).

Gud «fordømte synden i kjødet» (Rom 8,3) – i vår Gjenløsers legeme. Derfor vil han ikke fordømme oss som tror på ham og er i ham. For «så er det da ingen fordømmelse for dem som er i Kristus Jesus» (Rom 8,1). Vi er blitt fridd ut, ikke bare fra syndens skyld, men også fra dens makt, «for at lovens krav om rettferdighet skulle bli oppfylt i oss, vi som ikke vandrer etter kjødet, men etter Ånden» (Rom 8,4).

Av hjertet gråter vi over syndene våre. Men vi sørger ikke over at Kristus er soningen for våre synder, og vi sørger heller ikke over den døden han fullførte soningen ved. Tvert imot fryder vi oss av hjertet over alt han led for å sone. Og hver gang den døden som forlikte oss med Gud, blir nevnt, ærer vi ham. Det er en sørgelig tanke at vi har gjort den synden som førte Herren til korset. Men det er en glede å tenke på at «han bar våre synder på sitt legeme opp på treet» (1 Pet 2,24).

Enda en grunn til fryd er at vår Frelser har lidd alt han måtte lide. At han måtte lide, var en grunn til sorg. Men at han nå har lidd, er en like stor grunn til glede. Når en seierherre vender hjem fra krigen med arr etter kampen der han vant sin ære, finnes det vel da noen som gråter over seieren hans?

Da han dro hjemmefra, lå hustruen om halsen hans og sørget over at mannen hennes måtte ut i krigen for å blø og kanskje dø. Men da han kom tilbake med flagrende faner, under trommevirvler og brusende krigsmusikk, og førte med seg seierstegnene sine, æret og opphøyd gjennom seirene – gråter da hans kjæreste venner over strabasene og lidelsene hans? Tenker de bare på de dagene da han var dekket av svette og støv på slagmarken?

Gråter de over arrene han fremdeles bærer? Fryder de seg ikke over dem som strålende seierstegn til hans ære? De ser på merkene krige-

ren bærer på kroppen, som de mest ærefulle tegn på hans storhet og de største bevis på hans tapperhet.

La oss da ikke i dag sørge over at Jesu hender er gjennomboret. Se, nå er de som gullringer besatt med edle berylliner. La oss ikke klage over at føttene hans en gang var naglet fast til korset. For nå er de «lik skinnende kobber, som om de var glødet i en ovn» (Åp 1,15). Det ansiktet som var mer skamfert enn noe annet menneskes, er nettopp derfor nå så mye mer elskelig.

Han som «led tålmodig korset, uten å akte vanæren» (Hebr 12,2), er nå prydet med en skjønnhet som selv de mest begeistrede sangere bare kan beskrive slik: «Hans munn er sødme, og alt ved ham er tiltrekkende» (Høys 5,16). Den allmektige kjærligheten som gjorde ham i stand til å holde ut disse harde lidelsene, har gjort ham så elskelig at ingen kan si med ord hvor tiltrekkende han er.

La oss derfor ikke sørge, for lidelsen er over, og han har ikke tapt noe ved å gå gjennom den. Nå finnes det ikke noe kors mer for ham. Det korset han en gang bar, ærer og herliggjør ham. Det finnes ingen harde jernnagler mer for ham og ingen tornekrone. Det eneste som er igjen, er at han på grunn av disse tingene nå er kledd med æresnavn og med «det navnet som er over alle navn» (Fil 2,9). Det opphøyer ham mer og mer i de troendes kjærlighet.

Gud være ære! Kristus har ikke unndratt seg en eneste av de lidelsene han skulle bære i vårt sted. Han har tømt lidelsens beger helt til siste dråpe og ropt: «Det er fullbrakt!» (Joh 19,30). «Kristus kjøpte oss fri fra lovens forbannelse ved at han ble en forbannelse for oss» (Gal 3,13). Alle de lidelsene som skulle sone, er fullført. Derfor vil vi fryde oss sammen med alle hærskarene der oppe, nå og i all evighet.

Vi fryder oss ikke bare over at lidelsens bitre stunder er forbi. Vi gleder oss også over at vår Herre lever etter alle lidelsene han har gått gjennom. Han døde en virkelig død, men nå lever han et virkelig liv. Han lå i graven. Det var ingen fabel, men sann virkelighet at han hadde oppgitt ånden. Men det er også en virkelighet at vår Gjenløser lever. «Herren er virkelig blitt reist opp» (Luk 24,34).

Etter dødens kval og kamp lever han igjen, og han lever uskadd. Han er kommet ut av den glødende ovnen uten at et hår på hodet hans er svidd. Han har ikke tatt skade på noen av sine egenskaper, verken de menneskelige eller de guddommelige. Han har ikke mistet noe av

sin herlighet. Tvert imot er navnet hans nå omgitt av en høyere glans enn før. Han har ikke mistet noe av sitt herredømme. Gjennom lidelsen har han tvert imot vunnet en uomtvistelig rett til å regjere over et nytt rike.

Han har seiret gjennom lidelsen. Ja, han er steget høyere gjennom sin frivillige fornedrelse. Langs hele linjen har han seiret i hvert eneste slag! Blant mennesker vinnes det aldri en seier uten at den på noen måter fører med seg tap så vel som vinning. Men vår Herre triumferer i en herlighet som ingenting formørker. Det er en vinning både for ham selv og for oss, som får ta del i den. Derfor må vi fryde oss.

Hva? Ville du sette deg ned og gråte hos en mor som i seiersglede viser deg det nyfødte barnet sitt? Ville du kalle sammen en flokk for å gråte og klage når en arving er født i familien? Det ville være å håne morens glede. Og skulle vi i dag bruke sørgemusikk og synge klagesanger, når vår Herre er stått opp? Han er ikke bare uskadd, uforgjengelig og uovervinnelig, men langt mer opphøyd og herliggjort enn før sin død. Han er gått inn til sin herlighet fordi verket hans er fullført. Skal da ikke sorgen vår vendes til glede, og det i aller høyeste grad?

Til dette kommer at de store målene han skulle nå ved sin død, virkelig er nådd. Hvilke mål var det? Jeg skal her kort nevne noen av dem.

Et av de største målene med hans død var å fullføre en soning for hele menneskeslektens syndeskyld, og det er gjort. «Han er en soning for våre synder,» sier Johannes, «og det ikke bare for våre, men også for hele verdens» (1 Joh 2,2).

Et annet stort mål med hans død var å åpne en ny og levende vei til frelse for alle som tror på ham. Også dette målet er nådd. For han som «ble gitt for våre overtredelser og reist opp til vår rettferdiggjørelse» (Rom 4,25), sitter nå ved høyre side av Majestetens trone i himmelen som tjener ved helligdommen (Hebr 8,1–2). Derfra sender han sin Ånd for å vekke, gjenføde, hellige og fullkomment frelse dem som kommer til Gud ved ham, fordi han «alltid lever for å gå i forbønn for dem» (Hebr 7,25). Hans virksomme forbønn sikrer frelse for alle som tror på ham og lyder ham.

Likevel var det største målet med Kristi død å herliggjøre Gud. Også dette målet ble nådd. Gud er blitt herliggjort ved sin Sønns død

langt mer enn ved noe som har skjedd før eller vil skje senere. For ved den ble selve Guds hjerte åpenbart for alle de hellige engler, for alle himmelens hærskarer og for alle sant opplyste Guds barn på jorden.

Her er hans rettferdighet og hans kjærlighet gjort synlige. Den ukrenkelige rettferdigheten i hans verdensstyre gjorde at han ikke kunne overse synden uten soning. Og hans uendelige kjærlighet ga selv soningsofferet – den kjærligheten som ga det beste den eide, kjærlighetens Sønn, til å blø og dø for oss.

«Se her Guds visdoms dyp,
ei engler det forstår;
de største blant kjerubim
i stum forundring står.»

Ja, du Guds Kristus, «det er fullbrakt», alt sammen! Ved din død har du utført alt du hadde satt deg fore. Alle dine nådige hensikter er nådd, ikke én er slått feil, og derfor fryder vi oss! Barnet er født – skal vi ikke da være glade? Den harde lidelsen ville ha vært en grunn til sorg om moren hadde dødd, eller barnet hadde mistet livet under fødselen. Men nå, når alt er overstått og alt er vel, skal vi ikke minnes lidelsen med samme bitterhet som disiplene.

Jesus lever. Og den frelsen han har vunnet og tilbyr fritt, er ikke noe å sørge over, men et evangelium, et gledelig budskap til hele menneskeslekten. Hvorfor skal vi nå slå an sorgens strenger og sørge som duen som har mistet maken sin? Nei, la trompetens gjennomtrengende lyd bli hørt! For kampen er utkjempet, og seieren er vunnet for evig. Seier, seier, seier! Hans høyre hånd og hans hellige arm har vunnet seier!

Selv om seierherren døde i striden, overvant han likevel døden selv ved sin egen død. Ja, «ved døden» gjorde han «til intet den som hadde dødens velde» (Hebr 2,14). Han slo fiendene sine ned, men selv sto han opp av graven. Han er stått opp som av en dyp søvn. La oss derfor fryde oss som israelittene ved Rødehavet da farao og hæren hans druknet:

«La Israels døtre gå fram med trommer og lovsynge Herren, for han har vunnet en herlig seier og avvæpnet alle våre fiender. Din høyre hånds herlighet, Herre, er åpenbart i kraft.»

Vi har ennå ikke fått full nytte av at sorgen vår er forvandlet til glede, før vi har fått del i de store velsignelsene som blir tilbudt oss ved

at Kristus «ble en forbannelse for oss» (Gal 3,13). Velsignelsene som Kristi død har vunnet for oss, er en fast grunnlagt nådepakt. I den blir alt som tjener til liv og gudsfrykt, gitt oss fritt. I denne nådepakten blir syndenes forlatelse tilbudt oss, og vi har adgang til Gud og er forlikt med ham ved hans Sønns død.

Kristi blod «taler bedre enn Abels blod» (Hebr 12,24) og åpner veien for alle himmelske velsignelser, som strømmer ned til oss. Og når vi i troen tar til oss «den ervervede eiendom», blir vi fylt med en usigelig og herlig glede.[1]

Jesus var død, men se, han lever, han er stått opp! Han lever alltid og går alltid i forbønn for oss. Han ordner alt for oss i de mange himmelske boliger. Og på veien til den himmelske herligheten vil han la all sin godhet gå fram foran oss. Mine kjære! Pinsedagens velsignelser og Den Hellige Ånds fulle utgytelse kommer oss til gode fordi Jesus har inntatt mellommannstronen der oppe.

Den Hellige Ånds gaver, som opplyser, trøster og vederkveger oss, kraften til å forkynne Guds ord og den makten som ligger i denne forkynnelsen – alt dette får vi fordi Jesus har forlatt de dødes rike, inntatt sin trone og fått sin krone.

I dag får vi fryde oss over det riket som er opprettet ved hans død. Det er et rike som ikke kan rystes. Det har sin styrke i svakhet, men er likevel uimotståelig. Det har sin herlighet i lidelse, men kan likevel ikke knuses. Det er kjærlighetens rike, et rike fritt for all selviskhet, ømhetens rike, sannhetens, renhetens, hellighetens og salighetens rike.

I dette riket, der undersåttene er elsket av Gud og elsker ham igjen, bærer Jesus den kongelige purpurkappen. Og fordi han har vist seg å være den selvoppofrende kjærlighets fyrste, er han med rette løftet opp på tronen under høylytt jubel fra undersåttene sine.

Riket hans har ingen anseelse i kjødelige menneskers øyne. Likevel er det et rike som skal knuse alle andre riker i verden, lik steinen som ble revet løs fra fjellet uten hender (Dan 2,34–35.44–45). Med tiden skal det fylle hele jorden og romme folk av alle samfunnslag, av alle farger, fra alle land og av alle folkeslag.

[1] NB: «eiendomsfolkets forløsning» (Ef 1,14).

Den lidende kongens uovervinnelige rike er innviet med hans eget blod, grunnlagt ved hans oppstandelse, utvidet ved Den Hellige Ånds utgytelse på pinsedagen og trygget ved den evige pakt. Dette riket vokser raskt. Dag for dag nærmer den dagen seg da det skal åpenbares fullt ut. Ja, riket kommer, det riket som ble grunnlagt på Golgata i kongens blod.

Salige er de som med villig hjerte hjelper til at det blir utbredt. For når Herren åpenbares, skal de åpenbares med ham i herlighet (Kol 3,4). Han som fører an titusener ganger titusener, skal på seierens dag stå side om side med dem som sto ved hans side på kampens dag. Da skal sorgen i fulleste mening bli til glede.

Her må vi forlate emnet vårt. Bare dette vil jeg legge til: Denne gleden er en virkelig glede i hjertet. «Deres hjerte skal glede seg,» sier Herren. Det er ikke en overfladisk glede, men en glede dypt i hjertet, en velsignet glede. Det er også en varig glede. «Ingen tar deres glede fra dere.» Ingen mennesker, ingen djevel, verken tiden eller evigheten kan ta den fra oss.

Ved korset veller det fram en kilde til glede som aldri tørker ut eller blir tømt. Sommer og vinter flyter den like rikelig, og ingen kan hindre oss i å drikke av den livgivende og vederkvegende strømmen. Nei, vi får drikke i fulle drag, nå og i all evighet!

III.

Og nå til mitt siste punkt: den allmenne sannheten som ligger i dette særskilte tilfellet, nemlig at vi i fellesskap med Jesus må være forberedt på sorg. «Dere skal gråte og klage, men verden skal glede seg.» Men i all den sorgen vi må tåle i fellesskap med Jesus, finnes denne trøsten: Alle disse bedrøvelsene er de fødselsveene som nødvendigvis må gå foran en glede som vokser og strømmer over i evighet.

Bror! Siden du kom i samfunn med Jesus og lærte ham å kjenne, har du ofte kjent det som en smertefull plage at synder ennå henger ved deg. La denne sorgen gå dypt ned i sjelen din, for den vekker lengsel etter hellighet, og hellighet er salighet. Du har også kjent det svært smertefullt å se syndene hos dem som er rundt deg.

Heller ikke fra denne sorgen bør du ønske å bli fri. For den driver deg til å elske dine medmennesker mer, til å be flittigere for dem og

til å søke å være dem til større nytte. Gjennom denne sorgen blir du bedre skikket til å gjøre dem godt og prøve å føre dem til Herren.

Kanskje får du også bære litt forfølgelse, høre fiendtlige ord eller se foraktelige fakter. La ikke dette gå deg for hardt inn på hjertet. Det er nødvendig for at du skal få del i Kristi lidelser, og på den måten lærer du ham bedre å kjenne og blir ham mer lik.

Noen ganger ser det ut for deg som om Kristi sak går tilbake, ja, kanskje holder på å dø ut, og du sørger over det. Akk, det må du vel gjøre. Fiendene triumferer, falske og overfladiske lærdommer blir spredt, og Jesus synes å bli korsfestet på nytt eller gjemt i graven, glemt som en død mann ingen lenger tenker på. Men ut av disse erfaringene skal det vokse fram en fast overbevisning om at Kristi sannheter ikke lenger kan begraves. De må snart stå opp igjen med ny kraft.

Aldri har evangeliet ligget i graven mer enn sine tre dager. Når det ser ut som om sannheten blir slått tilbake, trekker den seg bare tilbake for å gjøre et desto raskere og mer beundringsverdig løp framover. Når tidevannet synker dypt ved fjære, er vi visse på at det skal vende tilbake og stige til sin fulle høyde igjen. Slik er det også med Kristi kirke.

Vær alltid viss på at kristendommen skal seire, når andre forteller deg at den skal gå under. Vent at den skal vinne sine herligste laurbær nettopp der den er mest foraktet. Sannhetens aller største seire følger etter de verste frafallene. Ha tro til Gud! Dere sier at dere har det. Men hør da hva Mesteren sier: «Tro på Gud, og tro på meg!» (Joh 14,1).

Tro på Kristus, stol på ham, hvil i ham, arbeid for ham, lid for ham! For han må seire til sist. Allerede nå sitter han som konge på Sion, sitt hellige berg. Snart skal han få hedningene til arv og jordens ender til eie (Sal 2,6.8). I alle disse tingene skal sorgene deres bli til glede.

Hver gang sorgene deres kommer av at dere hører Kristus til, ønsker jeg dere til lykke og ber dere være glade. For som våren fører fram sommeren, slik fører de sorgene som henger sammen med Kristus, fram glede, ja fryd i Herren. Snart kommer deres siste sorgdag. Kommer ikke Herren snart, skal dere nok dø. Men vær tilfreds med å få gå bort ved døden! Se fram mot døden uten den minste uro.

For alle sant troende kristne er døden porten inn til endeløs glede. Skulle vi da være redde for å gå inn gjennom den? Nei, Jesus er med

oss. La oss møte døden slik vi møter en god venn. For å dø er å få slitt i stykker dødens bånd, som nå omslynger oss på alle kanter. Å dø i troen er å gå inn i frihetens og salighetens sanne liv.

De sorgene dere går gjennom i samfunn med Jesus, skal helt til enden være fødselsveer til deres evige glede. «Trøst da hverandre med disse ordene» (1 Tess 4,18), og «vær alltid glade» (1 Tess 5,16).

Jeg slutter med en merknad som jeg ikke skal utdype, men bare la bli liggende i minnet hos dem den gjelder. Den er til ettertanke for dem som ikke tror på Kristus. Legg merke til disse ordene fra Herren: «Dere skal gråte og klage, men verden skal glede seg. Dere skal ha smerte, men deres smerte skal bli til glede!» Hva må legges til her for å gjøre meningen fullstendig? Jo, at verdens glede skal bli til sorg. Og slik skal det også gå.

Det finnes ikke én av de gledene de uomvendte nyter mens de lever i synden, som ikke skal bli til sorg. Og dør de i syndene sine, skal sorgen vare evig. Vær viss på at syndelystens vin skal bli forvandlet til eddik av gnagende samvittighetskval og gitt den trassige sjelen å drikke. De glitrende såpeboblene som nå fryder dere, skal tenne flammene i deres evige elendighet.

Hver synd kan smake søtt for deres forvendte gane så lenge den er umoden som en grønn fiken. Men når den er blitt moden, skal den vise seg å være bitter. Ve dere som nå gleder dere i synden! For dere skal skjære tenner, gråte og klage over den Kristus dere nå forkaster. Alt skal snart vendes om.

Salige er dere som nå hungrer etter å ligne Gud og være til behag for ham, for sulten deres skal bli stilt. Men ve dere som nå fråtser i syndige nytelser, for dere skal en gang sulte. Solen skal snart gå ned for dere som nå fryder dere i synden, og dere skal bli overlatt til det evige mørket.

Bedrøvelsens tunge sky holder nå på å senke seg over dere for å hylle dere inn i det forferdelige mørket. Ut av den skyen skal den evige rettferdighet lyne, og etter lynet skal rettferdighetens torden brake. «Han lar snarer regne ned over de ugudelige. Ild og svovel og glødende vind er den del de får i sitt beger» (Sal 11,6). Måtte Herren fri dere fra en slik dom ved å lede dere nå til Frelseren og til troen på hans navn! Amen.

Om C. H. Spurgeon

1834–1892

Charles Haddon Spurgeon (1834–1892) ble født 19. juni 1834 i Kelvedon i Essex i England. Som femtenåring kom han en snøfull søndag inn i et lite metodistkapell, der en lekpredikant ropte ordet fra Jes 45,22 til ham: «Vend dere til meg, så skal dere bli frelst, alle jordens ender!» Han så hen til Kristus og ble frelst, og fra da av var det dette han forkynte.

Allerede som nittenåring ble han pastor i London, og fra 1861 forkynte han i Metropolitan Tabernacle for over fem tusen mennesker hver søndag. Prekenene hans ble trykt hver uke og spredt over hele verden, og han kalles ofte «predikantenes fyrste». Han grunnla også et predikantseminar, et barnehjem og en kolportørvirksomhet. Han døde i Menton i Frankrike 31. januar 1892.

Spurgeon var baptist og kalvinist, og der han taler om dåpen og utvelgelsen, lærer han annerledes enn den lutherske kirken. Men det som bærer forkynnelsen hans, er det samme som hos Rosenius: synderens nød, Kristi blod og nåden alene. Mange av bøkene hans ble oversatt til norsk allerede på 1800-tallet.